

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1964-1965.

26 JANUARI 1965.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van het Hoofdstuk I
van Titel VIII, eerste Boek, van het Burgerlijk
Wetboek.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE ⁽¹⁾, UITGEBRACHT
DOOR MEVR. DE RIEMAECKER-LEGOT.

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE BESCHOUWINGEN.

Het wetsvoorstel, ingediend door de heer Harmel c.s. en dat door de Commissie werd onderzocht, brengt in de wetgeving op de adoptie belangrijke wijzigingen aan, die ingegeven zijn door de moderne strekkingen op sociaal en familiaal gebied.

Sedert een kwart eeuw heeft de adoptie als instelling een evolutie ondergaan, die gekenmerkt is door het streven naar een welverend gezinsleven en bescherming van de verlaten kinderen.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Pierson (M.).

A. — Leden : de heren Charpentier, Cooreman, De Gryse, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren Herbiet, Hermans, Lefère, Moyersoën, Robyns, Saint-Remy, Smedts. — Gailliez, Gruselin, Hossey, Mevr. Lambert, de heren Nyffels, Pierson, Mevr. Prince, de heren Sebrechts, Terwagne, Mevr. Vanderveken-Van de Plas. — de heren Jeunehomme, Vanderpoorten.

B. — Plaatsvervangers : de heren *Fimmers, Kiebooms, Lebas, Meyers, Parisis, Servais*. — Mevr. *Copée-Gerbinet*, de heer *Dejardin*, Mevr. *Fontaine-Borguet*, de heer *Glinne*, Mevr. *Groesser-Schroyens*. — de heer *Janssens*.

Zie :

436 (1961-1962) :

— N° 1 : Wetsvoorstel.

Chambre des Représentants

SESSION 1964-1965.

26 JANVIER 1965.

PROPOSITION DE LOI

modifiant le Chapitre Ier du Titre VIII
du Livre Ier du Code civil.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE ⁽¹⁾,
PAR Mme DE RIEMAECKER-LEGOT.

MESDAMES, MESSIEURS,

CONSIDERATIONS GENERALES.

La proposition de loi déposée par M. Harmel et consorts que la commission a été chargée d'examiner apporte à la législation sur l'adoption d'importantes modifications inspirées par les tendances modernes en matière sociale et familiale.

Depuis un quart de siècle, l'institution de l'adoption a suivi une évolution qui est caractérisée par un souci d'épanouissement des familles et de protection de l'enfance abandonnée.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Pierson (M.).

A. — Membres : MM. Charpentier, Cooreman, De Gryse, Mme De Riemaeker-Legot, MM. Herbiet, Hermans, Lefère, Moyersoën, Robyns, Saint-Remy, Smedts. — Gailliez, Gruselin, Hossey, Mme Lambert, MM. Nyffels, Pierson, Mme Prince, MM. Sebrechts, Terwagne, Mme Vanderveken-Van de Plas. — MM. Jeunehomme, Vanderpoorten.

B. — Suppléants : MM. *Fimmers, Kiebooms, Lebas, Meyers, Parisis, Servais*. — Mme *Copée-Gerbinet*, M. *Dejardin*, Mme *Fontaine-Borguet*, M. *Glinne*, Mme *Groesser-Schroyens*. — M. *Janssens*.

Voir :

436 (1961-1962) :

— N° 1 : Proposition de loi.

Onder de oorspronkelijke regeling van het Burgerlijk Wetboek was de geadopteerde slechts door een fictieve en broze band met de adoptant verbonden; voor de adoptie golden zeer strenge voorwaarden: de adoptant moest meer dan 50 jaar oud zijn; de geadopteerde moest meerderjarig zijn en bovendien aanhoudend door de adoptant zijn verzorgd of deze hebben gered hetzij in een gevecht, hetzij uit het vuur of uit het water (Code Napoléon, art. 345).

De wet van 22 maart 1940 heeft de aard van de adoptie gewijzigd. Door adoptie van minderjarige kinderen mogelijk te maken en te bepalen dat « aanneming toegelaten is wanneer zij op wettige redenen steunt en het aangenomen kind tot voordeel strekt », heeft bedoelde wet de adoptie ineens tot een instelling ter bescherming van de verlaten kinderen gemaakt.

Vóór de wet van 1940 was het aantal adopties onbeduidend: duizend in dertig jaar tijd. Sedertdien is de adoptie, zoals de indiener van het voorstel opmerkt, een levende instelling geworden, die de grondslag is van talrijke gezinnen.

Uit de ervaring is echter gebleken dat deze wetgeving nog belangrijke leemten vertoont.

De hierna afgedrukte statistieken wijzen uit dat de adopties grotendeels gedaan werden door alleenstaande personen ten gunste van meerderjarige kinderen. Zeer jonge kinderen — onder de 5 jaar — kwamen slechts op de derde plaats, na de kinderen tussen 5 en 10 jaar en vóór de kinderen tussen 10 en 21 jaar.

Een eerste stap ter verbetering van deze toestand werd door de Regering gedaan door het indienen bij de Senaat, op 22 november 1956, van een wetsontwerp tot wijziging van Hoofdstuk I van Titel VIII van Boek I van het Burgerlijk Wetboek betreffende de aanneming van een kind (*Stuk Senaat, 1956-1957, n° 27*).

Dit ontwerp ging uit van de dubbele bezorgdheid om aan een aantal kinderen een gunstiger statuut te verlenen en de leden van een zelfde gezin nog dichter bij mekaar te brengen. In het eerste artikel ervan werd bepaald dat het kind van een van de echtgenoten, onder bepaalde voorwaarden, door de andere echtgenoot of gelijktijdig door beide echtgenoten zou kunnen worden geadopteerd, zelfs indien de adoptanten minder dan 35 jaar oud waren en reeds wettige of erkende natuurlijke kinderen hadden.

Dit artikel werd overgenomen in de wet van 10 februari 1958 tot wijziging van sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (Boek I, Titels VII en VIII), betreffende het vaderschap, de afstamming en de aanneming van kinderen. Daarin is dit artikel het artikel 9 geworden.

De heilzame gevolgen van deze wet bleven niet lang achterwege: in absolute cijfers stegen de adopties alsmede het aantal zeer jonge geadopteerde kinderen vrij spoedig met 50 %.

Doch de meeste adopties die door de wet van 10 februari 1958 werden mogelijk gemaakt zijn feitelijk de regularisatie van de toestand van kinderen die alleen maar juridisch verlaten zijn.

Er diende nog een inspanning te worden gedaan voor de in feite verlaten kinderen.

Verscheidene werken en instellingen hebben hun aandacht gewijd aan dit aspect van het probleem.

Reeds in 1956 werd door een commissie, ingesteld op initiatief van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin, een voorontwerp opgesteld dat in een aantal maatregelen voorzorg om adoptie te bevorderen: verlaging van de vereiste leeftijd om te kunnen adopteren, mogelijkheid om geen rekening te houden met de onwettigde weigering toestemming te verlenen, sociale enquête, proeftijd en instelling van de adoptieve wetgeving.

Sous le régime du Code civil, l'adoption n'unissait l'adopté à l'adoptant que par un lien fictif et ténu; elle était soumise à des conditions très strictes. L'adoptant devait être âgé de plus de 50 ans; l'adopté devait être majeur et avoir reçu des soins ininterrompus de l'adoptant ou lui avoir sauvé la vie, soit dans un combat, soit en le retirant des flammes ou des flots (Code Napoléon, art. 345).

La loi du 22 mars 1940 a imprimé à l'adoption un caractère nouveau. En permettant aux enfants mineurs d'en bénéficier et en prescrivant que « l'adoption est permise lorsqu'elle est fondée sur de justes motifs et si elle présente des avantages pour l'adopté », cette loi a résolument fait de l'adoption une institution de protection de l'enfance abandonnée.

Alors qu'avant son entrée en vigueur, le nombre des adoptions était insignifiant — mille en trente ans —, la loi de 1940 a fait de l'adoption, ainsi que le relève l'auteur de la proposition, une institution vivante qui est devenue la base de nombreuses familles.

L'expérience a cependant montré qu'il existait encore d'importantes lacunes dans cette législation.

Ainsi qu'il ressort des statistiques reproduites ci-après, le plus grand nombre d'adoptions étaient souscrites par des personnes isolées en faveur d'enfants majeurs. Les enfants très jeunes — de moins de 5 ans — ne venaient qu'en troisième position, après les enfants âgés de 5 à 10 ans et avant ceux âgés de 10 à 21 ans.

Un premier pas vers une amélioration de cette situation fut fait par le Gouvernement qui déposa le 22 novembre 1956 sur le bureau du Sénat un projet de loi modifiant le Chapitre 1er du Titre VIII du Livre 1er du Code civil relatif à l'adoption (*Doc. Sénat, 1956-1957, n° 27*).

Ce projet, inspiré du double souci de donner un statut plus favorable à un certain nombre d'enfants et de rapprocher encore davantage les membres d'une même famille, prévoyait en son article 1er, que, sous certaines conditions, l'enfant de l'un des époux pourrait être adopté par l'autre conjoint ou par les deux époux simultanément, même si les adoptants étaient âgés de moins de 35 ans et avaient déjà des enfants légitimes ou naturels reconnus.

Cet article fut repris dans la loi du 10 février 1958 modifiant certaines dispositions du Code civil (Livre 1er, Titres VII et VIII) relatives à la paternité, à la filiation et à l'adoption, dont il forme l'article 9.

Les effets bienfaisants de cette loi ne se firent pas attendre: le chiffre absolu des adoptions ainsi que le nombre d'enfants adoptés très jeunes augmentèrent rapidement de plus de 50 %.

Cependant, la plupart des adoptions rendues possibles par la loi du 10 février 1958, constituent des régularisations de situations d'enfants qui ne sont abandonnés que juridiquement.

Il restait à faire un effort en faveur des enfants abandonnés en fait.

Plusieurs œuvres et organismes se sont penchés sur cet aspect de la question.

Dès 1956, une commission constituée à l'initiative du Ministre de la Santé publique et de la Famille élaborait un avant-projet prévoyant un certain nombre de mesures tendant à favoriser les adoptions: abaissement de l'âge requis pour pouvoir adopter, possibilité de passer outre au refus injustifié de consentement, enquête sociale, stage probatoire et institution de la légitimation adoptive.

In 1958 stelden adoptiewerken een voorontwerp op dat dezelfde doeleinden nastreefde en de geadopteerden tevens een grotere discretie waarborgde wat hun oorspronkelijke afstamming betreft.

Cp 27 mei 1963 ten slotte gaf de Hoge Raad voor het Gezin een verslag in het licht waarin dezelfde hervormingen, zomede de mogelijkheid om de voornamen van de geadopteerde te wijzigen en een adoptieprocedure met meer rechtszekerheid werden aanbevolen.

Ook op internationaal gebied werden initiatieven genomen om adoptie en het sociale en familiale welslagen ervan te bevorderen.

In 1960 werd het probleem op de agenda gebracht van de Conferentie voor Internationaal Privaatrecht te Den Haag, en in oktober 1964 stelde genoemde Conferentie een ontwerp van internationale overeenkomst op, waarbij de wetsconflicten op dit gebied worden geregeld en tevens wordt voorzien in de samenwerking onder de landen om de internationale adopties waarborgen te verlenen van sociale aard.

Ook de Raad van Europa heeft in 1960 het initiatief genomen om een Europese overeenkomst uit te werken, waarbij minimumregelen zijn vastgelegd die in de interne wetgevingen van de Lid-Staten moeten worden opgenomen.

Kenschetsend is dat dit initiatief uitging van het Sociaal Comité van de Raad. Het Subcomité, belast met het opstellen van het voorontwerp en samengesteld uit juristen en sociale experten, heeft zijn werkzaamheden beëindigd in januari 1964. Dit voorontwerp werd in mei 1964 door het Sociaal Comité goedgekeurd. Het gaat uit van de bezorgdheid om het welzijn van de gezinnen en de bescherming van de verlaten kinderen.

**

Het wetsvoorstel komt derhalve op zijn tijd. Het concreetiseert in een duidelijke tekst het familiale en sociale streven dat allerwegen tot uiting komt.

Het neemt evenwel niet zonder meer alle suggesties over die naar voren werden gebracht en waarop hierboven werd gezinspeeld.

Het weert opzettelijk, hierin door de Commissie gevolgd, alles wat bedoelde instelling kan belemmeren door nieuwe administratieve controles buiten de gerechtelijke controle, die thans overigens op bevredigende wijze georganiseerd is.

Daarentegen voert het voorstel een aantal nieuwigheden in, die alle ingegeven zijn door de bezorgdheid om de belangen van het geadopteerde kind.

Het voorstel heeft aldus de zeer grote verdienste een reeks maatregelen in te voeren ter bescherming van de jeugd; deze zijn de passende tegenhanger van de al te vaak louter repressieve bepalingen van onze wetgeving ter zake.

Onder deze maatregelen dient in de eerste plaats te worden aangestipt de adoptieve wetgeving, waardoor aan het kind een statuut wordt verleend dat bijna volkomen overeenstemt met dat van de uit het huwelijk van de adoptanten geboren kinderen.

De voorwaarden om te kunnen adopteren worden anderszins verruimd: de voor de adoptanten vereiste leeftijd wordt verlaagd en de gunstvoorwaarden voor de z.g. regularisatie-adopties worden uitgebreid tot gevallen waarin de wet van 10 februari 1958 niet had voorzien.

Wat betreft de voorwaarde, voor de adoptanten, dat zij geen wettige afstammelingen mogen hebben, noch erkende natuurlijke kinderen, hebben de indieners van het voorstel gearzeld de opheffing daarvan aan te bevelen.

En 1958 des œuvres d'adoption élaboraient un avant-projet poursuivant les mêmes objectifs et assurant, en outre, aux adoptés, une plus grande discrétion quant à leur filiation d'origine.

Enfin, le 27 mai 1963 le Conseil supérieur de la Famille publiait un rapport concluant aux mêmes réformes et préconisant au surplus la possibilité de modifier les prénoms de l'adopté et une procédure d'adoption qui offrirait une plus grande sécurité juridique.

Sur le plan international également, des initiatives ont été prises pour favoriser les adoptions tout en assurant leur réussite du point de vue social et familial.

En 1960 la Conférence de La Haye de droit international privé inscrivait cette question à son ordre du jour et en octobre 1964 elle élaborait un projet de convention internationale réglant les conflits de loi en la matière et prévoyant une collaboration entre les pays en vue d'entourer les adoptions internationales de garanties d'ordre social.

Le Conseil de l'Europe, de son côté, a pris en 1960 l'initiative d'une convention européenne établissant des règles minimales qui devront être inscrites dans les législations internes des Etats-membres.

Il est caractéristique que cette initiative émane du Comité social du Conseil. Le sous-comité qui a été chargé de préparer un avant-projet et qui était composé de juristes et d'experts sociaux a terminé ses travaux en janvier 1964. Cet avant-projet a été approuvé par le Comité social en mai 1964. Il est, lui aussi, inspiré par le souci de l'épanouissement des familles et de la protection de l'enfance abandonnée.

**

La proposition de loi vient à son heure. Elle concrétise dans un texte précis les préoccupations d'ordre familial et social qui se font jour de différents côtés.

Elle ne reprend cependant pas telles quelles toutes les suggestions qui ont été formulées et auxquelles il est fait allusion ci-dessus.

De propos délibéré, elle écarte — et la Commission l'a suivie sur ce point — tout ce qui alourdirait l'institution par des contrôles administratifs nouveaux en dehors du contrôle judiciaire qui est déjà organisé d'une manière satisfaisante.

Par contre, la proposition prévoit un certain nombre d'innovations qui sont toutes inspirées par le souci de l'intérêt de l'enfant adopté.

La proposition a ainsi l'énorme mérite de constituer une série de mesures positives de protection de la jeunesse qui forment un heureux pendant aux dispositions trop souvent purement répressives de notre législation en cette matière.

Parmi ces mesures, il faut signaler en premier lieu l'institution de la légitimation adoptive qui assurera à l'enfant qui en bénéficie un statut quasi équivalent à celui des enfants issus du mariage des adoptants.

Par ailleurs, les conditions exigées dans le chef des adoptants sont assouplies: l'âge requis est abaissé et les conditions plus favorables pour les adoptions dites de régularisation sont étendues à des cas qui n'étaient pas prévus par la loi du 10 février 1958.

En ce qui concerne la condition, pour les adoptants, de n'avoir ni descendants légitimes, ni enfants naturels reconnus, les auteurs de la proposition ont hésité à proposer sa suppression.

De Commissie heeft de voor- en nadelen van deze voorwaarde nauwgezet afgewogen. Zij is tot het besluit gekomen dat de opheffing ervan de voornaamste hinderpaal zou wegnemen voor het adopteren van kinderen, die doorgaans worden beschouwd als zijnde moeilijk te adopteren, zoals de gehandicapte kinderen en de kinderen van ouders die uit de ouderlijke macht ontzet zijn. Daarom heeft de Commissie zonder aarzelen de opheffing van deze voorwaarde voorgesteld. Zij heeft vertrouwen in de gerechtelijke autoriteiten om al de onderscheiden belangen naar waarde te schatten.

Op één punt heeft de Commissie de zienswijze van het voorstel niet volledig gevolgd. In het voorstel wordt bepaald dat de rechtbank, op verzoek van de persoon die zich voorneemt een persoon te adopteren, kan beslissen geen rekening te houden met de wederrechtelijke weigering om toestemming te verlenen.

De Commissie is van mening dat de natuurlijke rechten van de oorspronkelijke ouders uitdrukkelijk moeten worden gevrijwaard. Met dit doel stelt zij een eigenlijke procedure voor en de voorwaarde dat indien de weigering, zelfs wederrechtelijk, om toestemming te verlenen uitgaat van de ouders of van een van hen, de rechtbank alleen dan de adoptie kan uitspreken, indien degene die zijn toestemming weigert, zich zo weinig om het kind bekommerd heeft dat diens zedelijkheid, gezondheid of opvoeding gevaar loopt.

Het voorstel vult een leemte aan in de huidige wetgeving door te voorzien in de voogdij van de geadopteerde bij overlijden, onbekwaam- of afwezigheidsverklaring van de adoptant.

Op dit punt heeft de Commissie de voorgestelde hervormingen nog aangevuld; ze liet zich daarbij leiden door bepaalde buitenlandse wetgevingen en, meer in het bijzonder, door de Luxemburgse wet van 13 juli 1959.

Het voorstel bevat verder nog bepalingen om de pleeggezinnen meer zekerheid te geven door de beperking van de mogelijkheden om een vordering in te stellen tot nietigheid van een adoptie, nadat deze is uitgesproken bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing.

De Commissie heeft zich op dit punt bij het voorstel aangesloten. Bovendien stelt zij verscheidene maatregelen voor om een einde te maken aan de huidige betwistingen betreffende de geldigheid van de toestemming en de vertegenwoordiging van de geadopteerde minderjarige.

De Commissie is ook ingegaan op het voorstel waar dit ertoe strekt de pleeggezinnen een grotere discretie te waarborgen omtrent het vroegere statuut van de geadopteerden.

Doch ook op dit punt heeft zij de voorgestelde hervormingen verruimd. Zij is immers van mening dat een dergelijke discretie niet het voorrecht van de geadopteerde kinderen moet blijven, maar dat zij dient te worden uitgebreid tot al degenen voor wie de bekendmaking van alle gegevens betreffende hun afstamming schadelijk kan zijn, zoals b.v. de gewone natuurlijke kinderen, de gewettigde of ontkende kinderen, de vondelingen.

Om deze bescherming, die buiten het kader van het voorstel valt, aan allen te waarborgen, stelt de Commissie, in het eerste artikel van de door haar aanbevolen tekst, voor artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen.

**

De door de Commissie voorgestelde tekst wijzigt de volgorde van de artikelen, zoals deze voorkomen in de huidige wetgeving en in het voorstel.

De Commissie stelt een meer logische volgorde voor dan die van het Burgerlijk Wetboek, dat de gevolgen vóór de procedure behandelt, en waarin bepaalde fasen van die procedure worden omgekeerd (artt. 357 en 358).

La Commission a scrupuleusement pesé les avantages et les inconvénients de cette condition. Elle est arrivée à la conclusion que sa suppression enlèverait le principal obstacle à l'adoption d'enfants qui sont communément considérés comme difficilement adoptables, tels les enfants handicapés et les enfants de parents déchus de la puissance paternelle. Pour cette raison, la Commission a résolument proposé d'abolir cette condition. Elle fait confiance aux autorités judiciaires qui sauront apprécier à leur juste valeur tous les intérêts en cause.

Sur un point, la Commission n'a pas suivi complètement la proposition. Celle-ci prévoit qu'à la demande de la personne qui se propose d'adopter, le tribunal peut passer outre au refus abusif de consentement.

La Commission a estimé qu'il convenait de sauvegarder d'une façon expresse les droits naturels des parents d'origine. Elle propose, par conséquent, d'instaurer à cet effet une procédure contentieuse et de prévoir que si le refus, même abusif de consentir, émane des parents ou de l'un d'eux, il faut, pour que le tribunal puisse néanmoins prononcer l'adoption, que celui qui refuse son consentement se soit désintéressé de l'enfant, au risque d'en compromettre la moralité, la santé ou l'éducation.

La proposition comble une lacune de la législation actuelle en organisant la tutelle de l'adopté en cas de décès, d'interdiction ou d'absence déclarée de l'adoptant.

Sur ce point, la Commission a encore complété les réformes préconisées en s'inspirant de l'exemple de certaines législations étrangères et, plus particulièrement, de la loi luxembourgeoise du 13 juillet 1959.

La proposition contient encore des dispositions tendant à donner aux familles adoptives une plus grande sécurité en limitant les possibilités d'introduire des actions en nullité de l'adoption après que celle-ci ait été prononcée par une décision judiciaire passée en force de chose jugée.

La Commission a suivi la proposition sur ce point. Elle suggère, en outre, une série de mesures qui doivent mettre fin aux controverses actuelles en matière de validité du consentement et de représentation de l'adopté mineur.

La Commission a également suivi la proposition là où celle-ci tend à assurer aux familles adoptives une plus grande discrétion quant au statut antérieur des adoptés.

Toutefois, la Commission a, sur ce point aussi, élargi les réformes proposées. Elle a, en effet, estimé que cette discrétion ne doit pas être assurée aux seuls enfants adoptés mais qu'elle doit être étendue à tous ceux auxquels la révélation des éléments complets de leur filiation peut être préjudiciable, tels les enfants naturels simples, les enfants légitimés ou désavoués, les enfants trouvés.

Afin de garantir à tous cette protection qui déborde le cadre de la proposition, la Commission propose dans l'article 1er du texte qu'elle présente, de modifier l'article 45 du Code civil.

**

Le texte présenté par la Commission modifie l'ordre des articles adoptés par la loi actuelle et par la proposition.

La Commission préconise un ordre plus logique que celui utilisé par le Code civil qui traite des effets avant de traiter de la procédure et qui intervertit certaines phases de la procédure (art. 357 et 358).

**

Buiten de problemen in verband met de beginselen van de wetgeving op de adoptie doet het voorstel nog een aantal meer technische vraagstukken rijzen.

Onder meer om die reden heeft de Commissie voor de Justitie een subcommissie belast met het onderzoek van het voorstel.

Deze heeft er zich op toegelegd zich gewetensvol van de haar opgedragen taak te kwijten.

Zij heeft kennis genomen van talrijke nota's en adviezen uitgaande van specialisten ter zake: werken die zich met adoptie bezighouden, magistraten, notarissen en andere met de adoptiepraktijk vertrouwde juristen.

**

STATISTIEK VAN DE ADOPTIES IN BELGIE.

**

En dehors des questions touchant aux principes de la législation sur l'adoption, la proposition soulève un certain nombre de problèmes à caractère plus technique.

C'est notamment pour cette raison que la Commission de la Justice a chargé une sous-commission de l'examen de la proposition.

La sous-commission s'est efforcée de s'acquitter consciencieusement de la tâche qui lui a été confiée.

Elle a pris connaissance de nombreuses notes et avis émanant de spécialistes en la matière: œuvres s'occupant d'adoption, magistrats, notaires et autres juristes ayant une pratique de l'adoption.

**

STATISTIQUES DES ADOPTIONS EN BELGIQUE.

Jaar — Année	Adopties door — Adoptions par		GEADOPTÉERDEN — A D O P T É S					
	Alleen- staanden — Personnes isolées	Echtgenoten — Epoux	Onder de 5 jaar — Moins de 5 ans	Van 5 tot 10 jaar — De 5 à 10 ans	Van 10 tot 16 jaar — De 10 à 16 ans	Van 16 tot 21 jaar — De 16 à 21 ans	Boven de 21 jaar — Plus de 21 ans	Totaal — Total
1945	398	190	132	79	71	71	235	588
1950	530	284	262	153	80	74	245	814
1951	514	287	211	155	105	85	245	801
1952	479	264	184	173	95	58	233	743
1953	489	290	173	170	117	69	250	779
1954	551	241	161	203	105	75	248	792
1955	548	243	199	181	127	76	214	791
1956	595	286	214	203	148	73	243	881
1957	686	254	216	194	194	90	246	940
1958	564	398	263	201	213	67	218	962
1959	567	896	399	364	361	104	235	1 463
1960	500	756	338	258	349	122	189	1 256
1961	542	721	327	261	303	126	246	1 263
1962	488	868	430	290	272	159	204	1 356
1963	413	926	412	282	265	174	206	1 339

CONCORDANTIETABEL.

Burgerlijk Wetboek	Voorstel	DOOR DE COMMISSIE VOORGESTELDE TEKST	
		ARTIKELN	ONDERWERP
		Hoofdstuk I. — <i>Algemene bepalingen.</i>	
343	{ 343	343	Algemene voorwaarden, internationaal privaatrecht.
344. laatste lid			
		Hoofdst. II. — <i>Adoptie.</i>	
		Afdeling I. — <i>Voorwaarden.</i>	
344	344	344	Leeftijd van de adoptanten.
345	345	345	Adoptie door twee echtgenoten.
	{ 346	346	Toestemming van de echtgenoot van de adoptant of van de geadopteerde.
346		347	Toestemming van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde.
	346bis		
		Afdeling II. — <i>Vormen.</i>	
354	354	348	Adoptieakte.
355	355	349	Homologatievonnis.
356	356	350	Beroep.
—	—	351	Cassatie.
—	346ter	352	Eigenlijke procedure bij weigering toestemming te verlenen.
—	—	353	Opeenvolgende adopties door vrijwillige en eigenlijke procedure.
357	357	354	Overschrijving.
358	358	355	Overlijden van de adoptant tijdens de vrijwillige procedure.
—	—	356	Overlijden van de adoptant tijdens de eigenlijke procedure.
—	360	357	Derdenverzet; vordering tot herroeping van het gewijsde of tot nietigverklaring.
		Afdeling III. — <i>Gevolgen.</i>	
359	359	358	Terugwerkende kracht.
	{ 347	359	Naam van de geadopteerde.
347		360	Naam van de afstammelingen van de geadopteerde.
		361	Voornamen van de geadopteerde.
348	348	362	Ouderlijke macht; voogdij.
349	349	363	Erkenning en wettiging van de geadopteerde.
350	350	364	Huwelijk van de geadopteerde.
351	351	365	Onderhoudsplicht.
352	352	366	Erfrecht van de geadopteerde.
353	353	367	Erfenis van de geadopteerde.
		Afdeling IV. — <i>Herroeping.</i>	
360	360bis	368	Herroeping van de adoptie.
		Hoofdst. III. — <i>Adoptieve wettiging.</i>	
—	360quater	369	Voorwaarden, vormen en gevolgen van de adoptieve wettiging.
	{	370	Omzetting van de adoptie in adoptieve wettiging.
361 tot 370		—	Pleegvoogdij.

TABLEAU DE CONCORDANCE.

Code civil	Proposition	TEXTE PRESENTE PAR LA COMMISSION	
		ARTICLES	OBJET
		Chap. I. — <i>Dispositions générales.</i>	
343 344, dernier alinéa	{ 343 360ter }	343	Conditions générales, droit international privé.
		Chap. II. — <i>Adoption.</i>	
		Sect. I. — <i>Conditions.</i>	
344	344	344	Age des adoptants.
345	345	345	Adoption par deux époux.
		346	Consentement du conjoint de l'adoptant ou de l'adopté.
346	{ 346 346bis }	347	Consentement de la famille d'origine de l'adopté.
		Sect. II. — <i>Formes.</i>	
354	354	348	Acte d'adoption.
355	355	349	Jugement d'homologation.
356	356	350	Appel.
—	—	351	Cassation.
—	346ter	352	Procédure contentieuse en cas de refus de consentement.
—	—	353	Adoptions successives par procédures gracieuse et contentieuse.
357	357	354	Transcription.
358	358	355	Décès de l'adoptant au cours de la procédure gracieuse.
—	—	356	Décès de l'adoptant au cours de la procédure contentieuse.
—	360	357	Tierce-opposition; requête civile; action en nullité.
		Sect. III. — <i>Effets.</i>	
359	359	358	Effets rétroactifs.
		359	Nom de l'adopté.
347	347	360	Nom des descendants de l'adopté.
		361	Prénoms de l'adopté.
348	348	362	Puissance paternelle; tutelle.
349	349	363	Reconnaissance et légitimation de l'adopté.
350	350	364	Marriage de l'adopté.
351	351	365	Aliments.
352	352	366	Droits successoraux de l'adopté.
353	353	367	Succession de l'adopté.
		Sect. IV. — <i>Révocation.</i>	
360	360bis	368	Révocation de l'adoption.
		Chap. III. — <i>Légitimation adoptive.</i>	
		369	Conditions, formes et effets de la légitimation adoptive.
—	360quater	370	Conversion de l'adoption en légitimation adoptive.
361 à 370	361 à 370	—	Tutelle officieuse.

BESPREKING VAN DE ARTIKELEN.

(De artikelen worden besproken in de volgorde van het wetsvoorstel.)

Eerste artikel.

Door dit artikel worden de artikelen 343 tot 360 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd.

Opmerking: Voor elk artikel worden drie verschillende teksten na elkaar gesteld:

- 1° tekst van het Burgerlijk Wetboek;
- 2° tekst van het wetsvoorstel;
- 3° tekst van de Commissie.

EERSTE HOOFDSTUK.

Adoptie.

EERSTE AFDELING.

DE ADOPTIE EN HAAR GEVOLGEN.

Artikel 343.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek:

343. — Aanneming is toegelaten wanneer zij op wettige redenen steunt en het aangenomen kind tot voordeel strekt. Zij moet voldoen aan de vereisten en geschieden met inachtneming van de vormen die bij de volgende artikelen zijn voorgeschreven.

Tekst van het wetsvoorstel:

Ongewijzigd.

Tekst van de Commissie:

343. — Adoptie en adoptieve wettiging zijn toegelaten wanneer zij op wettige redenen steunen en de geadopteerde tot voordeel strekken. Zij moeten voldoen aan de vereisten en geschieden met inachtneming van de vormen die bij de volgende artikelen zijn voorgeschreven.

Onverminderd de toepassing van artikel 3 van dit Wetboek mag een vreemdeling in België adopteren of wettigen door adoptie of er geadopteerd of door adoptie gewettigd worden.

*
**

Dit artikel wordt door het wetsvoorstel niet gewijzigd.

Ook de commissieleden waren van oordeel dat het beginsel van deze bepaling, waarbij gesteld wordt dat inzake adoptie het belang van het kind de beslissende maatstaf moet zijn, dient te worden behouden.

De Commissie heeft de draagwijdte van het artikel uitgebreid tot de adoptieve wettiging die door hetzelfde beginsel moet worden beheerst.

Ten slotte heeft zij in artikel 343 het bepaalde in het laatste lid van artikel 344 met betrekking tot de voorschriften van internationaal privaatrecht inzake adoptie opgenomen en deze voorschriften ook toepasselijk gemaakt op de adoptieve wettiging.

Artikel 344.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek:

344. — Om te kunnen aannemen is vereist dat men:

- 1° ouder is dan 35 jaar;

EXAMEN DES ARTICLES.

(Les articles sont examinés dans l'ordre suivi par la proposition de loi.)

Article premier.

Cet article modifie les articles 343 à 360 du Code civil.

Remarque: Pour chaque article trois textes différents sont reproduits successivement:

- 1° le texte du Code civil;
- 2° le texte de la proposition de loi;
- 3° le texte de la Commission.

CHAPITRE PREMIER.

De l'adoption.

PREMIERE SECTION.

DE L'ADOPTION ET DE SES EFFETS.

Article 343.

Texte du Code civil:

343. — L'adoption est permise lorsqu'elle est fondée sur de justes motifs et si elle présente des avantages pour l'adopté. Elle est soumise aux conditions et se fait dans les formes prescrites par les articles suivants.

Texte de la proposition de loi:

Inchangé.

Texte de la Commission:

343. — L'adoption et la légitimation adoptive sont permises lorsqu'elles sont fondées sur de justes motifs et si elles présentent des avantages pour la personne qui en fait l'objet. Elles sont soumises aux conditions et se font dans les formes prescrites par les articles suivants.

Sans préjudice de l'article 3 du présent Code, un étranger peut adopter ou légitimer par adoption en Belgique ou y être adopté ou légitimé par adoption.

*
**

La proposition de loi ne modifie pas cet article.

Les membres de la commission ont eux aussi, estimé qu'il convient de maintenir le principe de cette disposition qui souligne que l'intérêt de l'enfant doit être le critère dominant en matière d'adoption.

La Commission a étendu la portée de l'article à la légitimation adoptive qui doit être régie par le même principe.

Enfin, elle a englobé dans l'article 343 la disposition du dernier alinéa de l'article 344 relative aux règles de droit international privé en matière d'adoption, en étendant également ces règles à la légitimation adoptive.

Article 344.

Texte du Code civil:

344. — Pour pouvoir adopter, il faut:

- 1° être âgé de plus de 35 ans;

2° ten minste vijftien jaar ouder is dan de aan te nemen persoon;

3° geen wettige afstammeling heeft en ook geen erkend natuurlijk kind, behalve in dit laatste geval wanneer het de aanneming van dit kind betreft.

De geboorte van een kind van de aannemende, na homologatie van de aanneming, blijft zonder invloed op die aanneming.

Voor de aanneming van een kind van een van de echtgenoten door de andere echtgenoot of door beide echtgenoten tegelijk, is het voldoende dat de aannemende personen :

1° ouder zijn dan 21 jaar;

2° ten minste tien jaar ouder zijn dan de aan te nemen persoon.

Onverminderd de toepassing van artikel 3 van dit Wetboek mag een vreemdeling in België een kind aannemen of als kind aangenomen worden.

Tekst van het wetsvoorstel :

344. — Om te kunnen aannemen is vereist dat men :

1° ouder is dan 35 jaar; om aanneming mag echter worden verzocht door twee, niet van tafel en bed gescheiden, echtgenoten samen, van wie ten minste één ouder is dan 30 jaar en zo zij langer dan 5 jaar zijn gehuwd;

2° ten minste 15 jaar ouder is dan de aan te nemen persoon;

3° geen wettige afstammeling heeft en ook geen erkend natuurlijk kind, behalve, in dit laatste geval, wanneer het de aanneming van dit kind betreft.

De geboorte van een kind nadat het verzoek tot aanneming is gedaan, blijft zonder invloed op die aanneming, ongeacht de datum waarop het kind is verwekt.

Voor de aanneming van een kind van een van de echtgenoten door de andere echtgenoot of door beide echtgenoten tegelijk, is het voldoende dat de aannemende personen :

1° ouder zijn dan 21 jaar;

2° ten minste 10 jaar ouder zijn dan de aan te nemen persoon.

Tekst van de Commissie :

344. — § 1. Om te kunnen adopteren is vereist dat men :

1° ouder is dan 35 jaar; twee niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten kunnen echter tegelijk adopteren wanneer een hunner ouder is dan 35 jaar en de andere ouder dan 21 jaar of wanneer tenminste een hunner ouder is dan 30 jaar en zij sedert meer dan 5 jaar gehuwd zijn.

De rechtbank kan in het vonnis dat de adoptie homologeert of uitspreekt, om wettige redenen, de vereiste leeftijd van 30 jaar tot 25 jaar verminderen en de huwelijksduur van 5 jaar tot 2 jaar.

2° ten minste 15 jaar ouder is dan de te adopteren persoon; in geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten volstaat het echter dat een hunner 10 jaar ouder is dan de te adopteren persoon.

§ 2. Voor de adoptie van een wettig of geadopteerd kind van een der echtgenoten door de andere, de adoptie van een natuurlijk kind van een der echtgenoten door de andere of door beiden tegelijk, of de adoptie van het natuurlijk kind door zijn moeder, volstaat het dat de adoptanten :

1° ouder zijn dan 21 jaar;

2° avoir au moins quinze ans de plus que la personne à adopter;

3° n'avoir ni descendant légitime, ni enfant naturel reconnu, sauf dans ce dernier cas, s'il s'agit de l'adoption de cet enfant.

La naissance d'un enfant de l'adoptant postérieure à l'homologation de l'adoption est sans effet sur celle-ci.

Lorsqu'il s'agit de l'adoption de l'enfant d'un des époux par son conjoint ou par les deux époux simultanément, il suffit pour les adoptants :

1° d'être âgés de plus de 21 ans;

2° d'avoir au moins dix ans de plus que la personne à adopter.

Sans préjudice de l'article 3 du présent Code, un étranger peut adopter ou être adopté en Belgique.

Texte de la proposition de loi :

344. — Pour pouvoir adopter, il faut :

1° être âgé de plus de 35 ans; toutefois, l'adoption peut être demandée conjointement par deux époux non séparés de corps dont l'un au moins est âgé de plus de 30 ans et s'ils sont mariés depuis plus de 5 ans;

2° avoir au moins 15 ans de plus que la personne à adopter;

3° n'avoir ni descendant légitime, ni enfant naturel, sauf, dans ce dernier cas, s'il s'agit de l'adoption de cet enfant.

La naissance d'un enfant postérieure à la requête en adoption est sans effet sur celle-ci, quelle que soit la date de la conception de l'enfant.

Lorsqu'il s'agit de l'adoption de l'enfant d'un des époux par son conjoint ou par les deux époux simultanément, il suffit pour les adoptants :

1° d'être âgés de plus de 21 ans;

2° d'avoir au moins 10 ans de plus que la personne à adopter.

Texte de la Commission :

344. — § 1. Pour pouvoir adopter, il faut :

1° être âgé de plus de 35 ans; toutefois, deux époux non séparés de corps peuvent adopter simultanément, soit lorsque l'un d'eux est âgé de plus de 35 ans et l'autre de plus de 21 ans, soit lorsque l'un d'eux au moins est âgé de plus de 30 ans et qu'ils sont mariés depuis plus de 5 ans.

Le tribunal peut, dans le jugement qui homologue ou prononce l'adoption, ramener, pour des motifs légitimes, la condition d'âge de 30 ans à 25 ans et celle de la durée du mariage de 5 ans à 2 ans.

2° avoir au moins 15 ans de plus que la personne à adopter; toutefois, en cas d'adoption simultanée par deux époux, il suffit pour l'un de ceux-ci qu'il ait 10 ans de plus que la personne à adopter.

§ 2. Lorsqu'il s'agit, soit de l'adoption de l'enfant légitime ou adoptif d'un des époux par son conjoint, soit de l'adoption de l'enfant naturel d'un des époux par son conjoint ou par les deux époux simultanément, soit de l'adoption de l'enfant naturel par sa mère, il suffit pour les adoptants :

1° d'être âgés de plus de 21 ans;

2° ten minste 10 jaar ouder zijn dan de te adopteren persoon.

§ 3. Het recht van een echtgenoot om een kind van de andere te adopteren blijft voortbestaan niettegenstaande het overlijden of de verklaring van afwezigheid van deze laatste.

**

Dit artikel bepaalt de leeftijd die vereist is om te adopteren. Volgens het door de Commissie aangenomen stelsel moet het volgende onderscheid worden gemaakt :

1° Adoptie door een alleenstaande persoon.

De vereiste leeftijd blijft vastgesteld op 35 jaar en het minimum-leeftijdverschil op 15 jaar.

De Commissie is van oordeel dat het weliswaar past de mogelijkheden tot het adopteren van een kind uit te breiden, maar dat het nochtans, om een tweevoudige reden, niet aangewezen is de adoptie door een alleenstaande persoon op bijzondere wijze aan te moedigen :

a) van uit het oogpunt van het kind is het doorgaans verkieslijk dat het door twee echtgenoten wordt geadopteerd om zo een normaal gezin te vinden;

b) mocht, van uit het oogpunt van de adoptant, de leeftijd te laag gesteld zijn, dan zou de te jonge alleenstaande persoon die een kind heeft geadopteerd, later in zijn huwelijk kunnen worden gehinderd.

Derhalve stelt de Commissie voor de bestaande leeftijdsvoorwaarden te behouden, wanneer de adoptie geschiedt door een alleenstaande persoon.

2° Adoptie door twee echtgenoten.

De leden van de Commissie zijn er zich van bewust dat een kind er belang bij heeft door een gezin te worden geadopteerd. Zij hebben dan ook de mogelijkheden tot adoptie door twee niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten willen verruimen door de eisen minder streng te maken voor een van de echtgenoten, indien de andere echtgenoot voldoet aan de strengere eisen die normaal worden gesteld, en door de leeftijdsvoorwaarden voor de beide echtgenoten lager te stellen, indien ze sinds een bepaalde tijd gehuwd zijn. Daarom wordt het volgende bepaald :

a) indien een van de echtgenoten meer dan 35 jaar oud is, kan de andere echtgenoot samen met hem adopteren, mits de leeftijd van 21 jaar te hebben bereikt.

Bovendien wordt de normaal gestelde eis — dat er een leeftijdsverschil van 15 jaar moet bestaan tussen de adoptant en het kind — slechts aan een van de adoptanten gesteld, terwijl de andere slechts 10 jaar ouder moet zijn dan de persoon die wordt geadopteerd.

De verantwoording van die bepalingen vindt men in bovenstaande beschouwingen; bovendien zijn die bepalingen een logisch gevolg van de door de Commissie in het huidige artikel 344, § 2, van het Burgerlijk Wetboek aangebrachte wijzigingen.

b) Wanneer de adopterende echtgenoten sedert 5 jaar gehuwd zijn en niet gescheiden van tafel en bed, kunnen zij samen een kind adopteren, indien de oudste echtgenoot de leeftijd van 30 jaar heeft bereikt, ongeacht de leeftijd van de jongste; deze laatste moet zelfs de leeftijd van 21 jaar niet hebben bereikt.

Ook hier wordt het leeftijdsverschil van 15 jaar tussen de adoptant en de geadopteerde slechts vereist voor de oudste van de adoptanten, terwijl de andere slechts 10 jaar ouder moet zijn dan het kind.

Deze bepaling wijkt af van de bestaande wet, maar stemt overeen met het bepaalde in het wetsvoorstel. Zij brengt een evenwichtige oplossing in de verschillende belangen die

2° d'avoir au moins 10 ans de plus que la personne à adopter.

§ 3. Le droit pour l'un des époux d'adopter l'enfant de son conjoint subsiste nonobstant le décès ou la déclaration d'absence de ce dernier.

**

Cet article fixe l'âge requis pour pouvoir adopter. Le régime prévu par la Commission implique la distinction suivante :

1° Adoption par une personne seule.

L'âge requis est maintenu à 35 ans et la différence d'âge à 15 ans au moins.

La Commission a estimé que s'il convient d'élargir les possibilités d'adopter un enfant, il n'y a pas lieu cependant, d'encourager spécialement l'adoption par une personne seule, et ce pour un double motif :

a) du point de vue de l'enfant, il est, d'une manière générale, préférable qu'il soit adopté par des époux afin de trouver un foyer normal;

b) du point de vue de l'adoptant, si l'âge est fixé trop bas, la personne qui, très jeune, a adopté un enfant, pourrait rencontrer des difficultés plus tard, lorsqu'elle se marie.

La Commission propose, dès lors, de maintenir les conditions d'âge actuelles, lorsque l'adoption se fait par une personne seule.

2° Adoption par deux époux.

Conscients de l'intérêt, pour un enfant, d'être adopté dans un foyer, les membres de la Commission ont voulu élargir les possibilités d'adoption par deux époux non séparés de corps, d'une part en réduisant les exigences dans le chef de l'un des conjoints, lorsque l'autre réunit les conditions plus strictes normalement exigées et, d'autre part en réduisant, pour les deux époux, les conditions d'âge lorsqu'ils sont mariés depuis un certain temps. C'est ainsi que :

a) Lorsque l'un des époux est âgé de plus de 35 ans, son conjoint peut adopter simultanément avec lui, s'il a atteint l'âge de 21 ans.

En outre, la différence d'âge de 15 ans qui doit normalement exister entre l'adoptant et l'enfant, n'est exigée qu'à l'égard de l'un des adoptants, l'autre ne devant avoir que 10 ans de plus que la personne à adopter.

Ces dispositions se justifient par les considérations énoncées ci-dessus; elles sont, en outre, une conséquence logique de la modification qui a été apportée par la Commission au paragraphe 2 de l'actuel article 344 du Code civil.

b) Lorsque les époux adoptants sont mariés depuis 5 ans et non séparés de corps, ils peuvent adopter simultanément un enfant si l'aîné a atteint l'âge de 30 ans et quel que soit l'âge du plus jeune : il n'est même pas nécessaire que ce dernier ait atteint l'âge de 21 ans.

Ici également la différence d'âge de 15 ans entre l'adoptant et l'adopté, n'est exigée qu'à l'égard de l'aîné des adoptants, l'autre ne devant avoir que 10 ans de plus que l'enfant.

La solution contenue dans cette disposition qui diffère de la loi existante, mais rejoint les dispositions de la proposition de loi, constitue un juste équilibre entre les divers

op het spel staan. Bij adoptie door echtgenoten zijn een zekere maturiteit vanwege de adoptanten en de stabiliteit van hun huwelijk immers onontbeerlijke voorwaarden. Zijn deze eenmaal aanwezig, dan kan men zich minder streng tonen voor de leeftijdsvoorwaarden.

Wij voegen eraan toe dat in de loop van de bespreking de overtuiging is gegroeid dat het kind er belang bij heeft door zo jong mogelijke ouders te worden geadopteerd. Daarom heeft de Commissie gemeend dat de rechtbank, om wettige redenen, de leeftijdsgrens alsmede de duur van het huwelijk moet kunnen verlagen.

Een lid vraagt zich af of het gepast is een dergelijke bevoegdheid te verlenen aan de rechtbank.

De meeste leden van de Commissie zijn het eens met het door de auteur van het voorstel nagestreefde doel en menen derhalve dat het, met het oog op de jeugdbescherming, van groot belang is dat het adopterende gezin zo dicht mogelijk het wettige benadert en dat men de echtgenoten dus de mogelijkheid moet gunnen kinderen te adopteren op het ogenblik waarop in normale omstandigheden wettige kinderen zouden geboren worden.

Sommige leden vragen zich zelfs af of het niet gewenst ware aan te knopen bij de Franse wetgeving (art. 344) die voor de echtgenoten geen leeftijdsvoorwaarde stelt, wanneer medisch vaststaat dat de vrouw in de absolute en definitieve onmogelijkheid verkeert nog kinderen te krijgen.

De Commissie heeft deze oplossing niet weerhouden, omdat zij van mening is dat er buiten de door de Franse wetgeving in aanmerking genomen redenen, nog andere rechtmatige beweegredenen kunnen zijn, ingegeven door het belang van het kind. Bovendien wenst de Commissie, zoals hoger gezegd, de leeftijdsvoorwaarde te behouden omdat zij de mening is toegedaan dat een bepaalde rijpheid en een zekere stabiliteit in het huwelijk onontbeerlijk zijn. Wij voegen eraan toe dat de in Frankrijk geldende regeling verantwoord is door het behoud van de voorwaarde dat de adoptanten noch wettige afstammelingen, noch erkende natuurlijke kinderen mogen hebben. Die voorwaarde werd door de Commissie opgeheven.

De ontheffing van de leeftijdsvoorwaarde wordt door de rechtbank verleend in het vonnis waarbij de adoptie wordt gehomologeerd of uitgesproken. Het betreft dus geen voorafgaande machtiging.

Sommige leden vragen zich af of de adoptanten niet zullen worden ontmoedigd indien er geen voorafgaande machtiging is; zij moeten immers rekening houden met een eventuele latere weigering door de rechtbank: in dat geval zullen zij een nutteloze procedure hebben aangevat.

Andere leden oordelen dat dit gevaar geen groot bezwaar is: zelfs wanneer de voorwaarden inzake leeftijd en duur van het huwelijk vervuld zijn, blijft de adoptie immers onzeker, daar de rechtbank om andere redenen kan oordelen dat die adoptie niet in het belang van het kind is.

Sommige leden stellen voor dat men, om de kandidaat-adoptanten niet te ontmoedigen, de adoptie-akte geldig laat blijven, zodat de adoptanten, wanneer zij de vereiste leeftijd hebben bereikt, niet opnieuw bij de vrederechter of de notaris moeten komen, en de adoptieakte opnieuw kan worden voorgelegd aan de rechtbank.

Tegen dit voorstel bestaat een ernstig bezwaar: men moet immers rekening houden met de mogelijkheid dat de ouders van de geadopteerde hun toestemming intrekken tussen het tijdstip waarop de rechtbank de ontheffing weigert en het tijdstip waarop de adoptanten aan de normale voorwaarden inzake leeftijd en duur van het huwelijk zullen voldoen.

Er dient dus, in sommige gevallen althans, een nieuwe adoptieakte te worden opgemaakt, waarin de toestemming van de ouders is opgenomen. Wij voegen er overigens aan

intérêts en présence. En effet, en cas d'adoption par deux époux, une certaine maturité des adoptants et la stabilité de leur union sont des conditions indispensables. Une fois qu'elles sont acquises, il est permis d'être moins sévère quant aux conditions d'âge.

Ajoutons qu'au cours de la discussion, la conviction a été acquise qu'il est de l'intérêt de l'enfant de pouvoir être adopté par des parents aussi jeunes que possible. C'est pourquoi, la Commission a estimé que le tribunal doit, pour des motifs légitimes, pouvoir réduire la limite d'âge ainsi que la durée du mariage.

Un membre s'est demandé s'il était opportun de donner pareil pouvoir au tribunal.

La majorité des membres de la Commission, se ralliant en cela au but poursuivi par l'auteur de la proposition, estime que, dans la perspective de la protection de la jeunesse il est important que la famille adoptive se rapproche le plus possible de la famille légitime et qu'il faut, dès lors, donner aux époux la possibilité d'adopter des enfants à un moment où normalement naîtraient des enfants légitimes.

Certains membres se sont même demandé s'il ne serait pas souhaitable de s'inspirer de la législation française (art. 344), qui ne prévoit pas de condition d'âge pour les époux, lorsqu'il est médicalement établi que la femme est dans l'impossibilité absolue et définitive de donner naissance à un enfant.

La Commission n'a pas retenu cette solution parce qu'elle estime qu'en dehors des motifs prévus par la législation française, il peut exister d'autres motifs légitimes déterminés par l'intérêt de l'enfant. D'autre part, ainsi qu'il est dit plus haut, la Commission désire maintenir une condition d'âge, parce qu'elle estime qu'une certaine maturité et une certaine stabilité du mariage sont indispensables. Ajoutons d'ailleurs que la solution française trouve sa justification dans le maintien de la condition, pour les adoptants de n'avoir ni descendants légitimes, ni enfants naturels reconnus, condition qui est supprimée par la Commission.

C'est dans le jugement d'homologation ou de prononciation de l'adoption, que le tribunal accordera la dispense d'âge. Il ne s'agit donc pas d'une autorisation préalable.

Certains membres se sont demandé si cette absence d'autorisation préalable ne découragera pas les adoptants; ceux-ci se trouveront en effet placés devant l'éventualité d'un refus ultérieur du tribunal: dans ce cas, ils auront engagé une procédure inutile.

D'autres membres ne voient, dans ce risque, pas d'objection majeure, étant donné que même lorsque les conditions d'âge et de durée du mariage sont remplies, l'adoption reste incertaine, le tribunal pouvant estimer pour d'autres motifs que cette adoption n'est pas dans l'intérêt de l'enfant.

Certains membres suggèrent que, pour ne pas décourager les candidats-adoptants, l'acte d'adoption demeure valable de telle sorte que lorsque les adoptants auront atteint l'âge requis, ils ne doivent plus se présenter une nouvelle fois devant le juge de paix ou le notaire et que l'acte d'adoption pourra être à nouveau soumis au tribunal.

Cette suggestion se heurte à une sérieuse objection. Il faut tenir compte en effet de l'éventualité où, entre le refus de la dispense par le tribunal et le moment où les adoptants réuniront les conditions normales d'âge et de durée du mariage, les parents de l'adopté retirent leur consentement.

Il importe donc, tout au moins dans certains cas, d'exiger un nouvel acte d'adoption contenant le consentement des parents. Ajoutons d'ailleurs, que, si les parents refusent à

toe dat, indien de ouders dan hun toestemming weigeren, de kandidaat-adoptanten hun toevlucht dienen te nemen tot de eigenlijke procedure.

Na zich daarover geruime tijd te hebben beraden, heeft de Commissie beslist dit probleem op een soepele wijze te regelen door aan de rechtbank de zorg over te laten om uit te maken of zij de adoptanten moet toestaan de adoptie-akte later nogmaals ter homologatie voor te leggen, indien zij oordeelt dat er geen aanleiding is om lagere eisen te stellen inzake leeftijd en duur van het huwelijk.

Vandaar het laatste lid dat door de Commissie is toegevoegd aan de tekst van artikel 355 van het Burgerlijk Wetboek (art. 349 van de door de Commissie voorgestelde tekst).

3° Adoptie van een kind, wiens afstamming t.o.v. de adoptant of van een van de adoptanten bewezen is.

De door de Commissie voorgestelde tweede paragraaf van artikel 344 bepaalt dat de vereiste leeftijd om te kunnen adopteren vastgesteld is op 21 jaar en het leeftijdsverschil tussen de adoptant en de geadopteerde op 10 jaar :

a) bij adoptie van een wettig of adoptief kind van een van de echtgenoten door de andere echtgenoot;

b) bij adoptie van een natuurlijk kind van een van de echtgenoten door de andere echtgenoot of door beide echtgenoten tegelijk;

c) bij adoptie van een natuurlijk kind door zijn moeder.

A. — Het wetsvoorstel neemt de bestaande bepaling over die in artikel 344 door artikel 9 van de wet van 10 februari 1958 ingevoerd werd : voor de adoptie van een kind van een der echtgenoten door de andere echtgenoot of door beide echtgenoten tegelijk is het voldoende dat de adoptant ouder is dan 21 jaar en ten minste 10 jaar ouder dan de te adopteren persoon.

De Commissie is echter van oordeel dat de precisering, in de toelichting bij het wetsvoorstel (blz. 3), van het begrip : « kind van een der echtgenoten » onvoldoende is om aan de in de rechtspraak bestaande controversen een einde te maken. Vandaar dat de voorgestelde tekst het geval van het wettig kind en van het adoptief kind enerzijds en het geval van het natuurlijk kind anderzijds op verschillende wijze regelt.

1° Er is geen enkele reden om iemand die een tweede huwelijk heeft aangegaan toe te staan zijn eigen wettig kind te adopteren.

Waar de wet van 10 februari 1958 hem evenwel de mogelijkheid heeft geboden om dat kind te adopteren samen met zijn echtgenoot, heeft zulks uitsluitend tot doel te beletten dat hij de ouderlijke macht zou verliezen ten gevolge van de adoptie door zijn echtgenoot alleen.

Doch voortaan bestaat dit gevaar niet meer, aangezien er voorgesteld wordt artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek zo aan te vullen dat wanneer de adoptant de echtgenoot is van de wettige vader of wettige moeder van het geadopteerde kind, de rechten van de ouderlijke macht worden uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn.

De Commissie is dan ook van oordeel dat het voordeel van de uitzonderlijke voorwaarden betreffende de leeftijd van de adoptant en het leeftijdsverschil tussen de adoptant en de geadopteerde, in geval van adoptie van het wettig kind van een van de echtgenoten, slechts moet worden verleend om de adoptie door de andere echtgenoot alleen mogelijk te maken.

2° De Commissie heeft anderzijds een einde willen maken aan een controverse in de rechtspraak door te bepalen dat het voordeel van de uitzonderlijke voorwaarden ook

ce moment leur consentement, les candidats-adoptants doivent recourir à la procédure contentieuse.

Après en avoir délibéré longuement, la Commission a décidé de régler cette question d'une manière souple en laissant au tribunal le soin d'apprécier si, lorsqu'il estime ne pas devoir réduire les conditions d'âge et de durée de mariage des adoptants, il convient de permettre à ceux-ci de soumettre à nouveau, ultérieurement, l'acte d'adoption à son homologation.

Tel est l'objet du dernier alinéa ajouté par la Commission au texte de l'article 355 du Code civil (art. 349 du texte proposé par la Commission).

3° Adoption d'un enfant ayant une filiation établie à l'égard de l'adoptant ou de l'un des adoptants.

Le deuxième paragraphe de l'article 344 proposé par la Commission dispose que l'âge requis pour pouvoir adopter est fixé à 21 ans et la différence d'âge entre l'adoptant et l'adopté à 10 ans :

a) en cas d'adoption d'un enfant légitime ou adoptif d'un des époux par son conjoint;

b) en cas d'adoption d'un enfant naturel d'un des époux par son conjoint ou par les deux époux simultanément;

c) en cas d'adoption d'un enfant naturel par sa mère.

A. — La proposition de loi reprend la disposition actuelle, insérée dans l'article 344 par l'article 9 de la loi du 10 février 1958 : lorsqu'il s'agit de l'adoption de l'enfant d'un des époux par son conjoint ou par les deux époux simultanément, il suffit pour l'adoptant d'être âgé de plus de 21 ans et d'avoir au moins 10 ans de plus que la personne à adopter.

La Commission a estimé que la notion : « enfant d'un des époux » telle qu'elle est précisée dans les développements de la proposition de loi (p. 3) ne suffit pas pour mettre fin aux controverses jurisprudentielles actuelles. C'est pour cette raison que le texte proposé règle différemment le cas de l'enfant légitime et de l'enfant adoptif, d'une part, et celui de l'enfant naturel, d'autre part.

1° Il n'existe aucun motif pour permettre à une personne qui a contracté un second mariage d'adopter son propre enfant légitime.

S'il est vrai que la loi du 10 février 1958 lui a néanmoins permis d'adopter cet enfant simultanément avec son conjoint, c'est uniquement pour éviter qu'elle ne perde la puissance paternelle, du fait de l'adoption par son conjoint seul.

Ce danger n'existera plus à l'avenir puisqu'il est proposé de compléter l'article 348 du Code civil en ce sens que si l'adoptant est le conjoint du père ou de la mère légitime de l'adopté, les droits de la puissance paternelle sont exercés conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

La Commission a, dès lors, estimé que le bénéfice des conditions exceptionnelles relatives à l'âge de l'adoptant et à la différence d'âge entre celui-ci et l'adopté ne doit être accordé, en cas d'adoption de l'enfant légitime d'un des époux, que pour permettre l'adoption par l'autre époux seul.

2° Par ailleurs, la Commission a voulu trancher une controverse existant dans la jurisprudence en disposant que le bénéfice des conditions exceptionnelles doit également

moet verleend worden voor de adoptie, door een van de echtgenoten, van het kind dat reeds door de andere echtgenoot werd geadopteerd.

Ook deze bepaling is erop gericht het kind volledig op te nemen in het adopterende gezin.

Doch het is de wil van de Commissie dat die dubbele adoptie niet noodzakelijk in twee etappes moet geschieden. Met name daarom heeft zij de in artikel 344, § 1, bepaalde adoptiemogelijkheden verruimd, zoals hierboven is uiteengezet.

B. — Wat het natuurlijk kind van één van de echtgenoten betreft is het van belang, in tegenstelling met wat voor een wettig kind het geval is, dat het zou kunnen geadopteerd worden niet alleen door de echtgenoot van zijn vader of van zijn moeder, maar ook door zijn vader of door zijn moeder zelf.

De adoptie door de echtgenoot brengt immers met zich dat het kind een gunstiger statuut verwerft t.a.v. de adoptant dan t.a.v. zijn vader of moeder.

Bijgevolg moeten de vader of de moeder van het natuurlijk kind in de mogelijkheid worden gesteld zich aan te sluiten bij de adoptie die gedaan wordt door zijn of haar echtgenoot.

De vraag werd gesteld of het nodig is dat beide adopties tegelijk geschieden. Sommigen waren van mening dat een dergelijke eis overdreven is.

De Commissie deelt deze mening niet. Wanneer de echtgenoten immers niet tegelijk adopteren, is het kind op het ogenblik van de tweede adoptie het geadopteerde kind van de echtgenoot of de echtgenote. Krachtens de tekst zelf geniet de tweede adoptant derhalve de in artikel 344, § 2, bepaalde gunstvoorwaarden.

Anderzijds was de Commissie van oordeel, zoals hierna uiteengezet, dat het niet past de adoptie door de natuurlijke vader alleen mogelijk te maken, indien hij de leeftijd van 35 jaar niet heeft bereikt.

Indien de natuurlijke moeder haar kind alleen wenst te adopteren, geniet zij, krachtens de voorgestelde tekst, gunstiger voorwaarden. Ook haar echtgenoot geniet dezelfde voorwaarden, hetzij hij samen met zijn echtgenote het kind adopteert, hetzij hij later het reeds door zijn echtgenote geadopteerde kind zelf adopteert.

* *

De commissieleden hebben kennis genomen van het wetsvoorstel (1963-1964, n° 22), dat op 19 november 1963 door de heren Merchiers, Rolin en De Baeck bij de Senaat werd ingediend.

Dit voorstel heeft tot doel artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek aan te vullen om duidelijk te stellen dat de gunstigere voorwaarden, bepaald voor de adoptie van het kind van een van de echtgenoten door de andere echtgenoot, eveneens van toepassing blijven na het overlijden of de verklaring van afwezigheid van eerstgenoemde echtgenoot.

De Commissie heeft zich aangesloten bij de door de indieners van het voorstel naar voren gebrachte beschouwingen, waarin kritiek wordt geïfend op het op 8 november 1962 door het Hof van beroep te Gent verleende arrest (*Rechtskundig Weekblad*, 1962, kol. 963). Daarin werd erop gewezen dat de gunstigere voorwaarden niet meer mogen worden toegepast na het overlijden van de echtgenoot, die de vader of de moeder is van het kind, omdat het kind in dit geval niet langer meer « het kind van een van de echtgenoten is ».

Er werd vastgesteld dat de door het Hof van beroep te Gent ten aanzien van artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek ingenomen stelling niet door de ganse rechtspraak

être accordé lorsqu'il s'agit de l'adoption, par l'un des époux, de l'enfant déjà adopté par son conjoint.

Cette disposition tend, elle aussi, à intégrer entièrement l'enfant dans sa famille adoptive.

La Commission a cependant voulu que cette double adoption ne doive pas nécessairement être réalisée en deux temps. C'est notamment pour cette raison qu'elle a, ainsi qu'il est exposé ci-dessus, élargi les possibilités d'adoption prévues au premier paragraphe de l'article 344.

B. — En ce qui concerne l'enfant naturel d'un des époux, il existe, contrairement à ce qui est le cas pour l'enfant légitime, un intérêt à ce qu'il puisse être adopté non seulement par le conjoint de son auteur, mais aussi par son auteur lui-même.

En effet, l'adoption par le conjoint donne à l'enfant un statut plus favorable à l'égard de l'adoptant qu'à l'égard de son auteur.

Il est par conséquent nécessaire de donner à l'auteur de l'enfant naturel la possibilité de se joindre à l'adoption faite par son époux.

La question a été posée de savoir s'il est nécessaire que ces deux adoptions soient faites simultanément. D'aucuns ont estimé que pareille exigence était excessive.

La Commission n'a pas partagé cet avis. En effet, si les époux n'adoptent pas simultanément, l'enfant est, au moment de la seconde adoption, l'enfant adoptif du conjoint. Le second adoptant bénéficiera donc, en vertu du texte même, des conditions plus favorables prévues au deuxième paragraphe de l'article 344.

Par ailleurs, ainsi qu'il est exposé ci-dessous, la Commission a été d'avis qu'il ne convient pas de permettre l'adoption par le père naturel seul, s'il n'est pas âgé de 35 ans.

Si la mère naturelle désire adopter seule son enfant, elle bénéficiera des conditions plus favorables, en vertu du texte proposé. Quant à son mari, il bénéficiera également de ces conditions, soit qu'il adopte simultanément avec son épouse, soit qu'il adopte ultérieurement l'enfant déjà adopté par celle-ci.

* *

Les commissaires ont pris connaissance de la proposition de loi (1963-1964, n° 22) qui a été déposée au Sénat, le 19 novembre 1963, par MM. Merchiers, Rolin et De Baeck.

Cette proposition tend à compléter l'article 344 du Code civil afin de préciser que les conditions plus favorables prévues en cas d'adoption de l'enfant d'un des époux par son conjoint, restent applicables en cas de décès ou de déclaration d'absence de cet époux.

La Commission s'est ralliée aux considérations développées par les auteurs de la proposition qui critiquent l'arrêt rendu par la Cour d'appel de Gand le 8 novembre 1962 (« *Rechtskundig Weekblad* », 1962, col. 963) selon lequel les conditions plus favorables ne peuvent plus être appliquées en cas de décès de l'époux auteur de l'enfant, pour le motif que dans ce cas l'enfant n'est plus « l'enfant d'un des époux ».

Il a été constaté que la position prise par la Cour d'appel de Gand à l'endroit de l'article 344 du Code civil, n'est pas partagée unanimement par la jurisprudence. Il en a, en effet,

wordt gedeeld. Andersluidende vonnissen werden immers gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel op 22 mei 1959 en door de rechtbank van eerste aanleg te Doornik op 5 november 1959 (niet bekendgemaakte uitspraken).

Het bij de Senaat ingediende voorstel is ongetwijfeld gedeeltelijk voorbijgestreefd doordat de Commissie voorstelt om de voornaamste van de twee bij artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde gunstvoorwaarden, tot alle adoptiegevallen uit te breiden, zodat het bestaan van wettige of erkende natuurlijke kinderen van de adoptant de adoptie nooit in de weg zal staan (cf. hierna).

Zelfs met een aldus beperkte draagwijdte heeft het voorstel nog een onloochenbaar belang.

Daarom heeft de Commissie het in de door haar voorgestelde tekst van artikel 344 opgenomen.

**

De Commissie heeft kennis genomen van het advies van de Hoge Raad voor het Gezin, die voorstelt het voordeel van de uitzonderingsvoorwaarden uit te breiden tot de adoptie van het natuurlijk kind door zijn vader en bovendien de wens uitspreekt dat, bij adoptie van een natuurlijk kind door zijn moeder, geen leeftijdsvoorwaarde wordt opgelegd aan de adoptant en geen voorwaarde inzake verschil in leeftijd tussen adoptant en geadopteerde.

De voorstellen van de Hoge Raad steunen blijkbaar op de overweging dat voor de erkenning van een natuurlijk kind geen voorwaarde wordt gesteld, ofschoon het statuut van erkend kind minder gunstig is.

Na een grondig onderzoek van het advies van de Hoge Raad is de Commissie van oordeel dat de adoptie van een natuurlijk kind door zijn vader, die slechts 21 jaar oud is, nadelig kan zijn voor dit kind. Krachtens artikel 345 van het Burgerlijk Wetboek immers kan niemand worden geadopteerd door meer dan één persoon, behalve door twee echtgenoten. Adoptie door de vader verhindert bijgevolg adoptie door de moeder, zolang deze laatste niet in het huwelijk is getreden met de vader.

Ook kan het gebeuren dat de vader, na eerst het kind te hebben geadopteerd, het daarna aan zijn lot overlaat en in het huwelijk treedt met een ander persoon dan de moeder. Daaruit volgt dat, indien de moeder op haar beurt later met een ander man in het huwelijk treedt, zij zelf en haar echtgenoot nooit het kind zullen kunnen adopteren, ofschoon adoptie door een echtpaar toch de meest gewenste oplossing is.

Daarom heeft de Commissie gemeend dat er geen reden is om het voordeel van de uitzonderingsvoorwaarden uit te breiden tot de adoptie van een natuurlijk kind door zijn vader. De toepassing van deze gunstigere voorwaarden is slechts verantwoord, wanneer de vader gehuwd is. In dit geval nu wordt door de tekst voorzien.

Men is van oordeel dat voor de moeder gunstiger voorwaarden verantwoord zijn, daar het gevaar voor verlaten van het kind niet zo groot is. De Commissie heeft nochtans niet iedere leeftijdsvoorwaarde, noch iedere voorwaarde inzake verschil in leeftijd willen afschaffen. Zij vreest immers ongeoorloofde dwang op jonge onervaren meisjes. Bovendien heeft het kind er niet altijd belang bij om onmiddellijk te worden geadopteerd.

**

Een lid heeft verzocht dat de uitdrukking « natuurlijk kind » nader wordt omschreven.

De Commissie is van mening dat een nadere omschrijving overbodig is, aangezien de uitdrukking « natuurlijk

été décidé autrement par des jugements rendus par le tribunal de première instance de Bruxelles le 22 mai 1959 et par le tribunal de Tournai le 5 novembre 1959 (décisions non publiées).

Certes, la proposition déposée au Sénat est partiellement dépassée du fait que la Commission propose d'étendre à tous les cas d'adoption la principale des deux conditions plus favorables prévues par l'article 344 du Code civil, de telle sorte que l'existence d'enfants légitimes ou naturels reconnus de l'adoptant ne constituera jamais un obstacle à l'adoption (voir ci-dessous).

Malgré cette limitation de sa portée, la proposition présente encore un réel intérêt.

Pour cette raison, la Commission l'a incorporée dans le texte qu'elle propose pour l'article 344.

**

La Commission a pris connaissance de l'avis du Conseil supérieur de la Famille qui préconise d'étendre encore le bénéfice des conditions exceptionnelles au cas de l'adoption de l'enfant naturel par son père et qui souhaite par surcroît qu'en cas d'adoption de l'enfant naturel par sa mère, il ne soit exigé aucune condition d'âge dans le chef de l'adoptante, ni aucune condition de différence d'âge entre l'adoptante et l'adopté.

Le Conseil supérieur semble fonder ces suggestions sur la considération qu'aucune condition n'est exigée pour la reconnaissance d'un enfant naturel bien que celle-ci confère à l'enfant reconnu un statut moins favorable.

La Commission, après un examen approfondi de l'avis du Conseil supérieur, a estimé que l'adoption d'un enfant naturel par son père âgé de 21 ans seulement, peut être préjudiciable pour l'enfant. En effet, en vertu de l'article 345 du Code civil, nul ne peut être adopté par plusieurs personnes, si ce n'est par deux époux. Il en résulte que l'adoption par le père constitue un empêchement à l'adoption par la mère, aussi longtemps que celle-ci n'a pas épousé le père.

Il se peut également que le père, après avoir adopté l'enfant, abandonne celui-ci en épousant une autre personne que la mère. Il en résultera que si, ultérieurement, la mère épouse à son tour un autre homme, elle et son mari ne pourront jamais adopter l'enfant, alors que l'adoption par un couple marié est quand même la solution la plus souhaitable.

C'est la raison pour laquelle la Commission a estimé qu'il n'y a pas de motif pour étendre le bénéfice des conditions exceptionnelles au cas de l'adoption d'un enfant naturel par son père. L'application de ces conditions plus favorables n'est justifiée que lorsque le père est marié. Or, ce cas est prévu par le texte.

En ce qui concerne la mère, le danger d'abandon de l'enfant étant moins grand, on a estimé que des conditions d'adoption plus favorables sont justifiées. La Commission n'a cependant pas voulu aller jusqu'à supprimer toute condition d'âge ou de différence d'âge. Elle redoute, en effet, les pressions qui peuvent être exercées sur des jeunes filles inexpérimentées. En outre, il reste que l'enfant n'a pas toujours intérêt à être adopté immédiatement.

**

Un membre a demandé que le terme « enfant naturel » soit précisé.

La Commission a estimé que pareille précision est superflue, le terme « enfant naturel » désignant aussi bien

kind » zowel op het gewoon natuurlijk kind slaat als op het kind, dat in overspel of in bloedschande is verwekt.

Anderzijds blijkt duidelijk uit de uitdrukkingen « adoptie van een natuurlijk kind van een van de echtgenoten » en « adoptie van een natuurlijk kind door zijn moeder » dat het een natuurlijk kind betreft, wiens afstamming, naar gelang van het geval, bewezen is t.o.v. een van de echtgenoten of t.o.v. de moeder.

Hoe de afstamming wordt bewezen, is daarbij van weinig belang. De afstamming van een natuurlijk kind kan bewezen worden op grond van een akte van erkenning of van een gerechtelijke beslissing.

*
**

In het wetsvoorstel wordt het 3° van het eerste lid van artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek behouden.

De indieners van het voorstel bevelen evenwel zelf de weglating van deze bepaling aan, die een verbod van « gewone » adoptie inhoudt, wanneer de adoptant wettige afstammelingen of erkende natuurlijke kinderen heeft.

Door de wet van 10 februari 1958 werd dit verbod reeds opgeheven, wanneer het een « regularisatie-adoptie » betreft, d.w.z. de adoptie van een kind wiens afstamming bewezen is t.o.v. een van de echtgenoten. De Commissie heeft het voordeel van de uitzonderingsvoorwaarden nog uitgebreid tot andere gevallen, zoals hierboven is uiteengezet.

De indieners van het voorstel hebben een groot aantal wensen ontvangen die ertoe strekken, zelfs bij een « gewone » adoptie, de voorwaarde te doen vervallen dat de adoptant geen wettige afstamming, noch erkend natuurlijk kind mag hebben.

Tal van jonge gezinnen die slechts één kind hebben, en waarvan de echtgenote ten gevolge van ziekte of ongeval geen kinderen meer kan verwachten, en zelfs gezinnen met verscheidene kinderen, die hun gezin om een of andere reden wensen te vergroten, dringen aan op de opheffing van het in artikel 344, 3°, vervatte verbod.

De indieners van het wetsvoorstel zijn dan ook de mening toegedaan dat het bestaan van wettige of erkende natuurlijke kinderen geen beletsel mag zijn voor de adoptie. Een waarborg bestaat trouwens in het feit dat eventuele misbruiken door de rechtbanken kunnen worden verhinderd, aangezien deze laatste een werkelijke controle op de adopties behouden.

De Commissie sluit zich bij de zienswijze van de auteurs van het wetsvoorstel aan, des te meer omdat in de grote meerderheid van de gevallen adoptie gebeurt ten voordele van natuurlijke kinderen. En thans reeds voorziet de wet in ruime mogelijkheden om een natuurlijk kind te adopteren, zelfs indien er reeds wettige kinderen zijn.

Men mag trouwens veronderstellen, dat wanneer ouders beslissen hun familie door adoptie van een kind of van verscheidene kinderen aan te vullen, zij dit welbewust doen, hun eigen kinderen kennende en overtuigd dat dezen niet ongunstig zullen reageren.

Bovendien wordt door de adoptiewerken bevestigd, dat, indien pasgeborenen vooral gewenst worden door kinderloze gezinnen, de kinderen die enkele jaren oud zijn bijna uitsluitend aanvaard worden door gezinnen die kinderen hebben, omdat zij met de kinderpsychologie vertrouwd zijn. Deze kinderen, die in weeshuizen moeten vertoeven, en altijd kinderen zijn die door hun ouders verwaarloosd of verlaten werden, verdienen speciaal onze aandacht. Hun adoptie is werkelijk een positieve maatregel in het kader van de kinderbescherming die één van de hoofdbekommernissen is van de indieners van het wetsvoorstel en van de leden van de Commissie.

l'enfant naturel simple, que l'enfant adultérin ou incestueux.

Par ailleurs, il résulte clairement des termes « adoption de l'enfant naturel d'un des époux » et « adoption de l'enfant naturel par sa mère » qu'il s'agit d'un enfant naturel dont la filiation est établie à l'égard d'un des époux ou à l'égard de sa mère, selon le cas.

Le mode d'établissement de la filiation importe peu. La filiation de l'enfant naturel peut résulter soit d'un acte de reconnaissance, soit d'une décision judiciaire.

*
**

La proposition de loi maintient le 3° de l'alinéa 1er de l'article 344 du Code civil.

Cependant, les auteurs de la proposition recommandent eux-mêmes la suppression de cette disposition qui prohibe l'adoption « ordinaire » en présence de descendants légitimes ou d'enfants naturels reconnus de l'adoptant.

La loi du 10 février 1958 a déjà supprimé cette prohibition lorsqu'il s'agit d'une adoption « de régularisation », c'est-à-dire de l'adoption d'un enfant ayant une filiation établie à l'égard d'un des époux. La Commission a encore étendu le bénéfice des conditions exceptionnelles à d'autres cas, ainsi qu'il a été exposé ci-dessus.

Nombreux furent les vœux adressés aux auteurs de la proposition et tendant à la suppression, même dans le cas d'une adoption « ordinaire », de la condition pour l'adoptant de n'avoir ni descendant légitime, ni enfant naturel reconnu.

Beaucoup de ménages n'ayant qu'un enfant et où l'épouse, à la suite de maladie ou d'accident, voit ses chances de procréation compromises, et même des ménages de plusieurs enfants, mais qui, pour une raison ou pour une autre, veulent agrandir leur famille, insistent pour que l'interdiction consacrée par l'article 344, 3°, soit supprimée.

Les auteurs de la proposition de loi estiment, dès lors, que la présence d'enfants légitimes ou d'enfants naturels reconnus ne peut faire obstacle à l'adoption. Il existe d'ailleurs une garantie contre d'éventuels abus, étant donné que les tribunaux continueront à exercer un droit de contrôle effectif sur les adoptions.

La Commission se rallie au point de vue de l'auteur de la proposition de loi, d'autant plus que, dans la grande majorité des cas, l'adoption se fait en faveur d'enfants naturels. Or, actuellement déjà, la loi prévoit la possibilité d'adopter un enfant naturel, même en cas d'existence d'enfants légitimes.

On peut d'ailleurs supposer que, lorsque des parents décident de compléter leur famille par l'adoption d'un ou de plusieurs enfants, ils le font à bon escient, connaissant leurs propres enfants et convaincus que ceux-ci ne réagiront pas défavorablement.

Les œuvres s'occupant d'adoption confirment, d'autre part, que, si les ménages sans enfants désirent surtout adopter des nouveau-nés, les enfants âgés de quelques années déjà sont presque exclusivement recueillis par des ménages ayant des enfants et familiarisés, de ce fait, avec la psychologie de l'enfant. Ces enfants-là, condamnés à séjourner dans des orphelinats, méritent notre attention particulière, car il s'agit toujours d'enfants délaissés et abandonnés par leurs parents. Leur adoption constitue réellement une mesure positive dans le cadre de la protection de l'enfance, qui est une des préoccupations essentielles des auteurs de la proposition ainsi que des membres de la Commission.

Om die redenen heeft de Commissie de in artikel 344, eerste lid, 3°, bepaalde voorwaarden weggelaten.

Ingevolge die weglating vervalt ook het 2de lid van hetzelfde artikel.

**

De Commissie heeft zich aangesloten bij de zienswijze van de indianers van het wetsvoorstel, die de instelling niet met nog andere voorwaarden hebben willen verzwaren dan die welke in de tekst zijn vermeld, noch met een nieuwe administratieve controle buiten het gerechtelijk toezicht, dat trouwens voldoening schenkt. Aanvullende eisen stellen en nieuwe formaliteiten opleggen zou de adoptie alleen bemoeilijken en de adoptanten ontmoedigen.

Daarom heeft de Commissie gemeend noch de sociale enquête, noch de proeftijd, noch het verslag over de proeftijd, die door de Hoge Raad voor het Gezin werden voorgesteld, te moeten opleggen.

**

Het laatste lid van de bestaande tekst van artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de adoptie van vreemdelingen of door vreemdelingen, dat door het wetsvoorstel was weggelaten, werd behouden, doch ondergebracht in artikel 343, zoals hierboven is uiteengezet.

Het behoud van dit lid is verantwoord door de weglating, op verzoek van het departement van Justitie, van het bepaalde in het wetsvoorstel (art. 360ter), waardoor de wetsconflicten worden geregeld. Terecht heeft het departement opgemerkt dat in de nationale wet al te gedetailleerde bepalingen in verband met het internationaal privaatrecht, wetsconflicten eerder kunnen uitlokken dan oplossen en dat men, onder voorbehoud van eventuele desbetreffende internationale overeenkomsten, kan volstaan met een verwijzing naar de in artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek opgenomen traditionele regel. De Conferentie voor Internationaal privaatrecht te Den Haag heeft trouwens een verdrag uitgewerkt, waarbij de conflictenregelen inzake adoptie worden vastgelegd.

**

Duidelijkheidshalve stelt de Commissie voor de tekst van artikel 344 in drie paragrafen in te delen.

Artikel 345.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

345. — Niemand kan worden aangenomen door meer dan één persoon, behalve door twee echtgenoten. Een echtgenoot kan niemand als kind aannemen dan met toestemming van de andere echtgenoot, behalve wanneer deze afwezig verklaard is, of wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden zijn.

Een echtgenoot kan niet als kind worden aangenomen dan met toestemming van de andere echtgenoot, behalve wanneer deze in de onmogelijkheid verkeert zijn toestemming te kennen te geven of afwezig verklaard is of wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden zijn.

Tekst van het wetsvoorstel :

345. — Niemand kan worden aangenomen door meer dan één persoon, behalve door twee echtgenoten. Bij overlijden van de aannemende persoon of van beide aannemende personen, al naar het geval, kan echter een nieuwe aanneming plaatsvinden.

Pour ces raisons, la Commission a supprimé la condition prévue au 3° de l'alinéa 1er de l'article 344.

Cette suppression entraîne l'omission du 2° alinéa du même article.

**

La Commission s'est ralliée au point de vue des auteurs de la proposition de loi qui n'ont pas voulu alourdir l'institution par d'autres conditions que celles qui sont mentionnées dans le texte, ni par des contrôles administratifs nouveaux en dehors du contrôle judiciaire qui est déjà organisé d'une manière satisfaisante. Prévoir des exigences supplémentaires et des formalités nouvelles n'aurait pour conséquence que de rendre plus difficile l'adoption et de décourager les adoptants.

C'est la raison pour laquelle la Commission a estimé ne devoir imposer ni l'enquête sociale, ni le stage probatoire, ni le rapport de stage qui sont suggérés par le Conseil supérieur de la Famille.

**

Le dernier alinéa du texte actuel de l'article 344 du Code civil relatif à l'adoption d'étrangers ou par des étrangers n'a pas été repris dans la proposition de loi. Il a été maintenu par la Commission mais, toutefois, transféré à l'article 343, ainsi qu'il a été exposé ci-dessus.

Le maintien de cet alinéa est justifié par la suppression, à la demande du département de la Justice, de la disposition de la proposition de loi (art. 360ter) qui règle les conflits de lois. Le département a fait remarquer, à juste titre, que des dispositions trop détaillées de la loi nationale, relatives au droit international privé, sont de nature à créer des conflits de lois plutôt que de les résoudre et que, sous réserve d'éventuelles conventions internationales en la matière, il suffit de se référer à la règle traditionnelle inscrite à l'article 3 du Code civil. La Conférence de La Haye de Droit international privé a d'ailleurs élaboré une convention fixant les règles de conflit en matière d'adoption.

**

Pour la clarté du texte, la Commission propose de diviser l'article 344 en trois paragraphes.

Article 345.

Texte du Code civil :

345. — Nul ne peut être adopté par plusieurs, si ce n'est par deux époux. Nul époux ne peut adopter qu'avec le consentement de l'autre époux, à moins que celui-ci ne soit déclaré absent ou qu'il n'y ait séparation de corps.

Nul époux ne peut être adopté qu'avec le consentement de l'autre époux, à moins que celui-ci ne soit dans l'impossibilité de manifester son consentement ou ne soit déclaré absent ou qu'il n'y ait séparation de corps.

Texte de la proposition de loi :

345. — Nul ne peut être adopté par plusieurs, si ce n'est par deux époux. Toutefois, au cas du décès de l'adoptant, ou des deux adoptants, selon le cas, une nouvelle adoption peut avoir lieu.

Een echtgenoot kan niemand als kind aannemen dan met toestemming van de andere echtgenoot, behalve wanneer deze afwezig verklaard is of wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden zijn.

Een echtgenoot kan niet als kind worden aangenomen dan met toestemming van de andere echtgenoot, behalve wanneer deze in de onmogelijkheid verkeert zijn toestemming te kennen te geven of afwezig verklaard is of wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden zijn.

Tekst van de Commissie :

345. — Niemand kan worden geadopteerd door meer dan één persoon, behalve door twee echtgenoten.

In geval van herroeping van een door één enkel persoon gedane adoptie of van de adoptie gedaan door twee echtgenoten, kan een nieuwe adoptie plaatshebben.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van de adoptant of van de twee echtgenoten die geadopteerd of door adoptie gewettigd hebben.

Indien de adoptie gedaan werd door twee echtgenoten en ze ten aanzien van een van de adoptanten herroepen wordt, kan de adoptie, in voorkomend geval, gedaan worden door de nieuwe echtgenoot van de andere adoptant.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van een der echtgenoten die geadopteerd of door adoptie gewettigd hebben.

346. — Een echtgenoot kan niemand adopteren noch geadopteerd worden dan met toestemming van de andere echtgenoot, behalve wanneer deze in de onmogelijkheid verkeert zijn toestemming te kennen te geven, afwezig verklaard is of wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden zijn.

**

Het eerste lid van dit artikel is de bevestiging van het beginsel volgens hetwelk een kind niet kan worden geadopteerd door meer dan één persoon, behalve door twee echtgenoten.

De indieners van het voorstel en de Commissie hebben deze regel ongewijzigd behouden.

De vraag kan nochtans worden gesteld of het niet past te bepalen dat de adopterende echtgenoten niet van tafel en bed mogen gescheiden zijn.

Mocht men in de adoptie enkel een maatregel van kinderscherming zien, dan zou men ongetwijfeld geneigd zijn deze vraag bevestigend te beantwoorden.

De Commissie is de mening toegedaan dat de kinderscherming inderdaad het voornaamste doel is van de instelling, maar tevens heeft zij niet uit het oog verloren dat de adoptie ook een middel kan zijn om de toestand van bepaalde onwettige kinderen te regulariseren.

Daarom heeft zij zich uitgesproken voor het behoud van de tekst in de huidige redactie, des te meer daar adoptie door een alleenstaand persoon, zelfs wanneer hij gehuwd is en gescheiden van tafel en bed, geoorloofd blijft. En aangezien de adoptie ook nog aan het toezicht van de rechtbank blijft onderworpen, zal deze laatste uitmaken of het kind er belang bij heeft geadopteerd te worden door echtgenoten die gescheiden zijn van tafel en bed.

**

Door het wetsvoorstel wordt de tekst van het Burgerlijk Wetboek aangevuld met de bepaling dat bij overlijden van de adoptant of van beide adoptanten, al naar het geval, een nieuwe adoptie kan plaatsvinden.

Nul époux ne peut adopter qu'avec le consentement de l'autre époux, à moins que celui-ci ne soit déclaré absent ou qu'il n'y ait séparation de corps.

Nul époux ne peut être adopté qu'avec le consentement de l'autre époux, à moins que celui-ci ne soit dans l'impossibilité de manifester son consentement ou ne soit déclaré absent ou qu'il n'y ait séparation de corps.

Texte de la Commission :

345. — Nul ne peut être adopté par plusieurs, si ce n'est par deux époux.

En cas de révocation de l'adoption faite par une personne seule ou de l'adoption faite par deux époux, une nouvelle adoption peut avoir lieu.

Il en est de même en cas de décès de l'adoptant ou des deux époux qui ont adopté ou légitimé par adoption.

Si l'adoption est faite par deux époux et qu'elle est révoquée en ce qui concerne l'un des adoptants, l'adoption peut être faite, le cas échéant, par le nouveau conjoint de l'autre adoptant.

Il en est de même en cas de décès de l'un des époux qui ont adopté ou légitimé par adoption.

346. — Nul époux ne peut adopter ou être adopté qu'avec le consentement de l'autre époux, à moins que celui-ci ne soit dans l'impossibilité de manifester son consentement ou ne soit déclaré absent ou qu'il n'y ait séparation de corps.

**

L'alinéa premier de cet article consacre le principe selon lequel un enfant ne peut être adopté par plusieurs personnes, si ce n'est par deux époux.

Les auteurs de la proposition et la Commission ont maintenu cette règle sans aucune modification.

La question peut cependant se poser s'il ne convient pas de prévoir que les époux adoptants ne doivent pas être séparés de corps.

On serait certes tenté de répondre affirmativement à cette question si l'on considérait l'adoption exclusivement comme une mesure de protection de l'enfance.

Bien que la Commission estime que tel est en effet le principal objectif de l'institution, elle n'a cependant pas perdu de vue que l'adoption peut, en outre, constituer un moyen pour régulariser la situation de certains enfants illégitimes.

Pour ce motif, elle s'est prononcée en faveur du maintien du texte actuel, d'autant plus que l'adoption par une personne seule, même mariée et séparée de corps, reste permise. Au surplus, l'adoption étant toujours soumise au tribunal, celui-ci appréciera s'il est de l'intérêt de l'enfant d'être adopté par des époux séparés de corps.

**

La proposition de loi complète le texte du Code Civil en disposant qu'en cas de décès de l'adoptant ou des deux adoptants, selon le cas, une nouvelle adoption peut avoir lieu.

Volgens de rechtspraak is een nieuwe adoptie bij overlijden van de adoptant reeds mogelijk bij toepassing van de huidige tekst, net zoals een nieuwe adoptie geoorloofd is bij herroeping van een vroegere.

Men is van mening dat, indien het geraden is in de wet uitdrukkelijk te bepalen dat een nieuwe adoptie mogelijk is, dit zowel op de herroeping als op het overlijden van de adoptant betrekking moet hebben.

De Commissie is evenwel afgeweken van het wetsvoorstel, door te bepalen dat, in geval van vroegere adoptie door beide echtgenoten, het kind opnieuw kan worden geadopteerd, niet alleen wanneer beide adoptanten overleden zijn, maar ook wanneer slechts één van hen overleden is.

In dat geval is een nieuwe adoptie mogelijk, eventueel door de nieuwe echtgenoot van de andere adoptant; zulks geldt ook voor één van de adoptanten in de gevallen van herroeping van een adoptie waarbij twee echtgenoten zijn betrokken.

De Commissie heeft verder artikel 345 aangevuld met bepalingen waardoor een nieuwe adoptie mogelijk wordt bij overlijden van de echtgenoten of van een van de echtgenoten die voordien een kind gewettigd hebben door adoptie.

*
**

De Commissie heeft gemeend dat de discriminatie, die zowel door de huidige tekst als door het wetsvoorstel wordt gemaakt tussen de gehuwde adoptant en de gehuwde geadopteerde inzake de toestemming van de andere echtgenoot, niet moet worden behouden.

Daarom werden het 2de en het 3de lid van het wetsvoorstel verwerkt in één enkele bepaling, die een afzonderlijk artikel vormt, zodat de onmogelijkheid, voor een echtgenoot, om zijn wil te kennen te geven voor de andere echtgenoot geen beletsel meer is om alleen een kind te adopteren.

Artikel 346.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

346. — Indien de aan te nemen persoon minderjarig is en zijn ouders nog in leven zijn, is hun beider toestemming tot de aanneming vereist.

Indien een van beiden is overleden of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, of afwezig is, dan is de toestemming van de andere voldoende.

In geval van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed, kan worden volstaan met de toestemming van degene der ouders die het recht van bewaring over het kind uitoefent.

Heeft de minderjarige geen ouders meer, of verkeren dezen in de onmogelijkheid hun wil te kennen te geven of zijn zij afwezig, dan wordt de toestemming door de familieraad gegeven.

Tekst van het wetsvoorstel :

346. — Indien de aan te nemen persoon minderjarig is en zijn ouders nog in leven zijn, is hun beider toestemming tot de aanneming vereist.

Indien een van beiden is overleden of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, of afwezig is, dan is de toestemming van de andere voldoende.

In geval van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed, kan worden volstaan met de toestemming van de persoon of de inrichting die het recht van bewaring over het kind uitoefent.

Selon la jurisprudence, le texte actuel permet déjà une nouvelle adoption en cas de décès de l'adoptant comme il permet également une nouvelle adoption en cas de révocation d'une adoption antérieure.

On a estimé que s'il est bon de prévoir expressément dans la loi la possibilité d'une nouvelle adoption, il convient de viser aussi bien le cas de révocation que le cas de décès de l'adoptant.

La Commission s'est toutefois écartée de la proposition de loi, en permettant, dans le cas d'une adoption antérieure par deux époux, que l'enfant fasse l'objet d'une nouvelle adoption non seulement lorsque les deux adoptants sont décédés, mais également lorsque l'un des adoptants seulement est décédé.

Dans cette éventualité une nouvelle adoption peut être faite, le cas échéant, par le nouveau conjoint de l'autre adoptant et il en est de même en cas de révocation, à l'égard de l'un des adoptants, de l'adoption faite par deux époux.

La Commission a encore complété l'article 345 par des dispositions qui permettent une nouvelle adoption en cas de décès des époux ou de l'un des époux qui ont précédemment légitimé par adoption.

*
**

La Commission a estimé qu'il n'y avait pas lieu de maintenir la discrimination opérée tant par le texte actuel que par la proposition de loi, entre l'adoptant marié et l'adopté marié en ce qui concerne le consentement du conjoint.

Pour cette raison, la Commission a fondu en une seule disposition, formant un article séparé, les alinéas 2 et 3 de la proposition de loi, de telle sorte que l'impossibilité, pour un époux, de manifester sa volonté, ne constituera plus un empêchement, pour son conjoint, d'adopter seul un enfant.

Article 346.

Texte du Code civil :

346. — Si la personne à adopter est mineure et a encore ses père et mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption.

Si l'un des deux est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit.

En cas de divorce ou de séparation de corps, il suffit du consentement de celui des auteurs de l'enfant qui exerce sur lui le droit de garde.

Si le mineur n'a plus ni père ni mère, ou s'ils sont dans l'impossibilité de manifester leur volonté, ou s'ils sont absents, le consentement est donné par le conseil de famille.

Texte de la proposition de loi :

346. — Si la personne à adopter est un enfant légitimé mineur et a encore ses père et mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption.

Si l'un des deux est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit.

En cas de divorce, ou de séparation de corps, il suffit du consentement de la personne ou de l'institution qui exerce sur l'enfant le droit de garde.

Heeft de minderjarige geen ouders meer, of verkeren dezen in de onmogelijkheid hun wil te kennen te geven, of zijn zij afwezig, of zijn zij uit de ouderlijke macht ontzet overeenkomstig de wet van 15 mei 1912 op de kinderscherming, dan wordt de toestemming door de familieraad gegeven.

346bis. — Is de aan te nemen persoon een minderjarig natuurlijk kind, dan wordt de toestemming gegeven door degene ten opzichte van wie de afstamming is bewezen.

Is de afstamming van het kind bewezen ten opzichte van de vader en de moeder, dan moeten dezen allebei in de aanneming toestemmen. Indien echter een van beiden overleden is, of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, of afwezig is of uit de ouderlijke macht ontzet, dan is de toestemming van de andere voldoende.

Is de afstamming van het kind niet bewezen, dan wordt de toestemming tot de aanneming door de familieraad gegeven.

346ter. — Weigert de tot het geven van de toestemming gerechtigde persoon of inrichting wederrechtelijk deze toestemming, dan mag degene die voornemens is aan te nemen de rechtbank verzoeken om zonder inachtneming van die weigering de aanneming uit te spreken.

De rechtbank beslist volgens het belang van de aangenomen persoon, na te werk te zijn gegaan overeenkomstig artikel 355, derde lid.

Tekst van de Commissie :

347. — Indien de te adopteren persoon een minderjarig wettig kind is en zijn ouders nog in leven zijn, is hun beider toestemming tot de adoptie vereist. Is een van beiden overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, of afwezig, dan is de toestemming van de andere voldoende. Als beiden overleden zijn, in de onmogelijkheid verkeren hun wil te kennen te geven, of afwezig zijn, wordt de toestemming gegeven door de familieraad.

Indien de te adopteren persoon een minderjarig natuurlijk kind is, wordt de toestemming gegeven door diegene van de ouders ten aanzien van wie de afstamming vaststaat. Is deze ouder overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven of afwezig, dan wordt de toestemming gegeven door de familieraad en hetzelfde geldt wanneer de afstamming ten aanzien van geen der ouders vaststaat.

Indien de afstamming van het natuurlijk kind vaststaat ten aanzien van de vader en van de moeder, is hun beider toestemming tot de adoptie vereist. Is een van beiden overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven of afwezig, dan is de toestemming van de andere voldoende. Zijn beiden overleden, in de onmogelijkheid hun wil te kennen te geven of afwezig, dan wordt de toestemming gegeven door de familieraad.

In geval van adoptie van een natuurlijk kind door zijn ouders of door een van hen, is geen andere toestemming vereist dan die bepaald in de leden 2 en 3.

In al de gevallen waarin de familieraad moet worden bijeengeroepen wordt zulks gedaan overeenkomstig de artikelen 405 en volgende. Indien de geadopteerde minder dan 15 jaar oud is, wijst de familieraad de persoon aan die het kind bij de adoptieakte zal vertegenwoordigen.

**

Dit artikel betreft de toestemming die door de ouders van de geadopteerde moet worden verleend.

Het onderzoek van dit artikel, zowel in de versie van het Burgerlijk Wetboek als in die van het wetsvoorstel,

Si le mineur n'a plus ni père ni mère, s'ils sont dans l'impossibilité de manifester leur volonté, s'ils sont absents, ou si ses parents sont déchus de la puissance paternelle, conformément à la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance, le consentement est donné par le conseil de famille.

346bis. — Si la personne à adopter est un enfant naturel mineur, le consentement est donné par celui à l'égard duquel la filiation est établie.

Si la filiation de l'enfant est établie à l'égard du père et de la mère, ces derniers doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption. Toutefois, si l'un des deux est décédé, ou se trouve dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent ou déchu de la puissance paternelle, le consentement de l'autre suffit.

Si la filiation de l'enfant n'a pas été établie, le consentement à l'adoption est donné par le conseil de famille.

346ter. — Lorsque la personne ou l'institution habilitée à donner le consentement refuse celui-ci abusivement, la personne qui se propose d'adopter peut demander au tribunal de passer outre à ce refus et de prononcer l'adoption.

Le tribunal statue dans l'intérêt de l'adopté, après avoir procédé comme il est dit à l'article 355, alinéa 3.

Texte de la Commission :

347. — Si la personne à adopter est un enfant légitime mineur et a encore ses père et mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption. Toutefois, si l'un des deux est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit. S'ils sont tous deux décédés ou dans l'impossibilité de manifester leur volonté, ou s'ils sont absents, le consentement est donné par le conseil de famille.

Si la personne à adopter est un enfant naturel mineur, le consentement est donné par celui des auteurs à l'égard duquel la filiation est établie. Toutefois, si celui-ci est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement est donné par le conseil de famille et il en est de même si la filiation de l'enfant n'est établie à l'égard d'aucun de ses auteurs.

Si la filiation de l'enfant naturel est établie à l'égard du père et de la mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption. Toutefois, si l'un des deux est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit. S'ils sont tous deux décédés ou dans l'impossibilité de manifester leur volonté, ou s'ils sont absents, le consentement est donné par le conseil de famille.

Dans le cas de l'adoption d'un enfant naturel par ses auteurs ou par l'un d'eux, aucun consentement autre que ceux qui sont prévus aux alinéas 2 et 3 n'est requis.

Dans tous les cas où le conseil de famille doit être réuni, il l'est conformément aux articles 405 et suivants. Si l'adopté a moins de 15 ans, le conseil de famille désigne la personne qui représentera l'enfant à l'acte d'adoption.

**

Cet article traite du consentement à donner par les parents de l'adopté.

L'examen de cet article, tant dans la version du Code civil que dans celle de la proposition de loi, a fait apparaître

heeft doen uitschijnen dat het de controverses die zowel in de rechtsleer als in de rechtspraak bestaan, niet uit de weg ruimt. Daarom heeft de Commissie een gans nieuwe tekst uitgewerkt.

Deze tekst voorziet in twee hypothesen:

Eerste hypothese: Het te adopteren kind is een minderjarig wettig kind.

a) Beide ouders zijn in leven en in de mogelijkheid hun wil te kennen te geven.

In dit geval moeten beide ouders hun toestemming tot de adoptie geven.

Dit betekent dat zelfs in geval van echtscheiding of van scheiding van tafel en bed, zowel op grond van bepaalde feiten als door onderlinge toestemming, beide ouders hun toestemming moeten geven. De Commissie heeft aldus een einde willen maken aan de betwisting die is voortgevloeid uit de bestaande tekst, volgens welke de toestemming volstaat van degene der ouders die het recht van bewaring over het kind uitoefent. Deze betwisting had betrekking op de interpretatie, die aan de woorden « recht van bewaring », moest worden gegeven: de enen beweren dat het de bedoeling van de wetgever van 1940 is geweest de toestemming te doen verlenen door de ouder die het kind metterdaad opvoedt, bv. door de schuldige moeder in geval van toepassing van artikel 302 van het Burgerlijk Wetboek. Anderen zijn van oordeel dat de toestemming moet worden verleend door de ouder die de juridische bewaring over het kind heeft, bewaring die o.m. het beheer van de goederen in zich sluit.

Bovendien hebben sommige rechtbanken een onderscheid gemaakt inzake het recht van bewaring, naargelang het een echtscheiding of een scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten of door onderlinge toestemming betreft. De reden hiervan is dat, in het eerste geval, het recht van bewaring door de rechtbank aan een van de echtgenoten wordt toegekend, terwijl in het tweede geval de echtgenoten de uitoefening van dit recht door onderlinge overeenkomst regelen.

De Commissie is van oordeel dat de toekenning van het recht van bewaring aan een van de echtgenoten niet noodzakelijk een getuigenschrift van deugdzzaamheid aan deze laatste verleent en evenmin tot gevolg heeft de ouderlijke macht *sensu lato* van de andere echtgenoot op te heffen.

De bewaring van het kind wordt dikwijls aan de « schuldige » echtgenoot toevertrouwd in het belang van het kind, b.v. wanneer dit de moederlijke zorgen nog nodig heeft. Er is dus geen enkele reden om de ouder die het recht van bewaring niet heeft, doch niet ontzet is van de ouderlijke macht, van de toestemming tot de adoptie van zijn kind uit te sluiten.

Er zij ten slotte opgemerkt dat, wat het natuurlijk kind betreft, noch het Burgerlijk Wetboek, noch het voorstel bepalen dat, indien de ouders van het kind niet samenwonen — deze veronderstelling kan worden vergeleken met die waarin de wettige ouders uit de echt gescheiden zijn of gescheiden leven — kan worden volstaan met de toestemming van diegene van de ouders, die het recht van bewaring over het kind uitoefent.

Om al die redenen heeft de Commissie bepaald dat de toestemming altijd door beide ouders moet worden gegeven.

b) Een van de ouders is overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven of afwezig: de toestemming van de andere volstaat.

In dit verband moet worden onderstreept dat de ontzetting van de ouderlijke macht een van de gevallen is waarin men onmogelijk zijn wil kan te kennen geven. In tegenstelling

qu'il n'est pas de nature à mettre fin aux controverses de la doctrine et de la jurisprudence. C'est la raison pour laquelle la Commission a élaboré un texte entièrement nouveau.

Ce texte prévoit deux hypothèses:

Première hypothèse: L'enfant à adopter est un enfant légitime mineur.

a) Les parents sont tous deux en vie et ils ont la possibilité de manifester leur volonté.

Dans ce cas, ils doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption.

Il en résulte que même en cas de divorce ou de séparation de corps, que ce soit pour cause déterminée ou par consentement mutuel, les deux époux doivent donner leur consentement. La Commission a voulu ainsi mettre fin à la controverse née à propos du texte actuel, qui prévoit qu'il suffit du consentement de celui des auteurs de l'enfant qui exerce sur lui le droit de garde. Cette controverse portait sur l'interprétation à donner aux mots « droit de garde »: les uns affirment que l'intention du législateur de 1940 a été de faire consentir le parent qui élève effectivement l'enfant, par exemple la mère coupable en cas d'application de l'article 302 du Code civil; d'autres estiment que le consentement doit être donné par le parent qui exerce la garde juridique sur l'enfant, laquelle implique notamment la gestion des biens.

En outre, certains tribunaux ont fait, au sujet du droit de garde, une distinction selon qu'il s'agit d'un divorce ou d'une séparation de corps pour cause déterminée ou par consentement mutuel. La raison en est que, dans le premier cas, le droit de garde est confié par le tribunal à l'un des époux tandis que dans le second cas, ce sont les parties qui, par leur convention, règlent l'exercice du droit en question.

La Commission a estimé que l'attribution du droit de garde à l'un des époux ne constitue pas nécessairement un brevet de vertu pour celui-ci, ni une déchéance de la puissance paternelle *sensu lato* de l'autre époux.

La garde de l'enfant est souvent confiée à l'époux « coupable », dans l'intérêt de l'enfant; par exemple lorsque l'état de celui-ci nécessite encore les soins maternels. Il n'existe donc aucune raison d'exclure du consentement à l'adoption de son enfant le parent qui ne dispose pas du droit de garde, mais qui n'est pas déchu de la puissance paternelle.

Il faut enfin remarquer qu'en ce qui concerne l'enfant naturel, ni le Code civil ni la proposition ne prévoient que lorsque les auteurs de l'enfant ne cohabitent pas — hypothèse comparable à celle où les parents légitimes sont divorcés ou séparés — il suffirait du consentement de celui des auteurs qui exerce la garde sur l'enfant.

Pour toutes ces raisons, la Commission a prévu que le consentement devra toujours être donné par les deux parents.

b) Un des parents est décédé, se trouve dans l'impossibilité de manifester sa volonté ou est absent: le consentement de l'autre suffit.

A ce sujet, il y a lieu de souligner que la déchéance de la puissance paternelle est un des cas d'impossibilité de manifester sa volonté. La Commission a dès lors estimé,

met de indieners van het voorstel heeft de Commissie derhalve gemeend dat het overbodig is uitdrukkelijk in het geval van ontzetting te voorzien. De wet op de kindbescherming bepaalt overigens dat, indien voor de handeling van een minderjarige de toestemming van de vader of de moeder vereist is en deze ontzet zijn van de ouderlijke macht, er wordt gehandeld alsof de vader of de moeder niet bestonden. Ten slotte, indien in het geval van ontzetting uitdrukkelijk werd voorzien, zou daarvan eventueel melding moeten worden gemaakt in de adoptieakte, wat het kind alleen maar nadeel kan berokkenen.

Wat het begrip afwezigheid betreft, moet worden verstaan de feitelijke afwezigheid, en niet alleen de juridische afwezigheid in de zin van artikel 112 e.v. van het Burgerlijk Wetboek.

c) Beide ouders zijn overleden, in de onmogelijkheid hun wil te kennen te geven of afwezig; de toestemming moet worden gegeven door de familieraad.

Tweede hypothese: Het te adopteren kind is een minderjarig natuurlijk kind.

a) Is de afstamming bewezen ten opzichte van een van de ouders, dan wordt de toestemming door deze laatste gegeven.

Een moeilijkheid blijft nochtans over wat betreft de kinderen wier overspelige afstamming op onrechtstreekse wijze bewezen is, bij voorbeeld ingevolge een vordering tot ontkenning van vaderschap.

Indersdaad, volgens de rechtsleer en de rechtspraak bezit de ouder van een in overspel verwekt kind de ouderlijke macht niet (cf. De Page, deel I, n° 1230). Bijgevolg valt over een dergelijk kind de opgedragen voogdij open. Daaruit zou men kunnen afleiden dat de toestemming door de familieraad moet worden gegeven.

Maar het wetsvoorstel bepaalt uitdrukkelijk in artikel 346bis dat de toestemming wordt gegeven door degene van de ouders ten opzichte van wie de afstamming is bewezen.

De Commissie heeft zich bij dit standpunt aangesloten. Het door haar voorgestelde tweede lid van artikel 347 moet derhalve in die zin worden geïnterpreteerd, dat de moeder van een ontkend kind niet in de onmogelijkheid verkeert haar wil te kennen te geven en dat zij in de adoptie van haar kind kan toestemmen.

Wanneer de ouder ten opzichte van wie de afstamming van het natuurlijk kind vast staat, overleden of afwezig is of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, wordt de toestemming gegeven door de familieraad.

b) Indien de afstamming van het kind ten opzichte van geen van beide ouders vaststaat, moet de toestemming eveneens door de familieraad worden gegeven.

c) Staat de afstamming vast ten opzichte van de vader en van de moeder, dan moeten beiden toestemming tot de adoptie geven.

Is een van hen overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven of afwezig, dan volstaat de toestemming van de andere. Verkeren zij beiden in een van die toestanden, dan wordt de toestemming door de familieraad verleend.

**

In het vierde lid van de door de Commissie voorgestelde tekst is bepaald dat in geval van adoptie van een natuurlijk kind door zijn ouders of door een van hen, geen andere toestemming vereist is dan die bepaald in het tweede en het derde lid.

Met deze bepaling wil de Commissie eveneens een einde maken aan een betwisting welke zich in de rechtspraak voordoet.

contrairement aux auteurs de la proposition, qu'il est inutile de prévoir expressément le cas de déchéance. D'ailleurs, la loi sur la protection de l'enfance prévoit que lorsqu'un acte d'un mineur est subordonné au consentement du père ou de la mère et que ceux-ci sont déchus de la puissance paternelle, il sera procédé comme si les père ou mère faisaient défaut. Enfin, si le cas de la déchéance de la puissance paternelle était expressément prévu, il devrait en être fait mention, le cas échéant, dans l'acte d'adoption, ce qui ne pourrait que nuire à l'enfant.

En ce qui concerne la notion de l'absence, il faut entendre l'absence de fait, et non seulement l'absence juridique au sens des articles 112 et suivants du Code civil.

c) Les deux parents sont décédés, dans l'impossibilité de manifester leur volonté ou absents: le consentement doit être donné par le conseil de famille.

Deuxième hypothèse: L'enfant à adopter est un enfant naturel mineur.

a) Si la filiation est établie à l'égard d'un des parents, le consentement est donné par celui-ci.

Il reste cependant une difficulté en ce qui concerne les enfants dont l'origine adultérine est établie de façon indirecte, par exemple à la suite d'une action en désaveu de paternité.

Selon la doctrine et la jurisprudence, l'auteur d'un enfant adultérin ne dispose pas de la puissance paternelle (voir De Page, t. I, n° 1230). En conséquence, la tutelle dative s'ouvre pour cet enfant. On pourrait en déduire que le consentement devrait être donné par le conseil de famille.

Mais la proposition de loi prévoit expressément en son article 346bis que le consentement est donné par celui des auteurs à l'égard duquel la filiation est établie.

La Commission s'est ralliée à ce point de vue. Le second alinéa de l'article 347 qu'elle propose doit donc être interprété en ce sens que la mère d'un enfant désavoué ne se trouve pas dans l'impossibilité de manifester sa volonté et qu'elle peut consentir à l'adoption de son enfant.

Lorsque l'auteur à l'égard duquel la filiation de l'enfant naturel est établie, est décédé, est absent ou se trouve dans l'impossibilité de manifester sa volonté, le consentement est donné par le conseil de famille.

b) Si la filiation de l'enfant n'est établie à l'égard d'aucun de ses auteurs, c'est également le conseil de famille qui doit consentir.

c) Si la filiation est établie à l'égard du père et de la mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption.

Si l'un des deux est décédé, se trouve dans l'impossibilité de manifester sa volonté ou est absent, le consentement de l'autre suffit. S'ils sont tous deux dans l'une de ces situations, le consentement est donné par le conseil de famille.

**

Le quatrième alinéa du texte proposé par la Commission dispose qu'en cas d'adoption d'un enfant naturel par ses auteurs ou par l'un d'eux, aucun consentement autre que ceux prévus aux alinéas 2 et 3 n'est requis.

Par cette disposition, la Commission a également voulu mettre fin à une controverse existant dans la jurisprudence.

Sommige rechtbanken zijn immers van oordeel dat degene die zijn eigen natuurlijk kind aanneemt, niet bevoegd is om zijn toestemming tot deze adoptie te geven.

Andere rechtbanken zien daarin geen onverenigbaarheid en zijn daarentegen van mening dat er geen belangenconflict is tussen het kind, dat van zijn ouder de vereiste toestemming verkrijgt om geadopteerd te kunnen worden, en die adopterende ouder, evenmin als er een belangenconflict is tussen twee echtgenoten die samen een kind adopteren en daartoe elkaar hun toestemming verlenen, zoals is vereist krachtens artikel 345 van het Burgerlijk Wetboek (door de Commissie voorgesteld art. 346).

De Commissie valt deze zienswijze bij. Zij gaat zelfs verder, aangezien zij voorstelt (zie onder art. 354 van het voorstel, het door de Commissie voorgestelde art. 348) dat de ouder van het kind niet slechts zijn toestemming tot de adoptie kan geven, maar zelfs een geadopteerde beneden 15 jaar kan vertegenwoordigen bij het opmaken van de adoptieakte.

Slechts wanneer de toestemming niet door de ouders of door één der ouders van het kind is gegeven, moet dit laatste bij het opmaken van de adoptieakte door een derde persoon vertegenwoordigd worden.

* *

De aangenomen regels bieden het voordeel eenvoudig en eenvormig te zijn. Gaat het om wettige kinderen, om natuurlijke kinderen of zelfs om reeds (door de echtgenoot van de nieuwe adoptant) geadopteerde kinderen, steeds dient de toestemming door de oorspronkelijke familie te worden gegeven.

Heeft het kind, uit een wettelijk oogpunt, twee ouders en verkeren dezen in de mogelijkheid hun wil te betuigen, dan moeten ze allebei in de adoptie toestemmen. Indien het kind slechts één ouder heeft, of nog slechts één ouder heeft die in de mogelijkheid verkeert zijn wil te betuigen, dan volstaat dezes toestemming. Ten slotte, indien het kind geen ouders heeft of geen ouders meer heeft die in de mogelijkheid verkeren hun wil te kennen te geven, dan moet de toestemming worden gegeven door de familierraad.

Aldus wordt een einde gemaakt aan iedere twijfel en iedere aarzeling die sommigen ertoe hebben aangezet de toestemming van de voogd, van de toeziende voogd of van een voogd ad hoc te eisen.

De Commissie heeft met opzet de bemoeiing van bedoelde personen, evenals die van de inrichting die het recht van bewaring over het kind uitoefent, van de hand gewezen.

Deze inrichting is doorgaans een commissie van openbare onderstand.

In hoofde van deze commissies bestaat er dikwijls verwarring tussen het begrip « familierraad » en het begrip « voogdijraad ». Inderdaad, krachtens artikel 78 van de wet van 10 maart 1925 oefent de commissie van openbare onderstand over de haar toevertrouwde kinderen een voogdijmacht uit door bemiddeling van een voogdijraad. Bedoelde voogdijraad heeft echter niets te maken met de familierraad van het kind.

Een andere moeilijkheid kan zich voordoen bij ontzetting van de ouderlijke macht. Het kan immers gebeuren dat twee familieraden bestaan: die van de voogdij (bij overlijden van de vader of de moeder of wanneer een natuurlijk kind slechts door een van zijn ouders is erkend) en die van de ontzetting. Beide familieraden worden niet noodzakelijk onder het voorzitterschap van dezelfde vrederechter gehouden.

De Commissie is van oordeel dat de toestemming tot de adoptie in alle geval moet worden gegeven door de

Certains tribunaux sont en effet d'avis que celui qui a adopté son propre enfant naturel n'a pas qualité pour donner son consentement à cette adoption.

D'autres tribunaux ne voient là aucune incompatibilité et estiment, au contraire, qu'il n'y a pas de conflit d'intérêts entre l'enfant qui reçoit de son auteur le consentement requis pour être adopté et cet auteur qui l'adopte, pas plus qu'il n'y a de conflit d'intérêts entre deux époux qui adoptent ensemble un enfant et se donnent mutuellement le consentement requis par l'article 345 du Code civil (art. 346 présenté par la Commission).

La Commission s'est ralliée à ce dernier point de vue. Elle est même allée plus loin en prévoyant (voir sous l'art. 354 de la proposition, l'art. 348 présenté par la Commission) que l'auteur de l'enfant peut non seulement consentir à l'adoption, mais également représenter, à l'acte d'adoption, l'adopté âgé de moins de 15 ans.

Ce n'est que lorsque le consentement n'est pas donné par les auteurs ou par l'un des auteurs de l'enfant que ce dernier doit être représenté, à l'acte d'adoption, par une tierce personne.

* *

Les règles adoptées ont l'avantage d'être simples et uniformes. Qu'il s'agisse d'enfants légitimes, d'enfants naturels ou, encore, d'enfants déjà adoptés (par le conjoint du nouvel adoptant), le consentement doit toujours être donné par la famille d'origine.

Si l'enfant a légalement deux auteurs et que ceux-ci sont en mesure de manifester leur volonté, ils doivent consentir tous deux. Si l'enfant n'a ou n'a plus qu'un seul auteur qui soit en mesure de manifester sa volonté, son seul consentement suffit. Si enfin, l'enfant n'a ou n'a plus aucun auteur qui puisse manifester sa volonté, le consentement doit être donné par le conseil de famille.

Ainsi sont éliminés tous les doutes et toutes les hésitations qui ont amené certains à exiger le consentement du tuteur, du subrogé-tuteur ou d'un tuteur ad hoc.

La Commission a intentionnellement écarté l'intervention de ces personnes comme elle a aussi écarté l'intervention de l'institution qui exerce sur l'enfant le droit de garde.

Cette institution est généralement une commission d'assistance publique.

Il existe souvent dans le chef de ces commissions, une certaine confusion au sujet des notions de « conseil de famille » et de « conseil de tutelle ». En effet, en vertu de l'article 78 de la loi du 10 mars 1925, la commission d'assistance publique exerce sur les enfants qui lui sont confiés un droit de tutelle par la voie d'un conseil de tutelle. Toutefois, ledit conseil de tutelle n'a rien de commun avec le conseil de famille de l'enfant.

Une autre difficulté peut se produire en cas de déchéance de la puissance paternelle. Il peut, en effet, y avoir deux conseils de famille: celui s'occupant de la tutelle (en cas de décès du père ou de la mère ou lorsqu'un enfant naturel n'a été reconnu que par un de ses parents) et celui constitué à la suite de la déchéance. Ces deux conseils de famille ne se tiennent pas nécessairement sous la présidence du même juge de paix.

La Commission a estimé que, dans tous les cas, le consentement à l'adoption devra être donné par le conseil de

familieraad, die overeenkomstig de artikelen 405 e.v. van het Burgerlijk Wetboek is samengesteld.

Dit is het doel van het laatste lid van artikel 347, waarin bovendien wordt bepaald dat, indien het geadopteerde kind minder dan 15 jaar oud is, de familieraad de persoon aanwijst die het kind bij de adoptieakte zal vertegenwoordigen.

Deze bepaling strekt er ook toe een einde te maken aan de huidige betwistingen betreffende de persoon die bevoegd is om het kind te vertegenwoordigen.

Wij verwijzen in dit verband naar de commentaar op artikel 354 (door de Commissie voorgesteld art. 348), waardoor de vertegenwoordiging van het geadopteerde kind wordt geregeld.

**

Om de tekst overzichtelijker te maken, werd het bepaalde in de artikelen 346 en 346bis van het wetsvoorstel tot één enkel artikel verwerkt.

Wat het bepaalde in artikel 346ter betreft, dat door de Commissie in principe werd aanvaard, dit maakt het voorwerp uit van artikel 352 van de door de Commissie voorgestelde tekst (cf. onder art. 356 van het voorstel).

Artikel 347.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

347. — Door de aanneming verkrijgt het aangenomen kind de naam van de aannemende; deze naam wordt bij de eigen naam van het kind gevoegd. Indien de aannemende en het aangenomen kind dezelfde familienaam hebben, wordt in de naam van het aangenomen kind geen wijziging aangebracht.

De naam van de aannemende kan ook, bij de akte van aanneming zelf en met toestemming van de partijen, aan het aangenomen kind zonder meer worden gegeven in plaats van bij zijn eigen naam te worden gevoegd.

Elke andere wijziging van de naam of de voornamen van het aangenomen kind, die in de akte van aanneming mocht zijn bedongen, blijft zonder gevolg; zij mag in geen geval vermeld worden in het vonnis of arrest van homologatie.

Tekst van het wetsvoorstel :

347. — Door de aanneming verkrijgt het aangenomen kind zonder meer de naam van de aannemende.

De naam van de aannemende kan, op dezes verzoek, ook bij de eigen naam van het aangenomen kind worden gevoegd.

Indien de aannemende en het aangenomen kind dezelfde familienaam hebben, wordt in de naam van het aangenomen kind geen wijziging aangebracht.

Ingeval het kind van de man door dezes echtgenote wordt aangenomen, wordt in de naam van het aangenomen kind geen wijziging aangebracht.

Wijzigingen in de naam ten gevolge van de aanneming gelden van rechtswege ook voor de minderjarige wettige afstammelingen van het aangenomen kind, die vóór de aanneming zijn geboren.

De aannemenden kunnen de rechtbank verzoeken om wijziging van de voornamen van het aangenomen kind dat jonger is dan 16 jaar.

Tekst van de Commissie :

359. — Door de adoptie verkrijgt de geadopteerde de naam van de adoptant, die zonder meer in de plaats komt van de naam van de geadopteerde. De naam van de adop-

familie constitué conformément aux articles 405 et suivants du Code civil.

Tel est l'objet du dernier alinéa de l'article 347 qui dispose en outre que, si l'adopté a moins de 15 ans, le conseil de famille désigne la personne qui représentera l'enfant à l'acte d'adoption.

Cette disposition tend également à mettre fin aux controverses actuelles concernant la personne habilitée à représenter l'enfant.

A ce sujet, nous renvoyons aux commentaires de l'article 354 (art. 348 présenté par la Commission) qui règle la représentation de l'adopté.

**

Afin d'alléger les textes, les dispositions des articles 346 et 346bis de la proposition de loi ont été fondues en un seul article.

En ce qui concerne les dispositions de l'article 346ter de la proposition, dont la Commission a adopté le principe, elles font l'objet de l'article 352 du projet de la Commission (voir sous art. 356 de la proposition).

Article 347.

Texte du Code civil :

347. — L'adoption confère le nom de l'adoptant à l'adopté, en l'ajoutant au nom patronymique de ce dernier. Si l'adoptant et l'adopté ont le même nom patronymique, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Le nom de l'adoptant peut également, par l'acte même de l'adoption et du consentement des parties, être conféré purement et simplement à l'adopté, sans être ajouté à son nom propre.

Toutes les autres modifications aux nom ou prénoms de l'adopté stipulées dans l'acte d'adoption, resteront sans effet : elles ne pourront en aucun cas être reproduites dans le jugement ou arrêt d'homologation.

Texte de la proposition de loi :

347. — L'adoption confère purement et simplement à l'adopté le nom de l'adoptant.

Le nom de l'adoptant peut également, à la demande de celui-ci, être ajouté au nom propre de l'adopté.

Si l'adoptant et l'adopté ont le même nom patronymique, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

En cas d'adoption de l'enfant du mari par son épouse, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Les changements de nom résultant de l'adoption s'étendent de plein droit aux descendants légitimes mineurs de l'adopté, nés avant l'adoption.

Les adoptants peuvent solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté âgé de moins de 16 ans, soient modifiés.

Texte de la Commission :

359. — L'adoption confère le nom de l'adoptant à l'adopté en le substituant purement et simplement au nom de ce dernier. Le nom de l'adoptant peut également, par l'acte même

tant kan ook, in de adoptieakte zelf en met toestemming van partijen, bij de naam van de geadopteerde worden gevoegd.

Indien de adoptant en de geadopteerde dezelfde naam hebben, wordt in de naam van de geadopteerde geen wijziging aangebracht. Hetzelfde geldt voor de adoptie van het kind van de man door zijn echtgenote.

In geval van adoptie door twee echtgenoten tegelijk, komt alleen de naam van de man in de plaats of, wanneer partijen zulks in de adoptieakte overeenkomen, wordt alleen deze naam gevoegd bij de naam van de geadopteerde. Indien de man en de geadopteerde dezelfde naam hebben, wordt in de naam van de geadopteerde geen wijziging aangebracht.

Wanneer de man afzonderlijk een kind adopteert dat reeds door zijn echtgenote is geadopteerd, komt de naam van de man zonder meer in de plaats van de naam die het kind bij de eerste adoptie heeft verkregen, tenzij, in het geval waarin de naam van de echtgenote bij de naam van het kind werd gevoegd, partijen in de adoptieakte overeenkomen dat de naam van de man die van de echtgenote in de samengestelde naam van de geadopteerde zal vervangen. Had de geadopteerde vóór de adoptie door de echtgenote dezelfde naam als de man, dan heeft de daaropvolgende adoptie door deze laatste tot gevolg dat de geadopteerde zonder meer die naam zonder enige wijziging terugkrijgt.

Wanneer de echtgenote afzonderlijk een kind adopteert dat reeds door haar man is geadopteerd, wordt in de naam van de geadopteerde geen nieuwe wijziging aangebracht.

In de gevallen waarin partijen in de adoptieakte kunnen overeenkomen dat de naam van de adoptant of van de adopterende man aan de naam van de geadopteerde zal worden toegevoegd, kunnen de eisers in het geding bedoeld in artikel 352 eveneens verzoeken dat zulks wordt beslist in het vonnis of het arrest dat de adoptie uitspreekt.

360. — Elke andere wijziging van de naam van de geadopteerde die in de adoptieakte mocht zijn bedongen, blijft zonder gevolg; zij mag in geen geval vermeld worden in het vonnis of het arrest dat de adoptie/homologeert of uitspreekt.

De naamsverandering ingevolge adoptie geldt van rechtswege voor de wettige afstammelingen van de geadopteerde die vóór de adoptie geboren zijn.

De adoptie heeft geen enkel adelrechtelijk gevolg.

361. — Wanneer de adoptie overeenkomstig de artikelen 348 tot 351 wordt gevraagd, kunnen de partijen in onderlinge overeenstemming de rechtbank om wijziging van de voornamen van de geadopteerde verzoeken. De meest gerede partij doet dit verzoek aan de procureur des Konings toekomen.

Wanneer de adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 352, kunnen de eisers eveneens de rechtbank om wijziging van de voornamen van de geadopteerde vragen.

De rechtbank doet uitspraak in het vonnis dat de adoptie homologeert of uitspreekt.

**

Door het wetsvoorstel wordt ten aanzien van de bestaande wetgeving een nieuw, meer progressistisch beginsel ingevoerd: de regel wordt de vervanging van de naam van de geadopteerde door de naam van de adoptant; de toevoeging van de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde wordt uitzondering.

De Commissie is van oordeel dat de eenvoudige vervanging van de naam als algemene regel de voorkeur verdient. Het pleeggezin moet immers zoveel mogelijk met het wettig gezin worden gelijkgesteld. De Minister van Justitie kan eventueel de aandacht van vrederechters en notarissen op de nieuwe regeling vestigen.

d'adoption et du consentement des parties, être ajouté au nom de l'adopté.

Si l'adoptant et l'adopté ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté. Il en est de même en cas d'adoption de l'enfant du mari par son épouse.

En cas d'adoption par deux époux simultanément, seul le nom du mari est substitué ou, si les parties en conviennent ainsi dans l'acte d'adoption, ajouté au nom de l'adopté. Si le mari et l'adopté ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Si le mari adopte séparément un enfant déjà adopté par son épouse, le nom du mari est purement et simplement substitué au nom que l'enfant tient de la première adoption, à moins que, dans le cas où le nom de l'épouse a été ajouté au nom de l'enfant, les parties ne conviennent dans l'acte d'adoption que le nom du mari remplacera celui de l'épouse dans le nom composé de l'adopté. Si avant l'adoption par l'épouse, l'adopté avait le même nom que le mari, l'adoption subséquente par celui-ci a pour effet que l'adopté reprend purement et simplement ce nom sans aucune modification.

Si l'épouse adopte séparément un enfant déjà adopté par son mari, aucune nouvelle modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Dans les cas où les parties peuvent convenir dans l'acte d'adoption que le nom de l'adoptant ou du mari adoptant sera ajouté au nom de l'adopté, les demandeurs dans l'instance prévue à l'article 352 peuvent également postuler qu'il en soit décidé ainsi dans le jugement ou l'arrêt prononçant l'adoption.

360. — Toutes autres modifications au nom de l'adopté stipulées dans l'acte d'adoption restent sans effet; elles ne peuvent en aucun cas être reproduites dans le jugement ou arrêt homologuant ou prononçant l'adoption.

Le changement de nom résultant de l'adoption s'étend de plein droit aux descendants légitimes de l'adopté nés avant l'adoption.

L'adoption ne produit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

361. — Lorsque l'adoption est demandée conformément aux articles 348 à 351, les parties peuvent, de commun accord, solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté soient modifiés. Cette requête est remise par la partie la plus diligente au procureur du Roi.

Lorsque l'adoption est poursuivie conformément à l'article 352, les demandeurs peuvent également solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté soient modifiés.

Le tribunal se prononce dans le jugement même qui homologue ou prononce l'adoption.

**

La proposition de loi introduit un principe nouveau et plus progressiste que celui de la législation actuelle: la substitution du nom de l'adoptant à celui de l'adopté devient la règle et l'adjonction du nom de l'adoptant à celui de l'adopté l'exception.

La Commission a estimé, elle aussi, que la simple substitution de nom doit être préférée comme règle générale. La famille adoptive doit, en effet, être assimilée à la famille légitime dans toute la mesure du possible. Le Ministre de la Justice peut éventuellement attirer l'attention des juges de paix et des notaires sur le nouveau régime.

Wat de toevoeging van de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde betreft wijkt de voorgestelde tekst lichtjes af van die van het wetsvoorstel, die bedoelde toevoeging mogelijk maakt zodra zij door de adoptant wordt gevraagd.

De Commissie is de mening toegedaan dat er geen reden is om deze keuze alleen aan de adoptant over te laten en dat het verkieslijk is op dit punt de huidige regeling te behouden, waarbij de toestemming van de partijen wordt vereist.

De voorgestelde tekst bepaalt anderzijds dat, wanneer de adoptie tot stand komt door een eigenlijke procedure (cf. onder art. 356 van het wetsvoorstel, art. 352 van de door de Commissie voorgestelde tekst), de eisers eveneens mogen vragen dat de naam van de adoptant of, in voorkomend geval, van de adopterende echtgenoot, aan die van het kind wordt toegevoegd.

Nog een ander probleem is gerezen in verband met de toevoeging van de naam. Mag de naam van de adoptant vóór die van de geadopteerde worden geplaatst? De commissie meent dat de term « toevoegen » uiteraard betekent dat de naam van de adoptant op die van de geadopteerde dient te volgen. Een andere interpretatie zou overigens een aanmoediging betekenen voor diegenen die alleen maar wensen geadopteerd te worden om een naam met klank te verwerven.

**

De Commissie heeft zich aangesloten bij het bepaalde in het wetsvoorstel, waarbij wordt gesteld dat geen wijziging wordt aangebracht in de naam van het kind, dat door de echtgenote van zijn vader wordt geadopteerd.

Bovendien werd het artikel aangevuld met bepalingen betreffende de naam van het kind dat door twee echtgenoten tegelijk of afzonderlijk wordt geadopteerd.

**

In het wetsvoorstel wordt het 3^e lid niet overgenomen dat door artikel 4 van de wet van 21 mei 1951 aan artikel 347 van het Burgerlijk Wetboek werd toegevoegd.

Deze bepaling heeft nochtans haar nut. Zij werd in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd om de bedingen, door de partijen in strijd met de wettelijke voorschriften betreffende de naam van het geadopteerde kind in de adoptieakte opgenomen, ongeldig te maken.

Daarom heeft de Commissie deze bepaling behouden; zij vormt het eerste lid van het door haar voorgestelde artikel 360.

**

Het wetsvoorstel vult artikel 347 van het Burgerlijk Wetboek nog aan met een bepaling betreffende de naam van de wettige afstammelingen van het geadopteerde kind, die vóór de adoptie zijn geboren.

Reeds in de huidige stand van de wetgeving wordt aangenomen dat deze afstammelingen van naam veranderen zoals de geadopteerde zelf. Deze regel is het gevolg zowel van artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek waarbij bepaald wordt dat de band van verwantschap, die uit de adoptie ontstaat, zich uitstrekt tot de wettige afstammelingen van het geadopteerde kind, als van artikel 357 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij wordt bepaald dat van de adoptie melding wordt gemaakt op de kant van de akten die betrekking hebben op de burgerlijke stand van het geadopteerde kind en van zijn wettige afstammelingen die vóór de adoptie geboren zijn.

Maar het wetsvoorstel beperkt deze gevolgen van de adoptie tot de minderjarige wettige afstammelingen van het geadopteerde kind, met uitsluiting van zijn meerderjarige afstammelingen.

En ce qui concerne l'adjonction du nom de l'adoptant à celui de l'adopté, le texte soumis s'écarte légèrement de celui de la proposition de loi qui permet cette adjonction dès qu'elle est demandée par l'adoptant.

La Commission est d'avis qu'il n'y a pas de motif pour laisser le choix au seul adoptant et qu'il est préférable de maintenir, sur ce point, le système actuel qui exige l'accord des parties.

Le texte proposé prévoit par ailleurs que lorsque la procédure d'adoption est contentieuse (voir, sous l'art. 356 de la proposition de loi, l'art. 352 présenté par la Commission), les demandeurs peuvent également postuler que le nom de l'adoptant ou, le cas échéant, du mari adoptant, soit ajouté au nom de l'enfant.

Une autre question a surgi au sujet de l'adjonction de nom. Le nom de l'adoptant peut-il précéder celui de l'adopté? La Commission estime que le terme « ajouter » implique, par définition, que le nom de l'adoptant doit suivre celui de l'adopté. En décider autrement encouragerait d'ailleurs ceux qui voudraient recourir à l'adoption dans le seul but d'acquérir un nom à consonnance avantageuse.

**

La Commission s'est ralliée à la disposition de la proposition de loi qui prévoit qu'aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant qui est adopté par l'épouse de son père.

Au surplus, l'article a été complété par des dispositions concernant le nom de l'enfant qui est adopté par deux époux, soit simultanément, soit séparément.

**

La proposition de loi ne reprend pas le 3e alinéa ajouté à l'article 347 du Code civil par l'article 4 de la loi du 21 mai 1951.

Cette disposition est cependant utile. Elle a été insérée dans le Code civil dans le but d'enlever tout effet aux clauses que les parties inscriraient dans l'acte d'adoption, en violation des dispositions légales relatives au nom de l'adopté.

C'est la raison pour laquelle la Commission a repris cette disposition qui forme le 1er alinéa de l'article 360 proposé.

**

La proposition de loi complète encore l'article 347 du Code civil par une disposition concernant le nom des descendants légitimes de l'adopté, nés avant l'adoption.

Déjà dans l'état actuel de la législation il est admis que ces descendants changent de nom comme l'adopté lui-même. Cette règle découle, d'une part de l'article 348 du Code civil qui prévoit que le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants légitimes de l'adopté et, d'autre part, de l'article 357 du Code civil qui prescrit qu'il sera fait mention de l'adoption en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants légitimes nés avant l'adoption.

Toutefois, la proposition de loi limite ces effets de l'adoption aux descendants légitimes mineurs de l'adopté, à l'exclusion de ses descendants majeurs.

De Commissie meent dat deze beperking onverantwoord is. Zij zou immers tot gevolg hebben dat, indien het geadopteerde kind meerderjarige zowel als minderjarige kinderen heeft, deze niet alle dezelfde naam zouden dragen. Erger nog, indien het geadopteerde kind een meerderjarige zoon heeft, die zelf een minderjarig kind heeft, zouden vader en kind verschillende namen dragen.

In algemene regel dienen alle afstammelingen van een zelfde persoon dezelfde naam te dragen. Naamsverandering enkel aan de minderjarige afstammelingen voorbehouden, betekent dat aan de gezinsleden van het geadopteerde kind wellicht hinderlijke vragen over hun afstamming zullen worden gesteld.

Er zij ten slotte op gewezen dat wettiging van een persoon die reeds kinderen heeft, ook de naamsverandering zowel van de meerderjarige als van de minderjarige afstammelingen van de gewettigde persoon met zich brengt.

Om die redenen heeft de Commissie gemeend uit de regel dat de band van verwantschap, die uit de adoptie ontstaat, zich uitstrekt tot al de wettige afstammelingen van het geadopteerde kind, de logische gevolgtrekking te moeten halen dat deze afstammelingen allen de nieuwe naam van het geadopteerde kind zullen dragen.

Dit is het doel van het voorgestelde tweede lid van artikel 360.

**

Het derde lid van dit artikel bepaalt dat de adoptie geen enkel adellijck gevolg heeft.

Die bepaling is slechts een bevestiging van een ongeschreven regel, die echter zowel door de rechtspraak als door de administratieve praktijk algemeen wordt aanvaard en die steunt op het beginsel, dat adellijcken slechts door de banden des bloeds overgaan.

De Commissie heeft het niettemin nuttig geacht deze regel uitdrukkelijk in de wet op te nemen en hem tevens van toepassing te verklaren op de adoptieve wettiging, teneinde op dit punt gelijk welke controverse betreffende het statuut van het door adoptie gewettigde kind te vermijden (cf. onder art. 360^{quater} van het wetsvoorstel, het door de Commissie voorgestelde art. 369, en meer in het bijzonder de §§ 6 en 9 van dat artikel).

**

In het laatste lid van het wetsvoorstel wordt bepaald dat de adoptanten de rechtbank kunnen verzoeken om wijziging van de voornamen van het geadopteerde kind dat jonger is dan 16 jaar.

De Commissie heeft zich aangesloten bij het beginsel van deze hervorming, die de integratie van het geadopteerde kind in het gezin van de adoptanten alleen maar kan bevorderen. Zij maakt het voorwerp uit van het nieuwe artikel 361.

Op twee punten is de Commissie evenwel afgeweken van de tekst van het wetsvoorstel. Enerzijds heeft zij gemeend de mogelijkheid om de voornamen te wijzigen niet uitsluitend te moeten beperken tot de geadopteerde kinderen die jonger zijn dan 16 jaar, en anderzijds was zij van oordeel dat tot bedoelde verandering van voornamen niet op louter verzoek van de adoptanten mag worden beslist. De Commissie stelt voor dat de verandering van de voornamen van het geadopteerde kind in gemeen overleg « door de partijen » kan worden aangevraagd, zoals dit eveneens voorzien is voor de toevoeging van de familienaam van de adoptant aan die van het geadopteerde kind.

La Commission estime que cette limitation ne se justifie pas. Celle-ci aurait pour effet que lorsque l'adopté a des enfants majeurs et des enfants mineurs, ceux-ci ne porteraient pas tous le même nom. Bien plus, si l'adopté a un fils majeur qui a lui-même un enfant mineur, le père et l'enfant porteraient des noms différents.

D'une façon générale il convient que tous les descendants d'une même personne portent le même nom. Réserver le changement de nom aux descendants mineurs exposerait les membres de la famille de l'adopté à des questions gênantes concernant leurs origines.

Il faut signaler enfin que la légitimation d'une personne ayant déjà des enfants entraîne également le changement de nom des descendants, tant majeurs que mineurs, de la personne qui est légitimée.

Pour ces raisons, la Commission a estimé devoir déduire de la règle que le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend à tous les descendants légitimes de l'adopté, la conséquence logique que ces descendants prendront tous le nouveau nom de l'adopté.

Tel est l'objet du deuxième alinéa de l'article 360 proposé.

**

Le troisième alinéa de cet article prévoit que l'adoption ne produit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Cette disposition ne fait que confirmer une règle non écrite mais admise unanimement tant par la jurisprudence que par la pratique administrative et fondée sur le principe que les droits nobiliaires ne se transmettent que par les liens du sang.

La Commission a néanmoins jugé utile d'inscrire expressément cette règle dans la loi en la rendant applicable à la légitimation adoptive afin d'éviter, sur ce point, toute controverse au sujet du statut de l'enfant légitimé par adoption (voir, sous l'art. 360^{quater} de la proposition de loi, l'art. 369 proposé par la Commission et, plus spécialement, les §§ 6 et 9 de cet article).

**

La proposition de loi prévoit, en son dernier alinéa, que les adoptants peuvent solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté âgé de moins de 16 ans, soient modifiés.

La Commission s'est ralliée au principe de cette réforme qui ne peut que favoriser l'intégration de l'adopté dans la famille des adoptants. Elle fait l'objet de l'article 361 nouveau.

La Commission s'est cependant écartée du texte de la proposition de loi sur deux points. D'une part, elle n'a pas cru devoir limiter aux seuls adoptés âgés de moins de 16 ans la possibilité de changer leurs prénoms et, d'autre part, elle a estimé que ce changement des prénoms ne peut être décidé à la seule demande des adoptants. Tout comme en matière d'adjonction du nom patronymique de l'adoptant à celui de l'adopté, la Commission propose que le changement des prénoms de l'adopté puisse être demandé, de commun accord « par les parties ».

De vraag werd gesteld of men aan de partijen de mogelijkheid niet moet laten de voornamen van het geadopteerde kind in de adoptieakte te wijzigen, zoals zij ook in bedoelde akte kunnen bepalen dat de familienaam van de adoptant aan die van het geadopteerde kind wordt toegevoegd.

In dit verband heeft het departement van Justitie opgemerkt dat men de vrije keuze van de voornamen evenmin bij de adoptie als op het ogenblik van de geboorte aan de partijen kan overlaten. De ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte van geboorte opstelt, dient immers na te gaan of de opgegeven voornamen kunnen worden aanvaard. Zo moet ook de keuze van nieuwe voornamen bij de adoptie onder het toezicht van de overheid vallen.

De Commissie heeft dit standpunt aanvaard. Zij heeft dan ook bepaald dat het verzoek, van de partijen, evenals de adoptieakte, aan de procureur des Konings moet worden gericht. De tussenkomst van een pleitbezorger is derhalve niet vereist. De procureur des Konings maakt het verzoek over aan de rechtbank, die uitspraak doet in het vonnis zelf waarbij beslist wordt over het verzoek tot homologatie. De rechtbank zal zodoende kunnen — en trouwens ook moeten — nagaan of de nieuwe voornamen, waarom door de partijen wordt verzocht, beantwoorden aan de door de wet van 11-21 Germinal Jaar XI (1 april 1803) gestelde voorwaarden. Daaruit volgt dat, wat de verandering van de voornamen betreft, het vonnis eventueel met redenen zal omkleed zijn. Anderzijds zullen de partijen de gelegenheid krijgen in voorkomend geval hun keuze tijdens de procedure te wijzigen.

De door de Commissie voorgestelde tekst bepaalt dat, wanneer de adoptie tot stand komt door een eigenlijke procedure, de eisers de rechtbank eveneens mogen vragen dat de voornamen van de geadopteerde worden gewijzigd.

Artikel 348.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

348. — Het aangenomen kind blijft in zijn oorspronkelijke familie en behoudt daar, al zijn rechten en verplichtingen. Nochtans is alleen de aannemende ten opzichte van het aangenomen kind met de rechten van de ouderlijke macht bekleed, met inbegrip, onder meer, van het recht om het aangenomen kind te ontvoogden, toe te stemmen in zijn huwelijk, het te machtigen om handel te drijven en zijn goederen te beheren tijdens zijn minderjarigheid.

Wanneer de aanneming door twee echtgenoten gedaan is, worden de in het vorige lid genoemde rechten uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn.

In geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid, of overlijden van de aannemende, tijdens de minderjarigheid van het aangenomen kind, behoort de ouderlijke macht van rechtswege aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van het kind.

De band van verwantschap die uit de aanneming ontstaat, strekt zich uit tot de wettige afstammelingen van het aangenomen kind.

De strafrechtelijke bepalingen en die van de wet van 15 mei 1912 op de kindbescherming, toepasselijk op de wettige bloedverwanten in de opgaande lijn en in de nederdalende lijn, zijn mede van toepassing op de aannemende, op het aangenomen kind en op zijn wettige afstammelingen.

Tekst van het wetsvoorstel :

348. — Alleen de aannemende is ten opzichte van het aangenomen kind met de rechten van de ouderlijke macht bekleed, met inbegrip, onder meer, van het recht om het

La question a été posée s'il ne fallait pas permettre aux parties de convenir du changement des prénoms de l'adopté dans l'acte même d'adoption, tout comme elles peuvent convenir dans cet acte que le nom patronymique de l'adoptant soit ajouté à celui de l'adopté.

A ce sujet, le département de la Justice a fait observer qu'on ne peut laisser aux parties le libre choix des prénoms, pas plus à l'occasion de l'adoption qu'au moment de la naissance. L'officier de l'état civil qui reçoit l'acte de naissance est, en effet, tenu de vérifier l'admissibilité des prénoms qui lui sont déclarés. De même, le choix de nouveaux prénoms au moment de l'adoption doit être soumis au contrôle d'une autorité publique.

La commission a admis ce point de vue. Elle a, dès lors, prévu que la demande des parties sera adressée, comme l'acte d'adoption, au procureur du Roi. L'intervention d'un avoué n'est donc pas requise. Le procureur du Roi transmettra la requête au tribunal qui se prononcera dans le jugement même qui statue sur la demande d'homologation. Le tribunal aura ainsi l'occasion — et il en aura d'ailleurs le devoir — de vérifier si les nouveaux prénoms demandés par les parties correspondent aux conditions fixées par la loi des 11-21 Germinal An XI (1er avril 1803). Il en résulte qu'en ce qui concerne le changement des prénoms, le jugement pourra être motivé. Par ailleurs, les parties auront, le cas échéant, l'occasion de modifier leur choix en cours d'instance.

Le texte présenté par la Commission prévoit qu'en cas de procédure contentieuse, les demandeurs pourront également solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté soient modifiés.

Article 348.

Texte du Code civil.

348. — L'adopté reste dans sa famille naturelle et y conserve ses droits et toutes ses obligations. Néanmoins, l'adoptant est seul investi, à l'égard de l'adopté, des droits de la puissance paternelle, y compris notamment le droit d'émanciper l'adopté, de consentir à son mariage, de l'autoriser à faire le commerce et d'administrer ses biens durant sa minorité.

Si l'adoption a été faite par deux époux, les droits indiqués à l'alinéa précédent sont exercés conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

En cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, la puissance paternelle revient de plein droit aux ascendants de celui-ci.

Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants légitimes de l'adopté.

Les dispositions pénales et celles de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance, applicables aux ascendants légitimes, sont applicables à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants légitimes.

Texte de la proposition de loi :

348. — L'adoptant est seul investi, à l'égard de l'adopté, des droits de la puissance paternelle, y compris notamment le droit d'émanciper l'adopté, de consentir à son mariage,

aangenomen kind te ontvoogden, toe te stemmen in zijn huwelijk, het te machtigen om handel te drijven en zijn goederen te beheren tijdens zijn minderjarigheid.

Wanneer de aanneming door twee echtgenoten gedaan is, worden de in het vorige lid genoemde rechten uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn.

In geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid, of overlijden van de aannemende, tijdens de minderjarigheid van het aangenomen kind, wordt de voogdij, zo nodig, overeenkomstig de bepalingen van Titel X van dit Boek geregeld.

Wanneer de aanneming echter door twee echtgenoten gedaan is, en één van hen onbekwaam verklaard, afwezig of overleden is, wordt de ouderlijke macht uitsluitend door de andere echtgenoot uitgeoefend.

De band van verwantschap die uit de aanneming ontstaat, strekt zich uit tot de wettige afstammelingen van het aangenomen kind.

De strafrechtelijke bepalingen en die van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming, toepasselijk op de wettige bloedverwanten in de opgaande lijn en in de nederdalende lijn, zijn mede van toepassing op de aannemende, op het aangenomen kind en op zijn wettige afstammelingen.

Tekst van de Commissie :

362. — Alleen de adoptant is ten aanzien van de geadopteerde met de rechten van de ouderlijke macht bekleed, met inbegrip, onder meer, van het wettelijk genot, van het recht om de geadopteerde te ontvoogden, toe te stemmen in zijn huwelijk en hem te machtigen om handel te drijven.

Wanneer de adoptie door twee echtgenoten is gedaan of wanneer de geadopteerde een wettig kind is van de echtgenoot van de adoptant, worden de rechten van de ouderlijke macht uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn. In geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid, of overlijden van beide echtgenoten of van een van hen, tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij ingericht overeenkomstig Titel X van dit Boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de woonplaats van het kind; de leden van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde worden hierbij vervangen door de familieleden van de adoptanten of van de adoptant en zijn echtgenoot.

Wanneer iemand alleen een minderjarig kind adopteert dat geen wettig of adoptief kind is van zijn echtgenoot, wordt de voogdij onmiddellijk ingericht. De adoptant is van rechtswege voogd over de geadopteerde. De leden van de familieraad worden door de vrederechter van de woonplaats van de geadopteerde vrij gekozen, met inachtneming van de belangen van het kind en rekening houdend met de voorstellen van de adoptant. In geval van latere onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid, of van overlijden van de adoptant, gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wijst de familieraad, die overeenkomstig dit lid wordt samengesteld, een nieuwe voogd aan.

De band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat, strekt zich uit tot de wettige afstammelingen van de geadopteerde.

De strafrechtelijke bepalingen en die betreffende de kinderbescherming, toepasselijk op de wettige bloedverwanten in de opgaande lijn en in de nederdalende lijn, zijn mede van toepassing op de adoptant, op de geadopteerde en op zijn wettige afstammelingen.

de l'autoriser à faire le commerce et d'administrer ses biens durant sa minorité.

Si l'adoption a été faite par deux époux, les droits indiqués à l'alinéa précédent sont exercés conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

En cas d'interdiction, d'absence ou de décès de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au Titre X du présent Livre, s'il y a lieu.

Toutefois, si l'adoption a été faite par deux époux, et que l'un d'eux est interdit, absent ou décédé, la puissance paternelle est exercée exclusivement par l'autre conjoint.

Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants légitimes de l'adopté.

Les dispositions pénales et celles de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance, applicable aux ascendants et descendants légitimes sont applicables à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants légitimes.

Texte de la Commission :

362. — L'adoptant est seul investi, à l'égard de l'adopté, des droits de la puissance paternelle, y compris notamment le droit de jouissance légale, le droit d'émanciper l'adopté, de consentir à son mariage et de l'autoriser à faire le commerce.

Lorsque l'adoption a été faite par deux époux ou lorsque l'adopté est l'enfant légitime du conjoint de l'adoptant, les droits de la puissance paternelle sont exercés conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes. En cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès des deux époux ou de l'un d'eux survenus pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au Titre X du présent Livre, sous la présidence du juge de paix du domicile de l'enfant, les membres de la famille d'origine de ce dernier étant remplacés par les membres de la famille des adoptants ou de l'adoptant et de son conjoint.

Lorsqu'une personne adopte seule un enfant mineur qui n'est pas l'enfant légitime ou adoptif de son conjoint, la tutelle est organisée immédiatement. L'adoptant est de plein droit tuteur de l'adopté. Les membres du conseil de famille sont librement choisis par le juge de paix du domicile de l'adopté, au mieux des intérêts de l'enfant et compte tenu des suggestions de l'adoptant. En cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès ultérieurs de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, le conseil de famille, composé conformément au présent alinéa, désigne un nouveau tuteur.

Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants légitimes de l'adopté.

Les dispositions pénales et celles relatives à la protection de l'enfance, applicables aux ascendants et descendants légitimes, le sont également à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants légitimes.

In dit artikel wordt de ouderlijke macht van de adoptanten alsmede de voogdij over het geadopteerde kind geregeld.

Het wetsvoorstel beoogt een betere integratie van het kind in het gezin van de adoptant.

Te dien einde sluit het de oorspronkelijke ouders volledig uit van de uitoefening van de ouderlijke macht.

Aldus wordt de eerste volzin van artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek opgeheven, waarin wordt bepaald dat de geadopteerde in zijn oorspronkelijke familie blijft en daar al zijn rechten en verplichtingen behoudt.

Zoals door de indieners van het wetsvoorstel wordt betoogd, is de weglating van bedoelde volzin des te meer verantwoord daar het daarin uitgedrukte beginsel al dadelijk, door de wettekst zelf, van iedere concrete inhoud wordt ontdaan. Het past bovendien niet een bepaling te behouden die, door haar vaagheid, de conflicten tussen het oorspronkelijk gezin en het pleeggezin alleen maar kan bevorderen.

Anderzijds wordt door het wetsvoorstel het 3de lid van artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek opgeheven, volgens hetwelk de ouderlijke macht in geval van verklaring van afwezigheid of overlijden van de adoptant tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, van rechtswege aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van het kind behoort.

De Commissie heeft die wijzigingen eenparig goedgekeurd. Zij is de mening toegedaan dat uit de nieuwe wet moet blijken dat het geadopteerde kind in de eerste plaats in het pleeggezin thuishoort. Van zijn betrekkingen met zijn oorspronkelijk gezin blijven over de huwelijksbeletselen (Burgerlijk Wetboek, artt. 161 tot 164), de verplichting tot uitkering van onderhoud (Burgerlijk Wetboek, art. 351) en de hoedanigheid van erfgenaam (Burgerlijk Wetboek, art. 352).

* *

Het wetsvoorstel behoudt de bepaling van het Burgerlijk Wetboek krachtens welke, bij adoptie door twee echtgenoten, de ouderlijke macht wordt uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn.

De Commissie heeft deze bepaling aangevuld door dezelfde regels toepasselijk te maken, wanneer het geadopteerde kind het wettige kind is van de echtgenoot van de adoptant.

Deze nieuwe bepaling is het logische gevolg van de wijziging van het derde lid van artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek dat onder meer adoptie, door twee echtgenoten, van het wettig kind van een van hen mogelijk maakt.

Zoals hierboven betoogd, heeft de Commissie gemeend dat er geen enkele reden is om een persoon, die een tweede huwelijk heeft aangegaan, te machtigen zijn eigen wettig kind te adopteren. Deze mogelijkheid werd hem door de wet van 10 februari 1958 slechts gegeven om te voorkomen dat hij de ouderlijke macht zou verliezen ingevolge de adoptie door de andere echtgenoot.

De Commissie heeft deze regeling omgekeerd door, bij artikel 344, enkel in de adoptie van het wettig kind van een der echtgenoten door de andere echtgenoot alleen te voorzien en door in artikel 362 te bepalen dat, in een dergelijk geval, de rechten van de ouderlijke macht eveneens worden uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn.

Uit de aangenomen tekst volgt dat de regel, volgens welke de rechten van de ouderlijke macht worden uitgeoefend overeenkomstig hetgeen op de wettige ouders van toepassing is, niet toepasselijk is wanneer een van de echtgenoten alleen het natuurlijk kind van de andere echtgenoot adopteert.

Cet article règle la puissance paternelle des adoptants ainsi que la tutelle de l'adopté.

La proposition de loi tend à mieux intégrer l'enfant dans la famille de l'adoptant.

A cette fin elle exclut entièrement les parents d'origine de l'exercice de la puissance paternelle.

C'est ainsi qu'elle abroge la phrase initiale de l'article 348 du Code civil qui dispose que l'adopté reste dans sa famille naturelle et y conserve tous ses droits et toutes ses obligations.

Ainsi que l'exposent les auteurs de la proposition de loi, la suppression de cette phrase est d'autant plus justifiée que le principe qu'elle énonce est aussitôt vidé de presque tout contenu concret par la loi elle-même. Il est en outre inopportun de maintenir une disposition qui, par son imprécision, ne peut que favoriser des conflits entre la famille d'origine et la famille adoptive.

Par ailleurs, la proposition de loi abroge le 3e alinéa de l'article 348 du Code civil en vertu duquel, en cas d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, la puissance paternelle revient de plein droit aux ascendants de celui-ci.

La Commission a été unanime pour approuver ces modifications. Elle estime qu'il doit ressortir de la nouvelle loi que l'adopté appartient en premier lieu à sa famille adoptive. Dans les relations avec la famille d'origine subsistent les empêchements au mariage (Code civil, art. 161 à 164), l'obligation alimentaire (Code civil, art. 351) et la vocation héréditaire (Code civil, art. 352).

* *

La proposition de loi maintient la disposition du Code civil en vertu de laquelle, en cas d'adoption par deux époux, la puissance paternelle est exercée conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

La Commission a complété cette disposition en rendant les mêmes règles applicables lorsque l'adopté est l'enfant légitime du conjoint de l'adoptant.

Cette nouvelle disposition est la conséquence logique de la modification apportée à l'alinéa 3 de l'article 344 du Code civil qui permet notamment l'adoption par deux époux de l'enfant légitime de l'un d'eux.

Ainsi qu'il a été exposé ci-dessus, la Commission a estimé qu'il n'existe aucun motif pour permettre à une personne qui a contracté un second mariage d'adopter son propre enfant légitime. La loi du 10 février 1958 ne lui a donné cette faculté que pour éviter qu'elle ne perde la puissance paternelle par suite de l'adoption par son conjoint.

La Commission a renversé ce système en ne prévoyant, à l'article 344, que l'adoption de l'enfant légitime d'un des époux par son conjoint seul et en disposant, à l'article 362, que dans ce cas, les droits de la puissance paternelle seront également exercés conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

Il résulte du texte adopté que la règle de l'exercice des droits de la puissance paternelle conformément à ce qui est prévu pour les parents légitimes, n'est pas applicable lorsque l'un des époux adopte seul l'enfant naturel de son conjoint.

Het blijkt immers volstrekt onverantwoord ruimere bevoegdheden aan bedoelde andere echtgenoot toe te kennen, zolang hij geen gebruik maakt van de hem door de wet geboden mogelijkheid om ook zelf zijn kind te adopteren.

De regel is daarentegen wel toepasselijk, wanneer een van de echtgenoten het kind adopteert, dat reeds vroeger door de andere echtgenoot werd geadopteerd. Dan betreft het immers een « adoptie door twee echtgenoten », aangezien deze uitdrukking de twee mogelijkheden van adoptie dekt, die door twee echtgenoten hetzij terzelfder tijd, hetzij opeenvolgend wordt gedaan.

*
**

Een van de grote verdiensten van het wetsvoorstel bestaat erin dat het de voogdij over het geadopteerde kind regelt. Op dit punt vertoont het Burgerlijk Wetboek een ernstige leemte, en de huidige regel luidens welke bij onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid of overlijden van de adoptant, tijdens de minderjarigheid van het geadopteerde kind, de ouderlijke macht van rechtswege aan de bloedverwanten in de opgaande lijn van het kind behoort is volkomen onaanvaardbaar.

Het wetsvoorstel bepaalt dat de voogdij, in die gevallen, overeenkomstig het bepaalde in Titel X van het eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek wordt geregeld, behalve wanneer de adoptie door twee echtgenoten gedaan is en een van hen onbekwaam of afwezig verklaard of overleden is. In dit laatste geval wordt de ouderlijke macht uitsluitend door de andere echtgenoot uitgeoefend.

De Commissie is van oordeel dat de voogdij over de geadopteerde moet worden geregeld aan de hand van de algemene regels inzake ouderlijke macht en voogdij, maar zij heeft gemeend die regels te moeten uitbreiden tot de gevallen van onbekwaam- en afwezigheidsverklaring.

De voogdij valt open zodra de ouderlijke macht slechts door één enkele persoon wordt uitgeoefend (b.v. wanneer een van de wettige ouders overleden is of wanneer een natuurlijk kind door een van zijn ouders is erkend):

Daarom heeft de Commissie het vierde lid van het voorgestelde artikel 348 niet aanvaard, maar zij heeft bepaald dat, wanneer de adoptie door twee echtgenoten gedaan is en deze of een van hen overlijden, onbekwaam of afwezig worden verklaard tijdens de minderjarigheid van het geadopteerde kind, de voogdij overeenkomstig het bepaalde in Titel X van het eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek wordt geregeld, met dien verstande dat de leden van de oorspronkelijke familie van het geadopteerde kind vervangen worden door de leden van de familie van de adoptanten of van de adoptant en zijn echtgenoot.

Uit deze bepaling volgt dat, onder voorbehoud van de vervanging van de leden van de oorspronkelijke familie van het geadopteerde kind door de leden van de familie van de adoptanten of van de adoptant en zijn echtgenoot, Titel X van het eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek volledig toepasselijk is en met name:

dat de langstlevende echtgenoot van rechtswege voogd is van het geadopteerde kind (art. 390);

dat de overlevende echtgenote niet verplicht is de voogdij te aanvaarden (art. 394) en dat, indien zij weigert, zij niettemin de ouderlijke macht over de persoon van de geadopteerde blijft uitoefenen, terwijl het beheer van de goederen deel uitmaakt van de voogdij (krachtens artikel 384 behoudt de echtgenote nochtans het genot van de goederen van het niet ontvoogde geadopteerde kind beneden 18 jaar);

Il est apparu, en effet, qu'il ne serait nullement justifié d'attribuer des pouvoirs plus étendus à ce conjoint, aussi longtemps qu'il n'use pas de la faculté que lui offre la loi d'adopter, lui aussi, son enfant.

Par contre la règle est applicable lorsque l'un des époux adopte l'enfant que son conjoint a déjà adopté précédemment. Il s'agit là en effet d'une « adoption faite par deux époux », cette expression couvrant les deux éventualités de l'adoption faite par deux époux simultanément ou successivement.

*
**

Un des grands mérites de la proposition de loi est d'organiser la tutelle de l'adopté. Sur ce point, le Code civil présente une grave lacune et la règle actuelle selon laquelle en cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, la puissance paternelle revient de plein droit aux ascendants de celui-ci, est totalement inacceptable.

La proposition de loi prévoit que, dans ces cas, la tutelle sera organisée conformément au Titre X du Livre Ier du Code civil, sauf lorsque l'adoption a été faite par deux époux et que l'un d'eux est interdit, absent ou décédé, auquel cas la puissance paternelle sera exercée exclusivement par l'autre conjoint.

La Commission a estimé qu'il convient de régler la tutelle de l'adopté en s'inspirant des règles générales en matière de puissance paternelle et de tutelle, mais elle a cru devoir étendre ces règles aux cas d'interdiction et d'absence déclarée.

Il y a tutelle dès que la puissance paternelle n'est exercée que par une seule personne (p. ex. en cas de décès d'un des parents légitimes ou en cas de reconnaissance d'un enfant naturel par un seul de ses auteurs).

Pour cette raison, la Commission n'a pas retenu le quatrième alinéa de l'article 348 proposé mais elle a prévu que si l'adoption a été faite par deux époux et que ceux-ci ou l'un d'eux viennent à décéder, à être interdits ou déclarés absents pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au Titre X du Livre Ier du Code civil, étant entendu que les membres de la famille d'origine de l'adopté sont remplacés par les membres de la famille des adoptants ou de l'adoptant et de son conjoint.

Il résulte de cette disposition que, sous la réserve de remplacement des membres de la famille d'origine de l'adopté par les membres de la famille des adoptants ou de l'adoptant et de son conjoint, le Titre X du Livre Ier du Code civil est applicable en son entier et notamment:

que l'époux survivant est, de plein droit, tuteur de l'adopté (art. 390);

que l'épouse survivante n'est pas tenue d'accepter la tutelle (art. 394) et que si elle la refuse, elle continue cependant d'exercer la puissance paternelle sur la personne de l'adopté, l'administration des biens étant un attribut de la tutelle (en vertu de l'article 384, l'épouse conserve cependant la jouissance des biens de l'adopté âgé de moins de 18 ans et non émancipé);

dat de voogdij, eventueel van rechtswege, wordt uitgeoefend door de ascendenten van de echtgenoten en niet door de ascendenten in de oorspronkelijke familie van het geadopteerde kind (art. 402);

dat de familieraad, buiten de vrederechter, bestaat uit zes bloedverwanten of aanverwanten, genomen voor de helft aan de zijde van de echtgenoot en voor de helft aan de zijde van de echtgenote (art. 407);

dat de volle broeders en zusters van het geadopteerde kind worden vervangen door de kinderen van de echtgenoten, d.w.z. zowel door hun wettige kinderen als door de kinderen die zij gewettigd hebben door adoptie.

De Commissie is van mening dat de hierboven uiteengezette en door haar aangenomen regels logisch voortvloeien uit de andere, in hetzelfde artikel opgenomen regel, volgens welke de ouderlijke macht over een kind, dat geadopteerd is door twee echtgenoten of door de echtgenoot of echtgenote van zijn wettige vader of moeder, wordt uitgeoefend overeenkomstig de op de wettige vader en moeder toepasselijke regels.

**

Wat betreft het minderjarige kind, geadopteerd door een alleenstaande persoon, die niet de echtgenoot of echtgenote is van de wettige of adoptieve vader of moeder van het kind, heeft de Commissie zich eveneens laten leiden door de algemene regels inzake ouderlijke macht en voogdij.

De ouderlijke macht wordt toevertrouwd aan de adoptant, maar door het feit zelf van de adoptie valt de voogdij open en de adoptant is van rechtswege voogd.

Tijdens de bespreking werd de mening vooruitgezet dat de organisatie van de voogdij op het ogenblik van de adoptie, de personen die bereid zijn een kind te adopteren, zou kunnen ontmoedigen, niet alleen wegens de door de toeziende voogd uitgeoefende controle, maar ook wegens de aan de voogd (*in casu* de adoptant) krachtens titel X (inventaris van de goederen, hypotheaire inschrijving, enz.) opgelegde verplichtingen.

Tegen dit bezwaar werd door de auteur van het wetsvoorstel ingebracht dat het voorstel de adopties door alleenstaanden niet wenst te bevorderen, aangezien adoptie door een echtpaar de meest gewenste oplossing blijft.

De Commissie heeft echter rekening willen houden met de door sommigen geopperde bezwaren, volgens welke de organisatie van de voogdij de kandidaat-adoptanten zal afschrikken omdat hun aldus een tweede persoon, die zou kunnen worden beschouwd als een soort controleur, wordt toegevoegd. Daarom heeft zij besloten voort te bouwen op de Luxemburgse wetgeving, luidens welke de leden van de familieraad door de vrederechter in het belang van het kind en met inachtneming van de voorstellen van de adoptant worden aangewezen.

Die familieraad zal eveneens een nieuwe voogd aanwijzen ingeval de adoptant later mocht komen te overlijden, of ontzet of afwezig verklaard mocht worden.

Er blijft nog een moeilijkheid: Quid met de adoptant die *hic et nunc* alleen, zonder voogdij, de ouderlijke macht uitoefent? Zal hij ten gevolge van de nieuwe wet nu plots onder het toezicht van de met de uitoefening van de voogdij belaste instellingen worden geplaatst? Zulks blijkt niet wenselijk te zijn. Daarom zal hieromtrent in een overgangsmaatregel worden voorzien.

**

De inzake voogdij goedgekeurde bepalingen brengen verder nog met zich dat aan de voogdij die openvalt bij

que, le cas échéant, les ascendants des époux et non les ascendants dans la famille d'origine de l'adopté, exercent la tutelle de plein droit (art. 402);

que le conseil de famille est composé, non compris le juge de paix, de six parents ou alliés pris, moitié du côté de l'époux, moitié du côté de l'épouse (art. 407);

que les frères et sœurs germains de l'adopté sont remplacés par les enfants des époux, aussi bien par leurs enfants légitimes que par leurs enfants légitimés par adoption.

La Commission a estimé que les règles qu'elle a adoptées et qui sont exposées ci-dessus sont la conséquence logique de cette autre règle inscrite dans le même article et selon laquelle la puissance paternelle sur un enfant adopté par deux époux ou par le conjoint de son père ou de sa mère légitime, est exercée conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes.

**

En ce qui concerne l'enfant mineur qui est adopté par une seule personne, autre que le conjoint du père ou de la mère légitime ou adoptif de l'enfant, la Commission s'est également laissé guider par les règles générales en matière de puissance paternelle et de tutelle.

La puissance paternelle est attribuée à l'adoptant mais la tutelle s'ouvre du fait même de l'adoption, l'adoptant étant tuteur de plein droit.

Au cours de la discussion, l'opinion a été émise que l'organisation de la tutelle au moment de l'adoption est de nature à décourager les personnes disposées à adopter un enfant, non seulement en raison du contrôle exercé par le subrogé-tuteur, mais également en raison des obligations imposées au tuteur (*in casu* l'adoptant) en vertu du titre X (inventaire des biens, inscriptions hypothécaires, etc.).

A cette objection, l'auteur de la proposition de loi a répondu que celle-ci n'entend pas favoriser les adoptions par des personnes seules, l'adoption par un couple marié restant la solution la plus souhaitable.

Toutefois, la Commission a voulu rencontrer les craintes de ceux qui estiment que l'organisation de la tutelle fera reculer des candidats adoptants qui, se voyant adjoindre une seconde personne, pourraient considérer qu'il s'agit en quelque sorte d'un contrôleur. C'est pourquoi, elle a décidé de s'inspirer de la législation luxembourgeoise, selon laquelle les membres du conseil de famille sont désignés par le juge de paix au mieux des intérêts de l'enfant et en tenant compte des suggestions de l'adoptant.

C'est encore ce conseil de famille qui désignera un nouveau tuteur au cas où l'adoptant viendrait à décéder ou à être interdit ou déclaré absent ultérieurement.

Il subsiste une difficulté: Quid de l'adoptant qui exerce, seul, *hic et nunc*, sans tutelle, la puissance paternelle? Devra-t-il, en vertu de la nouvelle loi, être mis d'emblée sous le contrôle des organes de tutelle? Cela ne paraît pas souhaitable. Pour cette raison, une mesure transitoire est prévue.

**

Les dispositions arrêtées en matière de tutelle entraînent encore cette conséquence que la tutelle qui s'est ouverte

het overlijden van de vader of de moeder van een wettig kind, een einde komt wanneer het kind wordt geadopteerd door de tweede echtgenoot of echtgenote van de langstlevende. Indien een van de nieuwe echtgenoten achteraf overlijdt, valt de voogdij opnieuw open.

Evenzo eindigt de voogdij, die openviel bij de geboorte van een natuurlijk kind, wanneer dit kind door twee echtgenoten wordt geadopteerd. Zij wordt door een andere voogdij vervangen, wanneer het kind door een alleenstaande persoon wordt geadopteerd, tenzij het kind door deze laatste eerst erkend is.

Zoals uitdrukkelijk bepaald is in de tekst die wordt voorgesteld, dient de nieuwe voogdij telkens te worden georganiseerd in de woonplaats van het kind op het ogenblik van het opvallen van de voogdij. Deze woonplaats kan verschillen van die waar de vorige voogdij opgevallen was.

Article 349.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

349. — De erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind door een derde, na homologatie van de aanneming van dat kind, laat deze aanneming met al haar gevolgen bestaan.

Tekst van het wetsvoorstel :

349. — De erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind door een derde, na de aanneming, laat deze aanneming met al haar gevolgen bestaan. Deze erkenning brengt voor de oorspronkelijke ouders noch vordering tot levensonderhoud, noch recht van erfopvolging met zich.

Tekst van de Commissie :

363. — De erkenning van het kind door de adoptant of door beide adoptanten of door een van hen na het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, laat deze adoptie met al hare gevolgen bestaan.

Hetzelfde geldt voor de erkenning of wettiging door een derde na bedoeld vonnis of arrest. Die erkenning of wettiging verschaft aan deze derde geen aanspraak op levensonderhoud, noch enig recht op de nalatenschap.

De wettiging van het kind na het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, heeft alleen al haar gevolgen wanneer zij uitgaat van de persoon die alleen geadopteerd heeft, van beide adopterende echtgenoten of, indien een van beiden overleden is, van de overlevende echtgenoot.

**

Het wetsvoorstel vult artikel 349 van het Burgerlijk Wetboek aan met de bepaling dat de erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind door een derde, na de adoptie, voor deze laatste noch schuldvordering tot uitkering van onderhoud noch recht van erfopvolging met zich brengt.

De Commissie heeft eenparig deze bepaling aangenomen die ertoe strekt met baatzuchtige bedoelingen gedane erkenningen en wettigingen te voorkomen.

Zij was evenwel van oordeel dat de tekst van het wetsvoorstel niet duidelijk genoeg is wat betreft het tijdstip vanaf hetwelk de erkenning of de wettiging zonder gevolgen blijft. Wat dient te worden verstaan onder de woorden « ... na de aanneming » ? Betreft het de datum van de adoptieakte — rekening houdend met de in artikel 359 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde terugwerkende kracht —, of wel de datum van het vonnis of het arrest, of wel de datum van de overschrijving van het beschikkende gedeelte van dit vonnis of arrest ?

Dit is een belangrijk probleem.

au moment du décès du père ou de la mère d'un enfant légitime, prend fin lorsque l'enfant est adopté par le second conjoint de l'époux survivant. Si ultérieurement, un des nouveaux époux vient à décéder, la tutelle s'ouvre à nouveau.

De même, la tutelle qui s'est ouverte au moment de la naissance d'un enfant naturel, prend fin lorsque cet enfant est adopté par deux époux. Elle est remplacée par une autre tutelle lorsque l'enfant est adopté par une seule personne, à moins que celle-ci n'ait préalablement reconnu l'enfant.

Ainsi qu'il est prévu expressément dans le texte présenté, la nouvelle tutelle devra chaque fois être organisée au lieu du domicile de l'enfant, au moment de l'ouverture de la tutelle. Ce lieu peut ne pas coïncider avec celui où la précédente tutelle s'était ouverte.

Article 349.

Texte du Code civil :

349. — La reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel, faite par un tiers postérieurement à l'homologation de l'adoption de cet enfant, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets.

Texte de la proposition de loi :

349. — La reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel, faite par un tiers postérieurement à l'adoption, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets. Cette reconnaissance n'entraîne en faveur des parents d'origine ni créance alimentaire, ni droit de succession.

Texte de la Commission :

363. — La reconnaissance de l'enfant par l'adoptant ou par les deux adoptants ou par l'un d'eux, postérieure au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets.

Il en est de même de la reconnaissance ou de la légitimation par un tiers, postérieure au dit jugement ou arrêt. Cette reconnaissance ou légitimation n'entraîne en faveur de ce tiers ni créance alimentaire ni droit de succession.

La légitimation de l'enfant, postérieure au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption, ne produit tous ses effets que lorsqu'elle émane, soit de la personne qui a adopté seule, soit des deux époux adoptants soit, en cas de décès de l'un d'eux, de l'époux survivant.

**

La proposition de loi complète l'article 349 du Code civil en précisant que la reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel faite par un tiers postérieurement à l'adoption n'entraîne, en faveur de ce dernier, ni créance alimentaire, ni droit de succession.

La Commission a été unanime pour adopter cette précision qui tend à éviter des reconnaissances et des légitimations dictées par des motifs intéressés.

Elle a cependant estimé que le texte de la proposition de loi n'est pas assez précis en ce qui concerne le moment à partir duquel la reconnaissance ou la légitimation restent sans effet. Que faut-il entendre par les mots « ... postérieurement à l'adoption » ? S'agit-il de la date de l'acte d'adoption — compte tenu de la rétroactivité prévue à l'article 359 du Code civil —, de la date du jugement ou de l'arrêt, ou de la date de la transcription du dispositif de ce jugement ou de cet arrêt ?

Cette question est importante.

Talrijke natuurlijke moeders stemmen aanvankelijk in met de adoptie van hun kind, hebben hierover naderhand spijt en besluiten dan hun kind toch te erkennen of te wettigen. Men dient deze vrouwen derhalve een bedenktijd te gunnen.

De Commissie is van oordeel dat deze termijn niet verder kan worden gesteld dan de datum van het vonnis of het arrest. Dit laatste moet immers worden overgeschreven. Zo de natuurlijke moeder zich tot aan de overschrijving nog kan bezinnen, zal de ambtenaar van de burgerlijke stand niet meer weten wat hem te doen staat, te meer daar hij over de erkenning of wettiging niet wordt ingelicht.

Daarom heeft de Commissie op dit punt de regel van het Burgerlijk Wetboek behouden, volgens welke de erkenningen en wettigingen na het vonnis of arrest zonder gevolg blijven.

**

Andere wijzigingen werden in dit artikel aangebracht om te vermijden dat het *a contrario* zo zou worden geïnterpreteerd, dat de erkenning of de wettiging door de adoptant zelf een einde maakt aan de adoptie (deze moeilijkheid werd reeds in de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 1940 aangestipt).

Duidelijkheidshalve heeft de Commissie de tekst in drie leden ingedeeld.

a) Het eerste lid slaat op de eenvoudige erkenning die onderschreven is door de adoptant of door de twee adoptanten of door één van hen.

Die erkenning laat de adoptie met al haar gevolgen bestaan, dit wil zeggen dat er geen gevolg aan verbonden is dat strijdig is met die welke door de adoptie worden teweeggebracht.

Wanneer aldus, ingevolge de adoptie, de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde werd toegevoegd, heeft de erkenning niet tot gevolg dat de geadopteerde gewoonweg de naam van de erkennende adoptant krijgt.

Evenzo wordt het recht van de geadopteerde op de nalatenschap van de adoptant niet verminderd ingevolge de beperkte rechten die de wet aan de natuurlijke kinderen toekent; het kind behoudt op de nalatenschap van de adoptant die hem erkent dezelfde rechten als een wettig kind, zoals bepaald wordt door artikel 352 van het Burgerlijk Wetboek (art. 366 van de door de Commissie voorgestelde tekst).

Doch de door de adoptant gedane erkenning heeft alle gevolgen die niet strijdig zijn met die van de adoptie.

Daaruit volgt dat de adoptant, die de geadopteerde erkent, op dezes goederen een uitgebreider erfrecht verworft dan het eenvoudige recht van terugkeer door erfopvolging dat hem, in zijn hoedanigheid van adoptant, wordt toegekend door artikel 353 van het Burgerlijk Wetboek (art. 367 van de door de Commissie voorgestelde tekst).

De adoptant die de geadopteerde erkent heeft ten opzichte van deze laatste eveneens een schuldvordering tot uitkering van onderhoud. Maar eigenlijk is die vordering niet het gevolg van de erkenning, vermits zij reeds uit de adoptie voortvloeit (zie art. 351 van het Burgerlijk Wetboek, art. 365 van de door de Commissie voorgestelde tekst).

b) Het tweede lid van het door de Commissie voorgestelde artikel 363 slaat op de door een derde onderschreven erkenning of wettiging.

Die erkenning en die wettiging laten eveneens de adoptie met al haar gevolgen voortbestaan. Zij wijzigen de naam van de geadopteerde niet en tasten dus dezes rechten van

De nombreuses mères naturelles donnent d'abord leur consentement à l'adoption de leur enfant, le regrettent par après et se décident alors à reconnaître ou à légitimer leur enfant. Il convient donc de leur accorder un délai de réflexion.

La Commission estime que ce délai ne peut être prolongé au-delà de la date du jugement ou de l'arrêt. Celui-ci doit, en effet, être transcrit. Si la mère naturelle peut encore se raviser jusqu'au moment de la transcription, l'officier de l'état-civil ne saura plus à quoi s'en tenir, d'autant plus qu'il n'est pas informé de la reconnaissance ou de la légitimation.

Pour cette raison, la Commission a, sur ce point, maintenu la règle du Code civil selon laquelle restent sans effets les reconnaissances et légitimations intervenues après le jugement ou l'arrêt.

**

Il a encore été apporté à cet article d'autres modifications tendant à éviter qu'il ne soit, *a contrario*, interprété en ce sens que la reconnaissance ou la légitimation émanant de l'adoptant lui-même, ne mette fin à l'adoption (cette difficulté avait déjà été signalée dans les travaux préparatoires de la loi de 1940).

Dans un souci de clarté, la Commission a rédigé le texte en trois alinéas.

a) Le premier alinéa vise la simple reconnaissance souscrite par l'adoptant ou par les deux adoptants ou par l'un d'eux.

Cette reconnaissance laisse subsister l'adoption avec tous ses effets, c'est-à-dire qu'elle ne produit aucun effet qui soit en opposition avec ceux de l'adoption.

Ainsi, lorsque, par suite de l'adoption, le nom de l'adoptant a été ajouté à celui de l'adopté, la reconnaissance n'a pas pour effet que l'adopté prenne purement et simplement le nom de l'adoptant qui le reconnaît.

De même, les droits de l'adopté sur la succession de l'adoptant ne sont pas réduits, du fait de la reconnaissance, aux droits limités que la loi accorde aux enfants naturels; l'enfant conserve sur la succession de l'adoptant qui le reconnaît les mêmes droits qu'un enfant légitime, ainsi qu'il est prévu par l'article 352 du Code civil (art. 366 du texte proposé par la Commission).

Mais la reconnaissance souscrite par l'adoptant produit tous les effets qui ne sont pas en opposition avec ceux de l'adoption.

Il en résulte que l'adoptant qui reconnaît l'adopté acquiert sur les biens de celui-ci un droit de succession plus étendu que le simple droit au retour successoral que lui attribue l'article 353 du Code civil (art. 367 du texte présenté par la Commission) en sa qualité d'adoptant.

L'adoptant qui reconnaît l'adopté a également, à l'égard de ce dernier, une créance alimentaire. Mais, à vrai dire, cette créance ne naît pas de la reconnaissance puisqu'elle résulte déjà de l'adoption (voir art. 351 du Code civil, art. 365 du texte présenté par la Commission).

b) Le second alinéa de l'article 363 proposé par la Commission vise la reconnaissance et la légitimation souscrites par des tiers.

Cette reconnaissance et cette légitimation laissent, elles aussi, subsister l'adoption avec tous ses effets. Elles ne modifient donc pas le nom de l'adopté ni ne réduisent les

erfopvolging niet aan; zij brengen eveneens niet met zich mede dat de ouderlijke macht over de geadopteerde aan de adoptanten wordt ontnomen, noch dat zij hun schuldvoordering tot uitkering van onderhoud of hun recht op terugkeer door erfopvolging verliezen.

Doch de erkenning of de wettiging door een derde brengt de gevolgen met zich mede die niet strijdig zijn met die van de adoptie. Zij roept dus, ten voordele van de geadopteerde en tegenover die derde, een schuldvoordering tot uitkering van onderhoud alsook een recht van erfopvolging in het leven.

Om de hiervoren uiteengezette redenen werden de schuldvoordering tot uitkering van onderhoud en het recht van erfopvolging, die voor de derde normaal zouden moeten voortvloeien uit de erkenning of de wettiging, uitdrukkelijk uitgesloten door het voorstel en door de tekst van de Commissie.

c) Het laatste lid bepaalt de gevallen waarin de wettiging, die onderschreven wordt na het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, alle uitwerking heeft.

Het zijn :

1° wanneer een alleenstaand persoon een kind heeft geadopteerd en achteraf in het huwelijk treedt en datzelfde kind wettigt;

2° wanneer beide echtgenoten die een kind hebben geadopteerd achteraf bekomen dat de wettiging wordt uitgesproken op grond van artikel 331bis;

3° wanneer het huwelijk van de echtgenoten die een kind hebben geadopteerd, ontbonden wordt door het overlijden van een van hen — met uitsluiting van de ontbinding van het huwelijk door echtscheiding — en de langstlevende echtgenoot achteraf opnieuw in het huwelijk treedt en het kind wettigt.

In die drie gevallen heeft de wettiging haar volle uitwerking, d.w.z. dat de adoptie de gevolgen niet meer heeft die in strijd zouden zijn met die van de wettiging.

De Commissie heeft die bepaling aangenomen, omdat de wettiging niet alleen ruimere rechten toekent aan de ouders van het kind, maar tevens aan dit laatste een statuut schenkt dat gunstiger is dan het statuut van een geadopteerd kind.

Artikel 350.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

350. — Het huwelijk is verboden tussen de aannemende, het aangenomen kind en zijn afstammelingen;

Tussen het aangenomen kind en de echtgenoot van de aannemende en, omgekeerd, tussen de aannemende en de echtgenoot van het aangenomen kind;

Tussen de aangenomen kinderen van een zelfde aannemende;

Tussen het aangenomen kind en de kinderen die de aannemende mocht krijgen.

Ontheffing van de laatste twee verbodsbepalingen kan door de Koning om wettige redenen verleend worden.

Tekst van het wetsvoorstel :

350. — Het huwelijk is verboden tussen de aannemende, het aangenomen kind en zijn afstammelingen;

Tussen het aangenomen kind en de echtgenoot van de aannemende en, omgekeerd, tussen de aannemende en de echtgenoot van het aangenomen kind;

Tussen de aangenomen kinderen van een zelfde aannemende;

droits successoraux de celui-ci; elles n'ont pas non plus pour effet d'enlever aux adoptants la puissance paternelle sur l'adopté, ni de les priver de leur créance alimentaire ni de leur droit au retour successoral.

Mais la reconnaissance ou la légitimation souscrite par un tiers produit les effets qui ne sont pas en opposition avec ceux de l'adoption. Elle crée donc, en faveur de l'adopté, à l'égard de ce tiers, une créance alimentaire ainsi qu'un droit de succession.

Pour les motifs exposés ci-dessus, la créance alimentaire et le droit de succession que le tiers devrait normalement retirer de la reconnaissance ou de la légitimation ont été expressément écartés par la proposition et par le texte adopté par la Commission.

c) Le dernier alinéa détermine les cas où la légitimation souscrite après le jugement ou l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption, produit tous ses effets.

Ce sont :

1° le cas où la personne qui a adopté seule se marie ultérieurement et légitime l'enfant;

2° le cas où les deux époux qui ont adopté obtiennent ultérieurement la prononciation de la légitimation sur base de l'article 331bis;

3° le cas où le mariage des époux qui ont adopté est dissous par le décès de l'un d'eux — à l'exclusion du cas où le mariage est dissous par divorce — et que l'époux survivant contracte ultérieurement un nouveau mariage et légitime l'enfant.

Dans ces trois cas, la légitimation produit tous ses effets, c'est-à-dire que l'adoption ne produit plus ses effets qui seraient en opposition avec les effets de la légitimation.

La Commission a adopté cette disposition pour le motif que la légitimation, tout en attribuant des droits plus étendus aux auteurs de l'enfant, attribue également à ce dernier un statut qui est supérieur à celui d'un enfant adopté.

Article 350.

Texte du Code civil :

350. — Le mariage est prohibé entre l'adoptant, l'adopté et ses descendants;

Entre l'adopté et le conjoint de l'adoptant et, réciproquement, entre l'adoptant et le conjoint de l'adopté;

Entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

Entre l'adopté et les enfants qui pourraient survenir à l'adoptant.

Ces deux dernières prohibitions peuvent être levées par le Roi pour des causes légitimes.

Texte de la proposition de loi :

350. — Le mariage est prohibé entre l'adoptant, l'adopté et ses descendants.

Entre l'adopté et le conjoint de l'adoptant, et, réciproquement, entre l'adoptant et le conjoint de l'adopté.

Entre les enfants adoptifs d'un même adoptant.

Tussen het aangenomen kind en de kinderen van de aannemende.

Ontheffing van de laatste twee verbodsbepalingen kan door de Koning om wettige redenen verleend worden.

Tekst van de Commissie :

364. — Het huwelijk is verboden :

tussen de adoptant, de geadopteerde en zijn afstammelingen;

tussen de geadopteerde en de echtgenoot van de adoptant en, omgekeerd, tussen de adoptant en de echtgenoot van de geadopteerde;

tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant;

tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.

Van de laatste twee verbodsbepalingen kan de Koning om wettige redenen ontheffing verlenen.

*
**

De Commissie heeft de tekst van het wetsvoorstel onge-
wijzigd aangenomen.

Die tekst wijkt slechts op één punt van die van het Burgerlijk Wetboek af : het huwelijk is niet alleen verboden tussen het geadopteerde kind en de kinderen die de adoptant mocht krijgen, maar tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant, zonder meer.

Deze wijziging is noodzakelijk ten gevolge van de opheffing van het verbod tot adoptie wanneer men wettige of erkende natuurlijke kinderen heeft.

Artikel 351.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

351. — De aannemende is levensonderhoud verschuldigd aan het aangenomen kind en aan diens wettige afstammelingen, indien zij in nood verkeren.

Het aangenomen kind en zijn wettige afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de aannemende, indien deze in nood verkeert. Indien het aangenomen kind zonder wettige afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap aan de aannemende, die ten tijde van dit overlijden in nood verkeert, levensonderhoud verschuldigd; de gevolgen van deze verplichting worden geregeld door de laatste drie paragrafen van artikel 205.

De verplichting tot uitkering van onderhoud blijft bestaan tussen het aangenomen kind en zijn ouders. Evenwel zijn de ouders van het aangenomen kind aan dit kind alleen dan levensonderhoud verschuldigd, indien het zulks van de aannemende niet kan bekomen.

Tekst van het wetsvoorstel :

351. — De aannemende is levensonderhoud verschuldigd aan het aangenomen kind en aan diens wettige afstammelingen, indien zij in nood verkeren.

Het aangenomen kind en zijn wettige afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de aannemende, indien deze in nood verkeert.

Indien het aangenomen kind zonder wettige afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap aan de aannemende, die ten tijde van dit overlijden in nood verkeert, levensonderhoud verschuldigd; de gevolgen van deze verplichting worden geregeld door de laatste drie paragrafen van artikel 205.

Het erfgenaamschap en de verplichting tot uitkering van onderhoud blijft bestaan tussen het aangenomen kind en

Entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux dernières prohibitions peuvent être levées par le Roi pour des causes légitimes.

Texte de la Commission :

364. — Le mariage est prohibé :

entre l'adoptant, l'adopté et ses descendants;

entre l'adopté et le conjoint de l'adoptant et, réciproquement, entre l'adoptant et le conjoint de l'adopté;

entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux dernières prohibitions peuvent être levées par le Roi pour des causes légitimes.

*
**

La Commission a adopté le texte de la proposition de loi sans aucune modification.

Ce texte ne s'écarte de celui du Code civil que sur un seul point : le mariage est prohibé entre l'adopté et les enfants de l'adoptant et non seulement entre l'adopté et les enfants que l'adoptant pourrait encore avoir.

Cette modification est rendue nécessaire par la levée de la prohibition d'adopter lorsqu'il y a des enfants légitimes ou des enfants naturels reconnus.

Article 351.

Texte du Code civil :

351. — L'adoptant doit des aliments à l'adopté et à ses descendants légitimes, s'ils sont dans le besoin.

L'adopté et ses descendants légitimes doivent des aliments à l'adoptant, s'il est dans le besoin. Si l'adopté meurt sans laisser de descendants légitimes, sa succession est tenue envers l'adoptant qui, lors de ce décès, se trouve dans le besoin, d'une obligation alimentaire dont les effets sont réglés par les trois derniers paragraphes de l'article 205.

L'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère. Cependant, les père et mère de l'adopté ne sont tenus de lui fournir les aliments que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant.

Texte de la proposition de loi :

351. — L'adoptant doit des aliments à l'adopté et à ses descendants légitimes, s'ils sont dans le besoin.

L'adopté et ses descendants légitimes doivent des aliments à l'adoptant, s'il est dans le besoin.

Si l'adopté meurt sans laisser de descendants légitimes, sa succession est tenue envers l'adoptant qui, lors de ce décès se trouve dans le besoin, d'une obligation alimentaire dont les effets sont réglés par les trois derniers paragraphes de l'article 205.

La vocation héréditaire et l'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et sa famille d'ori-

zijn oorspronkelijke familie. Evenwel zijn de ouders van het aangenomen kind aan dit kind alleen dan levensonderhoud verschuldigd, indien het zulks van de aannemende niet kan bekomen.

Tekst van de Commissie :

365. — De adoptant is levensonderhoud verschuldigd aan de geadopteerde en aan diens wettige afstammelingen, indien zij in nood verkeren.

De geadopteerde en zijn wettige afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant, indien deze in nood verkeert. Indien de geadopteerde zonder wettige afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap aan de adoptant, die ten tijde van het overlijden in nood verkeert, levensonderhoud verschuldigd; de gevolgen van deze verplichting worden geregeld door de laatste drie paragrafen van artikel 205.

De verplichting tot uitkering van onderhoud blijft bestaan tussen de geadopteerde en zijn ouders. Evenwel zijn de ouders van de geadopteerde hem alleen dan levensonderhoud verschuldigd, indien hij zulks van de adoptant niet kan bekomen.

**

De door de Commissie aangenomen tekst stemt overeen met die van het Burgerlijk Wetboek.

Het wetsvoorstel vulde de tekst aan door te bepalen dat het erfgenaamschap blijft bestaan tussen het geadopteerde kind en zijn natuurlijke familie. Deze verduidelijking is verantwoord ingevolge de weglating, in artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek, van de eerste zin, waarbij wordt bepaald dat het geadopteerde kind in zijn oorspronkelijke familie blijft.

De Commissie heeft er nochtans de voorkeur aan gegeven deze bepaling weg te laten en de erfrechten van de geadopteerde in hun geheel bij het volgende artikel te regelen.

**

De Commissie heeft in het bijzonder het laatste lid van artikel 351 van het voorstel onderzocht, waarin wordt gehandeld over de verplichting tot uitkering van onderhoud die tussen het geadopteerde kind en zijn oorspronkelijke familie kan bestaan.

Twee verschillende opvattingen zijn tot uiting gekomen.

1° Sommige leden zijn van oordeel dat de verplichting tot uitkering van onderhoud van het geadopteerde kind jegens zijn natuurlijke ouders moet worden afgeschaft.

Deze verplichting kan onaangenaam zijn voor de adoptanten die in bepaalde gevallen er kunnen toe gebracht worden onrechtstreeks levensonderhoud aan de oorspronkelijke ouders van het geadopteerde kind te verschaffen.

Er is immers geconstateerd dat vooral onder de ongetrouwde moeders sommigen zich aan een werkelijke chantage t.o.v. de adoptanten schuldig maken, vooral wanneer het kind zijn schooltijd heeft uitgedaan, d.i. wanneer het zijn kost zal beginnen te verdienen.

Het inroepen van een natuurlijke verplichting is een zwak argument, wanneer men bedenkt dat degenen die onderhoudsgeld vragen aan een geadopteerd kind, zich nooit erg druk hebben gemaakt om diens onderhoud.

Bovendien houdt de verplichting tot uitkering van onderhoud jegens de oorspronkelijke ouders wel op in geval van adoptieve wettiging (hoofdstuk II van het wetsvoorstel). Dezelfde redenen, die voor deze afschaffing bij de adoptieve wettiging worden ingeroepen, gelden ook voor de eenvoudige adoptie.

Ten slotte valt in de door de Raad van Europa uitgewerkte ontwerp-overeenkomst ook de verplichting weg, volgens welke de geadopteerde moet voorzien in het

gine. Cependant, les père et mère de l'adopté ne sont tenus de lui fournir les aliments que s'ils ne peut les obtenir de l'adoptant.

Texte de la Commission :

365. — L'adoptant doit des aliments à l'adopté et à ses descendants légitimes, s'ils sont dans le besoin.

L'adopté et ses descendants légitimes doivent des aliments à l'adoptant, s'il est dans le besoin. Si l'adopté meurt sans laisser de descendants légitimes, sa succession est tenue envers l'adoptant qui, lors de ce décès, se trouve dans le besoin, d'une obligation alimentaire dont les effets sont réglés par les trois derniers paragraphes de l'article 205.

L'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère. Cependant, les père et mère de l'adopté ne sont tenus de lui fournir les aliments que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant.

**

Le texte arrêté par la Commission correspond à celui du Code civil.

La proposition de loi complétait le texte en prévoyant le maintien de la vocation héréditaire entre l'adopté et sa parenté naturelle. Cette précision trouve une justification dans la suppression, à l'article 348 du Code civil, de la phrase initiale qui affirme que l'adopté reste dans sa famille d'origine.

La Commission a toutefois préféré omettre cette précision pour régler les droits successoraux de l'adopté, dans leur ensemble, à l'article suivant.

**

La Commission a spécialement examiné le dernier alinéa de l'article 351 de la proposition, qui traite de l'obligation de fournir des aliments pouvant exister entre l'adopté et sa famille d'origine.

Deux conceptions différentes se sont manifestées.

1° Certains membres ont estimé qu'il y a lieu de supprimer l'obligation pour l'adopté de fournir des aliments à ses auteurs naturels.

Cette obligation peut être désagréable pour les adoptants qui, dans certains cas, sont amenés indirectement à fournir des aliments aux parents d'origine de l'adopté.

En effet, on a pu constater, en particulier de la part de filles-mères, que certaines se livrent à un véritable chantage à l'égard des adoptants, surtout après les années d'école de l'enfant, c'est-à-dire au moment où il commence à gagner sa vie.

Le caractère d'obligation naturelle invoqué par certains ne constitue qu'un faible argument lorsque l'on considère que ceux qui réclament des aliments à un enfant adopté ne se sont guère souciés de son entretien.

Au surplus, en cas de légitimation adoptive (chapitre II de la proposition de loi), l'obligation alimentaire cesse d'exister à l'égard des parents d'origine. Les raisons invoquées pour justifier cette suppression dans la légitimation adoptive valent également pour l'adoption simple.

Enfin le projet de convention élaboré au Conseil de l'Europe supprime lui aussi l'obligation alimentaire de l'adopté à l'égard de sa famille d'origine. Tout au plus

levensonderhoud van zijn oorspronkelijke familie. Op zijn hoogst wordt in die overeenkomst aan de nationale wetgevingen toegestaan de verplichting tot uitkering van onderhoud van de oorspronkelijke ouders t.o.v. het kind te behouden, ingeval de adoptant zich van deze verplichting niet mocht kwijten.

2° Andere leden zijn van mening dat de verplichting tot uitkering van onderhoud behouden moet blijven.

Zij wijzen erop dat men hier staat voor een moeilijkheid, die voortvloeit uit het tweevoudige karakter van de adoptie (sinds de wet van 22 maart 1940) :

- de adoptie wegens nominale, fiscale en successorale redenen;
- de adoptie als instelling voor jeugdbescherming.

Het wetsvoorstel is natuurlijk totaal op het aspect jeugdbescherming afgestemd. Het is waar dat het gevaar zou kunnen bestaan dat de geadopteerde een dubbele verplichting tot uitkering van onderhoud zou hebben : jegens zijn adoptanten en jegens zijn natuurlijke ouders. Doch anderszijds moet men beletten dat meerderjarigen zich zouden doen adopteren om aan de verplichting tot uitkering van onderhoud aan hun ouders te ontsnappen.

De voorstanders van de verplichting tot uitkering van onderhoud voegen eraan toe dat deze laatste op het natuurrecht steunt, en men hiertegen niet mag ingaan. Bovendien constateert men, dat in de rechtspraak, ingevolge de groeiende sociale wetgeving, het aantal rechtsvorderingen tot uitkering van onderhoud gestadig slinkt. Ten slotte valt te vrezen, dat, indien men de onderhoudsplicht afschaft, de natuurlijke ouders geneigd zullen zijn hun toestemming tot de adoptie te weigeren, wat ten slotte in het nadeel van het kind uitvalt.

Hier zij nog aan toegevoegd dat de verplichting tot uitkering van onderhoud in de Franse en de Luxemburgse wetgeving behouden is gebleven en dat de overeenkomst die in de Raad van Europa werd uitgewerkt, de Verdragsluitende Staten de mogelijkheid biedt om voorbehoud te maken.

De Commissie stelt derhalve voor, deze bepaling te behouden; zij heeft de tekst van het Burgerlijk Wetboek overgenomen, die in geringe mate verschilt van die van het wetsvoorstel.

Artikel 352.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

352. — Het aangenomen kind en zijn wettige afstammelingen verkrijgen geen recht van erfopvolging op de goederen van de bloedverwanten van de aannemende.

Maar zij hebben op de nalatenschap van de aannemende dezelfde rechten als een kind of de wettige afstammelingen daarop zouden hebben.

Tekst van het wetsvoorstel :

Ongewijzigd.

Tekst van de Commissie :

366. — De geadopteerde behoudt al zijn erfrechten in zijn oorspronkelijke familie.

De geadopteerde en zijn wettige afstammelingen verkrijgen geen recht van erfopvolging op de goederen van de bloedverwanten van de adoptant. Maar zij hebben op de nalatenschap van de adoptant dezelfde rechten als een kind of de wettige afstammelingen daarop zouden hebben.

**

permet-elle aux législations internes de maintenir l'obligation alimentaire des parents d'origine envers l'enfant, pour le cas où l'adoptant ne s'acquitterait pas de cette obligation.

2° D'autres membres ont estimé qu'il convient de maintenir l'obligation alimentaire.

Ils font ressortir qu'il s'agit, en l'occurrence, d'une difficulté découlant du double caractère de l'adoption (depuis la loi du 22 mars 1940) :

- l'adoption pour des raisons nominales, fiscales et successorales;
- l'adoption en tant qu'institution pour la protection de la jeunesse.

Il est évident que la proposition de loi est axée sur l'aspect de la protection de la jeunesse. Il est vrai qu'il y a un risque de voir l'adopté contraint à assumer une double obligation alimentaire : à l'égard de ses adoptants et à l'égard de ses parents naturels. Mais par ailleurs, il convient d'empêcher que des enfants majeurs ne se fassent adopter afin d'échapper à l'obligation de fournir des aliments à leurs parents.

Les partisans de l'obligation alimentaire ajoutent que celle-ci se fonde sur le droit naturel et que l'on ne peut s'y opposer. On constate, d'autre part, qu'à la suite du développement de la législation sociale, la pratique judiciaire accuse une diminution constante des actions alimentaires. Enfin, il est à craindre que la suppression de l'obligation alimentaire n'incite les parents naturels à refuser de consentir à l'adoption ce qui, en fin de compte, ne peut que nuire à l'enfant.

Il y a lieu d'y ajouter que l'obligation alimentaire a été maintenue dans les législations française et luxembourgeoise et que la convention élaborée par le Conseil de l'Europe permet aux États contractants de faire des réserves.

Dès lors, la Commission propose de maintenir cette disposition; elle a repris le texte du Code civil qui diffère légèrement du texte de la proposition de loi.

Article 352.

Texte du Code civil :

352. — L'adopté et ses descendants légitimes n'acquièrent aucun droit de succession sur les biens des parents de l'adoptant.

Mais ils ont sur la succession de l'adoptant les mêmes droits que ceux qu'y auraient un enfant ou les descendants légitimes.

Texte de la proposition de loi :

Inchangé.

Texte de la Commission :

366. — L'adopté conserve tous ses droits héréditaires dans sa famille d'origine.

L'adopté et ses descendants légitimes n'acquièrent aucun droit de succession sur les biens des parents de l'adoptant. Mais ils ont sur la succession de l'adoptant les mêmes droits que ceux qu'y auraient un enfant ou les descendants légitimes.

**

Zoals hierboven is uiteengezet, wordt voorgesteld de bepaling betreffende de erfelijke rechten, voorkomend in het laatste lid van het vorige artikel van het wetsvoorstel, naar dit artikel over te hevelen.

De vraag werd gesteld of de in artikel 745 van het Burgerlijk Wetboek bepaalde regel van plaatsvervulling, die bij adoptieve wettiging geldt, niet moet worden uitgebreid tot de gewone adoptie, m.a.w. of de geadopteerde niet insgelijks van de ouders van de adoptanten zou moeten erven.

De leden van de Commissie menen zulks niet. Zij zijn van oordeel dat men het onderscheid tussen de gewone adoptie en de adoptieve wettiging dient te behouden.

Artikel 353.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

353. — Indien het aangenomen kind zonder wettige afstammelingen sterft, keren de zaken die door de aannemende geschonken of uit zijn nalatenschap verkregen zijn en die bij het overlijden van het aangenomen kind nog in natura aanwezig zijn, terug naar de aannemende of naar zijn afstammelingen, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onverminderd de rechten van derden. De overige goederen van het aangenomen kind behoren toe aan zijn eigen bloedverwanten; en zelfs wat betreft de voorwerpen in dit artikel omschreven, sluiten dezen steeds alle erfenamen van de aannemende uit, behalve zijn afstammelingen.

Indien, tijdens het leven van de aannemende en na het overlijden van het aangenomen kind, de door dit laatste achtergelaten kinderen of afstammelingen zelf zonder nakomelingschap sterven, dan erft, zoals in het vorige artikel bepaald is, de aannemende de door hem geschonken zaken; dit recht hoort evenwel de aannemende persoonlijk toe en gaat niet over op zijn erfenamen, zelfs niet op die in de nederdalende lijn.

Tekst van het wetsvoorstel :

Ongewijzigd.

Tekst van de Commissie :

367. — Indien de geadopteerde zonder wettige afstammelingen sterft, keren de zaken die door de adoptant geschonken of uit zijn nalatenschap verkregen zijn en die bij het overlijden van de geadopteerde nog in natura aanwezig zijn, terug naar de adoptant of naar zijn afstammelingen, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onverminderd de rechten van derden. De overige goederen van de geadopteerde behoren toe aan zijn eigen bloedverwanten; en zelfs wat betreft de voorwerpen in dit artikel omschreven, sluiten dezen steeds alle erfenamen van de adoptant uit, behalve zijn afstammelingen.

Indien, tijdens het leven van de adoptant en na het overlijden van de geadopteerde, de door deze laatste achtergelaten kinderen of afstammelingen zelf zonder nakomelingschap sterven, dan erft, zoals in het vorige lid bepaald is, de adoptant de door hem geschonken zaken; dit recht hoort evenwel de adoptant persoonlijk toe en gaat niet over op zijn erfenamen, zelfs niet op die in de nederdalende lijn.

**

De Commissie heeft dit artikel uitvoerig besproken, en zij had zelfs overwogen het volledig om te werken.

Zij is immers de mening toegedaan dat de overgang van de nalatenschap van de geadopteerde, die zonder nakome-

Ainsi qu'il a été exposé ci-dessus, il est proposé de transférer au présent article le texte relatif à la vocation successorale, qui figure dans la proposition de loi, au dernier alinéa de l'article précédent.

La question a été posée si la règle de la représentation prévue à l'article 745 du Code civil qui s'applique à la légitimation adoptive, ne devrait pas être étendue à l'adoption simple, en d'autres mots, si l'adopté ne devrait pas succéder également aux parents des adoptants.

Les membres de la Commission ne le croient pas; ils estiment qu'il convient de maintenir la distinction entre l'adoption simple et la légitimation adoptive.

Article 353.

Texte du Code civil :

353. — Si l'adopté meurt sans descendants légitimes, les choses données par l'adoptant ou recueillies dans sa succession, et qui existeront en nature lors du décès de l'adopté, retourneront à l'adoptant ou à ses descendants, à la charge de contribuer aux dettes, et sans préjudice des droits des tiers. Le surplus des biens de l'adopté appartiendra à ses propres parents; et ceux-ci exclueront toujours, pour les objets même spécifiés au présent article, tous héritiers de l'adoptant, autres que ses descendants.

Si, du vivant de l'adoptant et après le décès de l'adopté, les enfants ou descendants laissés par celui-ci, meurent eux-mêmes sans postérité, l'adoptant succédera aux choses par lui données, comme il est dit en l'article précédent; mais ce droit sera inhérent à la personne de l'adoptant, et non transmissible à ses héritiers, même en ligne descendante.

Texte de la proposition de loi :

Inchangé.

Texte de la Commission :

367. — Si l'adopté meurt sans descendants légitimes, les choses données par l'adoptant ou recueillies dans sa succession, et qui existeront en nature lors du décès de l'adopté, retourneront à l'adoptant ou à ses descendants, à la charge de contribuer aux dettes, et sans préjudice des droits des tiers. Le surplus des biens de l'adopté appartiendra à ses propres parents; et ceux-ci excluront toujours, pour les objets même spécifiés au présent article, tous héritiers de l'adoptant autres que ses descendants.

Si du vivant de l'adoptant, et après le décès de l'adopté, les enfants ou descendants laissés par celui-ci meurent eux-mêmes sans postérité, l'adoptant succédera aux choses par lui données, comme il est dit en l'alinéa précédent; mais ce droit sera inhérent à la personne de l'adoptant, et non transmissible à ses héritiers, même en ligne descendante.

**

La Commission a longuement débattu cet article et elle avait envisagé de le remanier entièrement.

Elle est en effet d'avis que la dévolution de la succession de l'adopté mort sans postérité, telle qu'elle est organisée

lingen sterft — welke overgang wordt geregeld door het Burgerlijk Wetboek —, niet meer overeenstemt met de moderne opvatting van de adoptie en zelfs onbillijk is.

De leden zijn de mening toegedaan dat het, onder voorbehoud van de erfelijke terugkeer — die trouwens zowel voor de oorspronkelijke familie als voor de adoptanten zou moeten bestaan — billijk zou zijn dat de nalatenschap van de geadopteerde in de eerste plaats naar de adoptanten gaat, aangezien zij de geadopteerde hebben opgevoed en hem aldus de gelegenheid hebben gegeven een carrière te maken en goederen te verwerven.

De leden van de Commissie zijn het eens over dit principe, hetwelk bij de toepassing eventueel kan worden verzacht — men kan zich het geval indenken dat de adoptanten geen legitiemarissen zijn — maar zij delen de mening van de Subcommissie, als zou een nieuwe regeling van de erfelijke overgang der goederen van de geadopteerde slechts mogelijk zijn met inachtneming van de bepalingen die voor de nalatenschappen in het algemeen gelden.

Zij vrezen dat de studie van deze hervorming, in het raam van het wetsvoorstel, tot aanzienlijke vertraging zou leiden bij de afhandeling van dit voorstel, hetwelk er niet toe strekt de patrimoniale gevolgen van de adoptie te regelen, maar vooral tot doel heeft de adoptie, als instelling, te vernieuwen, met de jeugdbescherming als achtergrond.

Tot besluit meent de Commissie dat het wenselijk ware artikel 353 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen bij een afzonderlijk wetsontwerp of wetsvoorstel, dat zich niet hoofdzakelijk hoeft te beperken tot de voorschriften betreffende de erfopvolging van de geadopteerde kinderen.

Om die redenen wordt de huidige tekst van artikel 353 behouden; alleen wordt in het tweede lid een fout recht gezet; de woorden: « in het vorige artikel », worden vervangen door de woorden: « in het vorige lid ».

AFDELING 2.

VORMEN VAN DE ADOPTIE.

Algemene beschouwingen.

A. — Krachtens het Burgerlijk Wetboek geschiedt de adoptie op grond van een privécontract dat ter homologatie aan de rechtbank moet worden voorgelegd. Zoals in de toelichting van het wetsvoorstel heel duidelijk wordt gezegd, « geeft deze scheiding tussen akte en uitspraak aanleiding tot ernstige onzekerheid, daar er gedurende onbepaalde tijd een eis tot nietigverklaring kan worden ingesteld tegen de akte van aanneming ».

Bovendien bestaat er betwisting m.b.t. het juridische karakter van het homologatievonnis: sommigen zijn de mening toegedaan dat aan dit vonnis, dat tot het terrein van de oneigenlijke rechtspraak behoort, geen kracht van gewijsde gegeven kan worden. Anderen oordelen dat het homologatievonnis alle eventuele nietigverklaringen dekt en dienvolgens noodzakelijkerwijze gezag van gewijsde heeft verkregen, zodat elke betwisting aldus onmogelijk wordt.

B. — Om aan die moeilijkheden een einde te maken, heeft de auteur van het wetsvoorstel voorgesteld het homologatievonnis om te zetten in een adoptievonnis. Met andere woorden, de voorafgaande tussenkomst van de vrederechter of van de notaris zou voortaan slechts dienen om akte te nemen van de vereiste toestemmingen, terwijl de eigenlijke aanneming zou voortvloeien uit een adoptievonnis.

par le Code civil, ne correspond pas à une conception moderne de l'adoption et qu'elle est même inéquitable.

Les membres sont d'avis que, sous réserve du retour successoral — qui devrait d'ailleurs être prévu, tant en faveur de la famille d'origine qu'en faveur des adoptants — il serait juste que la succession de l'adopté revienne en premier lieu aux adoptants puisque ceux-ci ont élevé l'adopté et lui ont ainsi donné l'occasion de faire une carrière et d'acquérir des biens.

Tout en étant unanimes sur ce principe, dont la mise en œuvre peut éventuellement être tempérée — l'on peut concevoir que les adoptants n'aient pas la qualité d'héritiers réservataires — les membres de la Commission suivant en cela l'avis de la Sous-commission estiment qu'une réforme de la dévolution des biens de l'adopté ne peut être réalisée qu'en considération des dispositions qui régissent les successions en général.

Ils craignent que l'étude de cette réforme dans le cadre de la proposition de loi ne retarde considérablement l'aboutissement de cette proposition dont le but n'est pas de régler les effets patrimoniaux de l'adoption, mais qui tend principalement à rénover l'institution de l'adoption dans la perspective de la protection de la jeunesse.

En conclusion, la Commission estime qu'il serait souhaitable que la modification de l'article 353 du Code civil fasse l'objet d'un projet de loi ou d'une proposition de loi distincte qui ne devrait sans doute pas être limitée à la seule réforme des règles relatives à la succession des enfants adoptés.

Pour ces raisons, le texte actuel de l'article 353 a été maintenu sauf qu'au second alinéa une erreur a été rectifiée; les mots: « en l'article précédent », sont remplacés par les mots: « en l'alinéa précédent ».

SECTION 2.

DES FORMES DE L'ADOPTION.

Considérations générales.

A. — Aux termes des dispositions du Code civil, l'adoption se fait par un contrat privé qui doit être soumis à l'homologation du tribunal. Ainsi qu'il est exposé très clairement dans les développements de la proposition de loi, cette disjonction entre le contrat et le jugement entraîne une grave insécurité, puisque le contrat d'adoption peut être attaqué, pendant un temps indéterminé, par l'action en nullité.

En outre, le caractère juridique du jugement d'homologation est controversé: d'aucuns estiment que ce jugement, qui relève de la juridiction gracieuse, ne peut acquérir l'autorité de la chose jugée. Selon d'autres, le jugement d'homologation couvre toutes les nullités éventuelles et a, dès lors, nécessairement l'autorité de la chose jugée, rendant ainsi impossible toute contestation.

B. — Pour mettre fin à ces difficultés, l'auteur de la proposition de loi a préconisé de transformer le jugement d'homologation en jugement d'adoption. En d'autres termes, l'intervention préalable du juge de paix ou du notaire aurait désormais pour unique objet de recueillir les consentements requis, tandis que l'adoption elle-même résulterait d'un jugement d'adoption.

Volgens dat systeem zou de akte van adoptie met een contractueel karakter worden vervangen door een rechterlijke beslissing, wat het voordeel zou bieden dat aan het pleeggezin zekerheid wordt verschaft tegen elke vordering tot nietigverklaring.

C. — De Commissie is echter niet zo ver willen gaan en heeft haar voorkeur gegeven aan een tussenstelsel.

1° Zij is van oordeel dat het niet opportuun is in zulk een kiese aangelegenheid afbreuk te doen aan het contractuele karakter van de adoptie. Het willig karakter van de adoptie moet worden behouden.

Zoals voorheen zal het vonnis dus in principe het adoptiecontract homologeren, met dien verstande dat het vonnis of het arrest gezag van gewijsde heeft tegenover iedereen (*erga omnes*). Hiermede wordt een einde gemaakt aan de hogervermelde betwisting (cf. art. 357 van de tekst van de Commissie, sub art. 360 van het wetsvoorstel).

2° De Commissie heeft echter niet willen afzien van de nieuwe, in het wetsvoorstel vervatte formule, volgens welke voor de rechtbank de mogelijkheid moet worden opengelaten om zich, in geval van niet gegronde weigering van toestemming tot de adoptie, in de plaats te stellen van degenen die hun toestemming moeten geven. In dit geval is het zeker dat het vonnis een contentieus karakter zal hebben en dat het ook gezag van gewijsde *erga omnes* zal hebben.

Vandaar het dubbel aspect van de door de Commissie voorgestelde procedure.

**

Artikel 354.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

354. — Hij die voornemens is iemand als kind aan te nemen, en hij die verlangt als kind te worden aangenomen, ingeval hij meerderjarig is of zelfs ingeval hij minderjarig is maar de leeftijd van zestien jaren bereikt heeft, verschijnen voor de vrederechter van de woonplaats van de aannemende of voor een notaris, ten einde akte van hun wederzijdse toestemming te doen opmaken. Is het aangenomen kind jonger dan zestien jaren, dan treedt zijn wettelijke vertegenwoordiger op in zijn naam, om de akte te doen opmaken.

De toestemming van de vader en de moeder, die van de echtgenoot van het aangenomen kind en die van de echtgenoot van de aannemende, worden gegeven in de akte van aanneming zelf of bij een afzonderlijke authentieke akte, opgemaakt ten overstaan van een notaris of van de vrederechter van hun onderscheiden woonplaats.

Is er geen wettelijke vertegenwoordiger, dan wordt deze benoemd door de bij artikel 346 bedoelde familierraad.

Tekst van het wetsvoorstel :

354. — Hij die voornemens is iemand als kind aan te nemen, en hij die verlangt als kind te worden aangenomen, ingeval hij meerderjarig is of zelfs ingeval hij minderjarig is maar de leeftijd van zestien jaar bereikt heeft, verschijnen voor de vrederechter van de woonplaats van de aannemende of voor een notaris, ten einde akte van hun wederzijdse toestemming te doen opmaken. Is het aangenomen kind jonger dan zestien jaar, dan wordt de toestemming in zijn naam gegeven door zijn wettelijke vertegenwoordiger, overeenkomstig de artikelen 346 en 346bis.

De toestemming van de vader en de moeder, die van de echtgenoot van het aangenomen kind, die van de echt-

Dans ce système l'acte d'adoption, à caractère contractuel, serait remplacé par une décision judiciaire, ce qui aurait l'avantage de garantir à la famille adoptive une sécurité contre toute action en nullité.

C. — La Commission n'a toutefois pas voulu s'engager si loin et a marqué sa préférence pour un régime intermédiaire.

1° Elle a estimé qu'il était inopportun, dans une question aussi délicate, de porter atteinte au caractère contractuel de l'adoption. Il importe de conserver à l'adoption son caractère gracieux.

Comme par le passé, le contrat d'adoption sera, en principe, homologué par jugement, étant entendu que ledit jugement ou arrêt aura autorité de chose jugée à l'égard de tous (*erga omnes*). Ainsi, sera-t-il mis fin à la controverse susmentionnée (art. 357 du texte de la Commission, sous art. 360 de la proposition de loi).

2° Toutefois, la Commission n'a pas voulu abandonner la formule contenue dans la proposition de loi et qui réserve au tribunal la possibilité de se substituer à ceux qui auraient dû consentir à l'adoption et qui, pour des raisons non fondées, s'y refusent. Dans ce cas, le jugement aura évidemment un caractère contentieux et il aura, lui aussi, l'autorité de la chose jugée *erga omnes*.

C'est ce qui explique le double aspect de la procédure qui est proposée par la Commission.

**

Article 354.

Texte du Code civil :

354. — La personne qui se propose d'adopter et celle qui veut être adoptée, si elle est majeure, ou si, même mineure, elle a atteint l'âge de 16 ans, se présenteront devant le juge de paix du domicile de l'adoptant ou devant un notaire pour y passer acte de leurs consentements respectifs. Si l'adopté a moins de 16 ans, l'acte est passé en son nom par son représentant légal.

Le consentement des père et mère, celui du conjoint de l'adopté et celui du conjoint de l'adoptant, sont donnés dans l'acte même d'adoption ou par acte authentique séparé devant notaire ou devant le juge de paix de leur domicile respectif.

A défaut de représentant légal, celui-ci sera désigné par le conseil de famille prévu à l'article 346.

Texte de la proposition de loi :

354. — La personne qui se propose d'adopter et celle qui veut être adoptée si elle est majeure, ou si, même mineure, elle a atteint l'âge de 16 ans, se présenteront devant le juge de paix du domicile de l'adoptant ou devant un notaire pour y passer acte de leurs consentements respectifs. Si l'adopté a moins de 16 ans, le consentement est donné en son nom par son représentant légal, conformément aux articles 346 et 346bis.

Le consentement des père et mère, celui du conjoint de l'adopté, celui de l'adoptant, celui de la personne ou de

genoot van de aannemende, die van de persoon of de inrichting, die de ouderlijke macht uitoefent over het minderjarig aangenomen kind, kunnen gegeven worden bij een afzonderlijke authentieke akte, opgemaakt ten overstaan van een notaris of van de vrederechter van hun onderscheiden woonplaats.

Tekst van de Commissie :

348. — De persoon of de personen die voornemens zijn iemand te adopteren en hij die verlangt te worden geadopteerd, ingeval hij de volle leeftijd van 15 jaar heeft bereikt, verschijnen voor de vrederechter van de woonplaats van de adoptant of van een van de adoptanten, of voor een notaris, ten einde akte van hun wederzijdse wil te doen opmaken.

Is de geadopteerde jonger dan 15 jaar, dan treedt de persoon of een van de personen die overeenkomstig artikel 347 hun toestemming tot de adoptie moeten geven of, eventueel, de persoon die door de familieraad daartoe is aangewezen, op in zijn naam, om de akte te doen opmaken.

De toestemming van de vader en de moeder van de geadopteerde, die van de echtgenoot van de geadopteerde en die van de echtgenoot van de adoptant, worden gegeven in de adoptieakte zelf of bij een afzonderlijke authentieke akte, opgemaakt ten overstaan van de vrederechter van hun onderscheiden woonplaats of van een notaris.

*
**

In het eerste lid van artikel 354 van het Burgerlijk Wetboek werden de woorden : « akte van hun wederzijdse toestemming doen opmaken », vervangen door de woorden : « akte van hun wederzijdse wil doen opmaken ».

Deze wijziging heeft tot doel een verwarring te vermijden, die af en toe in de praktijk wordt geconstateerd : sommigen menen dat dit lid op de vereiste toestemming slaat. Deze toestemming wordt echter in artikel 346 van het Burgerlijk Wetboek behandeld.

In het eerste lid wordt de leeftijd vanaf welke de minderjarige persoonlijk voor de vrederechter of voor een notaris kan verschijnen om de adoptieakte te verlijden, vastgesteld op 15 i.p.v. 16 jaar, zulks met het oog op de gelijkheid met de leeftijd die vereist is voor de ontvoegding door de ouders (cf. art. 477 van het Burgerlijk Wetboek).

Is het kind minder dan 15 jaar oud, dan wordt het vertegenwoordigd door de persoon of door een van de personen die, overeenkomstig het door de Commissie voorgestelde artikel 347 (art. 346 van het wetsvoorstel), in de adoptie dienen toe te stemmen, d.w.z. door zijn vader of zijn moeder.

Door deze bepaling aan te nemen heeft de Commissie uitdrukkelijk een einde willen maken aan de betwistingen betreffende de persoon die als wettige vertegenwoordiger van het geadopteerde kind moet worden beschouwd. In dit verband heeft zij gemeend dat voor de vader of de moeder van het kind feitelijk geen onverenigbaarheid bestaat tussen het toestemmen in de adoptie van het kind en het vertegenwoordigen van datzelfde kind bij de adoptieakte.

Hierdoor wordt een einde gemaakt aan de huidige aarzelingen van de rechtspraak inzake de juridische mogelijkheid voor een persoon om zijn kind te vertegenwoordigen of de noodzaak een voogd ad hoc aan te wijzen.

Voortaan kan een zelfde persoon, b.v. een natuurlijke moeder, bij een adoptieakte in drie hoedanigheden optreden : zij kan terzelfder tijd adoptant zijn, toestemmen in de adoptie van haar minderjarig kind en dit vertegenwoordigen, zo het nog geen 15 jaar oud is.

Deze regeling is alleen maar in schijn « niet elegant », aangezien er in feite geen tegenstrijdige belangen op het spel staan.

l'institution qui exerce sur l'adopté mineur la puissance paternelle peuvent être donnés par acte authentique séparé devant notaire ou devant le juge de paix de leur domicile respectif.

Texte de la Commission :

348. — La personne ou les personnes qui se proposent d'adopter et celle qui veut être adoptée, si elle est âgée de 15 ans accomplis, se présentent devant le juge de paix du domicile de l'adoptant ou de l'un des adoptants ou devant un notaire pour y passer acte de leurs volontés respectives.

Si l'adopté a moins de 15 ans, l'acte est passé en son nom par la personne ou par l'une des personnes qui doivent consentir à l'adoption conformément à l'article 347 ou, le cas échéant, par la personne désignée à cet effet par le conseil de famille.

Le consentement des père et mère de l'adopté, celui du conjoint de l'adopté et celui du conjoint de l'adoptant, sont donnés dans l'acte même d'adoption ou par acte authentique séparé devant le juge de paix de leur domicile respectif, ou devant notaire.

*
**

Au premier alinéa de l'article 354 du Code civil les mots : « passer acte de leurs consentements respectifs », ont été remplacés par les mots : « passer acte de leurs volontés respectives ».

Cette modification tend à éviter une confusion que l'on constate parfois dans la pratique, certains estimant que cet alinéa se rapporte aux consentements requis alors que ceux-ci font l'objet de l'article 346 du Code civil.

Au premier alinéa, l'âge à partir duquel le mineur pourra se présenter personnellement devant le juge de paix ou devant un notaire en vue de passer l'acte d'adoption, est fixé à 15 ans au lieu de 16 ans, afin de l'aligner sur l'âge requis pour l'émancipation par les parents (voir art. 477 du Code civil).

Lorsque l'enfant a moins de 15 ans il sera représenté par la personne ou par l'une des personnes qui doivent consentir à l'adoption conformément à l'article 347, présenté par la Commission (art. 346 de la proposition de loi), c'est-à-dire par son père ou sa mère.

En arrêtant cette disposition, la Commission a expressément voulu mettre fin aux controverses concernant la personne qui doit être considérée comme représentant légal de l'adopté. A ce sujet on a estimé qu'il n'y a, en fait, aucune incompatibilité, pour le père ou la mère de l'enfant, entre l'action de consentir à l'adoption de celui-ci et l'action de le représenter à l'acte d'adoption.

Il sera mis fin de la sorte aux hésitations actuelles de la jurisprudence sur la possibilité juridique pour une personne de représenter son enfant et la nécessité de désigner un tuteur ad hoc.

A l'avenir, il sera possible à une même personne, une mère naturelle par exemple, d'intervenir dans l'acte d'adoption en trois qualités : elle pourra à la fois être adoptante, consentir à l'adoption de son enfant mineur et représenter celui-ci lorsqu'il n'a pas atteint l'âge de 15 ans.

La prétendue « inélégance » de ce système n'est qu'apparente puisqu'en fait, il n'y a pas d'opposition d'intérêts.

Heeft de familieraad toegestemd in de adoptie — deze mogelijkheid kan zich slechts voordoen, als het kind geen vader of moeder heeft of geen vader of moeder meer heeft die hun wil te kennen kunnen geven — dan wordt het geadopteerde kind, dat jonger is dan 15 jaar, vertegenwoordigd door de persoon die de familieraad daartoe heeft moeten aanwijzen.

Artikel 355.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

355. — De akte van aanneming moet ter homologatie onderworpen worden aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de aannemende. Te dien einde doet de meest gerede partij een uitgifte van deze akte of van ieder der overeenkomstig het vorige artikel opgemaakte akten aan de procureur des Konings toekomen.

Wanneer de aannemende zijn woonplaats in het buitenland heeft, zijn de procureur des Konings en de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

De rechtbank, in raadkamer vergaderd, nadat zij alle nuttige inlichtingen heeft ingewonnen, en nadat zij eventueel de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot die niet is belast met de uitoefening van het recht van bewaring, alsmede de ouders van het aangenomen kind, zelfs indien dit meerderjarig is, heeft gehoord of althans opgeroepen, gaat na of de persoon die voornemens is aan te nemen, een goede faam geniet en of aan de overige door de wet gestelde vereisten is voldaan.

De rechtbank, na de procureur des Konings, de aannemende en het aangenomen kind of zijn wettelijke vertegenwoordiger te hebben gehoord, of deze laatsten behoorlijk opgeroepen zijnde, doet, zonder opgave van redenen, uitspraak in de volgende bewoordingen : « De aanneming wordt » of « De aanneming wordt niet gehomologeerd ».

Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de aanneming wordt gehomologeerd, vermeldt het beschikkende gedeelte van het vonnis de volledige identiteit van de aannemende en van het aangenomen kind, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft opgemaakt, alsmede de geslachtsnaam die het aangenomen kind overeenkomstig artikel 347 zal dragen.

Tekst van het wetsvoorstel :

355. — Het verzoekschrift tot aanneming, waaraan, behoudens toepassing van artikel 346ter, een uitgifte van de vereiste toestemming of toestemmingen moet worden gehecht, wordt door de persoon die voornemens is iemand als kind aan te nemen, aan de burgerlijke rechtbank van zijn woonplaats overgemaakt.

Wanneer de aannemende zijn woonplaats in het buitenland heeft, en het aangenomen kind de Belgische nationaliteit bezit, is de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

De rechtbank, in raadkamer vergaderd, nadat zij alle nuttige inlichtingen heeft ingewonnen, nadat zij, zo zij het nodig acht, de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot die niet is belast met de uitoefening van het recht van bewaring, alsmede de ouders van het aangenomen kind, indien dit een wettig of erkend natuurlijk kind is, heeft gehoord of althans opgeroepen, gaat na of de ontworpen aanneming op wettige redenen steunt en of aan de overige door de wet gestelde vereisten is voldaan, rekening houdende met alle wettige belangen.

De rechtbank, na de procureur des Konings, de aannemende en het aangenomen kind of zijn wettelijke ver-

Lorsque le consentement à l'adoption a été donné par le conseil de famille — éventualité qui ne peut se produire que lorsque l'enfant n'a pas ou n'a plus ni père ni mère qui puisse manifester sa volonté — l'adopté de moins de 15 ans sera représenté par la personne qui aura dû être désignée à cet effet par le conseil de famille.

Article 355.

Texte du Code civil :

355. — L'acte d'adoption doit être soumis à l'homologation du tribunal de première instance du domicile de l'adoptant. A cet effet, une expédition de l'acte ou de chacun des actes dressés conformément à l'article précédent est remise par la partie la plus diligente au procureur du Roi.

Si l'adoptant est domicilié à l'étranger le procureur du Roi et le tribunal de première instance de Bruxelles sont compétents.

Le tribunal, réuni en chambre du conseil, après s'être procuré tous renseignements utiles, avoir éventuellement entendu, ou à tout le moins avoir convoqué l'époux divorcé ou séparé de corps, non chargé de l'exercice du droit de garde, ainsi que les parents, même de l'adopté majeur, vérifie si la personne qui se propose d'adopter jouit d'une bonne réputation et si les autres conditions requises par la loi sont remplies.

Après avoir entendu le procureur du Roi, l'adoptant et l'adopté ou son représentant légal, ou ces derniers dûment appelés, le tribunal prononce, sans énoncer de motifs, en ces termes : « L'adoption est » ou « L'adoption n'est pas homologuée ».

Le jugement est prononcé à l'audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète de l'adoptant et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom patronymique que portera l'adopté, conformément à l'article 347.

Texte de la proposition de loi :

355. — La requête aux fins d'adoption, à laquelle doit être jointe, sauf application de l'article 346ter, une expédition du ou des consentements requis est présentée par la personne qui se propose d'adopter au tribunal civil de son domicile.

Dans le cas où l'adoptant est domicilié à l'étranger, et si l'adopté est belge, le tribunal de première instance de Bruxelles est compétent.

Le tribunal, réuni en chambre du conseil, après s'être procuré tous renseignements utiles, avoir entendu ou à tout le moins convoqué, s'il l'estime nécessaire, l'époux divorcé ou séparé de corps non chargé de l'exercice du droit de garde, ainsi que les parents de l'adopté, lorsque celui-ci est un enfant légitime ou naturel reconnu vérifie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, si le projet d'adoption est fondé sur de justes motifs et si les autres conditions requises par la loi sont remplies.

Après avoir entendu le procureur du Roi, l'adoptant et l'adopté ou son représentant légal, ou ces derniers dûment

tegenwoordiger te hebben gehoord, of deze laatsten behoorlijk opgeroepen zijnde, doet uitspraak in de volgende bewoordingen : « Er bestaat aanleiding tot aanneming » of « Er bestaat geen aanleiding tot aanneming ».

Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de aanneming wordt uitgesproken, vermeldt het beschikkende gedeelte van het vonnis de volledige identiteit van de aannemende en van het aangenomen kind, de datum van het verzoekschrift, alsmede de geslachtsnaam, en, eventueel, de voornamen die het aangenomen kind overeenkomstig artikel 347 zal dragen.

Tekst van de Commissie :

349. — De adoptieakte moet ter homologatie onderworpen worden aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de adoptant of van een der adoptanten. Te dien einde doet de meest gerede partij een uitgifte van deze akte of van ieder der overeenkomstig het vorige artikel opgemaakte akten alsmede, eventueel, een uitgifte van de beslissing van de familieraad, aan de procureur des Konings toekomen. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld bij het tweede lid van artikel 348.

Wanneer de adoptant of beide adopterende echtgenoten hun woonplaats in het buitenland hebben, zijn de procureur des Konings en de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

De rechtbank, in raadkamer vergaderd, nadat zij alle nuttige inlichtingen heeft ingewonnen en nadat zij de adoptanten en hun wettige kinderen die volle 18 jaar oud zijn, en de geadopteerde of, indien hij jonger is dan 15 jaar, de persoon die voor hem bij de akte is verschenen overeenkomstig artikel 348, alsmede de ouders van de geadopteerde en, eventueel, zijn voogd, heeft gehoord of althans opgeroepen, gaat na, rekening houdend met alle wettige belangen, of de adoptie op wettige redenen steunt en of aan de overige door de wet gestelde vereisten is voldaan.

De rechtbank doet, na de procureur des Konings te hebben gehoord, zonder opgave van redenen, uitspraak over de adoptie in de volgende bewoordingen : « De adoptie wordt gehomologeerd » of « De adoptie wordt niet gehomologeerd ».

Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de adoptie wordt gehomologeerd, vermeldt het beschikkende gedeelte van het vonnis de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft opgemaakt, alsmede de naam en, eventueel, de voornamen die de geadopteerde overeenkomstig de artikelen 359 tot 361 zal dragen.

Indien de geadopteerde minderjarig is, wordt het vonnis niet uitgesproken voor verloop van zes maanden te rekenen van de dag waarop de adoptieakte is opgemaakt. De rechtbank kan evenwel van die regel afwijken wanneer blijkt dat de adoptant of een der adoptanten sedert meer dan zes maanden aan de geadopteerde opvoeding heeft verschaft.

Wanneer de rechtbank oordeelt dat er geen wettige redenen zijn om de vereiste leeftijd of de huwelijksduur van de adoptanten te verminderen, zoals voorzien is onder 1° van de eerste paragraaf van artikel 344, kan zij een termijn bepalen na verloop waarvan de adoptieakte, haar opnieuw ter homologatie mag worden onderworpen.

**

In het eerste lid wil men nader bepalen dat onder de aan de procureur des Konings te bezorgen stukken eventueel ook de beslissing van de familieraad, die in

appelés, le tribunal prononce en ces termes : « Il y a lieu à adoption » ou « Il n'y a pas lieu à adoption ».

Le jugement est prononcé en audience publique. S'il prononce l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète de l'adoptant et de l'adopté, la date de la requête, ainsi que le nom patronymique et, éventuellement, les prénoms que portera l'adopté, conformément à l'article 347.

Texte de la Commission :

349. — L'acte d'adoption doit être soumis à l'homologation du tribunal de première instance du domicile de l'adoptant ou de l'un des adoptants. A cet effet, une expédition de l'acte ou de chacun des actes dressés conformément à l'article précédent ainsi que, le cas échéant, une expédition de la délibération du conseil de famille est remise par la partie la plus diligente au procureur du Roi. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

Si l'adoptant ou les deux époux adoptants sont domiciliés à l'étranger, le procureur du Roi et le tribunal de première instance de Bruxelles sont compétents.

Le tribunal, réuni en chambre du conseil, après s'être procuré tous renseignements utiles, avoir entendu ou à tout le moins convoqué les adoptants et leurs enfants légitimes âgés de 18 ans accomplis, et l'adopté ou, s'il a moins de 15 ans, la personne qui a comparu pour lui à l'acte conformément à l'article 348, ainsi que les père et mère de l'adopté et, le cas échéant, son tuteur, vérifie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, si l'adoption est fondée sur de justes motifs et si les autres conditions prévues par la loi sont remplies.

Après avoir entendu le procureur du Roi, le tribunal, sans énoncer de motifs, prononce sur l'adoption en ces termes : « L'adoption est » ou « L'adoption n'est pas homologuée ».

Le jugement est prononcé à l'audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom et, éventuellement, les prénoms que portera l'adopté conformément aux articles 359 à 361.

Si l'adopté est mineur, le jugement n'est pas prononcé avant l'écoulement d'un délai de six mois à compter du jour où l'acte d'adoption a été dressé. Le tribunal peut cependant déroger à cette règle lorsqu'il est établi que depuis plus de six mois l'adopté a été élevé par l'adoptant ou par l'un des adoptants.

Lorsque le tribunal juge qu'il n'y a pas de motifs légitimes pour réduire la condition d'âge ou la durée du mariage des adoptants, ainsi qu'il est prévu au 1° du premier paragraphe de l'article 344, il peut fixer un délai après lequel l'acte d'adoption pourra à nouveau être soumis à son homologation.

**

A l'alinéa premier, on veut préciser que parmi les pièces qui doivent être remises au procureur du Roi, figurera également, le cas échéant, la délibération du

de adoptie heeft toegestemd, moet voorkomen. Een gegronde reden voor deze toevoeging is dat bedoelde beslissing van de familieraad niet valt onder de « overeenkomstig het vorige artikel opgemaakte akten ».

Bovendien heeft de Commissie het lid aangevuld met een andere bepaling betreffende de vertegenwoordiging van het geadopteerde kind beneden de leeftijd van 15 jaar. Aangezien artikel 354 van het Burgerlijk Wetboek in een dergelijke vertegenwoordiging voorziet voor de adoptieakte, vond zij het logisch die vertegenwoordiging ook in te voeren voor de latere fasen van de procedure en ze op dezelfde wijze te regelen. Indien de minderjarige van 15 jaar zelf de adoptieakte kan verlijden, moet hem worden toegestaan alle andere procedurehandelingen te vervullen.

Een derde verduidelijking werd in de tekst opgenomen met betrekking tot de bevoegde rechtbank. Er werd uitdrukkelijk rekening gehouden met de gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten. Aangezien dezen niet noodzakelijk dezelfde woonplaats hebben, is de rechtbank van de woonplaats van een van hen bevoegd en moet de adoptieakte slechts aan de rechtbank van Brussel ter homologatie worden voorgelegd (overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid), wanneer geen van beide adoptanten een woonplaats heeft in België.

*
**

In het derde lid heeft de Commissie alle bepalingen gegroepeerd die in artikel 355 van het Burgerlijk Wetboek over twee verschillende leden verdeeld zijn en waarin de personen worden aangeduid die moeten worden gehoord of althans in raadkamer opgeroepen.

In dit verband hebben de leden eerst de vraag onderzocht of, nu de adoptie mogelijk zal worden zelfs als er wettige of erkende natuurlijke kinderen zijn, de toestemming van deze kinderen niet vereist is voor de adoptie, of zo ten minste hun advies niet moet worden ingewonnen.

Zij zijn van mening dat men de natuurlijke kinderen, die vaak buiten het gezin van de adoptanten leven en wier bestaan de rechtbank misschien niet bekend is, aangezien zij niet voorkomen op het huwelijksboekje van de adoptanten, hier buiten moet laten.

Zo ook moet men de kinderen, die door de adoptanten reeds vroeger werden geadopteerd, hierbij niet betrekken, aangezien die kinderen werkelijk niet bevoegd zijn om zich tegen de nieuwe adoptie te verzetten.

Daarentegen is de Commissie van oordeel dat het voor de vrede in het gezin wenselijk is dat de wettige kinderen — de door adoptie gewettigde kinderen moeten daarmee worden gelijkgesteld — de gelegenheid krijgen om hun standpunt te laten kennen.

Zij acht het redelijk dat deze kinderen hun advies geven, doch vindt dat men te ver zou gaan met een toestemming te eisen, waarvan het lot van de adoptie zou afhangen. Indien de bezwaren gegrond blijken, kan de rechtbank de adoptie afwijzen.

Sommigen waren van mening dat het advies van de wettige kinderen vanaf vijftienjarige leeftijd zou moeten worden gevraagd, aangezien het geadopteerde kind ook vanaf die leeftijd zijn toestemming tot de adoptie kan geven.

De Commissie is echter van oordeel dat men bij deze aangelegenheid geen al te jonge kinderen mag betrekken en dat het een vergissing zou zijn die voor de rechtbank te doen verschijnen. Aangezien thans evenwel een neiging bestaat om de jongeren te ontvoogden vanaf 18 jaar (militaire dienst, kiesrecht, enz.), stelt zij de leeftijd van 18 jaar voor.

*
**

conseil de famille qui a consenti à l'adoption. Cette précision est justifiée par le fait que la délibération du conseil de famille n'est pas comprise dans les « actes dressés conformément à l'article précédent ».

En outre, la Commission a complété l'alinéa par une autre précision relative à la représentation de l'adopté âgé de moins de 15 ans. Elle a estimé que, puisque cette représentation est prévue à l'article 354 du Code civil en ce qui concerne l'acte d'adoption, il est logique de la prévoir également en ce qui concerne les stades ultérieurs de la procédure et de la régler de façon identique. Si le mineur, âgé de 15 ans, peut lui-même passer l'acte d'adoption, il faut lui permettre d'accomplir tous les autres actes de procédure.

Une troisième précision a été introduite dans le texte en ce qui concerne le tribunal compétent. Il a été tenu compte expressément de l'adoption par deux époux simultanément. Les époux n'ayant pas nécessairement le même domicile, le tribunal du domicile de l'un d'eux sera compétent et l'acte d'adoption ne devra être soumis à l'homologation du tribunal de Bruxelles, conformément au prescrit du deuxième alinéa, que si aucun des deux adoptants n'est domicilié en Belgique.

*
**

Au troisième alinéa, la Commission a groupé toutes les dispositions qui, à l'article 355 du Code civil sont dispersées dans deux alinéas différents et qui prévoient quelles sont les personnes qui doivent être entendues ou à tout le moins être appelées en chambre du conseil.

A ce sujet, les membres ont tout d'abord examiné la question de savoir si l'adoption étant admise, même en cas d'existence d'enfants légitimes ou naturels reconnus, il ne s'imposait pas de prévoir le consentement de ces enfants à l'adoption, ou tout au moins de recueillir leur avis à ce sujet.

Ils ont estimé qu'il ne convenait pas de faire intervenir les enfants naturels qui, souvent, ne résident pas au foyer des adoptants et dont d'ailleurs l'existence peut être ignorée par le tribunal puisque ces enfants ne sont pas inscrits au carnet de mariage des adoptants.

De même il n'y a pas lieu de faire intervenir les enfants que les adoptants auraient déjà adoptés antérieurement, ces enfants n'ayant vraiment pas qualité pour s'opposer à la nouvelle adoption.

Par contre, la Commission a été d'avis qu'il est souhaitable, dans l'intérêt de la paix familiale, que les enfants légitimes, auxquels il faut assimiler les enfants légitimés par adoption, aient l'occasion de faire connaître leur point de vue.

Elle estime raisonnable que ces enfants donnent leur avis; mais il ne faut pas aller jusqu'à l'obtention d'un consentement dont dépendrait le sort de l'adoption. Si le tribunal estime que les objections sont fondées, il pourra refuser l'adoption.

D'aucuns ont estimé qu'il faudrait demander l'avis des enfants légitimes dès l'âge de 15 ans, puisque c'est à partir de cet âge-là que l'adopté peut également consentir à son adoption.

La Commission est toutefois d'avis qu'on ne peut impliquer dans cette question des enfants trop jeunes et que ce serait une erreur de les faire comparaître à cette fin devant le tribunal. Toutefois, comme il existe actuellement une tendance à l'émancipation des jeunes dès l'âge de 18 ans (service militaire, droit de vote, etc.), elle propose l'âge de 18 ans.

*
**

Onder de personen, die moeten worden gehoord of althans opgeroepen, vermeldt de Commissie verder de persoon die, overeenkomstig artikel 354 van het Burgerlijk Wetboek (door de Commissie voorgesteld art. 348), bij de adoptieakte is verschenen, wanneer de toestemming door de familieraad is gegeven alsmede, in voorkomend geval, de voogd.

Ofschoon de voogd om de hierboven uiteengezette redenen (cf. art. 346 van het wetsvoorstel) nooit zijn toestemming dient te verlenen, is hij niettemin een geschikte persoon om over het belang van het kind te oordelen. Hij moet derhalve door de rechtbank worden gehoord en de rechtbank zal zich ongetwijfeld over de door hem geopperde bezwaren ernstig beraden.

**

Ten slotte werd een laatste wijziging aangebracht, die de rol van de rechtbank betreft. Deze hoeft niet meer na te gaan of de persoon die zich voorneemt een kind te adopteren, een goede faam geniet. Het betreft hier immers een al te subjectieve maatstaf. Het kan gebeuren dat een uit de echt gescheiden persoon of een ongehuwde moeder geen goede faam geniet; doch daarom dient de door deze persoon beoogde adoptie nog niet van de hand te worden gewezen.

De Commissie heeft de twee andere maatstaven behouden, die in de huidige tekst voorkomen en trouwens overeenstemmen met de bij artikel 343 bepaalde algemene voorwaarden, nl. dat de adoptie op wettige redenen moet steunen en dat aan de overige door de wet gestelde voorwaarden moet voldaan zijn.

De Commissie heeft er echter een nadere bepaling aan toegevoegd: de rechtbank gaat na of de adoptie « gelet op alle wettige belangen », gegrond is en of aan de bij de wet gestelde eisen is voldaan. Aldus kan zij aan de belangen van de wettige kinderen van de adoptant en van zijn andere familieleden de waarde hechten welke deze verdienen.

**

Sommigen hebben voorgesteld om in artikel 349 te voorzien in de mogelijkheid dat de rechtbank een sociale enquête gelast.

Ook de Commissie is van mening dat een dergelijke enquête in bepaalde gevallen wenselijk is, in het bijzonder wanneer het geen regularisatieadoptie betreft.

In de tekst van het Burgerlijk Wetboek alsmede in die welke is voorgesteld, wordt bepaald dat de rechtbank alle nuttige inlichtingen inwint; dit houdt de mogelijkheid van een sociale enquête in. Dergelijke enquêtes worden trouwens thans reeds door het parket bevolen.

Doch in de huidige stand van de wetgeving lijkt het niet verantwoord die enquêtes te doen gelasten door de rechtbank, daar deze geen bevelen kan geven aan het parket.

Bovendien bepaalt het wetsontwerp op de jeugdbescherming dat de adoptie aan de jeugdrechtbank wordt onderworpen. De jeugdrechtbank zal zo worden georganiseerd dat ze over de nodige middelen beschikt voor het instellen van een sociale enquête.

**

In het vierde lid heeft de Commissie bepaald dat de rechtbank, zonder opgave van redenen, uitspraak doet « over de adoptie », waarmede er nadrukkelijk op gewezen wordt dat haar beslissing inzake wijziging van de voornamen met redenen mag omkleed zijn. Zoals reeds werd uiteengezet, moet de rechtbank nagaan of de keuze van de nieuwe voornamen in overeenstemming is met de wet van 11-21 Germinal Jaar XI.

**

Parmi les personnes qui doivent être entendues ou, à tout le moins convoquées, la Commission a encore cité la personne qui a comparu à l'acte d'adoption, conformément à l'article 354 du Code civil (art. 348 présenté par la Commission), lorsque le consentement a été donné par le conseil de famille, ainsi que, le cas échéant, le tuteur.

En effet, bien que, pour les motifs exposés ci-dessus (voir art. 346 de la proposition de loi), le tuteur ne soit jamais appelé à donner son consentement, il est cependant bien placé pour apprécier l'intérêt de l'enfant. Il convient donc qu'il soit entendu par le tribunal qui ne manquera pas de prendre en sérieuse considération les objections qu'il pourrait formuler.

**

Enfin, une dernière modification a été apportée à cet alinéa, en ce qui concerne le rôle du tribunal. Celui-ci ne devra plus vérifier si la personne qui se propose d'adopter jouit d'une bonne réputation. En effet, il s'agit là d'un critère par trop subjectif. Une personne divorcée ou une fille-mère peut ne pas jouir d'une bonne réputation sans que l'adoption qu'elle se propose de réaliser, doive être écartée.

La Commission a maintenu les deux autres critères, qui sont prévus par le texte actuel et qui correspondent d'ailleurs aux conditions générales prescrites par l'article 343, à savoir que l'adoption doit être fondée sur de justes motifs et que les autres conditions prévues par la loi doivent être remplies.

La Commission y a cependant ajouté une modalité: le tribunal vérifiera le bien-fondé de l'adoption et le respect des conditions légales « en tenant compte de tous les intérêts légitimes ». Il pourra ainsi accorder, notamment aux intérêts des enfants légitimes de l'adoptant et des autres membres de sa famille, l'importance qu'il convient de leur attribuer.

**

D'aucuns ont suggéré de prévoir à l'article 349 la possibilité pour le tribunal d'ordonner une enquête sociale.

La Commission estime également qu'il est souhaitable de procéder dans certains cas, à une telle enquête, spécialement lorsqu'il ne s'agit pas d'une adoption de régularisation.

Le texte du Code civil, ainsi que le texte présenté, prévoient que le tribunal s'entourera de tous renseignements utiles, ce qui permet notamment de procéder à une enquête sociale. Pareilles enquêtes se font d'ailleurs déjà à l'heure actuelle à l'initiative du parquet.

Toutefois, il ne semble pas justifié de prévoir, dans l'état actuel de la législation, que ces enquêtes puissent être ordonnées par le tribunal, qui ne peut donner d'injonctions au parquet.

Au surplus, le projet de loi sur la protection de la jeunesse prévoit que l'adoption sera soumise au tribunal de la jeunesse, qui sera organisé de manière telle qu'il aura les moyens de faire procéder à une enquête sociale.

**

Au quatrième alinéa, la Commission a prévu que le tribunal prononce « sur l'adoption » sans énoncer de motifs, afin de faire ressortir que la décision du tribunal peut être motivée en ce qui concerne le changement des prénoms. En effet, ainsi qu'il a déjà été exposé, le tribunal devra vérifier si le choix des nouveaux prénoms est conforme à la loi des 11-21 Germinal An XI.

**

In het zesde lid wordt bepaald dat de rechtbank een termijn van zes maanden, vanaf de adoptieakte, moet laten verstrijken alvorens de adoptie van een minderjarig kind te homologeren.

Zoals reeds werd uiteengezet, dient aan de natuurlijke moeder, die haar kind laat adopteren, een tijd van rijp beraad te worden gegund alvorens zij haar beslissing neemt.

Daarom bepaalt het door de Commissie voorgestelde artikel 363 (cf. art. 349 van het wetsvoorstel) dat zij haar kind regelmatig kan erkennen of wettigen zolang de rechtbank geen uitspraak heeft gedaan. Deze bepaling zou echter haar doel missen, indien de wet niet in een termijn voorziet tijdens welke het vonnis niet mag worden uitgesproken.

Deze termijn van beraad maakt het verder ook mogelijk na te gaan of de adoptanten zich in de gewenste toestand bevinden om een bepaald kind te adopteren.

Hierin heeft de Commissie de Franse wetgeving als ook de adoptiewerken gevolgd, die een termijn van beraad adviseren. Op deze regel wordt evenwel in een uitzondering voorzien, wanneer het kind sedert meer dan zes maanden door de adoptant of door een van de adoptanten werd opgevoed.

*
**

Het laatste lid maakt het de rechtbank mogelijk een termijn te bepalen, na afloop waarvan de adoptie-akte opnieuw ter homologatie mag worden voorgelegd in de gevallen waarin zij gemeend heeft niet te kunnen ingaan op het verzoek van de adoptanten om de voorwaarden inzake leeftijd of duur van het huwelijk te hunnen behoeve lager te stellen.

De verantwoording van die bepalingen ligt vervat in de beschouwingen en de commentaar op artikel 344.

Artikel 356.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

356. — Indien het vonnis de aanneming homologeert, kan de procureur des Konings binnen dertig dagen na de uitspraak tegen dit vonnis hoger beroep instellen.

Binnen dezelfde termijn kunnen de aannemende en het aangenomen kind gezamenlijk hoger beroep instellen tegen het vonnis waarbij beslist wordt dat de aanneming niet wordt gehomologeerd.

Het beroep wordt ingesteld door middel van een verzoekschrift, overeenkomstig artikel 858 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Het Hof van beroep behandelt de zaak in dezelfde vorm als de rechtbank van eerste aanleg, en beslist, zonder opgave van redenen : « Het vonnis wordt bevestigd » of « Het vonnis wordt teniet gedaan » ; « bijgevolg wordt de aanneming gehomologeerd » of « wordt de aanneming niet gehomologeerd ».

Het arrest wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de aanneming wordt gehomologeerd, vermeldt het beschikkende gedeelte van het arrest de volledige identiteit van de aannemende en van het aangenomen kind, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft opgemaakt, alsmede de geslachtsnaam die het aangenomen kind overeenkomstig artikel 347 zal dragen.

Tekst van het wetsvoorstel :

356. — Indien het vonnis de aanneming uitspreekt, kan de procureur des Konings, of iedere persoon wiens gebrek

Au sixième alinéa, il est prévu un délai de six mois, à partir de l'acte d'adoption, que le tribunal doit observer avant d'homologuer l'adoption d'un enfant mineur.

Ainsi qu'il a déjà été expliqué, il est indispensable de donner à la mère naturelle qui laisse adopter son enfant, le temps de réfléchir mûrement avant de prendre sa décision.

Pour ce motif, l'article 363 présenté par la Commission (voir art. 349 de la proposition de loi), prévoit qu'elle peut efficacement reconnaître ou légitimer son enfant aussi longtemps que le tribunal n'a pas rendu son jugement. Cependant, cette disposition manquerait son but si la loi ne prévoyait pas un délai pendant lequel le jugement ne peut être prononcé.

Le délai de réflexion ainsi prévu permet également de vérifier si les adoptants se trouvent dans la situation voulue pour adopter un enfant déterminé.

Sur ce point, la Commission s'est inspirée de l'exemple de la législation française ainsi que de l'avis des œuvres s'occupant d'adoption, lesquelles estiment qu'un délai de réflexion est nécessaire. Une dérogation à cette règle est cependant prévue lorsque depuis plus de six mois l'enfant a déjà été élevé par l'adoptant ou par l'un des adoptants.

*
**

Le dernier alinéa permet au tribunal, de fixer un délai après lequel l'acte d'adoption pourra à nouveau être soumis à son homologation, dans les cas où il aura estimé ne pas devoir faire droit à la demande des adoptants de réduire, en leur faveur, les conditions d'âge ou de durée de mariage.

Cette disposition est justifiée par les considérations qui ont été développées dans les commentaires de l'article 344.

Article 356.

Texte du Code civil :

356. — Si le jugement homologue l'adoption, le procureur du Roi peut, dans les trente jours du prononcé, interjeter appel de ce jugement.

Dans le même délai, l'adoptant et l'adopté peuvent conjointement interjeter appel du jugement disant que l'adoption n'est pas homologuée.

L'appel est interjeté par requête conformément à l'article 858 du Code de procédure civile.

La Cour d'appel instruit dans les mêmes formes que le tribunal de première instance et prononce, sans énoncer de motifs : « Le jugement est confirmé » ou « Le jugement est réformé » ; « en conséquence, l'adoption est » ou « l'adoption n'est pas homologuée ».

L'arrêt est prononcé à l'audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète de l'adoptant et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom patronymique que portera l'adopté conformément à l'article 347.

Texte de la proposition de loi :

356. — Si le jugement prononce l'adoption, le procureur du Roi, ou toute personne dont le défaut de consentement

aan toestemming wederrechtelijk werd verklaard, binnen dertig dagen na de uitspraak tegen dit vonnis hoger beroep instellen.

Binnen dezelfde termijn kunnen de aannemende en het aangenomen kind gezamenlijk hoger beroep instellen tegen het vonnis waarbij beslist wordt dat er geen aanleiding tot aanneming bestaat.

Het beroep wordt ingesteld door middel van een verzoekschrift, overeenkomstig artikel 858 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Het Hof van beroep behandelt de zaak in dezelfde vorm als de rechtbank van eerste aanleg en beslist: « Het vonnis wordt bevestigd » of « Het vonnis wordt teniet gedaan » en bijgevolg « Er bestaat aanleiding tot aanneming » of « Er bestaat geen aanleiding tot aanneming ». Het arrest wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de aanneming wordt uitgesproken, vermeldt het beschikkende gedeelte van het arrest de volledige identiteit van de aannemende en van het aangenomen kind, de datum van het eerste verzoekschrift, alsmede de geslachtsnaam, en eventueel de voornamen die het aangenomen kind overeenkomstig artikel 347 zal dragen.

Het definitief geworden vonnis of, ingeval van hoger beroep, het arrest waarbij de aanneming wordt uitgesproken, heeft tegenover allen gezag van gewijsde.

Tekst van de Commissie :

350. — Indien het vonnis de adoptie homologeert, kan de procureur des Konings binnen dertig dagen na de uitspraak tegen dit vonnis beroep instellen.

Binnen dezelfde termijn kunnen de adoptanten en de geadopteerde gezamenlijk beroep instellen tegen het vonnis waarbij beslist wordt dat de adoptie niet wordt gehomologeerd. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld bij het tweede lid van artikel 348.

Het beroep wordt ingesteld door middel van een verzoekschrift gericht aan het Hof van beroep.

Het Hof van beroep behandelt de zaak in dezelfde vorm als de rechtbank van eerste aanleg, en doet, zonder opgave van redenen, uitspraak over de adoptie in de volgende bewoordingen: « Het vonnis wordt bevestigd » of « Het vonnis wordt teniet gedaan »; « bijgevolg wordt de adoptie gehomologeerd » of « wordt de adoptie niet gehomologeerd ».

Het arrest wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de adoptie wordt gehomologeerd, vermeldt het beschikkende gedeelte van het arrest de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft opgemaakt, alsmede de naam en, eventueel, de voornamen die de geadopteerde overeenkomstig de artikelen 359 tot 361 zal dragen.

351. — Cassatievoorziening tegen het arrest dat de adoptie homologeert is alleen ontvankelijk zo ze door de procureur-generaal binnen dertig dagen na de uitspraak wordt ingesteld.

Voorziening tegen het arrest waarbij beslist wordt dat de adoptie niet wordt gehomologeerd, is alleen ontvankelijk zo ze door de adoptanten en de geadopteerde gezamenlijk, binnen dertig dagen na de uitspraak, wordt ingesteld. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld bij het tweede lid van artikel 348.

De voorziening tegen het arrest dat de adoptie homologeert en de voorzieningstermijn hebben schorsende kracht.

a été déclaré abusif peut, dans les trente jours du prononcé, interjeter appel de ce jugement.

Dans le même délai, l'adoptant et l'adopté peuvent conjointement interjeter appel du jugement disant qu'il n'y a pas lieu à l'adoption.

L'appel est interjeté par requête conformément à l'article 858 du Code de procédure civile.

La Cour d'appel instruit dans les mêmes formes que le tribunal de première instance et prononce: « Le jugement est confirmé » ou « Le jugement est réformé » et en conséquence « Il y a lieu à adoption » ou « Il n'y a pas lieu à adoption ». L'arrêt est prononcé à l'audience publique. S'il prononce l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète de l'adoptant et de l'adopté, la date de la première requête, ainsi que le nom patronymique et éventuellement les prénoms que portera l'adopté, conformément à l'article 347.

Le jugement devenu définitif ou, en cas d'appel, l'arrêt prononçant l'adoption ont à l'égard de tous l'autorité de la chose jugée.

Texte de la Commission :

350. — Si le jugement homologue l'adoption, le procureur du Roi peut, dans les trente jours du prononcé, interjeter appel de ce jugement.

Dans le même délai, les adoptants et l'adopté peuvent conjointement interjeter appel du jugement disant que l'adoption n'est pas homologuée. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

L'appel est interjeté par requête adressée à la Cour d'appel.

La Cour d'appel instruit dans les mêmes formes que le tribunal de première instance et, sans énoncer de motifs, prononce sur l'adoption en ces termes: « Le jugement est confirmé » ou « Le jugement est réformé »; « en conséquence, l'adoption est » ou « l'adoption n'est pas homologuée ».

L'arrêt est prononcé à l'audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom et, éventuellement, les prénoms que l'adopté portera conformément aux articles 359 à 361.

351. — Le pourvoi en cassation contre l'arrêt homologuant l'adoption n'est recevable que s'il est introduit par le procureur général, dans les trente jours du prononcé.

Le pourvoi contre l'arrêt disant que l'adoption n'est pas homologuée n'est recevable que s'il est introduit par les adoptants et l'adopté conjointement, dans les trente jours du prononcé. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

Le pourvoi contre l'arrêt homologuant l'adoption et le délai pour se pourvoir sont suspensifs.

352. — De rechtbank kan de adoptie uitspreken indien zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van een der ouders of van beiden een misbruik uitmaakt, ingeval degene die weigert toe te stemmen zich zo weinig om het kind bekommerd heeft dat diens zedelijkheid, gezondheid of opvoeding gevaar loopt, of indien zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van de familieraad een misbruik is.

In afwijking van de artikelen 348 tot 351 wordt het geschil bij dagvaarding voor de rechter gebracht door de persoon of de personen die voornemens zijn te adopteren.

De vordering wordt, onder het hiernavolgend voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid.

Zij wordt ingesteld tegen de ouders van de te adopteren persoon of tegen die ouder die zijn toestemming alleen weigert.

Wanneer de weigering uitgaat van de familieraad, wordt de vordering ingesteld tegen de voogd of, in de gevallen waarin niet in de voogdij moet worden voorzien, tegen de leden van de familieraad. De leden van de familieraad worden door de rechtbank en eventueel door het Hof van beroep, in raadkamer vergaderd, gehoord of althans opgeroepen.

De rechtbank en eventueel het Hof van beroep handelen, in al de gevallen, zoals voorgeschreven is bij het derde lid van artikel 349. Het openbaar ministerie wordt altijd gehoord.

Het beschikkende gedeelte van de beslissing die de adoptie uitspreekt, vermeldt de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, alsmede de naam en, eventueel, de voornamen die de geadopteerde overeenkomstig de vordering en binnen de perken van de artikelen 359 tot 361 zal dragen.

De cassatievoorziening tegen het arrest dat de adoptie uitspreekt en de voorzieningstermijn hebben schorsende kracht.

353. — § 1. Zo bij een vorige adoptie of adoptieve wettiging de artikelen 348 tot 351 werden toegepast en een nieuwe adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 352, kan de rechtbank deze uitspreken zodra zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van de ouders of van de familieraad een misbruik is.

§ 2. Zo bij een vorige adoptie of adoptieve wettiging artikel 352 werd toegepast, is de toestemming van de familieraad bedoeld in artikel 347 niet vereist. De toestemming van de ouders, bedoeld in hetzelfde artikel, is alleen vereist voor zover hun weigering van toestemming tot de vorige adoptie of adoptieve wettiging niet werd geoordeeld een misbruik te zijn.

Wanneer bij toepassing van het vorige lid de vader noch de moeder in de nieuwe adoptie hoeven toe te stemmen, dan wordt deze gevraagd overeenkomstig de artikelen 348 tot 351 en wordt het kind dat jonger is dan 15 jaar, naar het geval, vertegenwoordigd door de persoon die de familieraad, bedoeld in het tweede of derde lid van artikel 362, daartoe aanwijst.

**

De door de Commissie voorgestelde tekst van artikel 350 verschilt slechts zeer weinig van die van artikel 356 van het Burgerlijk Wetboek.

De Commissie heeft er zich toe beperkt daarin dezelfde nadere bepaling op te nemen als in artikel 349 (art. 355 van het wetsvoorstel) in verband met de vertegenwoordiging van de geadopteerde die jonger is dan 15 jaar.

De aandacht dient erop gevestigd dat het woord « gezamenlijk », dat voorkomt in het tweede lid van artikel 350, niet betekent dat de beroepen tegelijkertijd door de adop-

352. — Le tribunal peut prononcer l'adoption s'il juge abusif le refus de consentement opposé par l'un des parents ou par les deux, lorsque celui qui refuse de consentir s'est désintéressé de l'enfant au risque d'en compromettre la moralité, la santé ou l'éducation, ou s'il juge abusif le refus de consentement opposé par le conseil de famille.

Par dérogation aux articles 348 à 351, le litige est porté, par voie de citation, devant le juge par la personne ou les personnes qui se proposent d'adopter.

L'action est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Elle est dirigée contre les père et mère de la personne à adopter ou contre celui des père et mère qui refuse seul son consentement.

Si le refus émane du conseil de famille, l'action est dirigée contre le tuteur ou, dans les cas où il n'y a pas lieu à ouverture de la tutelle, contre les membres du conseil de famille. Le tribunal et, éventuellement, la Cour d'appel, réunis en chambre du conseil, entendent ou à tout le moins convoquent les membres du conseil de famille.

Le tribunal et, éventuellement, la Cour d'appel procèdent, dans tous les cas, ainsi qu'il est prescrit à l'alinéa 3 de l'article 349. Le ministère public est toujours entendu.

Le dispositif de la décision prononçant l'adoption mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté ainsi que le nom et, éventuellement, les prénoms que l'adopté portera suivant les termes de la demande et dans les limites des articles 359 à 361.

Le pourvoi en cassation contre l'arrêt prononçant l'adoption et le délai pour se pourvoir sont suspensifs.

353. — § 1. Si, lors d'une adoption ou d'une légitimation adoptive précédente, il a été fait application des articles 348 à 351, et qu'une nouvelle adoption est poursuivie conformément à l'article 352, le tribunal peut prononcer celle-ci dès qu'il juge abusif le refus de consentement opposé par les père et mère ou par le conseil de famille.

§ 2. Si, lors d'une adoption ou d'une légitimation adoptive précédente, il a été fait application de l'article 352, le consentement du conseil de famille, prévu à l'article 347, n'est pas requis. Le consentement des père et mère, prévu au même article, n'est requis que pour autant que leur refus de consentir à l'adoption ou à la légitimation adoptive précédente n'a pas été jugé abusif.

Si, en application de l'alinéa précédent, ni le père ni la mère ne doivent consentir à la nouvelle adoption, celle-ci est demandée conformément aux articles 348 à 351 et l'enfant âgé de moins de 15 ans est, selon le cas, représenté par la personne désignée à cet effet par le conseil de famille prévu au deuxième ou au troisième alinéa de l'article 362.

**

Le texte de l'article 350 adopté par la Commission ne diffère que très peu de celui de l'article 356 du Code civil.

La Commission s'est bornée à y introduire la même précision relative à la représentation de l'adopté âgé de moins de 15 ans, que celle qu'elle a introduite à l'article 349 (art. 355 de la proposition de loi).

Il faut préciser que le terme « conjointement », figurant au deuxième alinéa de l'article 350 n'implique pas que les appels doivent être interjetés simultanément par les adop-

tanten en door het geadopteerde kind moeten worden ingesteld. Het volstaat dat alle partijen binnen de vastgestelde termijn beroep instellen.

**

De Commissie heeft het laatste lid van dit artikel aangevuld met de bepaling dat het beschikkende gedeelte van het vonnis niet alleen de naam vermeldt, die de geadopteerde zal dragen, maar ook de voornamen die hem eventueel zullen worden gegeven.

**

Het door de Commissie voorgestelde artikel 351 vult een leemte aan in de huidige wet door de voorziening in cassatie te regelen. De ingestelde procedure stemt overeen met die van het hoger beroep.

In het laatste lid van dit artikel wordt bepaald dat voorziening tegen het arrest, waardoor de adoptie wordt gehomologeerd, alsmede de termijn van voorziening schorsende kracht hebben. Deze bepaling is nodig om te voorkomen dat men zich in cassatie zou voorzien na de overschrijving van de adoptie in de registers van de burgerlijke stand. Inderdaad, door die overschrijving wordt de adoptie definitief.

**

Het door de Commissie voorgestelde artikel 352 leunt enerzijds aan bij artikel 346ter van het wetsvoorstel en anderzijds bij de Franse wetgeving.

Het voorziet in een eigenlijke procedure welke door de personen, die zich voornemen een kind te adopteren, kan worden ingesteld tegen degenen die hun toestemming weigeren. Het te adopteren kind is geen partij ter zake. Opdat de adoptie kan worden uitgesproken, moet de rechtbank in de eerste plaats beslissen dat de weigering om toestemming te verlenen een misbruik uitmaakt.

Deze voorwaarde is voldoende, indien de weigering uitgaat van de familieraad.

Indien zij uitgaat van beide ouders of van een van hen, mag de rechtbank de adoptie slechts uitspreken, indien diegene der ouders die zijn toestemming weigert, zich zo weinig om het kind heeft bekommerd dat dezes zedelijkheid, gezondheid of opvoeding gevaar loopt.

Uit bedoelde bepaling vloeit voort dat, indien beide ouders ten onrechte hun toestemming weigeren, doch een hunner het kind niet heeft verwaarloosd, de adoptie niet kan worden uitgesproken.

De vordering valt onder de gewone regels inzake procedure en bevoegdheid, behoudens de in de tekst bepaalde uitzonderingen.

De vordering wordt ingesteld tegen de vader of de moeder die zijn of haar toestemming weigert en, eventueel, tegen beiden.

Zo de weigering uitgaat van de familieraad, wordt de vordering, in principe, tegen de voogd ingesteld. Het kan echter gebeuren dat de familieraad opgetreden is, ofschoon het kind niet onder voogdij staat; dit is het geval wanneer zijn vader en moeder van hun rechten ontzet of afwezig zijn of in de onmogelijkheid verkeren hun wil te kennen te geven. In dit geval wordt de vordering ingesteld tegen alle leden van de familieraad.

Hoe dat ook zij, alle leden van de familieraad moeten worden gehoord of althans in raadkamer opgeroepen, zelfs wanneer de vordering tegen de voogd is ingesteld.

Het spreekt van zelf dat de vrederechter die de familieraad heeft voorgezeten, maar feitelijk geen « lid » is van de raad, niet moet worden opgeroepen.

tants et l'adopté. Il suffit que toutes les parties aient interjeté appel dans le délai prescrit.

**

La Commission a complété le dernier alinéa de cet article en prescrivant que le dispositif du jugement mentionnera, outre le nom que portera l'adopté, les prénoms qui lui seront éventuellement attribués.

**

L'article 351 proposé par la Commission comble une lacune de la loi actuelle en organisant le pourvoi en cassation. La procédure prévue est parallèle à celle qui est prescrite pour l'appel.

Le dernier alinéa de cet article prévoit que le pourvoi contre l'arrêt homologuant l'adoption et le délai pour se pourvoir sont suspensifs. Cette disposition est nécessaire pour éviter qu'un pourvoi ne soit introduit après transcription de l'adoption dans les registres de l'état civil. En effet, par cette transcription l'adoption devient définitive.

**

L'article 352 présenté par la Commission est inspiré, d'une part, de l'article 346ter de la proposition de loi, d'autre part, de la législation française.

Il instaure une procédure contentieuse qui peut être introduite par les personnes qui se proposent d'adopter et qui est dirigée contre ceux qui refusent leur consentement. L'enfant à adopter n'est pas partie à la cause. Pour que l'adoption puisse être prononcée, il faut, en premier lieu, que le tribunal juge le refus de consentement abusif.

Cette condition est suffisante si le refus émane du conseil de famille.

Si le refus émane des deux parents ou de l'un d'eux, le tribunal ne peut prononcer l'adoption que si celui des parents qui refuse de consentir s'est désintéressé de l'enfant au risque d'en compromettre la moralité, la santé ou l'éducation.

Il résulte de cette disposition que si les deux parents refusent abusivement leur consentement, mais que l'un d'eux ne s'est pas désintéressé de l'enfant, l'adoption ne pourra pas être prononcée.

L'action est soumise aux règles ordinaires de procédure et de compétence, sauf les exceptions prévues par le texte.

L'action est dirigée contre celui des père et mère qui refuse son consentement, le cas échéant contre les deux.

Si le refus émane du conseil de famille, l'action est, en principe, dirigée contre le tuteur. Il se peut toutefois que le conseil de famille ait été appelé à intervenir alors que l'enfant ne se trouve pas sous tutelle; tel est le cas lorsque ses père et mère sont interdits ou absents ou lorsqu'ils sont dans l'impossibilité de manifester leur volonté. Dans cette éventualité l'action est dirigée contre tous les membres du conseil de famille.

En tout état de cause, les membres du conseil de famille doivent tous être entendus ou à tout le moins convoqués en chambre du conseil, et cela même lorsque l'action est dirigée contre le tuteur.

Il va de soi que le juge de paix qui a présidé le conseil de famille mais qui, à vrai dire, n'est pas un « membre » du conseil, ne doit pas être convoqué.

De bevoegde rechtbank is de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de verweerder. Zijn er verscheidene verweerders, b.v. de vader en de moeder of de leden van de familieraad, dan wordt de territoriale bevoegdheid bepaald overeenkomstig de gewone regels ter zake.

Er zij aan herinnerd dat het wetsontwerp op de jeugdbescherming bevoegdheid verleent aan de jeugdrechtbank, wanneer de adoptant of een van de adoptanten minderjarig is.

De rechtbank waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, handelt zoals bepaald is bij het derde lid van artikel 349, d.w.z. dat zij al de daarin vernoemde personen in raadkamer hoort of althans oproept. Het openbaar ministerie wordt gehoord.

Het beschikkende gedeelte van de beslissing vermeldt de naam en, eventueel, de voornaam die de geadopteerde voortaan zal dragen.

De voorziening in cassatie en de termijn om zich in cassatie te voorzien hebben schorsende kracht.

*
**

Het door de Commissie voorgestelde artikel 353 beoogt het geval, waarin op een eerste adoptie (of adoptieve wettiging) volgens de vrijwillige rechtspleging een nieuwe adoptie volgens de eigenlijke rechtspleging volgt en, omgekeerd, het geval waarin op een eerste adoptie (of adoptieve wettiging) volgens de eigenlijke rechtspleging een tweede adoptie volgens de vrijwillige rechtspleging volgt.

Zoals hierboven is uiteengezet (cf. artt. 346 en 346bis van het voorstel, door de Commissie voorgesteld art. 347), moet de toestemming tot de adoptie altijd door de oorspronkelijke familie worden gegeven, ongeacht of het een wettig kind, een natuurlijk kind of zelfs een reeds geadopteerd kind betreft.

Een lid van de Commissie heeft opgemerkt dat het in strijd is met het principe van artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk alleen de adoptant met de ouderlijke macht is bekleed, de toestemming van de oorspronkelijke ouders te eisen voor een tweede adoptie, d.w.z. de adoptie door de echtgenoot van de eerste adoptant. Hij heeft voorgesteld dat de toestemming door de eerste adoptant wordt gegeven.

Het departement van Justitie heeft hierop geantwoord dat het normaal is dat de oorspronkelijke ouders, die in de adoptie van hun kind, b.v. door een ongehuwde vrouw, hebben toegestemd, opnieuw worden geraadpleegd, wanneer bedoelde vrouw in het huwelijk treedt en haar echtgenoot op zijn beurt het kind wenst te adopteren.

De oorspronkelijke familie zou overigens in de dubbele adoptie dienen toe te stemmen, indien deze door beide adoptanten samen, na hun huwelijk, werd gedaan.

De Commissie heeft nochtans, in het besproken geval, de voorschriften van artikel 347 (art. 346 van het wetsvoorstel) willen verzachten, omdat de strikte toepassing ervan tot overdreven gevolgen zou leiden.

Dit is het doel van het door de Commissie voorgestelde artikel 353, dat in twee mogelijkheden voorziet :

1° Indien de vorige adoptie of adoptieve wettiging met toestemming van de oorspronkelijke familie werd gedaan en de latere adoptie wordt nagestreefd door middel van de eigenlijke procedure, kan de rechtbank deze toestaan, zodra de weigering tot toestemming geoordeeld wordt een misbruik te zijn. De rechtbank hoeft dus niet te onderzoeken of de ouder die zijn toestemming weigert, het kind heeft verwaarloosd, zoals bepaald in artikel 352.

Le tribunal compétent est le tribunal de première instance du domicile du défendeur. S'il y a plusieurs défendeurs, le père et la mère p. ex. ou les membres du conseil de famille, la compétence territoriale est régie par les règles ordinaires en la matière.

Rappelons que le projet de loi sur la protection de la jeunesse donne compétence au tribunal de la jeunesse lorsque l'adoptant ou l'un des adoptants est mineur.

Le tribunal saisi procède ainsi qu'il est prescrit au troisième alinéa de l'article 349, c'est-à-dire qu'il entend, en chambre du conseil, ou à tout le moins convoque toutes les personnes qui y sont dénommées. Le ministère public est entendu.

Le dispositif de la décision mentionne le nom et, éventuellement, les prénoms que portera l'adopté.

Le pourvoi en cassation et le délai pour se pourvoir sont suspensifs.

*
**

L'article 353 présenté par la Commission vise le cas où une première adoption (ou légitimation adoptive), réalisée selon la procédure gracieuse, est suivie d'une nouvelle adoption selon la procédure contentieuse et, inversement, le cas où une première adoption (ou légitimation adoptive), réalisée selon la procédure contentieuse, est suivie d'une seconde adoption selon la procédure gracieuse.

Ainsi qu'il a été exposé ci-dessus (voir art. 346 et 346bis de la proposition, art. 347 présenté par la Commission), le consentement à l'adoption doit toujours être donné par la famille d'origine, qu'il s'agisse d'un enfant légitime, d'un enfant naturel ou même d'un enfant déjà adopté.

Un membre de la Commission a fait observer que l'exigence du consentement des parents d'origine en vue d'une seconde adoption, c'est-à-dire par le conjoint du premier adoptant, est en contradiction avec le principe inscrit à l'article 348 du Code civil, selon lequel l'adoptant est seul investi de la puissance paternelle. Il a suggéré que le consentement soit donné par le premier adoptant.

Le département de la Justice fait remarquer qu'il est normal que les parents d'origine, qui ont consenti à l'adoption de leur enfant, par une femme non mariée, par exemple, soient à nouveau consultés lorsque cette femme se marie et que son époux désire à son tour adopter l'enfant.

D'ailleurs, la famille d'origine devrait consentir à la double adoption si celle-ci était réalisée conjointement par les deux adoptants après le mariage de ceux-ci.

La Commission a cependant voulu tempérer, dans le cas envisagé, les règles de l'article 347 (art. 346 de la proposition de loi), dont l'application stricte aurait quelque chose d'excessif.

Tel est l'objet de l'article 353 présenté par la Commission et qui prévoit deux éventualités :

1° Si l'adoption ou la légitimation adoptive précédente a été réalisée avec le consentement de la famille d'origine et que l'adoption subséquente est poursuivie par la procédure contentieuse, le tribunal peut admettre celle-ci dès que le refus de consentement est jugé abusif, et cela sans devoir examiner si le parent qui refuse son consentement, s'est désintéressé de l'enfant, ainsi que le prévoit l'article 352.

2° Indien de vorige adoptie of adoptieve wettiging daarentegen verkregen werd door middel van de eigenlijke procedure, is de toestemming van de oorspronkelijke familie, welke is voorgeschreven bij artikel 347 (door de Commissie voorgestelde tekst), niet altijd vereist voor de latere adoptie. Dat zal het geval zijn wanneer het gaat om de toestemming van de familieraad — van de oorspronkelijke familie — welke nooit vereist is voor de tweede adoptie. Dat geldt evenzeer wanneer de weigering om toestemming tot de eerste adoptie te geven, is uitgegaan van de familieraad als wanneer die weigering is uitgegaan van de vader en de moeder of van één van beiden.

De toestemming van de ouders is slechts vereist voor zover zij niet wederrechtelijk geweigerd hebben hun toestemming tot de vorige adoptie te geven.

Hieruit volgt dat, indien één der ouders in de eerste adoptie heeft toegestemd en de andere ten onrechte geweigerd heeft erin toe te stemmen, alleen de toestemming van de eerste voor de nieuwe adoptie is vereist. Deze zal kunnen plaatshebben volgens de vrijwillige procedure of eventueel volgens de eigenlijke procedure, die tegen deze ouder alleen gericht is.

Indien beide ouders hun toestemming tot de eerste adoptie ten onrechte geweigerd hebben, moet voor de nieuwe adoptie geen toestemming meer gevraagd worden en deze gebeurt dan volgens de vrijwillige procedure.

Zulks is ook het geval wanneer de ongegronde weigering om in de eerste adoptie toe te stemmen, is uitgegaan van de enige ouder die zijn toestemming diende te geven, b.v. omdat één van de ouders overleden is of omdat het gaat om een natuurlijk kind dat maar door één van zijn ouders is erkend.

Wanneer het kind geen toestemming voor de nieuwe adoptie nodig heeft en geen 15 jaar oud is, wordt het, al naar het geval, vertegenwoordigd door de persoon die daartoe zal worden aangewezen door de familieraad die is bedoeld in het tweede of derde lid van het door de Commissie voorgestelde artikel 362 (zie art. 348 van het voorstel).

* *

In het laatste lid van artikel 356 bepaalt het wetsvoorstel dat de beslissing, waarbij de adoptie wordt uitgesproken, tegenover allen gezag van gewijsde heeft.

Deze kwestie is geregeld in het door de Commissie voorgestelde artikel 357 (cf. sub art. 360 van het wetsvoorstel).

Artikel 357.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

357. — Binnen vier maanden na de dag der uitspraak van het vonnis of van het arrest van homologatie, wordt het beschikkende gedeelte van het vonnis, indien hiertegen geen beroep is ingesteld, of van het arrest, door een der partijen, tegen ontvangstbewijs, ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar de aannemende zijn woonplaats heeft, of, ingeval de aannemende zijn woonplaats in het buitenland heeft, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district van Brussel.

Indien deze formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de aanneming zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest over in zijn registers.

Van de overschrijving wordt melding gemaakt op de kant van de akten die betrekking hebben op de burgerlijke stand van het aangenomen kind en van zijn wettige afstammelingen die vóór de aanneming geboren zijn.

2° Par contre, si l'adoption ou la légitimation adoptive précédente a été obtenue par une procédure contentieuse, le consentement de la famille d'origine, prévu à l'article 347 (texte présenté par la Commission) n'est pas toujours requis pour l'adoption subséquente. Tel sera le cas en ce qui concerne le consentement du conseil de famille — de la famille d'origine — qui n'est jamais requis pour la seconde adoption. Il en est ainsi aussi bien lorsque le refus de consentir à la première adoption émanait dudit conseil de famille que lorsqu'il émanait des père et mère ou de l'un d'eux.

En ce qui concerne les père et mère, leur consentement n'est requis que pour autant qu'ils n'aient pas refusé abusivement de consentir à la précédente adoption.

Il résulte de cette disposition que si l'un des père et mère a consenti à la première adoption et que l'autre a refusé abusivement d'y consentir, seul le consentement du premier est requis pour la nouvelle adoption. Celle-ci pourra être faite selon la procédure gracieuse ou, le cas échéant, selon la procédure contentieuse dirigée contre ce seul parent.

Si les père et mère ont tous deux refusé abusivement de consentir à la première adoption, plus aucun consentement ne doit être demandé pour la nouvelle adoption et celle-ci est réalisée selon la procédure gracieuse.

Il en est évidemment de même lorsque le refus abusif de consentir à la première adoption émanait du seul parent qui était appelé à consentir, par exemple parce que l'un des père et mère était décédé ou parce qu'il s'agit d'un enfant naturel reconnu par un seul de ses auteurs.

Lorsque l'enfant n'a besoin d'aucun consentement pour la nouvelle adoption et qu'il est âgé de moins de 15 ans, il est représenté, selon le cas, par la personne qui sera désignée à cet effet par le conseil de famille prévu au deuxième ou au troisième alinéa de l'article 362 présenté par la Commission (voir art. 348 de la proposition).

* *

La proposition de loi prévoit, au dernier alinéa de l'article 356 proposé, que la décision prononçant l'adoption aura, à l'égard de tous, l'autorité de la chose jugée.

Cette question est réglée à l'article 357 présenté par la Commission (voir sous art. 360 de la proposition de loi).

Article 357.

Texte du Code civil :

357. — Dans les quatre mois qui suivent le jour du prononcé du jugement ou de l'arrêt d'homologation, le dispositif du jugement, si celui-ci n'est pas frappé d'appel, ou celui de l'arrêt, sera remis par l'une des parties contre accusé de réception à l'officier de l'état civil du lieu du domicile, de l'adoptant ou, au cas où l'adoptant est domicilié à l'étranger, à l'officier de l'état civil du premier district de Bruxelles.

A défaut de l'accomplissement de cette formalité dans le délai prescrit, l'adoption est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit sur ses registres le dispositif du jugement ou de l'arrêt.

Mention de la transcription est faite en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants légitimes nés avant l'adoption.

Na de overschrijving wordt het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest waarbij de aanneming is gehomologeerd, op verzoek van een der partijen in het *Belgisch Staatsblad* opgenomen.

Tekst van het wetsvoorstel :

357. — Binnen vier maanden na de dag der uitspraak van het vonnis of van het arrest, wordt het beschikkende gedeelte van het vonnis, of eventueel van het arrest, door een der partijen, tegen ontvangstbewijs, ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar de aannemende zijn woonplaats heeft, of, ingeval de aannemende zijn woonplaats in het buitenland heeft, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district van Brussel.

Indien deze formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de aanneming zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest over in zijn registers. De door de diensten van de burgerlijke stand afgeleverde uittreksels vermelden de oorspronkelijke afstamming van het aangenomen kind niet, tenzij op verzoek van de procureur des Konings, van de aannemende of van het aangenomen kind.

Van de overschrijving wordt melding gemaakt op de kant van de akten die betrekking hebben op de burgerlijke stand van het aangenomen kind en van zijn minderjarige wettige afstammelingen die vóór de aanneming geboren zijn. Er worden geen uittreksels uit de geboorteakte meer afgeleverd, die de oorspronkelijke afstamming van het aangenomen kind vermelden, tenzij op verzoek van de in het vorig lid aangeduide personen.

Indien het aangenomen kind meerderjarig is, wordt het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest waarbij de aanneming is uitgesproken, na de overschrijving, op verzoek van een der partijen in het *Belgisch Staatsblad* opgenomen.

Tekst van de Commissie :

354. — Het beschikkende gedeelte van het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, wordt binnen vier maanden door een der partijen, tegen ontvangstbewijs, ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar de adoptant of een der adoptanten zijn woonplaats heeft, of, ingeval de adoptant of beide adoptanten hun woonplaats in het buitenland hebben, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district van Brussel. Indien het vonnis of het arrest gewezen werd, met toepassing van de artikelen 348 tot 351 wordt de geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, vertegenwoordigd door de persoon bedoeld in het tweede lid van artikel 348. Die vier maanden beginnen ten aanzien van de vonnissen eerst te lopen na het verstrijken van de termijn van beroep en, ten aanzien van de arresten, na de termijn voor de voorziening in cassatie.

Indien de bij het vorige lid bepaalde formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de adoptie zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest over in zijn registers. Van de overschrijving wordt melding gemaakt op de kant van de akten die betrekking hebben op de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn wettige afstammelingen die vóór de adoptie geboren zijn.

*
**

Après transcription, le dispositif du jugement ou de l'arrêt qui a homologué l'adoption sera inséré au *Moniteur belge* à la diligence de l'une des parties.

Texte de la proposition de loi :

357. — Dans les quatre mois qui suivent le prononcé du jugement ou de l'arrêt, le dispositif du jugement, ou éventuellement de l'arrêt, sera remis par l'une des parties contre accusé de réception à l'officier de l'état civil du lieu du domicile de l'adoptant ou, au cas où l'adoptant est domicilié à l'étranger, à l'officier de l'état civil du premier district de Bruxelles.

A défaut de l'accomplissement de cette formalité dans le délai prescrit, l'adoption est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit sur ses registres le dispositif du jugement ou de l'arrêt. Les extraits délivrés par les services de l'état civil ne mentionneront pas la filiation originaire de l'adopté, sauf à la requête du procureur du Roi, de l'adoptant ou de l'adopté.

Mention de la transcription est faite en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants légitimes mineurs, nés avant l'adoption. Il ne sera plus délivré d'extrait de l'acte de naissance mentionnant la filiation originaire de l'adopté sauf à la requête des personnes désignées à l'alinéa qui précède.

Lorsque l'adopté est une personne majeure, le dispositif du jugement ou de l'arrêt qui a prononcé l'adoption sera, après transcription, inséré au *Moniteur belge* à la diligence de l'une des parties.

Texte de la Commission :

354. — Le dispositif du jugement ou de l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption est remis, dans les quatre mois, par l'une des parties, contre accusé de réception, à l'officier de l'état civil du lieu du domicile de l'adoptant ou de l'un des adoptants ou, au cas où l'adoptant ou les deux adoptants sont domiciliés à l'étranger, à l'officier de l'état civil du premier district de Bruxelles. Si le jugement ou l'arrêt a été rendu en application des articles 348 à 351, l'adopté âgé de moins de 15 ans est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348. Ces quatre mois ne commencent à courir, à l'égard des jugements, qu'après l'expiration du délai d'appel et, à l'égard des arrêts, qu'après l'expiration du délai de pourvoi en cassation.

A défaut de l'accomplissement de la formalité prévue au précédent alinéa dans le délai prescrit, l'adoption est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit sur ses registres le dispositif du jugement ou de l'arrêt. Mention de la transcription est faite en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants légitimes nés avant l'adoption.

*
**

Dit artikel bepaalt dat de adoptie moet worden overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand. Daartoe moet het beschikkende gedeelte van de beslissing, op straffe van verval, binnen vier maanden door een van de partijen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand worden bezorgd.

De door de Commissie voorgestelde tekst wijkt af van die van het Burgerlijk Wetboek en van het voorstel in die zin dat wordt bepaald dat bedoelde termijn van vier maanden ingaat niet met de uitspraak, maar met het verstrijken van de termijn van beroep of van cassatie, naar gelang van het geval.

Die bepaling is het logische gevolg van het bepaalde in de artikelen 351 en 352 (door de Commissie voorgestelde tekst), luidens welke de voorziening in cassatie en de termijn om zich in cassatie te voorzien schorsende kracht hebben.

**

Men heeft zich in de Commissie de vraag gesteld of het verval, dat wordt opgelopen wanneer het beschikkende gedeelte van de beslissing laattijdig aan de ambtenaar van de burgerlijke stand wordt bezorgd, niet een al te strenge sanctie is.

Bovendien merkt een lid op dat die bepaling het de adoptant mogelijk maakt de adoptie te doen stranden door ze niet te doen overschrijven, terwijl de geadopteerde meestal niet in de mogelijkheid verkeert voor die overschrijving te zorgen. Wanneer de geadopteerde jonger is dan 15 jaar, moet de overschrijving immers in zijn naam worden aangevraagd door de persoon die hem vertegenwoordigt en deze kan zich daarvan onthouden.

Daarop is geantwoord dat dezelfde toestand zich bij iedere fase van de procedure kan voordoen. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, hangt altijd af van het goedvinden van wie hem vertegenwoordigt, ja zelfs van de adoptant. Maar, indien de adoptant de nodige stappen niet wenst te doen om de adoptie tot een goed einde te brengen, mag men geredelijk veronderstellen dat die adoptie geen gelukkige gevolgen zou hebben en niet in het belang van het kind zou uitvallen.

Na een gedachtenwisseling heeft de Commissie zich, ter wille van de rechtszekerheid, uitgesproken voor het behoud van die bepaling.

Een lid heeft gevraagd of een geadopteerd kind op het huwelijksboekje van de adoptanten mag worden vermeld.

De Commissie oordeelt dat het niet nodig is een desbetreffende bepaling in de wet in te voegen, maar zij sluit zich aan bij het advies van de permanente Commissie voor de Burgerlijke Stand (cf. Fiche VII, Internationale Commissie voor de burgerlijke stand, België, deel VI, blz. 72), volgens welke de inschrijving in het huwelijksboekje mogelijk is, wanneer het kind door beide echtgenoten werd geadopteerd en voor zover uit de inschrijving duidelijk blijkt dat het een geadopteerd kind betreft.

Hetzelfde geldt natuurlijk niet voor de kinderen, die gewettigd worden door adoptie en gelijkgesteld worden met wettige kinderen (cf. hierna, art. 360^{quater} van het wetsvoorstel).

**

Het wetsvoorstel bepaalt dat, na overschrijving van de adoptie, melding ervan wordt gemaakt op de rand van de akten die betrekking hebben op de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn minderjarige wettige afstammelingen — met uitsluiting van de meerderjarigen — die vóór de adoptie geboren zijn.

De voorgestelde bepaling stemt overeen met die van artikel 347 van het wetsvoorstel, waardoor de uit de

Cet article prévoit que l'adoption doit être transcrite dans les registres de l'état civil. A cette fin, le dispositif de la décision doit, sous peine de déchéance, être remis, dans les quatre mois, par l'une des parties, à l'officier de l'état civil compétent.

Le texte présenté par la Commission s'écarte de celui du Code civil et de la proposition en ce qu'il dispose que ce délai de quatre mois commence à courir, non pas à partir du prononcé, mais bien à partir de l'expiration du délai d'appel ou du délai de cassation, selon le cas.

Cette disposition est la conséquence logique de celle des articles 351 et 352 (texte présenté par la Commission), selon laquelle le pourvoi en cassation et le délai pour se pourvoir sont suspensifs.

**

On s'est demandé en Commission si la déchéance encourue en cas de remise tardive du dispositif de la décision à l'officier de l'état civil ne constitue pas une sanction par trop sévère.

En outre, un commissaire a fait remarquer que cette disposition permet à l'adoptant de faire échouer l'adoption en s'abstenant de la faire transcrire, alors que, très souvent, l'adopté n'est pas en mesure de provoquer cette transcription. En effet lorsque l'adopté a moins de 15 ans, la transcription doit être demandée en son nom par la personne qui le représente; or, celle-ci peut rester inactive.

Il a été répondu à cette objection que la même situation peut se présenter à chaque phase de la procédure. L'adopté âgé de moins de 15 ans est toujours livré au bon vouloir de celui qui le représente, voire de l'adoptant. Mais si l'adoptant ne désire pas faire les diligences nécessaires pour faire aboutir l'adoption, il est à présumer que cette adoption ne donnerait pas d'heureux résultats et ne serait pas dans l'intérêt de l'enfant.

Après un échange de vues, la Commission s'est prononcée en faveur du maintien de la disposition pour des raisons de sécurité juridique.

Un membre a demandé si un adopté peut être inscrit au carnet de mariage des adoptants.

La Commission n'estime pas nécessaire d'insérer à ce sujet une disposition dans la loi mais elle se rallie à l'avis de la Commission permanente de l'état civil (cf. Fiche VII, Commission internationale de l'état civil, Belgique, t. VI, p. 72.) selon lequel l'inscription au carnet de mariage est possible lorsque l'enfant est adopté par les deux conjoints et pour autant qu'il ressorte clairement de l'inscription qu'il s'agit d'un adopté.

Il n'en est évidemment pas de même en ce qui concerne les enfants légitimés par adoption qui sont assimilés aux enfants légitimes (voir ci-après, art. 360^{quater} de la proposition de loi).

**

La proposition de loi prévoit qu'après transcription, l'adoption sera mentionnée en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants légitimes mineurs — à l'exclusion des majeurs — nés avant l'adoption.

La disposition proposée est le corollaire de celle qui est prévue à l'article 347 de la proposition et qui limite le chan-

adoptie voortvloeiende naamsverandering uitsluitend toegestaan wordt voor de minderjarige wettige afstammelingen van de geadopteerde die vóór de adoptie geboren zijn.

Aangezien de Commissie bedoelde beperking niet aanvaard had, heeft zij ook de gevolgtrekking ervan in dit artikel verworpen.

**

Het wetsvoorstel beoogt verder een vermindering van de krachtens de wet van 1940 aan de adoptie gegeven publiciteit. Deze kan zowel voor het pleeggezin als voor de geadopteerde nadelig zijn.

Daarom wordt in het laatste lid van artikel 357 van het wetsvoorstel bepaald dat alleen de adoptie van meerderjarigen nog in het *Belgisch Staatsblad* zal worden bekendgemaakt.

Het departement van Justitie heeft nochtans opgemerkt dat er geen reden is om op dit gebied een onderscheid te maken tussen meerderjarige en minderjarige geadopteerden. De bekendmaking is er vooral op gericht derden in kennis te stellen van de uit de adoptie voortvloeiende naamsverandering. Nu is de naamsverandering zowel op minderjarigen als op meerderjarigen toepasselijk.

Het ware anderzijds te betreuren dat niet alle adopties zouden worden bekendgemaakt, omdat bedoelde bekendmaking het departement van Justitie precies in de mogelijkheid stelt na te gaan of de wetbepalingen in verband met de wijziging van de naam van de geadopteerde werden geëerbiedigd en, eventueel, de gerechtelijke autoriteiten te wijzen op de begane vergissingen, om die te laten rechtzetten.

Het departement heeft verder als zijn mening laten gelden dat de eventuele nadelige gevolgen van de bekendmaking te wijten zijn aan de volledige bekendmaking van het beschikkende gedeelte van het vonnis of arrest, aangezien in dit beschikkende gedeelte noodzakelijk melding wordt gemaakt van de volledige identiteit van de adoptant en van de geadopteerde, zodat de onwettige afstamming van de geadopteerde evengoed als het vroegere huwelijk en de echtscheiding van de adoptant aan het licht komen.

Om die redenen heeft het departement voorgesteld de bekendmaking in elk geval te behouden, maar die bij uittreksel te laten geschieden. Inzake identiteit van de partijen kan worden volstaan met bekendmaking van de namen, voornamen, geboorteplaats en -datum.

De Subcommissie had zich bij dit advies aangesloten, maar in plenaire commissie hebben verscheidene leden de nadruk gelegd op de nadelige gevolgen die eventueel zelfs uit een gedeeltelijke bekendmaking kunnen voortvloeien. Zij zijn van mening dat die bezwaren niet worden gecompenseerd door het nut dat de Administratie uit de bekendmaking kan halen.

Het departement geeft toe dat dit standpunt gegrond is. Het zal, zo nodig, nagaan of er geen andere middelen bestaan om kennis te krijgen van de in de registers van de burgerlijke stand overgeschreven adopties.

- Daarom stelt de Commissie voor de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* eenvoudig af te schaffen.

**

De Commissie heeft daarentegen rekening gehouden met de door het departement van Justitie geopperde bezwaren in verband met de door het wetsvoorstel bepaalde verbod om aan andere personen dan de adoptant, de geadopteerde en de procureur des Konings uittreksels uit de akte van overschrijving van het beschikkende gedeelte van het vonnis of het arrest, alsmede uittreksels uit de geboorteakte van de geadopteerde, waarop de oorspronkelijke afstamming van deze laatste voorkomt, af te leveren.

gement de nom résultant de l'adoption aux descendants légitimes mineurs de l'adopté né avant l'adoption.

La Commission n'ayant pas admis cette limitation en a également écarté le corollaire.

**

La proposition de loi tend encore à réduire la publicité qui accompagne l'adoption en vertu de la loi de 1940. Cette publicité peut avoir des conséquences fâcheuses tant pour la famille adoptive que pour l'adopté.

Pour cette raison, la proposition de loi prévoit au dernier alinéa que seules, les adoptions des majeurs seront encore publiées au *Moniteur belge*.

Le département de la Justice a cependant fait valoir qu'il n'y a pas de motif pour faire, en cette matière, une distinction entre les adoptés majeurs et les adoptés mineurs. En effet, le but de la publication est, avant tout, de faire connaître aux tiers le changement de nom qui résulte de l'adoption. Or, le changement de nom s'applique aussi bien aux mineurs qu'aux majeurs.

Par ailleurs, il serait regrettable que les adoptions ne soient pas toutes publiées parce que cette publication permet précisément au département de la Justice de vérifier si les dispositions légales relatives au changement de nom de l'adopté ont été respectées et de signaler éventuellement aux autorités judiciaires les erreurs qui auraient été commises afin de faire rectifier celles-ci.

Le département a encore émis l'avis que les conséquences fâcheuses qui peuvent résulter de la publication proviennent de la publication intégrale du dispositif du jugement ou de l'arrêt, ce dispositif mentionnant obligatoirement l'identité complète de l'adoptant et de l'adopté, de telle sorte que peuvent apparaître aussi bien la filiation illégitime de l'adopté que le mariage antérieur et le divorce de l'adoptant.

Pour ces raisons, le département a suggéré que la publication soit maintenue dans tous les cas mais qu'elle soit effectuée par extrait. Il suffit de publier, en ce qui concerne l'identité des parties, les noms, prénoms, lieux et dates de naissance de celles-ci.

La Sous-commission s'était rangée à cet avis mais, en commission plénière, plusieurs membres ont souligné les inconvénients qui peuvent résulter même d'une publication restreinte. Ils ont émis l'avis que ces inconvénients ne sont pas compensés par l'utilité que la publication peut présenter pour l'Administration.

Le département a admis ce point de vue. Il recherchera, si nécessaire, d'autres procédés qui lui permettront d'avoir connaissance des adoptions transcrites dans les registres de l'état civil.

Pour ces raisons, la Commission suggère de supprimer toute publication au *Moniteur belge*.

**

La Commission a, par contre, accepté les objections formulées par le département de la Justice en ce qui concerne l'interdiction, prévue par la proposition de loi, de délivrer, à toute personne autre que l'adoptant, l'adopté et le procureur du Roi, des extraits de l'acte de transcription du dispositif du jugement ou de l'arrêt, ainsi que des extraits de l'acte de naissance de l'adopté, mentionnant la filiation originaire de ce dernier.

Het departement heeft er de nadruk op gelegd dat het in het wetsvoorstel bepaalde verbod veeleer op de letterlijke afschriften dan op de uittreksels zou moeten slaan, maar dat men de personen die een letterlijk afschrift kunnen bekomen, niet tot het uiterste mag beperken. Zo moet men degene die in het huwelijk wil treden met een geadopteerde, in de mogelijkheid stellen diens oorspronkelijke afstamming te kennen, op gevaar af anders het bedrog inzake huwelijk in de hand te werken. De geadopteerde zelf kan er overigens belang bij hebben: in een uittreksel van een geboorteakte kan een b.v. door zijn tante geadopteerd wettig kind voorkomen als een natuurlijk kind, ja zelfs als een kind dat in overspel is verwekt.

Dit is een gevolg van de huidige praktijk inzake het opstellen van uittreksels, die de tekst van de akte niet volledig weergeven, maar toch vermeldingen bevatten in verband met de afstamming, die wel eens hinderlijk kunnen zijn.

Om dit euvel te vermijden, moet worden bepaald dat de uittreksels, afgeleverd aan wie er geen belang bij heeft, geen vermelding mogen bevatten van de afstamming van de persoon van wie sprake is in de akte.

Ten slotte is het departement van mening dat een dergelijke hervorming niet beperkt moet blijven tot de geboorteakten van de geadopteerden. Ook andere personen, b.v. de natuurlijke en de ontkende kinderen, hebben er, zoals de geadopteerde kinderen, belang bij dat hun afstamming niet wordt bekendgemaakt. Anderzijds kan een huwelijks- of een overlijdensakte b.v. even grote indiscreties bevatten als een geboorteakte.

Om die redenen heeft de Commissie zich aangesloten bij het voorstel van het departement om de hervorming door te voeren door middel van een wijziging van artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek dat de algemene regels inzake openbaarheid van de akten van de burgerlijke stand bevat.

De door de Commissie aangenomen tekst bepaalt met name dat degene die een letterlijk afschrift van een akte vraagt, zich tot de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg kan wenden, indien de bewaarder van het register weigert dit afschrift af te leveren.

De Commissie heeft geoordeeld dat het beroep op de rechtbank geen bijkomende kosten met zich mag brengen voor degene die dit beroep indient. Daarom had zij eerst overwogen de vrederechter bevoegd te verklaren om eventueel toestemming te verlenen tot het afleveren van het afschrift.

Er werd echter opgemerkt dat de registers van de burgerlijke stand niet alleen door de ambtenaren van de burgerlijke stand, maar ook door de griffiers van de rechtbanken van eerste aanleg worden bewaard.

Men ziet niet goed in hoe een vrederechter de hoofdgriffier van de rechtbank bevel zou geven om een eensluidend afschrift af te leveren.

Daarop heeft het departement voorgesteld bevoegdheid te verlenen aan de procureur des Konings, die immers belast is met het toezicht op het houden van de registers van de burgerlijke stand.

Na een gedachtenwisseling heeft de Commissie dit voorstel verworpen, omdat zij van oordeel is dat de toelating moet worden verleend door een rechter, en niet door het parket.

Zij heeft zich uitgesproken voor een beroep op de voorzitter van de rechtbank, maar zij hecht eraan te preciseren dat de toestemming zonder kosten moet worden verleend, op mondeling of schriftelijk verzoek. Dit betekent dat het verzoek door middel van een eenvoudige brief tot de voorzitter kan worden gericht.

In de door de Commissie aangenomen tekst worden, in het laatste lid, dat aan artikel 45 werd toegevoegd door de wet van 2 juli 1956, de woorden « in de kolonie of in de door België bestuurde gebieden » weggelaten.

Le département a fait valoir que l'interdiction prévue par la proposition de loi doit s'appliquer plutôt aux copies littérales qu'aux extraits mais qu'il convient cependant de ne pas limiter à l'extrême le nombre des personnes qui peuvent obtenir une copie littérale. Ainsi il faut, sous peine de faciliter les tromperies en matière de mariage, permettre à celui qui veut épouser un enfant adopté, de connaître la filiation originaire de celui-ci. L'adopté peut d'ailleurs y avoir lui-même un intérêt: un enfant légitime, adopté par sa tante, par exemple, peut apparaître, dans un extrait d'acte de naissance, comme un enfant naturel, voire comme un enfant adultérin.

Ceci résulte de la pratique actuelle en ce qui concerne la rédaction des extraits qui, sans reproduire intégralement le texte de l'acte, contiennent cependant des mentions relatives à la filiation qui peuvent être gênantes.

Si l'on veut éviter cet inconvénient, il faut prévoir que les extraits qui sont délivrés à ceux qui n'y ont pas intérêt, ne mentionneront pas la filiation de la personne que l'acte concerne.

Enfin, le département a estimé que cette réforme ne doit pas être limitée aux seuls actes de naissance des enfants adoptés. D'autres personnes, tels les enfants naturels et les enfants désavoués ont, comme les enfants adoptés, intérêt à ce que leur filiation ne soit pas divulguée. Par ailleurs, un acte de mariage ou un acte de décès, par exemple, peuvent être aussi « indiscrets » qu'un acte de naissance.

Pour ces raisons, la Commission s'est ralliée à la suggestion du département tendant à réaliser la réforme envisagée par une modification de l'article 45 du Code civil qui règle, d'une façon générale, la publicité des actes de l'état civil.

Le texte adopté par la Commission prévoit notamment que celui qui demande une copie littérale d'un acte peut, lorsque le dépositaire du registre refuse de délivrer cette copie, s'adresser au président du tribunal de première instance.

La Commission a estimé que le recours du requérant ne doit pas occasionner à celui-ci des frais supplémentaires. C'est pourquoi elle avait envisagé de donner compétence au juge de paix pour autoriser, le cas échéant, la délivrance de la copie.

Il a toutefois été fait observer que non seulement les officiers de l'état civil, mais également les greffiers des tribunaux de première instance sont dépositaires des registres de l'état civil.

On voit mal le juge de paix ordonner au greffier en chef du tribunal de délivrer une copie conforme.

Le département a alors suggéré de donner compétence au procureur du Roi qui est chargé de la supervision des registres de l'état civil.

Après un échange de vues, la Commission a repoussé cette suggestion, estimant que l'autorisation doit être donnée par un juge et non par le parquet.

Elle a opté pour un recours devant le président du tribunal mais elle a tenu à préciser que l'autorisation sera donnée sans frais, sur requête verbale ou écrite, ce qui implique que la requête peut être adressée au président par simple lettre.

Le texte adopté par la Commission omet, au dernier alinéa, qui a été ajouté à l'article 45 par la loi du 2 juillet 1956, les mots « dans la colonie ou dans les territoires administrés par la Belgique ».

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

45. — Een ieder kan zich door de bewaarders van de registers van de burgerlijke stand uittreksels uit deze registers doen afgeven.

De in de registers ingeschreven akten, alsmede de met de registers voor eensluidend verklaarde en behoorlijk gezegelde uittreksels, hebben bewijskracht zolang zij niet van valsheid zijn beticht.

Die uittreksels vermelden de dagtekening van hun afgifte; zij worden kosteloos voorzien van het zegel van het gemeentebestuur of van het zegel van de rechtbank van eerste aanleg door wier griffie de akte wordt afgegeven.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of de rechter die hem vervangt, legaliseert de uittreksels die bestemd zijn om in het buitenland te dienen en die, krachtens gebruik of diplomatieke overeenkomst, gerechtelijk gelegaliseerd moeten worden. De vrederechters en hun plaatsvervangers die hun zetel elders hebben dan in de hoofdplaats van de rechtbank van eerste aanleg, kunnen nochtans, zowel als de voorzitter van de rechtbank, de handtekening legaliseren van de ambtenaren van de burgerlijke stand der gemeenten van hun kanton.

In de gemeenten van vijfduizend inwoners en meer mogen de uittreksels, bestemd om te dienen in België, in de kolonie of in de door België bestuurde gebieden, afgegeven worden door de beambten van het gemeentebestuur die daartoe speciaal door de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn gemachtigd.

Tekst van de Commissie :

45. — Eenieder kan zich door de bewaarders van de burgerlijke stand uittreksels doen afgeven uit de akten die in deze registers ingeschreven zijn. In deze uittreksels wordt de afstamming van de personen waarop die akten betrekking hebben, niet vermeld.

Buiten de openbare overheden, de persoon wie de akte betreft, zijn echtgenoot of overlevende echtgenoot, zijn wettelijke vertegenwoordiger of zijn bloedverwanten in de opgaande of nederdalende lijn, kan niemand een eensluidend afschrift van een akte van de burgerlijke stand bekomen, zo hij niet van een wettig belang doet blijken. Weigert de bewaarder van het register, dan kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg evenwel, op mondeling of schriftelijk verzoek, bij een zonder kosten verleende machtiging afgifte toestaan van een eensluidend afschrift.

De in de registers ingeschreven akten, alsmede de met die akten eensluidend verklaarde en behoorlijk gezegelde afschriften, hebben bewijskracht zolang zij niet van valsheid zijn beticht.

De eensluidende afschriften en de uittreksels vermelden de dagtekening van hun afgifte; zij worden kosteloos voorzien van het zegel van het gemeentebestuur of van het zegel van de rechtbank van eerste aanleg door wier griffie de akte wordt afgegeven.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of de rechter die hem vervangt, legaliseert de eensluidende afschriften en de uittreksels die bestemd zijn om in het buitenland te dienen en die, krachtens gebruik of diplomatieke overeenkomst, gerechtelijk gelegaliseerd moeten worden. De vrederechters en hun plaatsvervangers die hun zetel elders hebben dan in de hoofdplaats van de rechtbank van eerste aanleg, kunnen nochtans, zowel als de voorzitter van de rechtbank, de handtekening legaliseren van de ambtenaren van de burgerlijke stand der gemeenten van hun kanton.

In de gemeenten met vijfduizend inwoners en meer mogen de eensluidende afschriften en de uittreksels bestemd om

Texte du Code civil :

45. — Toute personne peut se faire délivrer par les dépositaires des registres de l'état civil, des extraits de ces registres.

Les actes inscrits sur les registres ainsi que les extraits certifiés conformes aux registres et dûment scellés, font foi jusqu'à inscription de faux.

Ces extraits portent la date de leur délivrance; ils sont revêtus, sans frais, du sceau de l'administration communale ou du sceau du tribunal de première instance, par le greffe duquel l'acte est délivré.

Les extraits destinés à servir à l'étranger qui, en vertu des usages ou des conventions diplomatiques, doivent être soumis à la légalisation judiciaire sont légalisés par le président du tribunal de première instance ou par le juge qui le remplace. Peuvent, néanmoins, les juges de paix et leurs suppléants qui ne siègent pas au chef-lieu du ressort du tribunal de première instance, légaliser, concurremment avec le président du tribunal les signatures des officiers de l'état civil des communes qui dépendent de leur canton.

Dans les communes de cinq mille habitants et plus, les extraits destinés à servir en Belgique, dans la colonie ou dans les territoires administrés par la Belgique peuvent être délivrés par les agents de l'administration communale spécialement délégués à cette fin par l'officier de l'état civil.

Texte de la Commission :

45. — Toute personne peut se faire délivrer par les dépositaires des registres de l'état civil des extraits des actes inscrits dans ces registres. Ces extraits ne mentionnent pas la filiation des personnes que ces actes concernent.

A l'exception des autorités publiques, de la personne que l'acte concerne, de son conjoint ou de son conjoint survivant, de son représentant légal ou de ses ascendants ou descendants, nul ne peut obtenir une copie conforme d'un acte de l'état civil, s'il ne justifie d'un intérêt légitime. En cas de refus opposé par le dépositaire du registre, le président du tribunal de première instance peut néanmoins, par une autorisation donnée sans frais, sur requête verbale ou écrite, permettre la délivrance d'une copie conforme.

Les actes inscrits dans les registres ainsi que les copies certifiées conformes à ces actes et dûment scellés font foi jusqu'à inscription de faux.

Les copies conformes et les extraits portent la date de leur délivrance; ils sont revêtus, sans frais, du sceau de l'administration communale ou du sceau du tribunal de première instance par le greffe duquel l'acte est délivré.

Les copies conformes et les extraits destinés à servir à l'étranger qui, en vertu des usages ou des conventions diplomatiques, doivent être soumis à la légalisation judiciaire sont légalisés par le président du tribunal de première instance ou par le juge qui le remplace. Néanmoins, les juges de paix et leurs suppléants qui ne siègent pas au chef-lieu du ressort du tribunal de première instance, peuvent légaliser, concurremment avec le président du tribunal, les signatures des officiers de l'état civil des communes qui dépendent de leur canton.

Dans les communes de cinq mille habitants et plus, les copies conformes et les extraits destinés à servir en Belgi-

te dienen in België, afgegeven worden door de beambten van het gemeentebestuur die daartoe speciaal door de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn gemachtigd. Boven de handtekening van de gemachtigde beambten van het gemeentebestuur moet van de ontvangen machtiging melding worden gemaakt.

Artikel 358.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

358. — Indien de aannemende sterft na het opmaken van de akte van aanneming, maar vóór de uitspraak van het vonnis of van het arrest waarbij de aanneming wordt gehomologeerd, wordt de behandeling op verzoek van het aangenomen kind voortgezet en de aanneming wordt gehomologeerd indien daartoe grond bestaat.

De rechthebbenden op de nalatenschap van de aannemende kunnen aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand stellen.

Tekst van het wetsvoorstel :

358. — Indien de aannemende sterft, na de neerlegging van het verzoekschrift bij de burgerlijke rechtbank, maar vóór de uitspraak van het vonnis of van het arrest, wordt de behandeling op verzoek van het aangenomen kind of, eventueel, van de overlevende aannemende echtgenoot voortgezet en de aanneming wordt uitgesproken, indien daartoe aanleiding bestaat.

De rechthebbenden op de nalatenschap van de aannemende kunnen aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand stellen.

Tekst van de Commissie :

355. — Indien de adoptant of beide adopterende echtgenoten of een van hen sterft na het opmaken van de bij artikel 348 bepaalde adoptieakte, maar vóór de overschrijving bepaald bij artikel 354, kan de rechtspleging worden voortgezet op verzoek van de geadopteerde of, in voorkomend geval, van de overlevende van de adopterende echtgenoten. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld in het tweede lid van artikel 348.

De rechthebbenden op de nalatenschap van de adoptant of van de adoptanten kunnen aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand te stellen.

356. — Indien de adoptant of beide adopterende echtgenoten of een van hen sterft na het inleidend exploit van de bij artikel 352 bepaalde rechtsvordering, maar vóór de overschrijving bepaald bij artikel 354, kan de rechtspleging worden voortgezet door de geadopteerde of, in voorkomend geval, door de overlevende van de adopterende echtgenoten. De geadopteerde die minderjarig is, wordt vertegenwoordigd door een bijzondere voogd die de rechtbank aanwijst op verzoek van de procureur des Konings.

De rechthebbenden op de nalatenschap van de adoptant of van de adoptanten kunnen aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand stellen.

* *

De Commissie heeft dit artikel vervangen door twee afzonderlijke bepalingen, waarvan de ene op de vrijwillige en de andere op de eigenlijke procedure betrekking heeft.

Wat de vrijwillige procedure betreft, wordt de tekst van het Burgerlijk Wetboek op twee punten gewijzigd door het voorgestelde artikel 355.

que, peuvent être délivrés par les agents de l'administration communale spécialement délégués à cette fin par l'officier de l'état civil. La signature des agents de l'administration communale doit être précédée de la mention de la délégation qu'ils ont reçue.

Article 358.

Texte du Code civil :

358. — Si l'adoptant meurt après l'acte d'adoption mais avant le prononcé du jugement ou de l'arrêt d'homologation, l'instruction est continuée à la diligence de l'adopté et l'adoption est homologuée, s'il y a lieu.

Les ayants droit à la succession de l'adoptant peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

Texte de la proposition de loi :

358. — Si l'adoptant meurt, après le dépôt de la requête au tribunal civil, mais avant le prononcé du jugement ou de l'arrêt, l'instruction est continuée à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des époux adoptants et l'adoption est prononcée, s'il y a lieu.

Les ayants droit à la succession de l'adoptant peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

Texte de la Commission :

355. — Si l'adoptant ou les deux époux adoptants ou l'un d'eux meurent après l'acte d'adoption prévu à l'article 348, mais avant la transcription prévue à l'article 354, la procédure peut être continuée à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des époux adoptants. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

Les ayants droit à la succession de l'adoptant ou des adoptants peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

356. — Si l'adoptant ou les deux époux adoptants ou l'un d'eux meurent après l'exploit introductif de l'action prévue à l'article 352, mais avant la transcription prévue à l'article 354, la procédure peut être continuée par l'adopté ou, le cas échéant, par le survivant des époux adoptants. Si l'adopté est mineur, il est représenté par un tuteur spécial désigné par le tribunal à la demande du procureur du Roi.

Les ayants droit à la succession de l'adoptant ou des adoptants peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

* *

La Commission a remplacé cet article par deux dispositions distinctes dont l'une s'applique à la procédure gracieuse et l'autre à la procédure contentieuse.

En ce qui concerne la procédure gracieuse, l'article 355, tel qu'il est proposé, modifie le texte du Code civil sur deux points.

1° Dit artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de procedure kan worden voortgezet op verzoek van de langstlevende van de adopterende echtgenoten of op verzoek van de geadopteerde, wanneer de adoptant of beide adopterende echtgenoten of een van hen overleden is vóór de overschrijving van de adoptie in de registers van de burgerlijke stand.

2° Ook in de vertegenwoordiging van de geadopteerde beneden 15 jaar is voorzien, in overeenstemming trouwens met wat voor de andere procedureakten is bepaald.

**

Wat de eigenlijke procedure betreft, behelst het voorgestelde artikel 356, *mutatis matandis*, dezelfde voorschriften als voor de vrijwillige procedure.

In dit verband zij evenwel opgemerkt dat het geadopteerde kind, krachtens het door de Commissie voorgestelde artikel 352, geen partij is bij de eigenlijke adoptie-procedure.

Van deze regel dient te worden afgeweken bij overlijden van de adoptant, om de geadopteerde in staat te stellen de procedure voort te zetten.

Doch het is ondenkbaar dat de minderjarige geadopteerde, zelfs indien hij meer dan 15 jaar oud is, zelf optreedt in de eigenlijke procedure: hij dient te worden vertegenwoordigd. Maar, aangezien de door hem gevoerde procedure gericht is tegen zijn oorspronkelijke familie, kan zijn wettelijke vertegenwoordiger onmogelijk door deze laatste worden aangewezen. En daar er bovendien geen enkele rechtsband bestaat tussen hem zelf en de adoptant, kan de wettelijke vertegenwoordiger ook door de familie van deze laatste niet worden aangewezen.

Om al die redenen stelt men voor dat de wettelijke vertegenwoordiger bij uitzondering door de rechtbank zou worden aangewezen. Bedoelde aanwijzing geschiedt op verzoek van het openbaar ministerie, aangezien het minderjarige kind juridisch onbekwaam is om een dergelijk verzoek tot de rechtbank te richten. Het kan zich eventueel tot de procureur des Konings wenden. Deze laatste kan de zaak ook op verzoek van ieder ander persoon of zelfs van ambtswege, indien hij dit gepast oordeelt, aanhangig maken bij de rechtbank.

De door de rechtbank aangewezen bijzondere voogd kan de vordering van de overledene voortzetten in naam van de minderjarige en hij kan alle handelingen verrichten, die voor deze voortzetting vereist zijn, met inbegrip van de maatregelen met het oog op de overschrijving van het beschikkende gedeelte van het vonnis of het arrest in de registers van de burgerlijke stand.

De taak van de bijzondere voogd kan zelfs beperkt blijven tot deze formaliteit alleen, wanneer de persoon die zich voorgenomen had een kind te adopteren, overleden is nadat het vonnis of het arrest werd uitgesproken.

Artikel 359.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

359. — De aanneming, gehomologeerd door een beslissing die overeenkomstig artikel 357 is overgeschreven, heeft haar gevolgen van de dag dat de bij artikel 354 vermelde akte is opgemaakt.

Tekst van het wetsvoorstel :

359. — De aanneming, uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig artikel 357 is overgeschreven, heeft haar gevolgen vanaf de dag dat het bij artikel 355 bepaalde verzoekschrift is neergelegd.

1° Il prévoit expressément que la procédure peut être continuée à la diligence du survivant des époux adoptants ou de l'adopté, lorsque l'adoptant ou les deux époux adoptants ou l'un d'eux sont décédés avant la transcription de l'adoption dans les registres de l'état civil.

2° La représentation de l'adopté âgé de moins de 15 ans est également prévue et cela en conformité avec ce qui est prescrit quant aux autres actes de procédure.

**

En ce qui concerne la procédure contentieuse, l'article 356 proposé prescrit, *mutatis mutandis*, les mêmes règles que pour la procédure gracieuse.

A ce sujet, il faut cependant remarquer qu'en vertu de l'article 352 proposé par la Commission, l'adopté n'est pas partie dans la procédure contentieuse en adoption.

Il est nécessaire de déroger à cette règle en cas de décès de l'adoptant, afin de permettre à l'adopté de reprendre l'action.

Toutefois, il ne se conçoit pas que l'adopté mineur, même âgé de plus de 15 ans puisse agir seul dans une procédure contentieuse: il doit donc être représenté. Mais comme la procédure qu'il poursuit est dirigée contre sa famille d'origine, il est inconcevable que son représentant légal soit désigné par cette famille. Et comme, d'autre part, il n'existe encore aucun lien juridique entre lui et l'adoptant, le représentant légal ne peut pas non plus être désigné par la famille de ce dernier.

Pour ces raisons, il est proposé que le représentant légal soit désigné exceptionnellement par le tribunal. Cette désignation se fera à la demande du ministère public puisque l'enfant mineur est juridiquement incapable pour adresser pareille demande au tribunal. Il pourra éventuellement s'adresser au procureur du Roi. Celui-ci peut également saisir le tribunal à la demande de toute autre personne ou même d'office, s'il le juge opportun.

Le tuteur spécial désigné par le tribunal pourra reprendre l'action du défunt au nom du mineur et il pourra faire tous les actes que comporte cette reprise, y compris les diligences en vue de la transcription du dispositif du jugement ou de l'arrêt dans les registres de l'état civil.

La mission du tuteur spécial pourra même se borner à cette seule formalité lorsque le décès de la personne qui se proposait d'adopter est intervenu après le prononcé du jugement ou de l'arrêt.

Article 359.

Texte du Code civil :

359. — L'adoption homologuée par une décision transcrite conformément à l'article 357 produit ses effets à partir de l'acte prévu par l'article 354.

Texte de la proposition de loi :

359. — L'adoption prononcée par une décision transcrite conformément à l'article 357 produit ses effets à partir du dépôt de la requête prévue par l'article 355.

Tekst van de Commissie :

358. — De adoptie, gehomologeerd of uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig artikel 354 is overgeschreven, heeft haar gevolgen van de dag dat de bij artikel 348 vermelde adoptieakte is opgemaakt of van de dag waarop het exploit tot inleiding van de bij artikel 352 bedoelde vordering is ingediend.

*
**

Dit artikel werd aan de door de Commissie voorgestelde procedure aangepast. Het heeft tot gevolg dat de adoptie slechts definitief wordt vanaf de overschrijving, doch met terugwerkende kracht tot de datum van de adoptieakte of van het exploit, waarbij de vordering tot adoptie wordt ingeleid.

Artikel 360.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :

Nihil.

Tekst van het wetsvoorstel :

360. — Derdenverzet en request-civil zijn ontvankelijk gedurende een termijn van één jaar te rekenen van de overschrijving van het vonnis of van het arrest.

Tekst van de Commissie :

357. — Het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitsprekt is niet vatbaar voor derdenverzet noch voor een vordering tot herroeping van het gewijsde.

Na het verstrijken van een termijn van een jaar te rekenen van de overschrijving bepaald bij artikel 354, is geen vordering tot nietigverklaring van de adoptieakte of van de toestemmingsakten meer ontvankelijk.

*
**

Het wetsvoorstel strekt ertoe een einde te maken aan de onzekerheid, die voor de partijen uit de huidige tekst voortvloeit inzake het onaanvechtbaar karakter van de adoptie. Daartoe wordt in een termijn van één jaar voorzien, waarna derdenverzet en verzoek tot herroeping van het gewijsde niet meer ontvankelijk zijn.

De vraag werd gesteld of het wel gepast is deze buitengewone verhaalmiddelen die niet uitdrukkelijk voorzien zijn in het Burgerlijk Wetboek, toe te laten en of men niet ingaat tegen de strekking van het voorstel, dat er precies op gericht is de adoptieakten en de vonnissen en arresten ter zake zoveel mogelijk tegen eventuele vernietiging veilig te stellen.

De Subcommissie was van oordeel dat de rechtszekerheid niet in gevaar zou gebracht worden, indien deze verhaalmiddelen binnen de termijn van één jaar moeten worden ingesteld.

De Commissie heeft de voor- en nadelen van die regeling nauwkeurig afgewogen.

Met betrekking tot de herroeping van het gewijsde heeft zij er rekening mee gehouden dat artikel 480 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering dit rechtsmiddel slechts toestaat tegen beslissingen van eigenlijke rechtspraak.

Nu valt echter te verwachten dat, inzake adoptie, de eigenlijke procedure ondanks alles de uitzondering zal blijven.

Bovendien bepaalt hetzelfde artikel dat het verzoek tot herroeping van het gewijsde slechts mag ingediend worden door diegenen die partij zijn geweest of behoorlijk werden opgeroepen.

Texte de la Commission :

358. — L'adoption homologuée ou prononcée par une décision transcrite conformément à l'article 354 produit ses effets à partir de l'acte d'adoption prévu à l'article 348 ou à partir de l'exploit introductif de l'action prévue à l'article 352.

*
**

Cet article a été adapté à la procédure proposée par la Commission. Il implique que l'adoption ne devient définitive qu'à partir de la transcription, mais qu'elle rétroagit à la date de l'acte d'adoption ou de l'exploit introductif de l'action en prononciation de l'adoption.

Article 360.

Texte du Code civil :

Néant.

Texte de la proposition de loi :

360. — La tierce-opposition et la requête civile sont recevables dans le délai d'un an à compter de la transcription du jugement ou de l'arrêt.

Texte de la Commission :

357. — Le jugement ou l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption ne sont pas susceptibles de tierce-opposition ni de requête civile.

À l'expiration du délai d'un an à partir de la transcription prévue à l'article 354, aucune action en nullité de l'acte d'adoption ou des actes de consentement n'est plus recevable.

*
**

La proposition de loi tend à mettre fin à l'insécurité dans laquelle le texte actuel laisse les parties quant au caractère inattaquable de l'adoption. À cette fin, elle prévoit un délai d'un an après lequel la tierce-opposition et la requête civile ne sont plus recevables.

La question a été posée s'il est bien opportun de permettre ces recours extraordinaires qui ne sont pas expressément prévus par le Code civil et si, ce faisant, on n'agit pas à l'encontre de la tendance de la proposition, laquelle a précisément pour but de sauvegarder autant que possible les actes d'adoption et les jugements et arrêts en la matière contre toute éventualité d'annulation.

La Sous-commission avait estimé que la sécurité juridique ne serait pas compromise si ces recours devaient obligatoirement être exercés dans le délai d'un an.

La Commission a soigneusement pesé les avantages et les inconvénients de pareil système.

En ce qui concerne la requête civile, elle a tenu compte du fait que l'article 480 du Code de procédure civile ne permet ce moyen de recours qu'à l'égard des décisions rendues en matière contentieuse.

Or, il est à prévoir qu'en ce qui concerne l'adoption, les procédures contentieuses resteront, malgré tout, l'exception.

En outre, le même article dispose que la requête civile ne peut être introduite que par ceux qui ont été parties ou qui ont été dûment appelés à la cause.

In dit verband zij opgemerkt dat, op grond van het door de Commissie voorgestelde artikel 352 (cf. onder art. 356 van het wetsvoorstel), de rechtbank die zich over de adoptie moet uitspreken een maximum aan voorzorgen moet nemen vooraleer uitspraak te doen: zij dient alle nuttige inlichtingen in te winnen; zij moet iedereen, die er belang bij zou kunnen hebben, horen of ten minste oproepen en doet slechts uitspraak na het openbaar ministerie te hebben gehoord en met inachtneming van alle wettige belangen.

Na een lange beraadslaging heeft de Commissie als haar oordeel uitgesproken dat er in die omstandigheden geen voldoende redenen zijn om de herroeping van het gewijsde toe te staan.

Naar haar mening is dat eveneens het geval voor het derdenverzet.

Rechtsleer en rechtspraak aarzelen immers om dit rechtsmiddel ontvankelijk te verklaren inzake vrijwillige rechtspraak.

Bovendien moet de wet, indien zij het instellen van derdenverzet binnen een bepaalde termijn moet mogelijk maken, ook bepalen dat die termijn ingaat niet met de overschrijving, zoals in het voorstel is bepaald, maar met de bekendmaking, aangezien alleen de bekendmaking alle derden in staat stelt kennis te nemen van de adoptie.

Om de hiervoren uiteengezette redenen (cf. de commentaar op artikel 357 van het wetsvoorstel) heeft de Commissie eenparig de afschaffing van de bekendmaking voorgesteld.

Mocht de wet anderzijds de mogelijkheid tot het instellen van derdenverzet aan geen termijn verbinden, zoals in de huidige tekst van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging wordt bepaald, dan zou er geen rechtszekerheid meer bestaan.

Het wetsvoorstel nu is er precies op gericht een einde te maken aan de onzekerheid: het belang van het kind eist stabiliteit van de adoptie. Men mag derhalve aan derden de mogelijkheid niet geven om er na een lange periode een einde aan te maken en het kind aan zijn pleeggezin te onttrekken, wanneer er in feite geen enkele band meer bestaat met zijn oorspronkelijke familie.

Om al die redenen stelt de Commissie uitdrukkelijk voor dat het vonnis of het arrest, waarbij de adoptie wordt gehomologeerd of uitgesproken, niet vatbaar is voor derdenverzet noch voor herroeping van het gewijsde.

De Commissie heeft het door haar voorgestelde artikel 357 ook nog aangevuld door te bepalen dat een vordering tot nietigheid van de akte van adoptie of van de akten van toestemming niet meer ontvankelijk is één jaar na de overschrijving.

Zo wordt door dit artikel onrechtstreeks het doel bereikt dat de auteurs van het wetsvoorstel zich hadden gesteld: dezen hadden immers in het laatste lid van artikel 356 een bepaling opgenomen, luidens welke de beslissing, waarbij de adoptie wordt uitgesproken, tegenover allen gezag van gewijsde heeft.

Artikel 360bis.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek:

360. — De herroeping van de aanneming kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken, op de vordering van de aannemende of van het aangenomen kind, alsmede op initiatief van het openbaar ministerie.

De vordering tot herroeping wordt, onder het hierna volgende voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid.

A ce sujet il y a lieu de remarquer qu'en vertu de l'article 352 présenté par la Commission (voir art. 356 de la proposition de loi), le tribunal appelé à prononcer l'adoption doit, avant de statuer, prendre un maximum de précautions: il doit se procurer tous renseignements utiles; il doit entendre ou à tout le moins convoquer tous ceux qui pourraient y avoir un intérêt et il ne statue qu'après avoir entendu le ministère public et en tenant compte de tous les intérêts légitimes.

Après en avoir longuement délibéré, la Commission a estimé que, dans ces circonstances, il n'y a pas de motifs suffisants pour permettre la requête civile.

Elle est d'avis qu'il en est de même en ce qui concerne la tierce-opposition.

En effet, il existe dans la doctrine et dans la jurisprudence des hésitations quant à la recevabilité de ce moyen de recours en matière gracieuse.

Au surplus, si la loi doit permettre d'introduire la tierce-opposition dans un délai déterminé, il est indispensable qu'elle dispose que ce délai commence à courir, non pas à partir de la transcription, ainsi que le prévoit la proposition, mais bien à partir de la publication, puisque seule cette publication permettrait à tous les tiers d'avoir connaissance de l'adoption.

Pour les raisons exposées ci-dessus (voir les commentaires sous l'article 357 de la proposition de loi) la Commission a été unanime pour préconiser la suppression de la publication.

Si, par ailleurs, la loi ne devait lier la possibilité d'introduire la tierce-opposition à aucun délai, ainsi que le prévoit actuellement le Code de procédure civile, elle créerait l'insécurité juridique.

Or, la proposition de loi tend précisément à mettre fin à cette insécurité: l'intérêt de l'enfant réside dans la stabilité de l'adoption. Il ne convient dès lors pas de permettre à des tiers d'y mettre fin après un long délai et de retirer ainsi l'enfant à sa famille adoptive à un moment où il n'a plus, en fait, aucun lien avec sa famille d'origine.

Pour toutes ces raisons la Commission suggère de prévoir expressément que le jugement ou l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption ne sont pas susceptibles de tierce-opposition ni de requête civile.

La Commission a encore complété l'article 357 qu'elle propose en disposant qu'un an après la transcription, aucune action en nullité de l'acte d'adoption ou des actes de consentement n'est plus recevable.

Ainsi cet article réalise indirectement le but poursuivi par les auteurs de la proposition de loi qui avaient inscrit, dans le dernier alinéa de l'article 356, une disposition selon laquelle la décision prononçant l'adoption aura, à l'égard de tous, l'autorité de la chose jugée.

Article 360bis.

Texte du Code civil:

360. — La révocation de l'adoption peut, pour des motifs très graves, être prononcée sur la demande de l'adoptant ou sur celle de l'adopté ainsi qu'à l'initiative du ministère public.

L'action en révocation est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles de procédure et de compétence.

Indien de verweerder zijn woonplaats heeft in het buitenland, is de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

Het openbaar ministerie wordt altijd gehoord. Tegen het vonnis kan, in alle gevallen, zowel door het openbaar ministerie als door de partijen hoger beroep worden ingesteld.

Het beschikkende gedeelte van de in kracht van gewijsde gegane beslissing waarbij een aanneming wordt herroepen, wordt bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* opgenomen.

Binnen dertig dagen na die opneming wordt de beslissing overgeschreven overeenkomstig het eerste lid van artikel 357. Indien deze formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de herroeping zonder gevolg.

Van de overgeschreven beslissing wordt melding gemaakt op de kant van de akte van aanneming en van de akten bepaald in het laatste lid van artikel 357.

De herroeping, uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig het vorige artikel is overgeschreven, doet alle gevolgen van de aanneming ophouden vanaf de dag van de akte van rechtsingang.

De artikelen 350 en 353 blijven evenwel van toepassing, niettegenstaande de herroeping van de aanneming.

Tekst van het wetsvoorstel :

360bis. — De herroeping van de aanneming kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken, op de vordering van de aannemende of van het aangenomen kind, alsmede op initiatief van het openbaar ministerie.

De vordering tot herroeping wordt, onder het hiernavolgend voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid.

Indien de verweerder zijn woonplaats heeft in het buitenland, is de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

Het openbaar ministerie wordt altijd gehoord. Tegen het vonnis kan, in alle gevallen, zowel door het openbaar ministerie als door de partijen hoger beroep worden ingesteld.

Het beschikkende gedeelte van de in kracht van gewijsde gegane beslissing waarbij een aanneming wordt herroepen, wordt binnen vier maanden en tegen ontvangstbewijs, aan de bij artikel 357 bedoelde ambtenaar van de burgerlijke stand ter hand gesteld. Indien deze formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de herroeping zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte over in zijn registers. Van de overgeschreven beslissing wordt melding gemaakt op de kant van de akte van overschrijving van de beslissing waarbij de aanneming werd uitgesproken en van de akten bepaald in het vierde lid van artikel 357.

Na de overschrijving wordt, indien de aanneming bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* werd opgenomen, het beschikkende gedeelte van de beslissing waarbij de aanneming wordt herroepen, op verzoek van een der partijen of van het openbaar ministerie eveneens bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* opgenomen.

De herroeping, uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig het vorige artikel is overgeschreven, doet alle gevolgen van de aanneming ophouden vanaf de dag van de akte van rechtsingang.

De artikelen 350 en 353 blijven evenwel van toepassing, niettegenstaande de herroeping van de aanneming.

Si le défendeur est domicilié à l'étranger, le tribunal de première instance de Bruxelles est compétent.

Le ministère public est toujours entendu. Le jugement est, dans tous les cas, susceptible d'appel tant par le ministère public que par les parties.

Le dispositif de la décision coulée en force de chose jugée, qui révoque une adoption, est inséré par extrait au *Moniteur belge*.

Dans les trente jours qui suivent cette insertion, la décision est transcrite conformément à l'alinéa premier de l'article 357. A défaut de l'accomplissement de cette formalité dans le délai prescrit, la révocation est sans effet.

Mention de la décision transcrite est faite en marge de l'acte d'adoption et des actes énumérés dans le dernier alinéa de l'article 357.

La révocation prononcée par une décision transcrite conformément à l'article précédent fait, à partir de l'acte introductif d'instance, cesser tous les effets de l'adoption.

Toutefois, les articles 350 et 353 restent applicables nonobstant la révocation de l'adoption.

Texte de la proposition de loi :

360bis. — La révocation de l'adoption peut, pour des motifs très graves, être prononcée sur la demande de l'adoptant ou sur celle de l'adopté, ainsi qu'à l'initiative du ministère public.

L'action en révocation est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles de procédure et de compétence.

Si le défendeur est domicilié à l'étranger, le tribunal de première instance de Bruxelles est compétent.

Le ministère public est toujours entendu. Le jugement est dans tous les cas susceptible d'appel tant par le ministère public que par les parties.

Le dispositif de la décision coulée en force de chose jugée qui révoque une adoption est remis, dans les quatre mois et contre accusé de réception, à l'officier de l'état civil visé à l'article 357. A défaut de l'accomplissement de cette formalité dans le délai prescrit, la révocation est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit le dispositif sur ses registres. Mention de la décision transcrite est faite en marge de l'acte de transcription de la décision prononçant l'adoption et des actes énumérés à l'alinéa 4 de l'article 357.

Après transcription, lorsque l'adoption avait été insérée par extrait au *Moniteur belge*, le dispositif de la décision de révocation est également inséré par extrait au *Moniteur belge*, à la diligence de l'une des parties ou du ministère public.

La révocation prononcée par une décision transcrite conformément à l'article précédent fait, à partir de l'acte introductif d'instance, cesser tous les effets de l'adoption.

Toutefois, les articles 350 et 353 restent applicables nonobstant la révocation de l'adoption.

Tekst van de Commissie :

368. — De herroeping van de adoptie kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken, op vordering van de adoptant, van de twee adopterende echtgenoten of van een van hen, of op vordering van de geadopteerde, alsmede op initiatief van het openbaar ministerie.

Wanneer de adoptie gedaan is door twee echtgenoten, afzonderlijk of tegelijk, dan kan de rechtbank de herroeping uitspreken ten aanzien van slechts een van beide adoptanten. In dat geval wordt in de voogdij over het minderjarig kind voorzien overeenkomstig artikel 362, derde lid.

Bij herroeping van de adoptie ten aanzien van beide adoptanten wordt in de voogdij over het minderjarige kind voorzien overeenkomstig Titel X van dit Boek. De leden van de familieraad worden evenwel door de vrederechter van de woonplaats van het minderjarige kind vrij gekozen, met inachtneming van de belangen van dit kind. Hetzelfde geldt bij herroeping van een door één enkel persoon gedane adoptie.

De vordering tot herroeping wordt, onder het hierna volgende voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid.

De geadopteerde die minderjarig is, wordt vertegenwoordigd door een bijzondere voogd die de rechtbank op verzoek van de procureur des Konings aanwijst.

Heeft de verweerder zijn woonplaats in het buitenland, dan is de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

Wanneer zij zulks in het belang van derden gewenst acht, kan de rechtbank gelasten dat de herroeping in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Het openbaar ministerie wordt altijd gehoord. Tegen het vonnis kan, in alle gevallen, zowel door het openbaar ministerie als door de partijen beroep worden ingesteld.

Het beschikkende gedeelte van de beslissing waarbij de adoptie wordt herroepen, wordt binnen vier maanden na de dag waarop zij kracht van gewijsde heeft verkregen, tegen ontvangstbewijs, ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand bedoeld bij artikel 354. Indien deze formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de herroeping zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte over in zijn registers. Van de overgeschreven beslissing wordt melding gemaakt op de kant van de akte van overschrijving van de beslissing die de adoptie homologeert of uitsprekt, en van de akten opgesomd in het derde lid van artikel 354.

Wanneer de bekendmaking van de herroeping is gelast, wordt na de overschrijving, op verzoek van het openbaar ministerie, het beschikkende gedeelte van de beslissing bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* opgenomen.

De herroeping, uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig het tiende lid van dit artikel is overgeschreven, doet alle gevolgen van de adoptie ophouden vanaf de dag van de akte van rechtsingang.

De artikelen 364 en 367 blijven evenwel van toepassing, niettegenstaande de herroeping van de adoptie.

**

Noch de tekst van het wetsvoorstel, noch die van de Commissie bevatten een grondige wijziging van de huidige wetgeving.

In het eerste lid stelt de Commissie dat de herroeping desgevallend kan worden aangevraagd door een van de adoptanten.

Texte de la Commission :

368. — La révocation de l'adoption peut, pour des motifs très graves, être prononcée à la demande de l'adoptant, des deux époux adoptants ou de l'un d'eux, ou à la demande de l'adopté, ainsi qu'à l'initiative du ministère public.

En cas d'adoption faite par deux époux, soit séparément soit simultanément, le tribunal peut ne prononcer la révocation qu'en ce qui concerne un des deux adoptants. Dans ce cas, la tutelle de l'enfant mineur est organisée conformément à l'alinéa 3 de l'article 362.

Lorsque l'adoption est révoquée à l'égard de deux adoptants, la tutelle de l'enfant mineur est organisée conformément au Titre X du présent Livre. Toutefois, les membres du conseil de famille sont librement choisis par le juge de paix du domicile de l'enfant mineur, au mieux des intérêts de celui-ci. Il en est de même en cas de révocation de l'adoption faite par une personne seule.

L'action en révocation est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Si l'adopté est mineur, il est représenté par un tuteur spécial désigné par le tribunal, à la demande du procureur du Roi.

Si le défendeur est domicilié à l'étranger, le tribunal de première instance de Bruxelles est compétent.

Le tribunal peut, s'il le juge opportun dans l'intérêt des tiers, ordonner que la révocation soit publiée au *Moniteur belge*.

Le ministère public est toujours entendu. Le jugement est, dans tous les cas, susceptible d'appel tant par le ministère public que par les parties.

Le dispositif de la décision qui révoque une adoption est remis, contre accusé de réception, dans les quatre mois qui suivent le jour où elle a acquis force de chose jugée, à l'officier de l'état civil visé à l'article 354. A défaut de l'accomplissement de cette formalité dans le délai prescrit, la révocation est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit le dispositif sur ses registres. Mention de la décision transcrite est faite en marge de l'acte de transcription de la décision homologuant ou prononçant l'adoption et des actes énumérés à l'alinéa 3 de l'article 354.

Lorsque la publication de la révocation est ordonnée, le dispositif de la décision est, après transcription, inséré par extrait au *Moniteur belge*, à la diligence du ministère public.

La révocation prononcée par une décision transcrite conformément à l'alinéa 10 du présent article fait, à partir de l'acte introductif d'instance, cesser tous les effets de l'adoption.

Toutefois, les articles 364 et 367 restent applicables nonobstant la révocation de l'adoption.

**

Ni le texte de la proposition de loi, ni celui de la Commission ne modifient sensiblement la législation actuelle.

A l'alinéa 1er, la Commission a précisé que la révocation peut être demandée, le cas échéant, par l'un des adoptants.

Er werd immers opgemerkt dat, bij adoptie door beide echtgenoten, men in de mogelijkheid moet voorzien om de herroeping te laten aanvragen door een van hen, die alleen optreedt. B.v. indien de echtgenoot-adoptant betrekkingen heeft gehad met de geadopteerde dochter, zou de echtgenote-adoptante gerechtigd zijn de herroeping van de adoptie te vorderen.

Bovendien kunnen de echtgenoten-adoptanten uit de echt gescheiden zijn. In dat geval moet elke echtgenoot afzonderlijk de herroeping kunnen vragen.

Er is natuurlijk geen enkel bezwaar tegen dat de aanvraag tot herroeping hetzij tegelijkertijd, hetzij afzonderlijk door beide echtgenoten wordt ingediend.

Maar het is wel verstaan dat iedere echtgenoot om de herroeping van de adoptie kan verzoeken niet alleen ten aanzien van zichzelf maar ook, en eventueel zelfs uitsluitend, ten aanzien van de andere echtgenoot.

Indien de adoptie door beide echtgenoten werd gedaan en de rechtbank de herroeping slechts uitspreekt t.o.v. één van hen, blijft ze bestaan ten aanzien van de andere echtgenoot.

Deze adoptie is dan een adoptie door een alleenstaande persoon zodat, wanneer het herroepingsvonnis definitief wordt, de voogdij dient te worden georganiseerd overeenkomstig het derde lid van het door de Commissie voorgestelde artikel 362 (cf. sub art. 348 van het voorstel).

Er kan immers geen sprake van zijn de voogdij te organiseren overeenkomstig het tweede lid van hetzelfde artikel, aangezien de herroeping van de adoptie t.o.v. een van de echtgenoten niet gelijk staat met de onbekwaam- of afwezigheidsverklaring of het overlijden van die echtgenoot.

Het ware overigens ondenkbaar dat de familieraad leden van de familie van de echtgenoot zou tellen t.o.v. wie de adoptie herroepen is.

De voogdij over de minderjarige geadopteerde dient eveneens te worden geregeld in geval van herroeping van de adoptie door één enkele persoon en in geval van herroeping van de adoptie tegenover de twee adopterende echtgenoten.

Door die bepaling vult de door de Commissie voorgestelde tekst een leemte in de huidige wetgeving aan.

Artikel 360 van het Burgerlijk Wetboek bevat dienaangaande immers geen enkele regel. Daaruit volgt dat in de huidige stand van de wetgeving de ouderlijke macht over het minderjarige kind in dat geval aan de oorspronkelijke ouders toekomt.

Dit vloeit voort uit artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek, waarin enerzijds bepaald is dat het kind in zijn oorspronkelijke familie blijft, en bovendien, bij analogie, uit hetzelfde artikel, waarin anderzijds bepaald is dat, in geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid of overlijden van de adoptant, tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, de ouderlijke macht van rechtswege aan de bloedverwanten in opgaande lijn van laatstvernoemde behoort.

Het door de Commissie voorgestelde artikel 362 neemt die twee regels niet over.

Daaruit volgt dat de ouderlijke macht, in geval van volledige herroeping van de adoptie, niet toekomt aan de oorspronkelijke ouders.

Het is dus volstrekt nodig de voogdij te regelen.

Deze juridische toestand beantwoordt ten andere aan een feitelijke toestand.

Behoudens in enkele uitzonderlijke gevallen (adoptie door een familielid) heeft het kind immers ieder contact met zijn oorspronkelijke familie verloren.

On a fait observer, en effet, qu'en cas d'adoption par deux époux, il convient de prévoir que la révocation peut être demandée par l'un d'eux agissant seul. Par exemple, au cas où l'époux-adoptant aurait abusé de la fille adoptée, l'épouse-adoptante serait fondée à introduire une demande en révocation de l'adoption.

En outre, les époux-adoptants peuvent avoir divorcé. Dans ce cas, chaque époux doit pouvoir demander séparément la révocation.

Rien ne s'oppose évidemment à ce que la demande en révocation soit introduite par les deux époux, soit simultanément, soit séparément.

Mais il est entendu que chaque époux peut demander la révocation de l'adoption non seulement en ce qui le concerne mais également et, le cas échéant, même uniquement en ce qui concerne l'autre époux.

Si l'adoption avait été souscrite par les deux époux et que le tribunal ne la révoque qu'à l'égard de l'un d'eux, elle subsiste dans le chef de l'autre époux.

Cette adoption est alors une adoption souscrite par une personne seule, de telle sorte que lorsque le jugement de révocation devient définitif, la tutelle doit être organisée conformément au troisième alinéa de l'article 362 présenté par la Commission (voir sous art. 348 de la proposition).

Il ne peut, en effet, être question d'organiser la tutelle conformément à l'alinéa 2 de cet article puisque la révocation de l'adoption à l'égard de l'un des époux n'équivaut ni à l'interdiction, ni à l'absence déclarée, ni au décès de cet époux.

Il serait d'ailleurs impensable que le conseil de famille comprenne des membres de la famille de l'époux à l'égard duquel l'adoption est révoquée.

En cas de révocation de l'adoption faite par une personne seule et en cas de révocation de l'adoption à l'égard des deux époux adoptants, la tutelle de l'adopté mineur doit également être organisée.

Par cette disposition le texte présenté par la Commission comble une lacune de la législation actuelle.

En effet, l'article 360 du Code civil ne contient aucune règle à cet égard. Il en résulte que, dans l'état actuel de la législation, la puissance paternelle de l'enfant mineur revient, dans le cas envisagé, à ses parents d'origine.

Ceci découle de la disposition de l'article 348 du Code civil selon laquelle l'enfant reste dans sa famille naturelle et en outre, par analogie, de cette autre disposition du même article, selon laquelle, en cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, la puissance paternelle revient de plein droit aux ascendants de ce dernier.

L'article 362 proposé par la Commission ne reprend pas ces deux règles.

Il en résulte qu'en cas de révocation totale de l'adoption la puissance paternelle ne revient pas aux parents d'origine.

Il est donc indispensable d'organiser la tutelle.

Cette situation juridique correspond d'ailleurs à une situation de fait.

En effet, sauf dans quelques cas exceptionnels (adoption par un membre de la famille), l'enfant a perdu tout contact avec sa famille d'origine.

De voogdij wordt ingericht door de vrederechter van de woonplaats van het kind op het ogenblik dat de herroeping definitief wordt. De leden van de familieraad worden door de vrederechter vrij gekozen om de belangen van het kind zo goed mogelijk te behartigen.

Die bepaling steunt op dezelfde overwegingen die ten grondslag liggen aan de door de Commissie bepaalde voorschriften inzake vertegenwoordiging van de minderjarige geadopteerde bij de behandeling van de vordering tot herroeping.

Het is ondenkbaar dat de familieleden van de adoptant deel uitmaken van de familieraad, wanneer de adoptie herroepen is, en bovendien past het niet de voorschriften van Titel X van het eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek — luidens welke de familieraad verplicht moet bestaan uit leden van de oorspronkelijke familie van het kind — eenvoudig toe te passen.

De Commissie heeft zich derhalve uitgesproken voor een regeling die de in het derde lid van artikel 362 (cf. sub artikel 348 van het wetsvoorstel) bepaalde regeling benadert.

Niets belet echter dat, indien de omstandigheden zulks wettigen, leden van de oorspronkelijke familie, en eventueel zelfs de vader en de moeder, door de vrederechter worden gekozen om deel uit te maken van de familieraad of dat zij door de raad als voogd of toeziende voogd worden aangeduid.

In het vijfde lid heeft de Commissie, in overeenstemming met wat zij voor iedere fase van de procedure heeft bepaald, de vertegenwoordiging van de minderjarige geadopteerde geregeld.

Daar de herroeping een eigenlijke procedure is, heeft men gemeend dat de minderjarige geadopteerde, zelfs indien hij meer dan 15 jaar oud is, ook op dit gebied niet alleen kan optreden. En het is ondenkbaar dat de wettelijke vertegenwoordiger door de familie van de adoptant wordt aangewezen. Anderzijds is het niet wenselijk dat hij wordt aangewezen door de familie van de geadopteerde, waarmee deze laatste doorgaans geen betrekkingen meer onderhoudt en die, bovendien, vijandig zou kunnen staan tegenover de adoptant. Om die redenen heeft de Commissie, zoals in artikel 356 (tekst van de Commissie), bepaald dat de rechtbank, op verzoek van de procureur des Konings, een bijzondere voogd aanwijst, die belast is met de vertegenwoordiging van het minderjarige kind.

**

In het zevende lid wordt bepaald dat de rechtbank de bekendmaking van de herroeping in het *Belgisch Staatsblad* kan bevelen, indien zij zulks gepast oordeelt in het belang van derden.

De Commissie is de mening toegedaan dat voor de herroeping niet dezelfde discretie moet worden in acht genomen als voor de adoptie zelf.

Voor de adoptie is discretie geboden in het belang van het kind; derden worden er niet door benadeeld. Maar op het ogenblik van de herroeping kunnen dezen er een overwegend belang bij hebben het nieuwe statuut van het kind te kennen. Wanneer het kind b.v. door een vermogende familie werd geadopteerd, hebben derden er vanzelfsprekend belang bij te weten dat aan de adoptie een einde werd gemaakt en het kind niet meer tot bedoelde familie behoort.

De rechtbank oordeelt in welke gevallen de bekendmaking moet worden bevolen. Wordt die inderdaad bevolen, dan waakt de procureur des Konings ervoor dat die beslissing wordt uitgevoerd na de overschrijving van het beschikende gedeelte van het vonnis in de registers van de burgerlijke stand.

La tutelle est organisée par le juge de paix du domicile de l'enfant au moment où la révocation devient définitive. Les membres du conseil de famille sont librement choisis par le juge de paix au mieux des intérêts de l'enfant.

Cette disposition est fondée sur les mêmes considérations que celles qui sont à la base des règles prévues par la Commission en ce qui concerne la représentation de l'adopté mineur dans l'action en révocation.

D'une part, il n'est pas concevable que les membres de la famille de l'adoptant fassent partie du conseil de famille lorsque l'adoption est révoquée et, d'autre part, il est inopportun d'appliquer purement et simplement les règles du Titre X du Livre Ier du Code civil selon lesquelles le conseil de famille devra obligatoirement être composé des membres de la famille d'origine de l'enfant.

La Commission a dès lors opté pour un système qui se rapproche de celui qui est prévu au troisième alinéa de l'article 362 (voir sous l'article 348 de la proposition de loi).

Rien ne s'oppose cependant à ce que, lorsque les circonstances le justifient, des membres de la famille d'origine, éventuellement même les père et mère soient choisis par le juge de paix pour faire partie du conseil de famille ou soient désignés par ce conseil en qualité de tuteur ou de subrogé tuteur.

À l'alinéa 5, la Commission a, conformément à ce qu'elle a prévu pour chaque phase de la procédure, réglé la représentation de l'adopté mineur.

La révocation étant une procédure contentieuse, il a été estimé que l'adopté mineur, même âgé de plus de 15 ans, ne peut agir seul. Quant au représentant légal, il est impensable qu'il soit désigné par la famille de l'adoptant. Par ailleurs, il n'est pas souhaitable qu'il soit désigné par la famille de l'adopté avec laquelle celui-ci n'a, dans la plupart des cas, conservé aucun lien et qui, au surplus, pourrait être animée d'hostilité à l'égard de l'adoptant. Pour ces raisons, la Commission a prévu, comme à l'article 356 (texte de la Commission) que le tribunal désignera, à la demande du procureur du Roi, un tuteur spécial chargé de représenter l'enfant mineur.

**

À l'alinéa 7, il est prévu que le tribunal peut, s'il le juge opportun dans l'intérêt des tiers, ordonner que la révocation soit publiée au *Moniteur belge*.

La Commission estime que les motifs de discrétion existant en matière d'adoption ne se justifient pas pour la révocation.

La discrétion, en ce qui concerne l'adoption, s'impose dans l'intérêt de l'enfant et ne cause pas de préjudice aux tiers. Mais au moment de la révocation, l'intérêt pour les tiers de connaître le nouveau statut de l'enfant peut devenir prépondérant. Lorsque, par exemple, l'enfant a été adopté par une famille fortunée, les tiers ont un intérêt manifeste à savoir qu'il est mis fin à l'adoption et que l'enfant n'appartient plus à cette famille.

Le tribunal appréciera dans quels cas il y a lieu d'ordonner la publication. Si celle-ci est ordonnée, le procureur du Roi veillera à l'exécution de cette décision après que le dispositif du jugement aura été transcrit dans les registres de l'état civil.

Artikel 360ter.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :
Nihil.

Tekst van het wetsvoorstel :

360ter. — § 1. Aanneming staat zowel voor Belgen als vreemdelingen open. De essentiële voorwaarden en de gevolgen van de aanneming worden door de nationale wet van het aangenomen kind beheerst. Zo het aangenomen kind vaderlandloos is, wordt de wet van zijn woonplaats toegepast.

§ 2. Een in het buitenland door een Belgisch onderdaan, als aannemende of als aangenomen kind, verworven aanneming kan aan het exequatur van de bij artikel 355 bepaalde Belgische rechtbank worden onderworpen.

De aanneming wordt erkend zo de bij § 1 gestelde voorwaarden op het ogenblik dat de aanneming is tot stand gekomen of daarna vervuld zijn.

De bij de artikelen 355 tot 359 bepaalde procedure is van toepassing, behalve dat de rechtbank uitspraak doet in de volgende bewoordingen : « De aanneming wordt erkend » of « De aanneming wordt niet erkend ».

Op verzoek van een der partijen, bevestigt de griffier op de akte, die het bewijs vormt van de oorspronkelijke aanneming, de erkenning van de in het buitenland uitgesproken aanneming.

§ 3. Overgangsbepaling.

De bepalingen van § 1 van dit artikel tasten de geldigheid van de vroeger tot stand gekomen aannemingen door toepassing van afwijkende conflictenregels niet aan.

Tekst van de Commissie :

Nihil.

**

Zoals uitgelegd is bij de bespreking van artikel 344, heeft de Commissie zich aangesloten bij het advies van het departement van Justitie, volgens hetwelk het niet past gedetailleerde voorschriften van internationaal privaatrecht in de wet op te nemen.

HOOFDSTUK II.

Adoptieve wetgeving.

Artikel 360quater.

Tekst van het Burgerlijk Wetboek :
Nihil.

Tekst van het wetsvoorstel :

360quater. — § 1. De wetgeving door aanneming kan slechts aangevraagd worden door niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten gezamenlijk, die de bij artikel 344 vereiste voorwaarden vervullen.

Zij kan slechts worden toegestaan ten gunste van kinderen die jonger zijn dan 15 jaar.

Het kind, dat aangenomen werd vóór de bij het vorige lid bepaalde leeftijd kan, zolang het minderjarig is, gewettigd worden door aanneming, wanneer de andere voorwaarden van de wetgeving door aanneming vervuld zijn,

Article 360ter.

Texte du Code civil :
Néant.

Texte de la proposition de loi :

360ter. — § 1. L'adoption est ouverte aux Belges et aux étrangers. Les conditions de fond et les effets de l'adoption sont régis par la loi nationale de l'adopté. Si l'adopté n'a pas de nationalité, la loi de son domicile est appliquée.

§ 2. Une adoption acquise à l'étranger par un ressortissant belge, en qualité d'adoptant ou en qualité d'adopté, peut être soumise à l'exequatur du tribunal belge désigné par l'article 355.

L'adoption est reconnue si les conditions voulues par le § 1 étaient remplies au moment où l'adoption a été acquise ou à un moment postérieur.

La procédure prévue par les articles 355 à 359 est applicable, sauf que la juridiction se prononcera en ces termes : « L'adoption est reconnue » ou « L'adoption n'est pas reconnue ».

A la demande de l'une des parties, la reconnaissance de l'adoption prononcée à l'étranger est certifiée, par le greffier, sur l'acte qui établit la preuve de l'adoption originaire.

§ 3. Disposition transitoire.

Les dispositions du § 1 du présent article ne portent pas atteinte à la validité des adoptions acquises antérieurement par application de règles de conflit divergentes.

Texte de la Commission :

Néant.

**

Ainsi qu'il a été exposé à l'occasion de l'examen de l'article 344, la Commission s'est ralliée à l'avis du département de la Justice qui estime inopportun d'inscrire dans la loi des règles détaillées de droit international privé.

CHAPITRE II.

De la légitimation adoptive.

Art. 360quater.

Texte du Code civil :
Néant.

Texte de la proposition de loi :

360quater. — § 1. La légitimation adoptive ne peut être demandée que conjointement par des époux non séparés de corps remplissant les conditions exigées par l'article 344.

Elle n'est permise qu'en faveur des enfants âgés de moins de 15 ans.

L'enfant qui a été adopté avant l'âge prévu à l'alinéa précédent peut faire l'objet, tant qu'il est mineur, d'une légitimation adoptive, lorsque les autres conditions de la légitimation adoptive sont remplies tant dans la personne

zowel in hoofde van de echtgenoten die om de wettiging door aanneming verzoeken als in hoofde van het kind dat er het voorwerp van moet zijn.

De geboorte van kinderen van de aannemenden is geen beletsel voor de omzetting van de aanneming in wettiging door aanneming.

§ 2. Het overeenkomstig artikel 355 ingediende verzoekschrift dient te vermelden dat de partijen het voordeel wensen te bekomen van de wettiging door aanneming. De rechtbank gaat te werk zoals inzake aanneming en beslist als volgt: « Er bestaat aanleiding tot wettiging door aanneming » of « Er bestaat geen aanleiding tot wettiging door aanneming ».

§ 3. De wettiging door aanneming verleent aan het kind dezelfde rechten en legt het dezelfde plichten op als indien het gesproken was uit het huwelijk van de aannemende personen. Indien nochtans een of meerdere ascendenten van de bewerkers van de wettiging door aanneming er hun instemming niet mee betuigd hebben bij authentieke akte, zullen het kind en deze ascendenten niet tot wederkerige onderhoudsplicht gebonden zijn en zij zullen niet de hoedanigheid van reservataire erfgenamen hebben in hun wederzijdse nalatenschappen.

De kinderen die de wettiging door aanneming genieten houden op deel uit te maken van hun oorspronkelijke familie, onder voorbehoud van de bij artikelen 162 en 163 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde verbodsbepalingen inzake huwelijk. De erkenning of de wettiging van een natuurlijk kind door een derde, na de wettiging door aanneming, is uitgesloten.

§ 4. De wettiging door aanneming is onherroepelijk.

§ 5. Onder voorbehoud van de bijzondere bepalingen die uit voorgaande paragrafen voortvloeien, zijn de bepalingen van de artikelen 343, 344, 345, lid 1, 346, lid 4, 346bis, 346ter, 347, 350, 351, lid 1 en lid 2, 354 tot 360 en 360ter, betreffende de aanneming, toepasselijk op de wettiging door aanneming.

§ 6. Overgangsbepaling.

De pleegouders, die niet van tafel en bed gescheiden zijn, mogen, bij gewoon verzoekschrift, aan de burgerlijke rechtbank gericht, het voordeel van de wettiging door aanneming vragen ten voordele van hun minderjarige aangenomen kinderen, de wijziging van de voornamen inbegrepen, wanneer de aanneming tot stand is gekomen vóór de inwerkingtreding van deze wet. De wettiging door aanneming, bij vonnis uitgesproken en overgeschreven overeenkomstig artikel 357, heeft alle bij dit artikel bepaalde gevolgen evenals die welke voortspruiten uit de bepalingen waarnaar er door dit artikel verwezen wordt.

Deze bepaling is eveneens toepasselijk wanneer de oorspronkelijke aanneming uitging van slechts één van beide echtgenoten, wanneer één van de aannemende echtgenoten overleden is of wanneer de aannemende personen kinderen hebben gekregen.

Tekst van de Commissie :

369. — § 1. De adoptieve wettiging is alleen toegelaten ten voordele van kinderen die, op het ogenblik dat daartoe de akte wordt opgemaakt of het exploit tot inleiding van de vordering wordt ingediend, de leeftijd van 15 jaar niet hebben bereikt.

Ze kan alleen gevraagd worden tegelijk door twee niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten, die de voorwaarden vervullen, bepaald bij de eerste paragraaf van artikel 344.

des époux qui demandent la légitimation adoptive que dans celle de l'enfant qui doit en faire l'objet.

La survenance d'enfants aux adoptants ne fait pas obstacle à la conversion de l'adoption en légitimation adoptive.

§ 2. La requête déposée, conformément à l'article 355, doit mentionner que les parties désirent bénéficier de la légitimation adoptive. Le tribunal procède comme en matière d'adoption et prononce en ces termes : « Il y a lieu à légitimation adoptive » ou « Il n'y a pas lieu à légitimation adoptive ».

§ 3. La légitimation adoptive donne à l'enfant les mêmes droits et les mêmes obligations que s'il était né du mariage des adoptants. Toutefois, si un ou plusieurs des ascendants des auteurs de la légitimation adoptive n'ont pas donné leur adhésion à celle-ci dans un acte authentique, l'enfant et ces ascendants ne se devront pas d'aliments et n'auront pas qualité d'héritiers réservataires dans leurs successions réciproques.

Les enfants bénéficiant de la légitimation adoptive cessent d'appartenir à leur famille d'origine, sous réserve des prohibitions au mariage visées aux articles 162 et 163 du Code civil. La reconnaissance ou la légitimation d'un enfant naturel, faite par un tiers postérieurement à la légitimation adoptive, est exclue.

§ 4. La légitimation adoptive est irrévocable.

§ 5. Sous réserve des dispositions particulières résultant des paragraphes qui précèdent, les dispositions des articles 343, 344, 345, al. 1er, 346, al. 4, 346bis, 346ter, 347, 350, 351, al. 1 et 2, 354 à 360 et 360ter, relatives à l'adoption sont applicables à la légitimation adoptive.

§ 6. Disposition transitoire.

Les parents adoptifs non séparés de corps pourront solliciter, par simple requête adressée au tribunal civil, le bénéfice de la légitimation adoptive en faveur de leurs enfants adoptés mineurs, y compris la modification des prénoms, lorsque l'adoption a été acquise antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi. La légitimation adoptive, prononcée par jugement et transcrite conformément à l'article 357, produit tous les effets prévus par le présent article et les dispositions auxquelles il est renvoyé par celui-ci.

Cette disposition est également applicable lorsque l'adoption originaire émanait d'un seul des deux époux, lorsque l'un des époux adoptants est décédé ou lorsque des enfants sont survenus aux adoptants.

Texte de la Commission :

369. — § 1. La légitimation adoptive n'est permise qu'en faveur des enfants qui n'ont pas atteint l'âge de 15 ans au moment de l'acte qui en est dressé ou au moment de l'exploit par lequel la demande en est introduite.

Elle ne peut être demandée que simultanément par deux époux non séparés de corps et réunissant les conditions prévues au premier paragraphe de l'article 344.

§ 2. Zij kan echter ook worden gevraagd door de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de wettige vader of moeder van het kind.

In dit geval en in het geval van adoptieve wettiging van het natuurlijk of adoptief kind van een der echtgenoten door beiden, volstaat het dat de verzoekers :

1° ouder zijn dan 21 jaar;

2° 10 jaar ouder zijn dan het kind.

§ 3. In geval van overlijden van de beide echtgenoten die door adoptie hebben gewettigd, kan een nieuwe adoptieve wettiging plaatshebben.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van de beide echtgenoten die hebben geadopteerd of van de persoon die alleen heeft geadopteerd en in geval van herroeping van de door twee echtgenoten gedane adoptie of van de door één enkel persoon gedane adoptie.

Bij overlijden van een van de echtgenoten die door adoptie hebben gewettigd, kan, in voorkomend geval, een nieuwe adoptieve wettiging worden gedaan door de nieuwe echtgenoot van de andere.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van een van de echtgenoten die hebben geadopteerd en in geval van herroeping, ten aanzien van een van de adoptanten, van de door twee echtgenoten gedane adoptie.

§ 4. Door de adoptieve wettiging verkrijgt het kind de naam van de man, die zonder meer in de plaats komt van de naam van het kind.

Indien de man en het kind dezelfde naam hebben, wordt in de naam van het kind geen wijziging aangebracht.

§ 5. De erkenning van het kind na het vonnis of het arrest dat de adoptieve wettiging homologeert of uitspreekt, laat deze laatste met al haar gevolgen bestaan.

De wettiging van het kind na bedoeld vonnis of arrest, heeft alleen gevolgen wanneer zij uitgaat van de echtgenoten die door adoptie hebben gewettigd of, indien een van beiden overleden is, van de overlevende echtgenoot.

§ 6. Door de adoptieve wettiging verkrijgen het kind en zijn afstammelingen hetzelfde statuut en dezelfde rechten en verplichtingen die zij zouden hebben als het kind gesproken was uit het huwelijk van de personen die gewettigd hebben door adoptie.

Indien echter een of meer bloedverwanten in de opgaande lijn van hen die adoptief hebben gewettigd hun instemming daartoe in een authentieke akte niet hebben gegeven, zijn die bloedverwanten in de opgaande lijn en het kind en zijn afstammelingen elkaar geen levensonderhoud verschuldigd en zijn ze geen legitimaris in hun wederzijdse nalatenschappen, al hebben ze daarbij de hoedanigheid van erfgenaam.

De bloedverwanten in de opgaande lijn kunnen te allen tijde hun instemming tot de adoptieve wettiging geven. De instemming die door een bloedverwant in de opgaande lijn wordt gegeven na de uitspraak van het vonnis of het arrest waarbij de adoptieve wettiging wordt gehomologeerd of uitgesproken, verschaft echter aan deze bloedverwant geen aanspraak op levensonderhoud.

Behoudens de verbodsbepalingen inzake huwelijk in de artikelen 161 tot 164, houdt het kind dat adoptief gewettigd is, op tot zijn oorspronkelijke familie te behoren.

§ 7. De adoptieve wettiging is onherroepelijk.

§ 8. Partijen kunnen in elke stand van het geding hun vordering tot adoptieve wettiging wijzigen in een vordering tot adoptie.

§ 2. Toutefois, elle peut également être demandée par le conjoint non séparé de corps du père ou de la mère légitime de l'enfant.

Dans ce cas ainsi que dans le cas où il s'agit de la légitimation adoptive de l'enfant naturel ou adoptif d'un des époux par les deux conjoints, il suffit pour les demandeurs :

1° d'être âgés de plus de 21 ans.

2° d'avoir 10 ans de plus que l'enfant.

§ 3. En cas de décès des deux époux qui ont légitimé par adoption, une nouvelle légitimation adoptive peut avoir lieu.

Il en est de même en cas de décès des deux époux qui ont adopté ou de la personne qui a adopté seule et en cas de révocation de l'adoption faite par deux époux ou de l'adoption faite par une personne seule.

En cas de décès de l'un des époux qui ont légitimé par adoption, une nouvelle légitimation adoptive peut être faite, le cas échéant, par le nouveau conjoint de l'autre époux.

Il en est de même en cas de décès de l'un des époux qui ont adopté et en cas de révocation, en ce qui concerne l'un des adoptants, de l'adoption faite par deux époux.

§ 4. La légitimation adoptive confère le nom du mari à l'enfant en le substituant purement et simplement au nom de ce dernier.

Si le mari et l'enfant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant.

§ 5. La reconnaissance de l'enfant, postérieure au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant la légitimation adoptive, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets.

La légitimation de l'enfant, postérieure au dit jugement ou arrêt, ne produit ses effets que lorsqu'elle émane, soit des époux qui ont légitimé par adoption, soit, en cas de décès de l'un d'eux, de l'époux survivant.

§ 6. La légitimation adoptive confère à l'enfant et à ses descendants le même statut et les mêmes droits et obligations qu'ils auraient si l'enfant était issu du mariage des personnes qui ont légitimé par adoption.

Toutefois, si un ou plusieurs des ascendants des auteurs de la légitimation adoptive n'ont pas donné leur adhésion à celle-ci dans un acte authentique, ces ascendants et l'enfant et ses descendants ne se doivent pas d'aliments et, tout en ayant qualité d'héritier dans leurs successions réciproques, n'y sont cependant pas réservataires.

L'adhésion des ascendants à la légitimation adoptive peut être donnée à tout moment. Toutefois, l'adhésion donnée par un ascendant après le prononcé du jugement ou de l'arrêt homologuant ou prononçant la légitimation adoptive, n'entraîne pas de créance alimentaire en faveur de cet ascendant.

Sous réserve de prohibitions au mariage prévues aux articles 161 à 164, les enfants bénéficiant de la légitimation adoptive cessent d'appartenir à leur famille d'origine.

§ 7. La légitimation adoptive est irrévocable.

§ 8. Les parties peuvent en tout état de cause transformer leur demande en légitimation adoptive en demande en adoption.

§ 9. Behoudens de bijzondere bepalingen in de vorige paragrafen zijn de artikelen 346 tot 358, 360 en 361 toepasselijk op de adoptieve wetgeving. Wanneer zij echter krachtens de artikelen 349 en 350 beslissen, doen de Hoven en rechtbanken uitspraak in de volgende bewoordingen: « De adoptieve wetgeving wordt gehomologeerd » of « De adoptieve wetgeving wordt niet gehomologeerd ».

370. — § 1. Het kind dat vóór de leeftijd van 15 jaar door twee echtgenoten werd geadopteerd, kan later door dezen gewettigd worden door adoptie. Hetzelfde geldt wanneer het aanvankelijk door een enkele echtgenoot werd geadopteerd.

§ 2. De adoptieve wetgeving is alleen toegelaten ten voordele van kinderen die de leeftijd van 21 jaar niet hebben bereikt op het ogenblik dat daartoe de akte wordt opge maakt of het exploit tot inleiding van de vordering wordt ingediend. Zij valt onder de regels van het vorige artikel, behoudens de in dit artikel bepaalde afwijkingen.

§ 3. Zo bij de aanvankelijke adoptie de naam van de adoptant bij de naam van de geadopteerde gevoegd werd, kunnen naar het geval, de partijen in de akte van adoptieve wetgeving overeenkomen of de aanleggers in het geding tot de uitspraak ervan vorderen dat de naam van de man aan de naam van het kind wordt toegevoegd, tenzij de man en het kind dezelfde naam hebben.

§ 4. Zo bij de aanvankelijke adoptie de artikelen 348 tot 351 werden toegepast en de latere adoptieve wetgeving gevorderd wordt overeenkomstig artikel 352, kan de rechtbank deze uitspreken zodra zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van de ouders of van de familierraad een misbruik is.

§ 5. Zo bij de aanvankelijke adoptie artikel 352 werd toegepast, is de toestemming van de familierraad, bedoeld in artikel 347, niet vereist. De toestemming van de ouders, bedoeld in hetzelfde artikel, is alleen vereist voor zover hun weigering tot toestemming tot de adoptie niet werd geoordeeld een misbruik te zijn.

Wanneer bij toepassing van het vorige lid, de vader noch de moeder in de adoptieve wetgeving hoeven toe te stemmen, dan wordt deze gevraagd overeenkomstig de artikelen 348 tot 351 en wordt het kind dat jonger is dan 15 jaar, naar het geval, vertegenwoordigd door de persoon die de familierraad, bedoeld in het tweede of derde lid van artikel 362, daartoe aanwijst.

**

Le leden van de Commissie hebben langdurig de vraag besproken of het wel nuttig is de adoptieve wetgeving in onze wetgeving in te voeren.

Sommige leden hebben opgemerkt dat de gevolgen van de gewone adoptie, zoals zij in dit wetsvoorstel zijn uitgewerkt, zeer weinig verschillen van die van de adoptieve wetgeving.

Het verschil beperkt zich hiertoe dat bij adoptieve wetgeving iedere band tussen het kind en zijn oorspronkelijke familie wordt verbroken, zodat de verplichting tot uitkering van onderhoud en het erfrecht tussen hen wegvallen; tussen het kind en de familie van de adoptanten wordt daarentegen een erfrecht in het leven geroepen.

De Commissie meent niettemin dat het van belang is de adoptieve wetgeving in te voeren, omdat deze de volledige gelijkstelling van het kind met een wettig kind met zich brengt.

Zij heeft zich aangesloten bij het standpunt van de auteurs van het voorstel die een nieuwe vorm van adoptie in een brede zin hebben willen instellen, door deze toegan-

§ 9. Sous réserve des dispositions particulières prévues aux précédents paragraphes, les articles 346 à 358, 360 et 361 sont applicables à la légitimation adoptive. Toutefois, en statuant en vertu des articles 349 et 350, les Cours et tribunaux prononcent en ces termes: « La légitimation adoptive est homologuée » ou « La légitimation adoptive n'est pas homologuée ».

370. — § 1. L'enfant qui, avant l'âge de 15 ans, a été adopté par deux époux, peut ultérieurement être légitimé par adoption par ceux-ci. Il en est de même lorsque l'adoption originaire a été faite par un seul des époux.

§ 2. La légitimation adoptive n'est permise qu'en faveur des enfants qui n'ont pas atteint l'âge de 21 ans au moment de l'acte qui en est dressé ou au moment de l'exploit par lequel la demande en est introduite. Elle est soumise aux règles énoncées à l'article précédent, sauf les dérogations prévues au présent article.

§ 3. Si, lors de l'adoption originaire, le nom de l'adoptant a été ajouté au nom de l'adopté, il est loisible, selon le cas, aux parties de convenir dans l'acte de légitimation adoptive, ou aux demandeurs de postuler dans l'instance en prononciation de celle-ci, que le nom du mari soit ajouté au nom de l'enfant, à moins que le mari et l'enfant n'aient le même nom.

§ 4. Si, lors de l'adoption originaire, il a été fait application des articles 348 à 351, et que la légitimation adoptive ultérieure est poursuivie conformément à l'article 352, le tribunal peut prononcer celle-ci dès qu'il juge abusif le refus de consentement opposé par les père et mère ou par le conseil de famille.

§ 5. Si, lors de l'adoption originaire, il a été fait application de l'article 352, le consentement du conseil de famille, prévu à l'article 347, n'est pas requis. Le consentement des père et mère, prévu au même article, n'est requis que pour autant que leur refus de consentir à l'adoption n'a pas été jugé abusif.

Si, en application de l'alinéa précédent, ni le père ni la mère ne doivent consentir à la légitimation adoptive, celle-ci est demandée conformément aux articles 348 à 351 et l'enfant âgé de moins de 15 ans est, selon le cas, représenté par la personne désignée à cet effet par le conseil de famille prévu au deuxième ou au troisième alinéa de l'article 362.

**

Les membres de la Commission ont longuement débattu le point de savoir s'il est bien utile d'introduire la légitimation adoptive dans notre législation.

Certains membres ont fait observer que les effets de l'adoption simple, tels qu'ils ont été mis au point par la présente proposition de loi diffèrent très peu des effets de la légitimation adoptive.

La différence se réduit à ce que la légitimation adoptive, rompant tout lien entre l'enfant et sa famille d'origine, supprime entre ceux-ci l'obligation alimentaire et la vocation héréditaire; par contre elle crée une vocation héréditaire entre l'enfant et la famille des adoptants.

La Commission a néanmoins estimé qu'il y a intérêt à instituer la légitimation adoptive parce que celle-ci assimile complètement l'enfant à un enfant légitime.

Elle s'est ralliée au point de vue des auteurs de la proposition qui ont voulu instaurer cette nouvelle forme d'adoption dans un sens large en l'ouvrant à tous les enfants âgés

kelijk te maken voor alle kinderen onder de 15 jaar en zelfs, onder bepaalde voorwaarden, voor alle minderjarige kinderen.

Daardoor gaat het voorstel verder dan de Franse wet, die de adoptieve wettiging slechts toelaat ten voordele van kinderen onder de 7 jaar, die door hun ouders werden verlaten of wier ouders onbekend of overleden zijn.

Dat de instelling van de adoptieve wettiging voor verlaten kinderen nuttig is, staat buiten kijf. Het voorstel is er volkomen op gericht een familiekring te geven aan kinderen die zulks nodig hebben.

Maar het lijkt niet onontbeerlijk de adoptieve wettiging enkel aan verlaten kinderen voor te behouden. Er is geen bezwaar tegen dat de adoptieve wettiging regel wordt en de gewone adoptie uitzondering.

De Commissie is van mening dat men in deze aangelegenheid vertrouwen moet stellen in de rechtbanken die over de gepastheid van de gevraagde adoptieve wettiging zullen oordelen.

In feite zullen zij geneigd zijn de adoptieve wettiging toe te staan ten voordele van verlaten kinderen, doch zij zullen omzichtiger te werk gaan wanneer het kind een familie heeft.

*
**

De Commissie heeft ook nog een subsidiaire vraag besproken. Is het verantwoord adoptieve wettiging toe te laten wanneer de adoptanten wettige kinderen hebben, zoals beslist werd voor de gewone adoptie?

Hier werd bevestigend geantwoord. Men is van mening dat men in de eerste plaats het belang van het kind in aanmerking moet nemen. Zo er ernstige bezwaren rijzen, zullen deze door de rechtbanken worden afgewogen.

*
**

De door de Commissie voorgestelde tekst loopt in zekere mate gelijk met de voorschriften in verband met de gewone adoptie.

Paragrafen 1 en 2 van het door de Commissie voorgestelde artikel 369 stellen de algemene voorwaarden vast, waaraan de adoptieve wettiging onderworpen is.

Het kind mag de leeftijd van 15 jaar niet bereikt hebben op het ogenblik waarop de procedure (vrijwillige of eigenlijke) wordt ingezet. De adoptanten, die alleen maar echtgenoten mogen zijn, die niet gescheiden van tafel en bed zijn, moeten beantwoorden aan de door artikel 344 opgelegde leeftijdsvoorwaarden.

*
**

In § 3 wordt bepaald in welke gevallen een tweede adoptieve wettiging mag plaats hebben (vgl. art. 345).

*
**

Paragraaf 4 van artikel 369 bepaalt dat door de adoptieve wettiging de naam van de echtgenoot aan het kind wordt gegeven in de plaats van diens eigen naam.

De partijen kunnen dus niet overeenkomen dat de naam van de echtgenoot aan die van het kind wordt toegevoegd, zoals dit wel veroorloofd is bij gewone adoptie, overeenkomstig het door de Commissie voorgestelde artikel 359 (art. 347 van het wetsvoorstel).

Dit voorschrift is noodzakelijk aangezien het kind gelijkgesteld wordt met een wettig kind.

Voor het overige zijn de door de Commissie voorgestelde artikelen 360 en 361 (verandering van de voornamen) van toepassing.

*
**

de moins de 15 ans et même, sous certaines conditions, à tous les enfants mineurs.

Ainsi, la proposition dépasse la portée de la loi française qui ne permet la légitimation adoptive qu'en faveur des enfants âgés de moins de 7 ans, abandonnés par leurs parents ou dont les parents sont inconnus ou décédés.

Il n'est pas douteux qu'il est utile d'instaurer la légitimation adoptive en faveur des enfants abandonnés. La proposition est toute entière axée sur la préoccupation de procurer un milieu familial aux enfants qui en ont besoin.

Mais il ne semble pas indispensable de réserver la légitimation adoptive aux seuls enfants abandonnés. Il n'y a pas d'objection majeure à ce que la légitimation adoptive devienne la règle et l'adoption simple, l'exception.

La Commission est d'avis qu'en cette matière, il convient de faire confiance aux tribunaux qui jugeront de l'opportunité de la légitimation adoptive demandée.

En fait, les tribunaux seront enclins à l'autoriser largement en faveur des enfants abandonnés et se montreront plus circonspects lorsque l'enfant a une famille.

*
**

La Commission a encore examiné une question subsidiaire. Est-il justifié d'autoriser la légitimation adoptive lorsque les adoptants ont des enfants légitimes, ainsi que cela a été admis pour l'adoption simple?

Il a été répondu par l'affirmative. On estime qu'il faut, avant tout, considérer l'intérêt de l'enfant. Si des objections sérieuses se présentent, les tribunaux en tiendront compte dans leur appréciation.

*
**

Le texte présenté par la Commission observe un certain parallélisme avec les dispositions relatives à l'adoption simple.

Les §§ 1 et 2 de l'article 369 présentés par la Commission fixent les conditions générales auxquelles est soumise la légitimation adoptive.

L'enfant ne doit pas avoir atteint l'âge de 15 ans au moment où débute la procédure (gracieuse ou contentieuse). Les adoptants, qui ne peuvent être que des époux non séparés de corps, doivent réunir les conditions d'âge prévues à l'article 344.

*
**

Le § 3 détermine dans quels cas une seconde légitimation adoptive peut avoir lieu (comp. art. 345).

*
**

Le § 4 de l'article 369 prévoit que la légitimation adoptive confère le nom du mari à l'enfant en le substituant au nom propre de ce dernier.

Les parties ne peuvent donc pas convenir que le nom du mari soit ajouté à celui de l'enfant, ainsi que le permet, en cas d'adoption simple, l'article 359 présenté par la Commission (art. 347 de la proposition de loi).

Cette règle s'impose du fait que l'enfant est assimilé à un enfant légitime.

Pour le surplus, les articles 360 et 361 présentés par la Commission (changement des prénoms) sont applicables.

*
**

Paragraaf 5 van artikel 369 regelt de gevolgen van de erkenning en de wettiging van het kind na het vonnis of arrest, waardoor de adoptieve wettiging wordt gehomologeerd of uitgesproken.

Deze bepaling stemt overeen met die van artikel 363 (art. 349 van het wetsvoorstel), behalve hierin dat ze geen onderscheid maakt tussen erkenning door een derde en erkenning door de echtgenoten of door een van de echtgenoten die het kind wettigen door adoptie. Een dergelijk onderscheid is overbodig ingevolge het statuut van het door adoptie gewettigde kind.

**

Paragraaf 6 van artikel 369 bepaalt dat het door adoptie gewettigde kind ophoudt deel uit te maken van zijn oorspronkelijke familie en dat dit kind en zijn afstammelingen hetzelfde statuut en dezelfde rechten en verplichtingen hebben die zij zouden hebben, indien het kind was geboren uit het huwelijk van de personen die het door adoptie hebben gewettigd.

Deze bepaling stelt het kind gelijk met een wettig kind. Tegenover de familieleden van de echtgenoten die het door adoptie hebben gewettigd heeft het derhalve dezelfde rechten en verplichtingen als een wettig kind.

In dit verband heeft de Commissie, in de door haar voorgestelde bepaling, met opzet de termen van artikel 333 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de gewettigde kinderen overgenomen.

Daaruit volgt dat de familieleden van de echtgenoten die het kind gewettigd hebben door adoptie, hunnerzijds tegenover dit kind dezelfde rechten en verplichtingen hebben, die zij zouden hebben indien het een wettig kind betrof. Eventueel zullen zij dus van dit kind kunnen erven, zoals volle broers en zusters of zoals grootouders, ooms of tantes, neven of nichten.

Om alle mogelijke betwistingen te voorkomen, worden in de tekst van de Commissie niet alleen de bewoordingen van artikel 333 overgenomen, maar in het algemeen wordt daarin gesteld dat het kind het statuut van een wettig kind geniet om duidelijk te maken dat het als dusdanig moet worden behandeld, niet alleen in zijn betrekkingen met de familie, maar op alle gebied, d.w.z. zowel inzake nationaliteit als op het gebied van het sociaal recht en in alle andere aangelegenheden.

Steeds met hetzelfde doel heeft de Commissie bepaald dat het statuut van het door adoptie gewettigde kind een weerslag zal hebben op het statuut zomede op de rechten en verplichtingen van zijn afstammelingen.

Op de hierboven bepaalde regels zijn er nochtans twee uitzonderingen gemaakt.

De eerste heeft betrekking op de adelsrechten.

Het derde lid van het door de Commissie voorgestelde artikel 360 (zie art. 347 van het wetsvoorstel) dat bij artikel 369, § 9, op de adoptieve wettiging toepasselijk wordt gemaakt, bepaalt dat de adoptie geen enkel adelrechtelijk gevolg heeft.

Hetzelfde geldt dus in geval van adoptieve wettiging.

De tweede uitzondering betreft het erfrecht en de verplichting tot uitkering van onderhoud tussen het kind en zijn afstammelingen enerzijds, en de ascendenten van degenen die het kind door adoptie hebben gewettigd anderzijds.

Indien genoemde ascendenten hun instemming niet hebben betuigd met de adoptieve wettiging in een authentieke akte — die een akte « ad hoc » kan zijn of welke andere akte ook, zoals b.v. een authentiek testament — dan zijn zij en het kind en zijn afstammelingen geen levensonderhoud verschuldigd en treden zij in hun wederzijdse nalaten-

Le § 5 de l'article 369 règle les effets de la reconnaissance et de la légitimation de l'enfant, survenues après le jugement ou l'arrêt qui homologue ou prononce la légitimation adoptive.

Cette disposition est analogue à celle de l'article 363 (349 de la proposition de loi), sauf qu'elle ne fait pas la distinction entre la reconnaissance souscrite pour un tiers et celle souscrite par les époux ou par l'un des époux qui légitime par adoption. Pareille distinction est superflue en raison du statut de l'enfant légitimé par adoption.

**

Le § 6 de l'article 369 prévoit que l'enfant légitimé par adoption cesse d'appartenir à sa famille d'origine et que lui et ses descendants ont le même statut et les mêmes droits et obligations qu'ils auraient si l'enfant était issu du mariage des personnes qui l'ont légitimé par adoption.

Cette disposition assimile l'enfant à un enfant légitime. Il a donc, envers les membres de la famille des époux légitimant par adoption, les mêmes droits et obligations qu'un enfant légitime.

A cet égard, la disposition présentée par la Commission reprend intentionnellement les termes de l'article 333 du Code civil relatif aux enfants légitimés.

Il en résulte que les membres de la famille des époux légitimant par adoption ont eux aussi les mêmes droits et obligations à l'égard de l'enfant que ceux qu'ils auraient si l'enfant était un enfant légitime. Ils seront donc, le cas échéant, appelés à la succession de cet enfant au même titre que des frères et sœurs germains ou que des grands-parents, des oncles ou tantes, neveux ou nièces.

Afin d'éviter toute contestation possible, le texte de la Commission ne reprend pas seulement les termes de l'article 333 mais il dispose d'une façon générale que l'enfant aura le statut d'enfant légitime afin de bien faire ressortir qu'il doit être traité comme tel, non seulement dans ses rapports avec les membres de la famille, mais à tous égards, c'est-à-dire en matière de nationalité, de droit social et en toute autre matière.

Dans le même but, la Commission a, en outre, prévu expressément que le statut de l'enfant légitimé par adoption aura une répercussion sur le statut et sur les droits et obligations de ses descendants.

Il y a cependant deux exceptions aux règles énoncées ci-dessus.

La première concerne les droits nobiliaires.

L'article 360 proposé par la Commission (voir art. 347 de la proposition de loi), qui est rendu applicable à la légitimation adoptive par le § 9 de l'article 369, dispose en son troisième alinéa que l'adoption ne produit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Il en est donc de même en cas de légitimation adoptive.

La seconde exception concerne les droits successoraux et l'obligation alimentaire entre l'enfant et ses descendants d'une part, et les ascendants des auteurs de la légitimation adoptive, d'autre part.

Si ces ascendants n'ont pas donné leur adhésion à la légitimation adoptive, dans un acte authentique, qui peut être un acte « ad hoc » ou tout autre acte, tel un testament authentique, ces ascendants et l'enfant et ses descendants ne se doivent pas d'aliments et n'ont pas qualité d'héritiers réservataires dans leurs successions réciproques. Il en

schappen niet als legitimaris op. Daaruit volgt met name dat bedoelde ascendenten het recht behouden het kind te ont-erven.

De Commissie is van mening dat deze uitzondering noodzakelijk is om aan de ascendenten van degenen die het kind door adoptie hebben gewettigd niet een legitimaris op te dringen. Doch hetzelfde geldt niet voor de andere familieleden van de echtgenoten die een kind door adoptie wettigen, aangezien het kind voor hen nooit een legitimaris kan zijn en de adoptieve wettiging hun recht om over hun goederen te beschikken in geen dele aantast.

De bloedverwanten in de opgaande linie mogen ten alle tijde hun instemming betuigen met de adoptieve wettiging. Indien die toestemming evenwel gegeven wordt nadat de adoptieve wettiging is uitgesproken, brengt zij geen schuld- vordering tot uitkering van onderhoud voor de bloedver- want in de opgaande lijn met zich mede.

Door die bepaling wil men voorkomen dat een bloedver- want in de opgaande lijn enkel uit eigen belang zijn instem- ming met de adoptieve wettiging zou betuigen.

**

Paragraaf 7 bepaalt dat de adoptieve wettiging onher- roepelijk is. Dit is een gevolg van de toekenning, aan het kind, van het statuut van wettig kind.

**

Paragraaf 9 maakt de artikelen 346 tot 358, 360 en 361 van toepassing.

Daaruit volgt dat de persoon die door adoptie wenst gewettigd te worden, de toestemming van zijn echtgenoot moet hebben (art. 346 van de door de Commissie voorge- stelde tekst; zie art. 345 van het wetsvoorstel).

Op het eerste gezicht kan deze bepaling theoretisch lijken, aangezien het kind de leeftijd van 15 jaar niet mag bereikt hebben en anderzijds het huwelijk vóór die leeftijd verboden is, tenzij voor de meisjes die bij koninklijk besluit ontheffing van die leeftijdsvoorwaarde hebben bekomen.

Het bepaalde in § 3 is evenwel toepasselijk (cf. art. 370, § 1, 2^e lid), wanneer een gewone adoptie gewijzigd wordt in een adoptieve wettiging; een dergelijke wijziging is toege- laten tot de meerderjarigheid van het kind. Het kan nu zeer goed gebeuren dat het kind inmiddels in het huwelijk is getreden.

Bovendien kan een vreemd kind in België worden gewet- tigd door adoptie. Bepaalde buitenlandse wetgevingen nu, laten het huwelijk toe vóór de leeftijd van 15 jaar.

Wat de pleegvormen van de adoptieve wettiging betreft, houdt § 9 van artikel 369 in dat alle voor de gewone adoptie geldende voorschriften van toepassing zijn (artt. 348 tot 358 van de tekst van de Commissie; artt. 354 tot 360 van het wetsvoorstel).

Paragraaf 8 voegt daar een bijzonderheid aan toe: de partijen mogen, in alle fasen van de procedure, d.w.z. tot de definitieve beslissing, hun verzoek tot adoptieve wetti- ging wijzigen in een verzoek tot adoptie.

De vraag werd gesteld of tevens niet moet worden bepaald dat wanneer de rechter een verzoek tot adoptieve wettiging afwijst, hij de gewone adoptie kan toestaan.

De Commissie heeft gemeend daarop ontkennend te moeten antwoorden, want zij is van oordeel dat de rechter aan de partijen de gewone adoptie niet mag opdringen, wanneer het niet in hun bedoeling lag daartoe over te gaan.

**

Het statuut van wettig kind dat gegeven wordt aan het door adoptie gewettigde kind en het verbreken van de

résulte notamment que ces ascendants conservent le droit de déshériter l'enfant.

La Commission a estimé que cette exception est néces- saire afin de ne pas imposer un héritier réservataire aux ascendants des auteurs de la légitimation adoptive. Il n'en est pas de même en ce qui concerne les autres membres de la famille des époux légitimant par adoption puisqu'à leur égard, l'enfant ne peut jamais être un héritier résér- vataire et que la légitimation adoptive ne diminue en rien leur droit de disposer.

Les ascendants peuvent adhérer à la légitimation adoptive à tout moment. Toutefois, si cette adhésion a lieu après le prononcé de la légitimation adoptive, elle n'entraîne pas de créance alimentaire en faveur de l'ascendant.

Cette disposition tend à éviter qu'un ascendant n'adhère à la légitimation adoptive dans un but purement intéressé.

**

Le § 7 prévoit que la légitimation adoptive est irrévoca- ble. Ceci est une conséquence de l'octroi à l'enfant du statut d'enfant légitime.

**

Le § 9 rend applicable les articles 346 à 358, 360 et 361.

Il en résulte notamment que la personne qui veut être légitimée par adoption doit avoir le consentement de son conjoint (art. 346 présenté par la Commission, voir art. 345 de la proposition de loi).

A première vue, cette disposition peut sembler théorique puisque l'enfant ne doit pas avoir atteint l'âge de 15 ans, alors qu'avant cet âge le mariage est prohibé, sauf pour les jeunes filles qui ont obtenu par arrêté royal, une dis- pense d'âge.

Toutefois, la disposition du § 3 est applicable (voir art. 370, § 1er, 2e alinéa) en cas de conversion d'une adoption simple en légitimation adoptive, cette conversion étant per- mise jusqu'à la majorité de l'enfant. Or, il se peut très bien que l'enfant se soit marié dans l'intervalle.

Au surplus, un enfant étranger peut être légitimé par adoption en Belgique. Or, certaines législations étrangères permettent le mariage avant l'âge de 15 ans.

En ce qui concerne les formes de la légitimation adoptive, le § 9 de l'article 369 implique que toutes les règles prévues pour l'adoption simple sont applicables (art. 348 à 358 du texte de la Commission; art. 354 à 360 de la proposition de loi).

Le § 8 y ajoute une particularité: les parties peuvent, à tous les stades de la procédure, c'est-à-dire jusqu'à la décision définitive, transformer leur demande en légitima- tion adoptive, en demande en adoption.

La question a été posée s'il ne convenait pas de prévoir également que le juge pourrait, en rejetant une demande en légitimation adoptive, admettre l'adoption simple.

La Commission a cru devoir répondre négativement parce qu'elle estime qu'il ne convient pas que le juge impose aux parties une adoption simple qu'elles n'avaient pas l'in- tention de réaliser.

**

Le statut d'enfant légitime qui est attribué à l'enfant légi- timé par adoption et la rupture des liens avec la famille

banden met de oorspronkelijke familie maken de toepassing van de artikelen 362 tot 367 (artt. 348 tot 353 van het wetsvoorstel) overbodig.

De in artikelen 161 tot 164 bepaalde huwelijksbelet-selen daarentegen blijven bestaan ondanks de verbreking van de banden met de oorspronkelijke familie.

*
**

Het voorstel voorziet in de mogelijkheid (art. 360^{quater}, § 1) om een gewone adoptie door twee echtgenoten of door een van beiden te wijzigen in een adoptieve wetgeving.

Deze materie wordt behandeld in het door de Commissie voorgestelde artikel 370.

Paragrafen 1 en 2 van dit artikel bepalen de voorwaarden waaraan deze wijziging is onderworpen.

Het zijn dezelfde voorwaarden als voor de rechtstreeks doorgevoerde adoptieve wetgeving, behoudens wat de leeftijd van het kind betreft.

Dit laatste moet vóór de leeftijd van 15 jaar geadopteerd zijn. Deze bepaling moet aldus worden geïnterpreteerd dat het kind de leeftijd van 15 jaar niet mag hebben bereikt op het ogenblik waarop de adoptie uitwerking heeft, d.w.z. op het ogenblik van de adoptieakte of van het exploit, waardoor de vordering tot adoptie wordt ingeleid.

Bovendien mag het kind niet meerderjarig zijn op het ogenblik waarop de procedure tot wijziging wordt aangevat.

*
**

Pleegvormen en procedurevoorschriften voor de omzetting zijn dezelfde als voor de gewone adoptie en voor de rechtstreeks doorgevoerde adoptieve wetgeving.

In dit verband bevatten de §§ 4 en 5 gelijkaardige bepalingen met die van het door de Commissie voorgestelde artikel 353, met dit verschil dat zij betrekking hebben op de adoptieve wetgeving door de adoptanten zelf, terwijl artikel 353 slaat op een nieuwe adoptie of op een nieuwe adoptieve wetgeving door andere personen.

*
**

De gevolgen van de wijziging van de adoptie in adoptieve wetgeving zijn eveneens dezelfde als die van de rechtstreekse adoptieve wetgeving. Doch de partijen kunnen overeenkomen of vragen — naargelang het een vrijwillige of eigenlijke procedure betreft — dat de naam van de echtgenoot wordt toegevoegd aan die van het kind indien, bij de oorspronkelijke adoptie, de naam van de adoptant aan die van de geadopteerde was toegevoegd geworden.

Deze uitzondering steunt op de overweging dat, indien de geadopteerde zijn eigen naam verder heeft gedragen, gevolgd door de naam van de adoptant, men hem deze niet mag afnemen, wanneer hij reeds een zekere leeftijd heeft bereikt.

Dit is het doel van § 3 van de door de Commissie voorgestelde tekst.

*
**

Het wetsvoorstel voorziet verder (art. 360^{quater}, § 6) in de mogelijkheid om de gewone adoptie die vóór de inwerkingtreding van de wet werd gedaan, in adoptieve wetgeving om te zetten.

De Commissie heeft dit voorschrift in de overgangsbepalingen overgenomen, maar zij heeft de inzichten van de auteurs van het wetsvoorstel niet helemaal gevolgd.

Aangezien één van de essentiële voorwaarden van de adoptieve wetgeving erin bestaat dat het kind door beide

d'origine ont pour effet qu'il n'est pas nécessaire de rendre applicables les articles 362 à 367 (art. 348 à 353 de la proposition de loi).

Par contre et malgré la rupture des liens avec la famille d'origine, les prohibitions au mariage prévues aux articles 161 à 164 restent d'application.

*
**

La proposition prévoit (art. 360^{quater}, § 1er) la possibilité de convertir en légitimation adoptive une adoption simple, faite par deux époux ou par l'un d'eux.

Cette matière fait l'objet de l'article 370 présenté par la Commission.

Les §§ 1 et 2 de cet article fixent les conditions auxquelles est soumise cette conversion.

Ce sont les mêmes conditions que celles qui sont prévues pour la légitimation adoptive réalisée en un temps, sauf en ce qui concerne l'âge de l'enfant.

Celui-ci doit avoir été adopté avant l'âge de 15 ans. Cette disposition doit être interprétée en ce sens que l'enfant ne doit pas avoir atteint l'âge de 15 ans au moment où l'adoption produit ses effets, c'est-à-dire au moment de l'acte d'adoption ou de l'exploit introductif de l'instance en prononciation de l'adoption.

En outre, l'enfant ne doit pas avoir atteint sa majorité au moment où débute la procédure en conversion.

*
**

Les formes et les règles de procédure de la conversion sont les mêmes que celles qui sont prescrites pour l'adoption simple et pour la légitimation adoptive poursuivie directement.

A ce sujet, les §§ 4 et 5 contiennent des dispositions analogues à celles de l'article 353 présenté par la Commission, avec cette différence qu'ils se rapportent à la légitimation adoptive par les adoptants eux-mêmes, alors que l'article 353 se rapporte à une nouvelle adoption ou à une nouvelle légitimation adoptive par d'autres personnes.

*
**

Les effets de la conversion de l'adoption en légitimation adoptive sont également identiques aux effets de la légitimation adoptive directe, avec cependant ce correctif que les parties peuvent convenir ou demander — selon que la procédure est gracieuse ou contentieuse — que le nom du mari soit ajouté au nom propre de l'enfant si, lors de l'adoption originaire, le nom de l'adoptant avait été ajouté au nom de l'adopté.

Cette exception est fondée sur la considération que, si l'enfant adopté a continué à porter son propre nom — suivi du nom de l'adoptant — il ne convient pas de le lui enlever à un moment où il a déjà atteint un certain âge.

Tel est l'objet du § 3 du texte présenté par la Commission.

*
**

La proposition de loi prévoit encore (art. 360^{quater}, § 6) la possibilité de convertir en légitimation adoptive, l'adoption simple réalisée avant l'entrée en vigueur de la loi.

La Commission a repris cette proposition dans les dispositions transitoires mais elle n'a pas suivi entièrement les auteurs de la proposition de loi.

Une des conditions essentielles de la légitimation adoptive étant que l'enfant soit adopté par les deux époux, elle a été

echtgenoten moet worden geadopteerd, was zij van mening dat het wetsvoorstel te ver gaat waar het bepaalt dat de wijziging van gewone adoptie in adoptieve wetgeving door de langstlevende echtgenoot kan worden aangevraagd.

*
**

Art. 2.

Door artikel 2 van het wetsvoorstel worden zekere bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de pleegvoogdij gewijzigd.

Teksten van het Burgerlijk Wetboek :

361. — Ieder die meer dan dertig jaar oud is, geen kinderen noch wettige afstammelingen heeft en een minderjarige aan zich wil verbinden door een andere wettelijke titel dan door aanneming, kan over hem pleegvoogd worden, met toestemming van de vader en de moeder van het kind of van de overlevende ouder, of, bij ontstentenis van dezen, met toestemming van een familieraad, of eindelijk, indien het kind geen bekende bloedverwanten heeft, met toestemming van de commissie van openbare onderstand belast met zijn onderhoud en zijn opvoeding.

368. — Indien de pleegvoogd op enig ogenblik zijn pleegkind wil aannemen, kan de aanneming geschieden onder de voorwaarden en in de vorm bij het vorige hoofdstuk voorgeschreven, en de gevolgen ervan zijn in alle opzichten dezelfde.

Teksten van het voorstel :

361. — Ieder die meer dan 28 jaar oud is, geen kind noch wettige afstammeling heeft en een minderjarige aan zich wil verbinden door een andere wettelijke titel dan door aanneming of wetgeving door aanneming, kan over hem pleegvoogd worden, met toestemming van de vader en de moeder van het kind of van de overlevende ouder, of, bij ontstentenis van dezen, met toestemming van een familieraad, of eindelijk, indien het kind geen bekende bloedverwanten heeft, met toestemming van de beheerders van het gesticht waarin het opgenomen werd of van het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

368. — Indien de pleegvoogd op enig ogenblik zijn pleegkind wil aannemen of, gehuwd en niet van tafel en bed gescheiden zijnde, het, samen met zijn echtgenoot, de wetgeving door aanneming wil verlenen, kan dit geschieden onder de voorwaarden en in de vorm voorgeschreven bij Hoofdstukken I en II van deze Titel, naar gelang van het geval, en de gevolgen ervan zijn in alle opzichten dezelfde.

Teksten van de Commissie :

Nihil.

*
**

Het departement van Justitie heeft opgemerkt dat de pleegvoogdij in onbruik geraakt is en dat er derhalve geen bezwaar bestaat tegen de afschaffing ervan.

De Commissie heeft zich bij dit standpunt aangesloten. Zij heeft de artikelen 361 tot 370 in de huidige tekst van het Burgerlijk Wetboek stilzwijgend opgeheven.

d'avis que la proposition de loi va trop loin quand elle prévoit que la conversion de l'adoption simple en légitimation adoptive peut être demandée par l'époux survivant.

*
**

Art. 2.

L'article 2 de la proposition de loi modifie certaines dispositions du Code civil relatives à la tutelle officieuse.

Textes du Code civil :

361. — Tout individu âgé de plus de 30 ans, et sans enfants ni descendants légitimes, qui voudra, durant la minorité d'un individu, se l'attacher par un titre légal autre que l'adoption, pourra devenir son tuteur officieux, en obtenant le consentement des père et mère de l'enfant, ou du survivant d'entre eux, ou, à leur défaut, d'un conseil de famille, ou enfin, si l'enfant n'a point de parents connus, en obtenant le consentement de la commission d'assistance publique chargée de son entretien et de son éducation.

368. — Si, à un moment quelconque, le tuteur officieux veut adopter son pupille, il pourra être procédé à l'adoption dans les conditions et selon les formes prescrites au chapitre précédent et les effets en seront en tous points, les mêmes.

Textes de la proposition :

361. — Tout individu âgé de plus de 28 ans, et sans enfant ni descendant légitime, qui voudra, durant la minorité d'un individu, se l'attacher par un titre légal, autre que l'adoption ou la légitimation adoptive, pourra devenir son tuteur officieux, en obtenant le consentement des père et mère de l'enfant, ou du survivant d'entre eux, ou, à défaut, d'un conseil de famille, ou enfin, si l'enfant n'a point de parents connus, en obtenant le consentement des administrateurs de l'hospice où il aura été recueilli, ou de la municipalité du lieu de sa résidence.

368. — Si à un moment quelconque, le tuteur officieux veut adopter son pupille ou, étant marié, et non séparé de corps, lui conférer ensemble avec son conjoint la légitimation adoptive, il pourra être procédé dans les conditions et selon les formes prescrites aux Chapitres I et II du présent Titre, selon le cas, et les effets en seront en tous points, les mêmes.

Textes de la Commission :

Néant.

*
**

Le département de la Justice a fait observer que la tutelle officieuse est tombée en désuétude et que rien ne s'oppose, dès lors, à sa suppression.

La Commission s'est ralliée à ce point de vue. Elle a tacitement abrogé les articles 361 à 370 du texte actuel du Code civil.

Overgangsbepalingen.

Tekst van het voorstel :

Nihil.

Tekst van de Commissie :

Art. 3.

§ 1. Het derde lid van artikel 362 van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op de adopties, door een enkel persoon, die vóór de inwerkingtreding van deze wet definitief geworden zijn.

In geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid of overlijden van de adoptant na die inwerkingtreding en tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij echter ingericht overeenkomstig Titel X van het eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de woonplaats van het kind; de leden van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde worden hierbij vervangen door de familieleden van de adoptant.

§ 2. Een jaar na de inwerkingtreding van deze wet is geen vordering tot nietigverklaring van een adoptieakte die vóór die inwerkingtreding gehomologeerd werd, of van een toestemmingsakte meer ontvankelijk.

Voor de geadopteerde echter begint die termijn met zijn meerderjarigheid.

§ 3. Het kind dat vóór de inwerkingtreding van deze wet door twee echtgenoten werd geadopteerd, kan door hen gewettigd worden door adoptie. Hetzelfde geldt wanneer het aanvankelijk door een enkele echtgenoot werd geadopteerd.

De §§ 2, 3 en 4 van artikel 370 van het Burgerlijk Wetboek zijn op die adoptieve wetgeving van toepassing.

§ 4. De pleegvoogdijen die bij de inwerkingtreding van deze wet bestonden, hebben voorts al de bij de vorige wetgeving bepaalde gevolgen.

**

Dat § 1 noodzakelijk is, werd reeds uiteengezet bij de bespreking van artikel 348 van het wetsvoorstel (art. 362 van de tekst van de Commissie).

**

Wat § 2 betreft, is de Commissie van mening dat er definitief een einde moet worden gemaakt aan de betwistingen die de nietigheid van heel wat bestaande adopties met zich zouden kunnen brengen en talrijke adoptanten en geadopteerden in een toestand van rechtsonzekerheid doen verkeren.

De Commissie heeft nochtans gemeend dat voor de geadopteerde de termijn van een jaar waarna iedere vordering tot nietigheid onontvankelijk is, slechts moet ingaan met zijn meerderjarigheid. De vóór de inwerkingtreding van de wet gedane adopties hadden immers onder voor de geadopteerde veel ongunstiger voorwaarden plaats dan die bepaald in het wetsvoorstel. Hem moeten bijgevolg ruimere mogelijkheden worden geboden dan onder de definitieve regeling.

**

De draagwijdte van § 3 werd uiteengezet *in fine* van de bespreking van het door de Commissie voorgestelde artikel 370.

**

Dispositions transitoires.

Texte de la proposition :

Néant.

Texte de la Commission :

Art. 3.

§ 1. L'alinéa 3 de l'article 362 du Code civil n'est pas applicable aux adoptions, par une personne seule, devenues définitives avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Toutefois, en cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus après cette entrée en vigueur et pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au Titre X du Livre Ier du Code civil, sous la présidence du juge de paix du domicile de l'enfant, les membres de la famille d'origine de ce dernier étant remplacés par les membres de la famille de l'adoptant.

§ 2. A l'expiration du délai d'un an à partir de l'entrée en vigueur de la présente loi, aucune action en nullité d'un acte d'adoption homologué avant cette entrée en vigueur ou d'un acte de consentement, n'est plus recevable.

Toutefois, en ce qui concerne l'adopté, ce délai ne commence à courir qu'à partir de sa majorité.

§ 3. L'enfant qui, avant l'entrée en vigueur de la présente loi, a été adopté par deux époux, peut être légitimé par adoption par ceux-ci. Il en est de même lorsque l'adoption originaire a été faite par un seul des époux.

Les §§ 2, 3 et 4 de l'article 370 du Code civil sont applicables à cette légitimation adoptive.

§ 4. Les tutelles officieuses existantes au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, continuent de produire les effets prévus par la législation antérieure.

**

La nécessité de la disposition du § 1er a déjà été exposée à l'occasion de l'examen de l'article 348 de la proposition de loi (art. 362 du texte de la Commission).

**

En ce qui concerne le § 2, la Commission est d'avis qu'il convient de mettre fin définitivement aux contestations qui pourraient entraîner l'annulation de quantités d'adoptions existantes et qui pourraient ainsi laisser de nombreux adoptants et adoptés dans un état d'insécurité juridique.

La Commission a cependant estimé qu'en ce qui concerne l'adopté, le délai d'un an après lequel toute action en annulation est irrecevable, ne doit courir qu'à partir de sa majorité. En effet, les adoptions intervenues avant l'entrée en vigueur de la loi, ont eu lieu dans des conditions beaucoup moins favorables pour l'adopté que celles prévues par la proposition de loi. Il convient dès lors, de lui donner des possibilités plus étendues que dans le régime définitif.

**

La portée du § 3 a été exposée *in fine* de l'examen de l'article 370 présenté par la Commission.

**

De in § 4 bepaalde maatregel is noodzakelijk wegens de opheffing van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de pleegvoogdij.

De Verslaggever,

Marguerite DE RIEMAECKER-LEGOT.

De Voorzitter,
M.-A. PIERSON.

La mesure prévue au § 4 s'impose du fait de l'abrogation des dispositions du Code civil relatives à la tutelle officieuse.

Le Rapporteur,

Marguerite DE RIEMAECKER-LEGOT.

Le Président,
M.-A. PIERSON.

TEKST
VOORGESTELD DOOR DE COMMISSIE.

(NIEUWE TITEL.)

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek en van Titel VIII van Boek I van hetzelfde Wetboek.

Eerste artikel.

Artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek wordt door volgende bepaling vervangen :

Art. 45. — Eenieder kan zich door de bewaarders van de burgerlijke stand uittreksels doen afgeven uit de akten die in deze registers ingeschreven zijn. In deze uittreksels wordt de afstamming van de personen waarop die akten betrekking hebben, niet vermeld.

Buiten de openbare overheden, de persoon wie de akte betreft, zijn echtgenoot of overlevende echtgenoot, zijn wettelijke vertegenwoordiger of zijn bloedverwanten in de opgaande of nederdalende lijn, kan niemand een eensluitend afschrift van een akte van de burgerlijke stand bekomen, zo hij niet van een wettig belang doet blijken. Weigert de bewaarder van het register, dan kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg evenwel, op mondeling of schriftelijk verzoek, bij een zonder kosten verleende machtiging afgifte toestaan van een eensluitend afschrift.

De in de registers ingeschreven akten, alsmede de met die akten eensluitend verklaarde en behoorlijk gezegelde afschriften, hebben bewijskracht zolang zij niet van valsheid zijn beticht.

De eensluitende afschriften en de uittreksels vermelden de dagtekening van hun afgifte; zij worden kosteloos voorzien van het zegel van het gemeentebestuur of van het zegel van de rechtbank van eerste aanleg door wier griffie de akte wordt afgegeven.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of de rechter die hem vervangt, legaliseert de eensluitende afschriften en de uittreksels die bestemd zijn om in het buitenland te dienen en die, krachtens gebruik of diplomatieke overeenkomst, gerechtelijk gelegaliseerd moeten worden. De vrederechters en hun plaatsvervangers die hun zetel elders hebben dan in de hoofdplaats van de rechtbank van eerste aanleg, kunnen nochtans, zowel als de voorzitter van de rechtbank, de handtekening legaliseren van de ambtenaren van de burgerlijke stand der gemeenten van hun kanton.

TEXTE
PRESENTE PAR LA COMMISSION.

(NOUVEAU TITRE.)

PROPOSITION DE LOI

modifiant l'article 45 du Code civil ainsi que le Titre VIII du Livre Ier du même Code.

Article premier.

L'article 45 du Code civil est remplacé par la disposition suivante :

Art. 45. — Toute personne peut se faire délivrer par les dépositaires des registres de l'état civil des extraits des actes inscrits dans ces registres. Ces extraits ne mentionnent pas la filiation des personnes que ces actes concernent.

A l'exception des autorités publiques, de la personne que l'acte concerne, de son conjoint ou de son conjoint survivant, de son représentant légal ou de ses ascendants ou descendants, nul ne peut obtenir une copie conforme d'un acte de l'état civil, s'il ne justifie d'un intérêt légitime. En cas de refus opposé par le dépositaire du registre, le président du tribunal de première instance peut néanmoins, par une autorisation donnée sans frais, sur requête verbale ou écrite, permettre la délivrance d'une copie conforme.

Les actes inscrits dans les registres ainsi que les copies certifiées conformes à ces actes et dûment scellés font foi jusqu'à inscription de faux.

Les copies conformes et les extraits portent la date de leur délivrance; ils sont revêtus, sans frais, du sceau de l'administration communale ou du sceau du tribunal de première instance par le greffe duquel l'acte est délivré.

Les copies conformes et les extraits destinés à servir à l'étranger qui, en vertu des usages ou des conventions diplomatiques, doivent être soumis à la légalisation judiciaire sont légalisés par le président du tribunal de première instance ou par le juge qui le remplace. Néanmoins, les juges de paix et leurs suppléants qui ne siègent pas au chef-lieu du ressort du tribunal de première instance peuvent légaliser, concurremment avec le président du tribunal, les signatures des officiers de l'état civil des communes qui dépendent de leur canton.

In de gemeenten met vijfduizend inwoners en meer mogen de eensluidende afschriften en de uittreksels bestemd om te dienen in België, afgegeven worden door de beambten van het gemeentebestuur die daartoe speciaal door de ambtenaar van de burgerlijke stand zijn gemachtigd. Bovenaan de handtekening van de gemachtigde beambten van het gemeentebestuur moet van de ontvangen machtiging melding worden gemaakt.

Art. 2.

In het Burgerlijk Wetboek worden de artikelen 343 tot 370 vervangen door volgende bepalingen, die Titel VIII van het Eerste Boek worden, met als opschrift :

ADOPTIE EN ADOPTIEVE WETTIGING.

EERSTE HOOFDSTUK. — Algemene bepalingen.

Art. 343. — Adoptie en adoptieve wettiging zijn toegelaten wanneer zij op wettige redenen steunen en de geadopteerde tot voordeel strekken. Zij moeten voldoen aan de vereisten en geschieden met inachtneming van de vormen die bij de volgende artikelen zijn voorgeschreven.

Onverminderd de toepassing van artikel 3 van dit Wetboek mag een vreemdeling in België adopteren of wettigen door adoptie of er geadopteerd of door adoptie gewettigd worden.

HOOFDSTUK II. — Adoptie.

Afdeling I. — Voorwaarden voor de adoptie.

Art. 344. — § 1. Om te kunnen adopteren is vereist dat men :

1° ouder is dan 35 jaar; twee niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten kunnen echter tegelijk adopteren wanneer een hunner ouder is dan 35 jaar en de andere ouder dan 21 jaar of wanneer tenminste een hunner ouder is dan 30 jaar en zij sedert meer dan 5 jaar gehuwd zijn.

De rechtbank kan in het vonnis dat de adoptie homologeert of uitspreekt, om wettige redenen, de vereiste leeftijd van 30 jaar tot 25 jaar verminderen en de huwelijksduur van 5 jaar tot 2 jaar.

2° ten minste 15 jaar ouder is dan de te adopteren persoon; in geval van gelijktijdige adoptie door twee echtgenoten volstaat het echter dat een hunner 10 jaar ouder is dan de te adopteren persoon.

§ 2. Voor de adoptie van een wettig of geadopteerd kind van een der echtgenoten door de andere, de adoptie van een natuurlijk kind van een der echtgenoten door de andere of door beiden tegelijk, of de adoptie van het natuurlijk kind door zijn moeder, volstaat het dat de adoptanten :

1° ouder zijn dan 21 jaar;

2° ten minste 10 jaar ouder zijn dan de te adopteren persoon.

§ 3. Het recht van een echtgenoot om een kind van de andere te adopteren blijft voortbestaan niettegenstaande het overlijden of de verklaring van afwezigheid van deze laatste.

Art. 345. — Niemand kan worden geadopteerd door meer dan één persoon, behalve door twee echtgenoten.

In geval van herroeping van een door één enkel persoon gedane adoptie of van de adoptie gedaan door twee echtgenoten, kan een nieuwe adoptie plaatshebben.

Dans les communes de cinq mille habitants et plus, les copies conformes et les extraits destinés à servir en Belgique, peuvent être délivrés par les agents de l'administration communale spécialement délégués à cette fin par l'officier de l'état civil. La signature des agents de l'administration communale doit être précédée de la mention de la délégation qu'ils ont reçue.

Art. 2.

Les articles 343 à 370 du Code civil sont remplacés par les dispositions suivantes, qui forment le Titre VIII du Livre Ier de ce Code, sous l'intitulé :

DE L'ADOPTION ET DE LA LEGITIMATION ADOPTIVE.

CHAPITRE Ier. — Dispositions générales.

Art. 343. — L'adoption et la légitimation adoptive sont permises lorsqu'elles sont fondées sur de justes motifs et si elles présentent des avantages pour la personne qui en fait l'objet. Elles sont soumises aux conditions et se font dans les formes prescrites par les articles suivants.

Sans préjudice de l'article 3 du présent Code, un étranger peut adopter ou légitimer par adoption en Belgique ou y être adopté ou légitimé par adoption.

CHAPITRE II. — De l'adoption.

Section I. — Des conditions de l'adoption.

Art. 344. — § 1. Pour pouvoir adopter, il faut :

1° être âgé de plus de 35 ans; toutefois, deux époux non séparés de corps peuvent adopter simultanément, soit lorsque l'un d'eux est âgé de plus de 35 ans et l'autre de plus de 21 ans, soit lorsque l'un d'eux au moins est âgé de plus de 30 ans et qu'ils sont mariés depuis plus de 5 ans.

Le tribunal peut, dans le jugement qui homologue ou prononce l'adoption, ramener, pour des motifs légitimes, la condition d'âge de 30 ans à 25 ans et celle de la durée du mariage de 5 ans à 2 ans.

2° avoir au moins 15 ans de plus que la personne à adopter; toutefois, en cas d'adoption simultanée par deux époux, il suffit pour l'un de ceux-ci qu'il ait 10 ans de plus que la personne à adopter.

§ 2. Lorsqu'il s'agit, soit de l'adoption de l'enfant légitime ou adoptif d'un des époux par son conjoint, soit de l'adoption de l'enfant naturel d'un des époux par son conjoint ou par les deux époux simultanément, soit de l'adoption de l'enfant naturel par sa mère, il suffit pour les adoptants :

1° d'être âgés de plus de 21 ans;

2° d'avoir au moins 10 ans de plus que la personne à adopter.

§ 3. Le droit pour l'un des époux d'adopter l'enfant de son conjoint subsiste nonobstant le décès ou la déclaration d'absence de ce dernier.

Art. 345. — Nul ne peut être adopté par plusieurs, si ce n'est par deux époux.

En cas de révocation de l'adoption faite par une personne seule ou de l'adoption faite par deux époux, une nouvelle adoption peut avoir lieu.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van de adoptant of van de twee echtgenoten die geadopteerd of door adoptie gewettigd hebben.

Indien de adoptie gedaan werd door twee echtgenoten en ze ten aanzien van een van de adoptanten herroepen wordt, kan de adoptie, in voorkomend geval, gedaan worden door de nieuwe echtgenoot van de andere adoptant.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van een der echtgenoten die geadopteerd of door adoptie gewettigd hebben

Art. 346. — Een echtgenoot kan niemand adopteren noch geadopteerd worden dan met toestemming van de andere echtgenoot, behalve wanneer deze in de onmogelijkheid verkeert zijn toestemming te kennen te geven, afwezig verklaard is of wanneer de echtgenoten van tafel en bed gescheiden zijn.

Art. 347. — Indien de te adopteren persoon een minderjarig wettig kind is en zijn ouders nog in leven zijn, is hun beider toestemming tot de adoptie vereist. Is een van beiden overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, of afwezig, dan is de toestemming van de andere voldoende. Als beiden overleden zijn, in de onmogelijkheid verkeren hun wil te kennen te geven, of afwezig zijn, wordt de toestemming gegeven door de familieraad.

Indien de te adopteren persoon een minderjarig natuurlijk kind is, wordt de toestemming gegeven door diegene van de ouders ten aanzien van wie de afstamming vaststaat. Is deze ouder overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven of afwezig, dan wordt de toestemming gegeven door de familieraad en hetzelfde geldt wanneer de afstamming ten aanzien van geen der ouders vaststaat.

Indien de afstamming van het natuurlijk kind vaststaat ten aanzien van de vader en van de moeder, is hun beider toestemming tot de adoptie vereist. Is een van beiden overleden, in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven of afwezig, dan is de toestemming van de andere voldoende. Zijn beiden overleden, in de onmogelijkheid hun wil te kennen te geven of afwezig, dan wordt de toestemming gegeven door de familieraad.

In geval van adoptie van een natuurlijk kind door zijn ouders of door een van hen, is geen andere toestemming vereist dan die bepaald in de leden 2 en 3.

In al de gevallen waarin de familieraad moet worden bijeengeroepen, wordt zulks gedaan overeenkomstig de artikelen 405 en volgende. Indien de geadopteerde minder dan 15 jaar oud is, wijst de familieraad de persoon aan die het kind bij de adoptieakte zal vertegenwoordigen.

Afdeling II. — Vormen van de adoptie.

Art. 348. — De persoon of de personen die voornemens zijn iemand te adopteren en hij die verlangt te worden geadopteerd, ingeval hij de volle leeftijd van 15 jaar heeft bereikt, verschijnen voor de vrederechter van de woonplaats van de adoptant of van een van de adoptanten, of voor een notaris, ten einde akte van hun wederzijdse wil te doen opmaken.

Is de geadopteerde jonger dan 15 jaar, dan treedt de persoon of een van de personen die overeenkomstig artikel 347 hun toestemming tot de adoptie moeten geven of, eventueel, de persoon die door de familieraad daartoe is aangewezen, op in zijn naam, om de akte te doen opmaken.

De toestemming van de vader en de moeder van de geadopteerde, die van de echtgenoot van de geadopteerde en die van de echtgenoot van de adoptant, worden gegeven in de adoptieakte zelf of bij een afzonderlijke authentieke akte, opgemaakt ten overstaan van de vrederechter van hun onderscheiden woonplaats of van een notaris.

Il en est de même en cas de décès de l'adoptant ou des deux époux qui ont adopté ou légitimé par adoption.

Si l'adoption est faite par deux époux et qu'elle est révoquée en ce qui concerne l'un des adoptants, l'adoption peut être faite, le cas échéant, par le nouveau conjoint de l'autre adoptant.

Il en est de même en cas de décès de l'un des époux qui ont adopté ou légitimé par adoption.

Art. 346. — Nul époux ne peut adopter ou être adopté qu'avec le consentement de l'autre époux, à moins que celui-ci ne soit dans l'impossibilité de manifester son consentement ou ne soit déclaré absent ou qu'il n'y ait séparation de corps.

Art. 347. — Si la personne à adopter est un enfant légitime mineur et a encore ses père et mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption. Toutefois, si l'un des deux est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit. S'ils sont tous deux décédés ou dans l'impossibilité de manifester leur volonté, ou s'ils sont absents, le consentement est donné par le conseil de famille.

Si la personne à adopter est un enfant naturel mineur, le consentement est donné par celui des auteurs à l'égard duquel la filiation est établie. Toutefois, si celui-ci est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement est donné par le conseil de famille et il en est de même si la filiation de l'enfant n'est établie à l'égard d'aucun de ses auteurs.

Si la filiation de l'enfant naturel est établie à l'égard du père et de la mère, ceux-ci doivent consentir l'un et l'autre à l'adoption. Toutefois, si l'un des deux est décédé ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, ou s'il est absent, le consentement de l'autre suffit. S'ils sont tous deux décédés ou dans l'impossibilité de manifester leur volonté, ou s'ils sont absents, le consentement est donné par le conseil de famille.

Dans le cas de l'adoption d'un enfant naturel par ses auteurs ou par l'un d'eux, aucun consentement autre que ceux qui sont prévus aux alinéas 2 et 3 n'est requis.

Dans tous les cas où le conseil de famille doit être réuni, il l'est conformément aux articles 405 et suivants. Si l'adopté a moins de 15 ans, le conseil de famille désigne la personne qui représentera l'enfant à l'acte d'adoption.

Section II. — Des formes de l'adoption.

Art. 348. — La personne ou les personnes qui se proposent d'adopter et celle qui veut être adoptée, si elle est âgée de 15 ans accomplis, se présentent devant le juge de paix du domicile de l'adoptant ou de l'un des adoptants ou devant un notaire pour y passer acte de leurs volontés respectives.

Si l'adopté a moins de 15 ans, l'acte est passé en son nom par la personne ou par l'une des personnes qui doivent consentir à l'adoption conformément à l'article 347 ou, le cas échéant, par la personne désignée à cet effet par le conseil de famille.

Le consentement des père et mère de l'adopté, celui du conjoint de l'adopté et celui du conjoint de l'adoptant, sont donnés dans l'acte même d'adoption ou par acte authentique séparé devant le juge de paix de leur domicile respectif, ou devant notaire.

Art. 349. — De adoptieakte moet ter homologatie onderworpen worden aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de adoptant of van een der adoptanten. Te dien einde doet de meest gereede partij een uitgifte van deze akte of van ieder der overeenkomstig het vorige artikel opgemaakte akten alsmede, eventueel, een uitgifte van de beslissing van de familieraad, aan de procureur des Konings toekomen. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld bij het tweede lid van artikel 348.

Wanneer de adoptant of beide adopterende echtgenoten hun woonplaats in het buitenland hebben, zijn de procureur des Konings en de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

De rechtbank, in raadkamer vergaderd, nadat zij alle nuttige inlichtingen heeft ingewonnen en nadat zij de adoptanten en hun wettige kinderen die volle 18 jaar oud zijn, en de geadopteerde of, indien hij jonger is dan 15 jaar, de persoon die voor hem bij de akte is verschenen overeenkomstig artikel 348, alsmede de ouders van de geadopteerde en, eventueel, zijn voogd, heeft gehoord of althans opgeroepen, gaat na, rekening houdend met alle wettige belangen, of de adoptie op wettige redenen steunt en of aan de overige door de wet gestelde vereisten is voldaan.

De rechtbank doet, na de procureur des Konings te hebben gehoord, zonder opgave van redenen, uitspraak over de adoptie in de volgende bewoordingen: « De adoptie wordt gehomologeerd » of « De adoptie wordt niet gehomologeerd ».

Het vonnis wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de adoptie wordt gehomologeerd, vermeldt het beschikkende gedeelte van het vonnis de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft opgemaakt, alsmede de naam en, eventueel, de voornamen die de geadopteerde overeenkomstig de artikelen 359 tot 361 zal dragen.

Indien de geadopteerde minderjarig is, wordt het vonnis niet uitgesproken voor verloop van zes maanden te rekenen van de dag waarop de adoptieakte is opgemaakt. De rechtbank kan evenwel van die regel afwijken wanneer blijkt dat de adoptant of een der adoptanten sedert meer dan zes maanden aan de geadopteerde opvoeding heeft verschaft.

Wanneer de rechtbank oordeelt dat er geen wettige redenen zijn om de vereiste leeftijd of de huwelijksduur van de adoptanten te verminderen, zoals voorzien is onder 1° van de eerste paragraaf van artikel 344, kan zij een termijn bepalen na verloop waarvan de adoptieakte haar opnieuw ter homologatie mag worden onderworpen.

Art. 350. — Indien het vonnis de adoptie homologeert, kan de procureur des Konings binnen dertig dagen na de uitspraak tegen dit vonnis beroep instellen.

Binnen dezelfde termijn kunnen de adoptanten en de geadopteerde gezamenlijk beroep instellen tegen het vonnis waarbij beslist wordt dat de adoptie niet wordt gehomologeerd. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld bij het tweede lid van artikel 348.

Het beroep wordt ingesteld door middel van een verzoekschrift gericht aan het Hof van beroep.

Het Hof van beroep behandelt de zaak in dezelfde vorm als de rechtbank van eerste aanleg, en doet, zonder opgave van redenen, uitspraak over de adoptie in de volgende bewoordingen: « Het vonnis wordt bevestigd » of « Het vonnis wordt teniet gedaan »; « bijgevolg wordt de adoptie gehomologeerd » of « wordt de adoptie niet gehomologeerd ».

Art. 349. — L'acte d'adoption doit être soumis à l'homologation du tribunal de première instance du domicile de l'adoptant ou de l'un des adoptants. A cet effet, une expédition de l'acte ou de chacun des actes dressés conformément à l'article précédent ainsi que, le cas échéant, une expédition de la délibération du conseil de famille est remise par la partie la plus diligente au procureur du Roi. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

Si l'adoptant ou les deux époux adoptants sont domiciliés à l'étranger, le procureur du Roi et le tribunal de première instance de Bruxelles sont compétents.

Le tribunal, réuni en chambre du conseil, après s'être procuré tous renseignements utiles, avoir entendu ou à tout le moins convoqué les adoptants et leurs enfants légitimes âgés de 18 ans accomplis, et l'adopté ou, s'il a moins de 15 ans, la personne qui a comparu pour lui à l'acte conformément à l'article 348, ainsi que les père et mère de l'adopté et, le cas échéant, son tuteur, vérifie, en tenant compte de tous les intérêts légitimes, si l'adoption est fondée sur de justes motifs et si les autres conditions prévues par la loi sont remplies.

Après avoir entendu le procureur du Roi, le tribunal, sans énoncer de motifs, prononce sur l'adoption en ces termes: « L'adoption est » ou « L'adoption n'est pas homologuée ».

Le jugement est prononcé à l'audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom et, éventuellement, les prénoms que portera l'adopté conformément aux articles 359 à 361.

Si l'adopté est mineur, le jugement n'est pas prononcé avant l'écoulement d'un délai de six mois à compter du jour où l'acte d'adoption a été dressé. Le tribunal peut cependant déroger à cette règle lorsqu'il est établi que depuis plus de six mois l'adopté a été élevé par l'adoptant ou par l'un des adoptants.

Lorsque le tribunal juge qu'il n'y a pas de motifs légitimes pour réduire la condition d'âge ou la durée du mariage des adoptants, ainsi qu'il est prévu au 1° du premier paragraphe de l'article 344, il peut fixer un délai après lequel l'acte d'adoption pourra à nouveau être soumis à son homologation.

Art. 350. — Si le jugement homologue l'adoption, le procureur du Roi peut, dans les trente jours du prononcé, interjeter appel de ce jugement.

Dans le même délai, les adoptants et l'adopté peuvent conjointement interjeter appel du jugement disant que l'adoption n'est pas homologuée. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

L'appel est interjeté par requête adressée à la Cour d'appel.

La Cour d'appel instruit dans les mêmes formes que le tribunal de première instance et, sans énoncer de motifs, prononce sur l'adoption en ces termes: « Le jugement est confirmé » ou « Le jugement est réformé »; « en conséquence, l'adoption est » ou « l'adoption n'est pas homologuée ».

Het arrest wordt in openbare terechtzitting uitgesproken. Indien de adoptie wordt gehomologeerd, vermeldt het beschikkende gedeelte van het arrest de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, de datum waarop de akte is opgemaakt en de vrederechter of de notaris die ze heeft opgemaakt, alsmede de naam en, eventueel, de voornamen die de geadopteerde overeenkomstig de artikelen 359 tot 361 zal dragen.

Art. 351. — Cassatievoorziening tegen het arrest dat de adoptie homologeert is alleen ontvankelijk zo ze door de procureur-generaal binnen dertig dagen na de uitspraak wordt ingesteld.

Voorziening tegen het arrest waarbij beslist wordt dat de adoptie niet wordt gehomologeerd, is alleen ontvankelijk zo ze door de adoptanten en de geadopteerde gezamenlijk, binnen dertig dagen na de uitspraak wordt ingesteld. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld bij het tweede lid van artikel 348.

De voorziening tegen het arrest dat de adoptie homologeert en de voorzieningstermijn hebben schorsende kracht.

Art. 352. — De rechtbank kan de adoptie uitspreken indien zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van een der ouders of van beiden een misbruik uitmaakt, ingeval degene die weigert toe te stemmen zich zo weinig om het kind bekommerd heeft dat diens zedelijkheid, gezondheid of opvoeding gevaar loopt, of indien zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van de familieraad een misbruik is.

In afwijking van de artikelen 348 tot 351 wordt het geschil bij dagvaarding voor de rechter gebracht door de persoon of de personen die voornemens zijn te adopteren.

De vordering wordt, onder het hiernavolgend voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid.

Zij wordt ingesteld tegen de ouders van de te adopteren persoon of tegen die ouder die zijn toestemming alleen weigert.

Wanneer de weigering uitgaat van de familieraad, wordt de vordering ingesteld tegen de voogd of, in de gevallen waarin niet in de voogdij moet worden voorzien, tegen de leden van de familieraad. De leden van de familieraad worden door de rechtbank en eventueel door het Hof van beroep, in raadkamer vergaderd, gehoord of althans opgeroepen.

De rechtbank en eventueel het Hof van beroep handelen, in al de gevallen, zoals voorgeschreven is bij het derde lid van artikel 349. Het openbaar ministerie wordt altijd gehoord.

Het beschikkende gedeelte van de beslissing die de adoptie uitspreekt, vermeldt de volledige identiteit van de adoptanten en van de geadopteerde, alsmede de naam en, eventueel, de voornamen die de geadopteerde overeenkomstig de vordering en binnen de perken van de artikelen 359 tot 361 zal dragen.

De cassatievoorziening tegen het arrest dat de adoptie uitspreekt en de voorzieningstermijn hebben schorsende kracht.

Art. 353. — § 1. Zo bij een vorige adoptie of adoptieve wettiging de artikelen 348 tot 351 werden toegepast en een nieuwe adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 352, kan de rechtbank deze uitspreken zodra zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van de ouders of van de familieraad een misbruik is.

§ 2. Zo bij een vorige adoptie of adoptieve wettiging artikel 352 werd toegepast, is de toestemming van de fami-

L'arrêt est prononcé à l'audience publique. S'il homologue l'adoption, son dispositif mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté, la date à laquelle l'acte a été dressé et le juge de paix ou le notaire qui l'a reçu, ainsi que le nom et, éventuellement, les prénoms que l'adopté portera conformément aux articles 359 à 361.

Art. 351. — Le pourvoi en cassation contre l'arrêt homologuant l'adoption n'est recevable que s'il est introduit par le procureur général, dans les trente jours du prononcé.

Le pourvoi contre l'arrêt disant que l'adoption n'est pas homologuée n'est recevable que s'il est introduit par les adoptants et l'adopté conjointement, dans les trente jours du prononcé. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

Le pourvoi contre l'arrêt homologuant l'adoption et le délai pour se pourvoir sont suspensifs.

Art. 352. — Le tribunal peut prononcer l'adoption s'il juge abusif le refus de consentement opposé par l'un des parents ou par tous deux, lorsque celui qui refuse de consentir s'est désintéressé de l'enfant au risque d'en compromettre la moralité, la santé ou l'éducation, ou s'il juge abusif le refus de consentement opposé par le conseil de famille.

Par dérogation aux articles 348 à 351, le litige est porté, par voie de citation, devant le juge par la personne ou les personnes qui se proposent d'adopter.

L'action est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Elle est dirigée contre les père et mère de la personne à adopter ou contre celui des père et mère qui refuse seul son consentement.

Si le refus émane du conseil de famille, l'action est dirigée contre le tuteur ou, dans les cas où il n'y a pas lieu à ouverture de la tutelle, contre les membres du conseil de famille. Le tribunal et, éventuellement, la Cour d'appel, réunis en chambre du conseil, entendent ou à tout le moins convoquent les membres du conseil de famille.

Le tribunal et, éventuellement, la Cour d'appel procèdent, dans tous les cas, ainsi qu'il est prescrit à l'alinéa 3 de l'article 349. Le ministère public est toujours entendu.

Le dispositif de la décision prononçant l'adoption mentionne l'identité complète des adoptants et de l'adopté ainsi que le nom et, éventuellement, les prénoms que l'adopté portera suivant les termes de la demande et dans les limites des articles 359 à 361.

Le pourvoi en cassation contre l'arrêt prononçant l'adoption et le délai pour se pourvoir sont suspensifs.

Art. 353. — § 1. Si, lors d'une adoption ou d'une légitimation adoptive précédente, il a été fait application des articles 348 à 351, et qu'une nouvelle adoption est poursuivie conformément à l'article 352, le tribunal peut prononcer celle-ci dès qu'il juge abusif le refus de consentement opposé par les père et mère ou par le conseil de famille.

§ 2. Si, lors d'une adoption ou d'une légitimation adoptive précédente, il a été fait application de l'article 352, le con-

lieraad bedoeld in artikel 347 niet vereist. De toestemming van de ouders, bedoeld in hetzelfde artikel, is alleen vereist voor zover hun weigering van toestemming tot de vorige adoptie of adoptieve wettiging niet werd geoordeeld een misbruik te zijn.

Wanneer bij toepassing van het vorige lid de vader noch de moeder in de nieuwe adoptie hoeven toe te stemmen, dan wordt deze gevraagd overeenkomstig de artikelen 348 tot 351 en wordt het kind dat jonger is dan 15 jaar, naar het geval, vertegenwoordigd door de persoon die de familie-raad, bedoeld in het tweede of derde lid van artikel 362, daartoe aanwijst.

Art. 354. — Het beschikkende gedeelte van het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, wordt binnen vier maanden door een der partijen, tegen ontvangstbewijs, ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats waar de adoptant of een der adoptanten zijn woonplaats heeft, of, ingeval de adoptant of beide adoptanten hun woonplaats in het buitenland hebben, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van het eerste district van Brussel. Indien het vonnis of het arrest gewezen werd, met toepassing van de artikelen 348 tot 351 wordt de geadopteerde die jonger is dan 15 jaar, vertegenwoordigd door de persoon bedoeld in het tweede lid van artikel 348. Die vier maanden beginnen ten aanzien van de vonnissen eerst te lopen na het verstrijken van de termijn van beroep en, ten aanzien van de arresten, na de termijn voor de voorziening in cassatie.

Indien de bij het vorige lid bepaalde formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de adoptie zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte van het vonnis of van het arrest over in zijn registers. Van de overschrijving wordt melding gemaakt op de kant van de akten die betrekking hebben op de burgerlijke stand van de geadopteerde en van zijn wettige afstammelingen die vóór de adoptie geboren zijn.

Art. 355. — Indien de adoptant of beide adopterende echtgenoten of een van hen sterft na het opmaken van de bij artikel 348 bepaalde adoptieakte, maar vóór de overschrijving bepaald bij artikel 354, kan de rechtspleging worden voortgezet op verzoek van de geadopteerde of, in voorkomend geval, van de overlevende van de adopterende echtgenoten. De geadopteerde die jonger is dan 15 jaar wordt vertegenwoordigd door de persoon bedoeld in het tweede lid van artikel 348.

De rechthebbenden op de nalatenschap van de adoptant of van de adoptanten kunnen aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand stellen.

Art. 356. — Indien de adoptant of beide adopterende echtgenoten of een van hen sterft na het inleidend exploit van de bij artikel 352 bepaalde rechtsvordering, maar vóór de overschrijving bepaald bij artikel 354, kan de rechtspleging worden voortgezet door de geadopteerde of, in voorkomend geval, door de overlevende van de adopterende echtgenoten. De geadopteerde die minderjarig is, wordt vertegenwoordigd door een bijzondere voogd die de rechtbank aanwijst op verzoek van de procureur des Konings.

De rechthebbenden op de nalatenschap van de adoptant of van de adoptanten kunnen aan het openbaar ministerie alle memories en opmerkingen ter hand stellen.

Art. 357. — Het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt is niet vatbaar voor derdenverzet noch voor een vordering tot herroeping van het gewijsde.

sentement du conseil de famille, prévu à l'article 347, n'est pas requis. Le consentement des père et mère, prévu au même article, n'est requis que pour autant que leur refus de consentir à l'adoption ou à la légitimation adoptive précédente n'a pas été jugé abusif.

Si, en application de l'alinéa précédent, ni le père ni la mère ne doivent consentir à la nouvelle adoption, celle-ci est demandée conformément aux articles 348 à 351 et l'enfant âgé de moins de 15 ans est, selon le cas, représenté par la personne désignée à cet effet par le conseil de famille prévu au deuxième ou au troisième alinéa de l'article 362.

Art. 354. — Le dispositif du jugement ou de l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption est remis, dans les quatre mois, par l'une des parties, contre accusé de réception, à l'officier de l'état civil du lieu du domicile de l'adoptant ou de l'un des adoptants ou, au cas où l'adoptant ou les deux adoptants sont domiciliés à l'étranger, à l'officier de l'état civil du premier district de Bruxelles. Si le jugement ou l'arrêt a été rendu en application des articles 348 à 351, l'adopté âgé de moins de 15 ans est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348. Ces quatre mois ne commencent à courir, à l'égard des jugements, qu'après l'expiration du délai d'appel et, à l'égard des arrêts, qu'après l'expiration du délai de pourvoi en cassation.

A défaut de l'accomplissement de la formalité prévue au précédent alinéa dans le délai prescrit, l'adoption est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit sur ses registres le dispositif du jugement ou de l'arrêt. Mention de la transcription est faite en marge des actes intéressant l'état civil de l'adopté et de ses descendants légitimes nés avant l'adoption.

Art. 355. — Si l'adoptant ou les deux époux adoptants ou l'un d'eux meurent après l'acte d'adoption prévu à l'article 348, mais avant la transcription prévue à l'article 354, la procédure peut être continuée à la diligence de l'adopté ou, le cas échéant, du survivant des époux adoptants. Si l'adopté a moins de 15 ans, il est représenté par la personne désignée au deuxième alinéa de l'article 348.

Les ayants droit à la succession de l'adoptant ou des adoptants peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

Art. 356. — Si l'adoptant ou les deux époux adoptants ou l'un d'eux meurent après l'exploit introductif de l'action prévue à l'article 352, mais avant la transcription prévue à l'article 354, la procédure peut être continuée par l'adopté ou, le cas échéant, par le survivant des époux adoptants. Si l'adopté est mineur, il est représenté par un tuteur spécial désigné par le tribunal à la demande du procureur du Roi.

Les ayants droit à la succession de l'adoptant ou des adoptants peuvent remettre au ministère public tous mémoires et observations.

Art. 357. — Le jugement ou l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption ne sont pas susceptibles de tierce-opposition ni de requête civile.

Na het verstrijken van een termijn van een jaar te rekenen van de overschrijving bepaald bij artikel 354, is geen vordering tot nietigverklaring van de adoptieakte of van de toestemmingsakten meer ontvankelijk.

Afdeling III. — Gevolgen van de adoptie.

Art. 358. — De adoptie, gehomologeerd of uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig artikel 354 is overgeschreven, heeft haar gevolgen van de dag dat de bij artikel 348 vermelde adoptieakte is opgemaakt of van de dag waarop het exploit tot inleiding van de bij artikel 352 bedoelde vordering is ingediend.

Art. 359. — Door de adoptie verkrijgt de geadopteerde de naam van de adoptant, die zonder meer in de plaats komt van de naam van de geadopteerde. De naam van de adoptant kan ook, in de adoptieakte zelf en met toestemming van partijen, bij de naam van de geadopteerde worden gevoegd.

Indien de adoptant en de geadopteerde dezelfde naam hebben, wordt in de naam van de geadopteerde geen wijziging aangebracht. Hetzelfde geldt voor de adoptie van het kind van de man door zijn echtgenote.

In geval van adoptie door twee echtgenoten tegelijk, komt alleen de naam van de man in de plaats of, wanneer partijen zulks in de adoptieakte overeenkomen, wordt alleen deze naam gevoegd bij de naam van de geadopteerde. Indien de man en de geadopteerde dezelfde naam hebben, wordt in de naam van de geadopteerde geen wijziging aangebracht.

Wanneer de man afzonderlijk een kind adopteert dat reeds door zijn echtgenote is geadopteerd, komt de naam van de man zonder meer in de plaats van de naam die het kind bij de eerste adoptie heeft verkregen, tenzij, in het geval waarin de naam van de echtgenote bij de naam van het kind werd gevoegd, partijen in de adoptieakte overeenkomen dat de naam van de man die van de echtgenote in de samengestelde naam van de geadopteerde zal vervangen. Had de geadopteerde vóór de adoptie door de echtgenote dezelfde naam als de man, dan heeft de daaropvolgende adoptie door deze laatste tot gevolg dat de geadopteerde zonder meer die naam zonder enige wijziging terugkrijgt.

Wanneer de echtgenote afzonderlijk een kind adopteert dat reeds door haar man is geadopteerd, wordt in de naam van de geadopteerde geen nieuwe wijziging aangebracht.

In de gevallen waarin partijen in de adoptieakte kunnen overeenkomen dat de naam van de adoptant of van de adopterende man aan de naam van de geadopteerde zal worden toegevoegd, kunnen de eisers in het geding bedoeld in artikel 352 eveneens verzoeken dat zulks wordt beslist in het vonnis of het arrest dat de adoptie uitsprekt.

Art. 360. — Elke andere wijziging van de naam van de geadopteerde die in de adoptieakte mocht zijn bedongen, blijft zonder gevolg; zij mag in geen geval vermeld worden in het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitsprekt.

De naamsverandering ingevolge adoptie geldt van rechtswege voor de wettige afstammelingen van de geadopteerde die vóór de adoptie geboren zijn.

De adoptie heeft geen enkel adelrechtelijk gevolg.

Art. 361. — Wanneer de adoptie overeenkomstig de artikelen 348 tot 351 wordt gevraagd, kunnen de partijen in

A l'expiration du délai d'un an à partir de la transcription prévue à l'article 354, aucune action en nullité de l'acte d'adoption ou des actes de consentement n'est plus recevable.

Section III. — Des effets de l'adoption.

Art. 358. — L'adoption homologuée ou prononcée par une décision transcrite conformément à l'article 354 produit ses effets à partir de l'acte d'adoption prévu à l'article 348 ou à partir de l'exploit introductif de l'action prévue à l'article 352.

Art. 359. — L'adoption confère le nom de l'adoptant à l'adopté en le substituant purement et simplement au nom de ce dernier. Le nom de l'adoptant peut également, par l'acte même d'adoption et du consentement des parties, être ajouté au nom de l'adopté.

Si l'adoptant et l'adopté ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté. Il en est de même en cas d'adoption de l'enfant du mari par son épouse.

En cas d'adoption par deux époux simultanément, seul le nom du mari est substitué ou, si les parties en conviennent ainsi dans l'acte d'adoption, ajouté au nom de l'adopté. Si le mari et l'adopté ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Si le mari adopte séparément un enfant déjà adopté par son épouse, le nom du mari est purement et simplement substitué au nom que l'enfant tient de la première adoption, à moins que, dans le cas où le nom de l'épouse a été ajouté au nom de l'enfant, les parties ne conviennent dans l'acte d'adoption que le nom du mari remplacera celui de l'épouse dans le nom composé de l'adopté. Si avant l'adoption par l'épouse, l'adopté avait le même nom que le mari, l'adoption subséquente par celui-ci a pour effet que l'adopté reprend purement et simplement ce nom sans aucune modification.

Si l'épouse adopte séparément un enfant déjà adopté par son mari, aucune nouvelle modification n'est apportée au nom de l'adopté.

Dans les cas où les parties peuvent convenir dans l'acte d'adoption que le nom de l'adoptant ou du mari adoptant sera ajouté au nom de l'adopté, les demandeurs dans l'instance prévue à l'article 352 peuvent également postuler qu'il en soit décidé ainsi dans le jugement ou l'arrêt prononçant l'adoption.

Art. 360. — Toutes autres modifications au nom de l'adopté stipulées dans l'acte d'adoption restent sans effet; elles ne peuvent en aucun cas être reproduites dans le jugement ou arrêt homologuant ou prononçant l'adoption.

Le changement de nom résultant de l'adoption s'étend de plein droit aux descendants légitimes de l'adopté nés avant l'adoption.

L'adoption ne produit aucun effet en ce qui concerne les droits nobiliaires.

Art. 361. — Lorsque l'adoption est demandée conformément aux articles 348 à 351, les parties peuvent, de commun

onderlinge overeenstemming de rechtbank om wijziging van de voornamen van de geadopteerde verzoeken. De meest gerede partij doet dit verzoek aan de procureur des Konings toekomen.

Wanneer de adoptie wordt gevorderd overeenkomstig artikel 352, kunnen de eisers eveneens de rechtbank om wijziging van de voornamen van de geadopteerde vragen.

De rechtbank doet uitspraak in het vonnis dat de adoptie homologeert of uitspreekt.

Art. 362. — Alleen de adoptant is ten aanzien van de geadopteerde met de rechten van de ouderlijke macht bekleed, met inbegrip, onder meer, van het wettelijk genot, van het recht om de geadopteerde te ontvoogden, toe te stemmen in zijn huwelijk en hem te machtigen om handel te drijven.

Wanneer de adoptie door twee echtgenoten is gedaan of wanneer de geadopteerde een wettig kind is van de echtgenoot van de adoptant, worden de rechten van de ouderlijke macht uitgeoefend overeenkomstig de regels die op de wettige ouders van toepassing zijn. In geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid, of overlijden van beide echtgenoten of van een van hen, tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij ingericht overeenkomstig Titel X van dit Boek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de woonplaats van het kind; de leden van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde worden hierbij vervangen door de familieleden van de adoptanten of van de adoptant en zijn echtgenoot.

Wanneer iemand alleen een minderjarig kind adopteert dat geen wettig of adoptief kind is van zijn echtgenoot, wordt de voogdij onmiddellijk ingericht. De adoptant is van rechtswege voogd over de geadopteerde. De leden van de familieraad worden door de vrederechter van de woonplaats van de geadopteerde vrij gekozen, met inachtneming van de belangen van het kind en rekening houdend met de voorstellen van de adoptant. In geval van latere onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid, of van overlijden van de adoptant, gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde, wijst de familieraad, die overeenkomstig dit lid wordt samengesteld, een nieuwe voogd aan.

De band van verwantschap die uit de adoptie ontstaat, strekt zich uit tot de wettige afstammelingen van de geadopteerde.

De strafrechtelijke bepalingen en die betreffende de kindbescherming, toepasselijk op de wettige bloedverwanten in de opgaande lijn en in de nederdalende lijn, zijn mede van toepassing op de adoptant, op de geadopteerde en op zijn wettige afstammelingen.

Art. 363. — De erkenning van het kind door de adoptant of door beide adoptanten of door een van hen na het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, laat deze adoptie met al hare gevolgen bestaan.

Hetzelfde geldt voor de erkenning of wettiging door een derde na bedoeld vonnis of arrest. Die erkenning of wettiging verschaft aan deze derde geen aanspraak op levensonderhoud, noch enig recht op de nalatenschap.

De wettiging van het kind na het vonnis of het arrest dat de adoptie homologeert of uitspreekt, heeft alleen al haar gevolgen wanneer zij uitgaat van de persoon die alleen geadopteerd heeft, van beide adopterende echtgenoten of, indien een van beiden overleden is, van de overlevende echtgenoot.

accord, solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté soient modifiés. Cette requête est remise par la partie la plus diligente au procureur du Roi.

Lorsque l'adoption est poursuivie conformément à l'article 352, les demandeurs peuvent également solliciter du tribunal que les prénoms de l'adopté soient modifiés.

Le tribunal se prononce dans le jugement même qui homologue ou prononce l'adoption.

Art. 362. — L'adoptant est seul investi, à l'égard de l'adopté, des droits de la puissance paternelle, y compris notamment le droit de jouissance légale, le droit d'émanciper l'adopté, de consentir à son mariage et de l'autoriser à faire le commerce.

Lorsque l'adoption a été faite par deux époux ou lorsque l'adopté est l'enfant légitime du conjoint de l'adoptant, les droits de la puissance paternelle sont exercés conformément aux règles applicables aux père et mère légitimes. En cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès des deux époux ou de l'un d'eux survenus pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au Titre X du présent Livre, sous la présidence du juge de paix du domicile de l'enfant, les membres de la famille d'origine de ce dernier étant remplacés par les membres de la famille des adoptants ou de l'adoptant et de son conjoint.

Lorsqu'une personne adopte seule un enfant mineur qui n'est pas l'enfant légitime ou adoptif de son conjoint, la tutelle est organisée immédiatement. L'adoptant est de plein droit tuteur de l'adopté. Les membres du conseil de famille sont librement choisis par le juge de paix du domicile de l'adopté, au mieux des intérêts de l'enfant et compte tenu des suggestions de l'adoptant. En cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès ultérieurs de l'adoptant, survenus pendant la minorité de l'adopté, le conseil de famille, composé conformément au présent alinéa, désigne un nouveau tuteur.

Le lien de parenté résultant de l'adoption s'étend aux descendants légitimes de l'adopté.

Les dispositions pénales et celles relatives à la protection de l'enfance, applicables aux ascendants et descendants légitimes, le sont également à l'adoptant, à l'adopté et à ses descendants légitimes.

Art. 363. — La reconnaissance de l'enfant par l'adoptant ou par les deux adoptants ou par l'un d'eux, postérieure au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets.

Il en est de même de la reconnaissance ou de la légitimation par un tiers, postérieure au dit jugement ou arrêt. Cette reconnaissance ou légitimation n'entraîne en faveur de ce tiers ni créance alimentaire ni droit de succession.

La légitimation de l'enfant, postérieure au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant l'adoption, ne produit tous ses effets que lorsqu'elle émane, soit de la personne qui a adopté seule, soit des deux époux adoptants soit, en cas de décès de l'un d'eux, de l'époux survivant.

Art. 364. — Het huwelijk is verboden :

tussen de adoptant, de geadopteerde en zijn afstammelingen;

tussen de geadopteerde en de echtgenoot van de adoptant en, omgekeerd, tussen de adoptant en de echtgenoot van de geadopteerde;

tussen de adoptieve kinderen van een zelfde adoptant;

tussen de geadopteerde en de kinderen van de adoptant.

Van de laatste twee verbodsbepalingen kan de Koning om wettige redenen ontheffing verlenen.

Art. 365. — De adoptant is levensonderhoud verschuldigd aan de geadopteerde en aan diens wettige afstammelingen, indien zij in nood verkeren.

De geadopteerde en zijn wettige afstammelingen zijn levensonderhoud verschuldigd aan de adoptant, indien deze in nood verkeert. Indien de geadopteerde zonder wettige afstammelingen sterft, is zijn nalatenschap aan de adoptant, die ten tijde van het overlijden in nood verkeert, levensonderhoud verschuldigd; de gevolgen van deze verplichting worden geregeld door de laatste drie paragrafen van artikel 205.

De verplichting tot uitkering van onderhoud blijft bestaan tussen de geadopteerde en zijn ouders. Evenwel zijn de ouders van de geadopteerde hem alleen dan levensonderhoud verschuldigd, indien hij zulks van de adoptant niet kan bekomen.

Art. 366. — De geadopteerde behoudt al zijn erfrechten in zijn oorspronkelijke familie.

De geadopteerde en zijn wettige afstammelingen verkrijgen geen recht van erfopvolging op de goederen van de bloedverwanten van de adoptant. Maar zij hebben op de nalatenschap van de adoptant dezelfde rechten als een kind of de wettige afstammelingen daarop zouden hebben.

Art. 367. — Indien de geadopteerde zonder wettige afstammelingen sterft, keren de zaken die door de adoptant geschonken of uit zijn nalatenschap verkregen zijn en die bij het overlijden van de geadopteerde nog in natura aanwezig zijn, terug naar de adoptant of naar zijn afstammelingen, onder verplichting om in de schulden bij te dragen en onverminderd de rechten van derden. De overige goederen van de geadopteerde behoren toe aan zijn eigen bloedverwanten; en zelfs wat betreft de voorwerpen in dit artikel omschreven, sluiten dezen steeds alle erfgenamen van de adoptant uit, behalve zijn afstammelingen.

Indien, tijdens het leven van de adoptant en na het overlijden van de geadopteerde, de door deze laatste achtergelaten kinderen of afstammelingen zelf zonder nakomelingschap sterven, dan erft, zoals in het vorige lid bepaald is, de adoptant de door hem geschonken zaken; dit recht hoort evenwel de adoptant persoonlijk toe en gaat niet over op zijn erfgenamen, zelfs niet op die in de nederdalende lijn.

Afdeling IV. — *Herroeping van de adoptie.*

Art. 368. — De herroeping van de adoptie kan om zeer gewichtige redenen worden uitgesproken, op vordering van de adoptant, van de twee adopterende echtgenoten of van een van hen, of op vordering van de geadopteerde, alsmede op initiatief van het openbaar ministerie.

Wanneer de adoptie gedaan is door twee echtgenoten, afzonderlijk of tegelijk, dan kan de rechtbank de herroeping uitspreken ten aanzien van slechts een van beide adoptanten. In dat geval wordt in de voogdij over het minderjarig kind voorzien overeenkomstig artikel 362, derde lid.

Art. 364. — Le mariage est prohibé :

entre l'adoptant, l'adopté et ses descendants;

entre l'adopté et le conjoint de l'adoptant et, réciproquement, entre l'adoptant et le conjoint de l'adopté;

entre les enfants adoptifs d'un même adoptant;

entre l'adopté et les enfants de l'adoptant.

Ces deux dernières prohibitions peuvent être levées par le Roi pour des causes légitimes.

Art. 365. — L'adoptant doit des aliments à l'adopté et à ses descendants légitimes, s'ils sont dans le besoin.

L'adopté et ses descendants légitimes doivent des aliments à l'adoptant, s'il est dans le besoin. Si l'adopté meurt sans laisser de descendants légitimes, sa succession est tenue envers l'adoptant qui, lors de ce décès, se trouve dans le besoin, d'une obligation alimentaire dont les effets sont réglés par les trois derniers paragraphes de l'article 205.

L'obligation de fournir des aliments continue d'exister entre l'adopté et ses père et mère. Cependant, les père et mère de l'adopté ne sont tenus de lui fournir les aliments que s'il ne peut les obtenir de l'adoptant.

Art. 366. — L'adopté conserve tous ses droits héréditaires dans sa famille d'origine.

L'adopté et ses descendants légitimes n'acquièrent aucun droit de succession sur les biens des parents de l'adoptant. Mais ils ont sur la succession de l'adoptant les mêmes droits que ceux qu'y auraient un enfant ou les descendants légitimes.

Art. 367. — Si l'adopté meurt sans descendants légitimes, les choses données par l'adoptant ou recueillies dans sa succession, et qui existeront en nature lors du décès de l'adopté, retourneront à l'adoptant ou à ses descendants, à la charge de contribuer aux dettes, et sans préjudice des droits des tiers. Le surplus des biens de l'adopté appartiendra à ses propres parents; et ceux-ci excluront toujours, pour les objets même spécifiés au présent article tous héritiers de l'adoptant autres que ses descendants.

Si du vivant de l'adoptant, et après le décès de l'adopté, les enfants ou descendants laissés par celui-ci meurent eux-mêmes sans postérité, l'adoptant succédera aux choses par lui données, comme il est dit en l'alinéa précédent; mais ce droit sera inhérent à la personne de l'adoptant, et non transmissible à ses héritiers, même en ligne descendante.

Section IV. — *De la révocation de l'adoption.*

Art. 368. — La révocation de l'adoption peut, pour des motifs très graves, être prononcée à la demande de l'adoptant, des deux époux adoptants ou de l'un d'eux, ou à la demande de l'adopté, ainsi qu'à l'initiative du ministère public.

En cas d'adoption faite par deux époux, soit séparément soit simultanément, le tribunal peut ne prononcer la révocation qu'en ce qui concerne un des deux adoptants. Dans ce cas la tutelle de l'enfant mineur est organisée conformément à l'alinéa 3 de l'article 362.

Bij herroeping van de adoptie ten aanzien van beide adoptanten wordt in de voogdij over het minderjarig kind voorzien overeenkomstig Titel X van dit Boek. De leden van de familieraad worden evenwel door de vrederechter van de woonplaats van het minderjarig kind vrij gekozen, met inachtneming van de belangen van dit kind. Hetzelfde geldt bij herroeping van een door één enkel persoon gedane adoptie.

De vordering tot herroeping wordt, onder het hierna volgende voorbehoud, ingesteld, behandeld en uitgewezen overeenkomstig de gewone regels van rechtspleging en bevoegdheid.

De geadopteerde die minderjarig is, wordt vertegenwoordigd door een bijzondere voogd die de rechtbank op verzoek van de procureur des Konings aanwijst.

Heeft de verweerder zijn woonplaats in het buitenland, dan is de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bevoegd.

Wanneer zij zulks in het belang van derden gewenst acht, kan de rechtbank gelasten dat de herroeping in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Het openbaar ministerie wordt altijd gehoord. Tegen het vonnis kan, in alle gevallen, zowel door het openbaar ministerie als door de partijen beroep worden ingesteld.

Het beschikkende gedeelte van de beslissing waarbij de adoptie wordt herroepen, wordt binnen vier maanden na de dag waarop zij kracht van gewijsde heeft verkregen, tegen ontvangstbewijs, ter hand gesteld aan de ambtenaar van de burgerlijke stand bedoeld bij artikel 354. Indien deze formaliteit niet binnen de voorgeschreven termijn vervuld is, blijft de herroeping zonder gevolg.

Binnen een maand na de terhandstelling schrijft de ambtenaar van de burgerlijke stand het beschikkende gedeelte over in zijn registers. Van de overgeschreven beslissing wordt melding gemaakt op de kant van de akte van overschrijving van de beslissing die de adoptie homologeert of uitspreekt, en van de akten opgesomd in het derde lid van artikel 354.

Wanneer de bekendmaking van de herroeping is gelast, wordt na de overschrijving, op verzoek van het openbaar ministerie, het beschikkende gedeelte van de beslissing bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* opgenomen.

De herroeping, uitgesproken bij een beslissing die overeenkomstig het tiende lid van dit artikel is overgeschreven, doet alle gevolgen van de adoptie ophouden vanaf de dag van de akte van rechtsingang.

De artikelen 364 en 367 blijven evenwel van toepassing, niettegenstaande de herroeping van de adoptie.

HOOFDSTUK III. — Adoptieve wetgeving.

Art. 369. — § 1. De adoptieve wetgeving is alleen toegelaten ten voordele van kinderen die, op het ogenblik dat daartoe de akte wordt opgemaakt of het exploit tot inleiding van de vordering wordt ingediend, de leeftijd van 15 jaar niet hebben bereikt.

Ze kan alleen gevraagd worden tegelijk door twee niet van tafel en bed gescheiden echtgenoten, die de voorwaarden vervullen, bepaald bij de eerste paragraaf van artikel 344.

§ 2. Zij kan echter ook worden gevraagd door de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de wettige vader of moeder van het kind.

In dit geval en in het geval van adoptieve wetgeving van het natuurlijk of adoptief kind van een der echtgenoten door beiden, volstaat het dat de verzoekers :

- 1° ouder zijn dan 21 jaar;
- 2° 10 jaar ouder zijn dan het kind.

Lorsque l'adoption est révoquée à l'égard de deux adoptants, la tutelle de l'enfant mineur est organisée conformément au Titre X du présent Livre. Toutefois, les membres du conseil de famille sont librement choisis par le juge de paix du domicile de l'enfant mineur, au mieux des intérêts de celui-ci. Il en est de même en cas de révocation de l'adoption faite par une seule personne seule.

L'action en révocation est, sous les réserves ci-après, introduite, instruite et jugée conformément aux règles ordinaires de procédure et de compétence.

Si l'adopté est mineur, il est représenté par un tuteur spécial désigné par le tribunal à la demande du procureur du Roi.

Si le défendeur est domicilié à l'étranger, le tribunal de première instance de Bruxelles est compétent.

Le tribunal peut, s'il le juge opportun dans l'intérêt des tiers, ordonner que la révocation soit publiée au *Moniteur belge*.

Le ministère public est toujours entendu. Le jugement est, dans tous les cas, susceptible d'appel tant par le ministère public que par les parties.

Le dispositif de la décision qui révoque une adoption est remis, contre accusé de réception, dans les quatre mois qui suivent le jour où elle a acquis force de chose jugée, à l'officier de l'état civil visé à l'article 354. A défaut de l'accomplissement de cette formalité dans le délai prescrit, la révocation est sans effet.

Dans le mois de la remise, l'officier de l'état civil transcrit le dispositif sur ses registres. Mention de la décision transcrite est faite en marge de l'acte de transcription de la décision homologuant ou prononçant l'adoption et des actes énumérés à l'alinéa 3 de l'article 354.

Lorsque la publication de la révocation est ordonnée, le dispositif de la décision est, après transcription, inséré par extrait au *Moniteur belge*, à la diligence du ministère public.

La révocation prononcée par une décision transcrite conformément à l'alinéa dix du présent article fait, à partir de l'acte introductif d'instance, cesser tous les effets de l'adoption.

Toutefois, les articles 364 et 367 restent applicables nonobstant la révocation de l'adoption.

CHAPITRE III. — De la légitimation adoptive.

Art. 369. — § 1. La légitimation adoptive n'est permise qu'en faveur des enfants qui n'ont pas atteint l'âge de 15 ans au moment de l'acte qui en est dressé ou au moment de l'exploit par lequel la demande en est introduite.

Elle ne peut être demandée que simultanément par deux époux non séparés de corps et réunissant les conditions prévues au premier paragraphe de l'article 344.

§ 2. Toutefois, elle peut également être demandée par le conjoint non séparé de corps du père ou de la mère légitime de l'enfant.

Dans ce cas ainsi que dans le cas où il s'agit de la légitimation adoptive de l'enfant naturel ou adoptif d'un des époux par les deux conjoints, il suffit pour les demandeurs :

- 1° d'être âgés de plus de 21 ans;
- 2° d'avoir 10 ans de plus que l'enfant.

§ 3. In geval van overlijden van de beide echtgenoten die door adoptie hebben gewettigd, kan een nieuwe adoptieve wettiging plaatshebben.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van de beide echtgenoten die hebben geadopteerd of van de persoon die alleen heeft geadopteerd en in geval van herroeping van de door twee echtgenoten gedane adoptie of van de door één enkel persoon gedane adoptie.

Bij overlijden van een van de echtgenoten die door adoptie hebben gewettigd, kan, in voorkomend geval, een nieuwe adoptieve wettiging worden gedaan door de nieuwe echtgenoot van de andere.

Hetzelfde geldt in geval van overlijden van een van de echtgenoten die hebben geadopteerd en in geval van herroeping, ten aanzien van een van de adoptanten, van de door twee echtgenoten gedane adoptie.

§ 4. Door de adoptieve wettiging verkrijgt het kind de naam van de man, die zonder meer in de plaats komt van de naam van het kind.

Indien de man en het kind dezelfde naam hebben, wordt in de naam van het kind geen wijziging aangebracht.

§ 5. De erkenning van het kind na het vonnis of het arrest dat de adoptieve wettiging homologeert of uitspreekt, laat deze laatste met al haar gevolgen bestaan.

De wettiging van het kind na bedoeld vonnis of arrest, heeft alleen gevolgen wanneer zij uitgaat van de echtgenoten die door adoptie hebben gewettigd of, indien een van beiden overleden is, van de overlevende echtgenoot.

§ 6. Door de adoptieve wettiging verkrijgen het kind en zijn afstammelingen hetzelfde statuut en dezelfde rechten en verplichtingen die zij zouden hebben als het kind gesproken was uit het huwelijk van de personen die gewettigd hebben door adoptie.

Indien echter een of meer bloedverwanten in de opgaande lijn van hen die adoptief hebben gewettigd hun instemming daartoe in een authentieke akte niet hebben gegeven, zijn die bloedverwanten in de opgaande lijn en het kind en zijn afstammelingen elkaar geen levensonderhoud verschuldigd en zijn ze geen legitimaris in hun wederzijdse nalatenschappen, al hebben ze daarbij de hoedanigheid van erfgenaam.

De bloedverwanten in de opgaande lijn kunnen te allen tijde hun instemming tot de adoptieve wettiging geven. De instemming die door een bloedverwant in de opgaande lijn wordt gegeven na de uitspraak van het vonnis of het arrest waarbij de adoptieve wettiging wordt gehomologeerd of uitgesproken, verschaft echter aan deze bloedverwant geen aanspraak op levensonderhoud.

Behoudens de verbodsbepalingen inzake huwelijk in de artikelen 161 tot 164, houdt het kind dat adoptief gewettigd is, op tot zijn oorspronkelijke familie te behoren.

§ 7. De adoptieve wettiging is onherroepelijk.

§ 8. Partijen kunnen in elke stand van het geding hun vordering tot adoptieve wettiging wijzigen in een vordering tot adoptie.

§ 9. Behoudens de bijzondere bepalingen in de vorige paragrafen zijn de artikelen 346 tot 358, 360 en 361 toepasselijk op de adoptieve wettiging. Wanneer zij echter krachtens de artikelen 349 en 350 beslissen, doen de Hoven en rechtbanken uitspraak in de volgende bewoordingen: « De adoptieve wettiging wordt gehomologeerd » of « De adoptieve wettiging wordt niet gehomologeerd ».

Art. 370. — § 1. Het kind dat vóór de leeftijd van 15 jaar door twee echtgenoten werd geadopteerd, kan later door dezen gewettigd worden door adoptie. Hetzelfde geldt wanneer het aanvankelijk door een enkele echtgenoot werd geadopteerd.

§ 3. En cas de décès des deux époux qui ont légitimé par adoption, une nouvelle légitimation adoptive peut avoir lieu.

Il en est de même en cas de décès des deux époux qui ont adopté ou de la personne qui a adopté seule et en cas de révocation de l'adoption faite par deux époux ou de l'adoption faite par une personne seule.

En cas de décès de l'un des époux qui ont légitimé par adoption, une nouvelle légitimation adoptive peut être faite, le cas échéant, par le nouveau conjoint de l'autre époux.

Il en est de même en cas de décès de l'un des époux qui ont adopté et en cas de révocation, en ce qui concerne l'un des adoptants, de l'adoption faite par deux époux.

§ 4. La légitimation adoptive confère le nom du mari à l'enfant en le substituant purement et simplement au nom de ce dernier.

Si le mari et l'enfant ont le même nom, aucune modification n'est apportée au nom de l'enfant.

§ 5. La reconnaissance de l'enfant, postérieure au jugement ou à l'arrêt homologuant ou prononçant la légitimation adoptive, laisse subsister cette dernière avec tous ses effets.

La légitimation de l'enfant, postérieure au dit jugement ou arrêt, ne produit ses effets que lorsqu'elle émane, soit des époux qui ont légitimé par adoption, soit, en cas de décès de l'un d'eux, de l'époux survivant.

§ 6. La légitimation adoptive confère à l'enfant et à ses descendants le même statut et les mêmes droits et obligations qu'ils auraient si l'enfant était issu du mariage des personnes qui l'ont légitimé par adoption.

Toutefois, si un ou plusieurs des ascendants des auteurs de la légitimation adoptive n'ont pas donné leur adhésion à celle-ci dans un acte authentique, ces ascendants et l'enfant et ses descendants ne se doivent pas d'aliments et, tout en ayant qualité d'héritier dans leurs successions réciproques, n'y sont cependant pas réservataires.

L'adhésion des ascendants à la légitimation adoptive peut être donnée à tout moment. Toutefois, l'adhésion donnée par un ascendant après le prononcé du jugement ou de l'arrêt homologuant ou prononçant la légitimation adoptive, n'entraîne pas de créance alimentaire en faveur de cet ascendant.

Sous réserve des prohibitions au mariage prévues aux articles 161 à 164, les enfants bénéficiant de la légitimation adoptive cessent d'appartenir à leur famille d'origine.

§ 7. La légitimation adoptive est irrévocable.

§ 8. Les parties peuvent en tout état de cause transformer leur demande en légitimation adoptive en demande en adoption.

§ 9. Sous réserve des dispositions particulières prévues aux précédents paragraphes, les articles 346 à 358, 360 et 361 sont applicables à la légitimation adoptive. Toutefois, en statuant en vertu des articles 349 et 350, les Cours et tribunaux prononcent en ces termes: « La légitimation adoptive est » ou « La légitimation adoptive n'est pas homologuée ».

Art. 370. — § 1. L'enfant qui, avant l'âge de 15 ans, a été adopté par deux époux, peut ultérieurement être légitimé par adoption par ceux-ci. Il en est de même lorsque l'adoption originaire a été faite par un seul des époux.

§ 2. De adoptieve wettiging is alleen toegelaten ten voordele van kinderen die de leeftijd van 21 jaar niet hebben bereikt op het ogenblik dat daartoe de akte wordt opgemaakt of het exploit tot inleiding van de vordering wordt ingediend. Zij valt onder de regels van het vorige artikel, behoudens de in dit artikel bepaalde afwijkingen.

§ 3. Zo bij de aanvankelijke adoptie de naam van de adoptant bij de naam van de geadopteerde gevoegd werd, kunnen naar het geval, de partijen in de akte van adoptieve wettiging overeenkomen of de aanleggers in het geding tot de uitspraak ervan vorderen dat de naam van de man aan de naam van het kind wordt toegevoegd, tenzij de man en het kind dezelfde naam hebben.

§ 4. Zo bij de aanvankelijke adoptie de artikelen 348 tot 351 werden toegepast en de latere adoptieve wettiging gevorderd wordt overeenkomstig artikel 352, kan de rechtbank deze uitspreken zodra zij oordeelt dat de weigering tot toestemming van de ouders of van de familieraad een misbruik is.

§ 5. Zo bij de aanvankelijke adoptie artikel 352 werd toegepast, is de toestemming van de familieraad bedoeld in artikel 347, niet vereist. De toestemming van de ouders, bedoeld in hetzelfde artikel, is alleen vereist voor zover hun weigering tot toestemming tot de adoptie niet werd geoordeeld een misbruik te zijn.

Wanneer bij toepassing van het vorige lid de vader noch de moeder in de adoptieve wettiging hoeven toe te stemmen, dan wordt deze gevraagd overeenkomstig de artikelen 348 tot 351 en wordt het kind dat jonger is dan 15 jaar, naar het geval, vertegenwoordigd door de persoon die de familieraad, bedoeld in het tweede of derde lid van artikel 362, daartoe aanwijst.

Art. 3.

Overgangsbepalingen.

§ 1. Het derde lid van artikel 362 van het Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op de adopties, door een enkel persoon, die vóór de inwerkingtreding van deze wet definitief geworden zijn.

In geval van onbekwaamverklaring, verklaring van afwezigheid of overlijden van de adoptant na die inwerkingtreding en tijdens de minderjarigheid van de geadopteerde, wordt de voogdij echter ingericht overeenkomstig Titel X van het eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek, onder het voorzitterschap van de vrederechter van de woonplaats van het kind; de leden van de oorspronkelijke familie van de geadopteerde worden hierbij vervangen door de familieleden van de adoptant.

§ 2. Een jaar na de inwerkingtreding van deze wet is geen vordering tot nietigverklaring van een adoptieakte die vóór die inwerkingtreding gehomologeerd werd of van een toestemmingsakte, meer ontvankelijk.

Voor de geadopteerde echter begint die termijn met zijn meerderjarigheid.

§ 3. Het kind dat vóór de inwerkingtreding van deze wet door twee echtgenoten werd geadopteerd, kan door hen gewettigd worden door adoptie. Hetzelfde geldt wanneer het aanvankelijk door een enkele echtgenoot werd geadopteerd.

De paragrafen 2, 3 en 4 van artikel 370 van het Burgerlijk Wetboek zijn op die adoptieve wettiging van toepassing.

§ 4. De pleegvoogdijen die bij de inwerkingtreding van deze wet bestonden, hebben voorts al de bij de vorige wetgeving bepaalde gevolgen.

§ 2. La légitimation adoptive n'est permise qu'en faveur des enfants qui n'ont pas atteint l'âge de 21 ans au moment de l'acte qui en est dressé ou au moment de l'exploit par lequel la demande en est introduite. Elle est soumise aux règles énoncées à l'article précédent, sauf les dérogations prévues au présent article.

§ 3. Si, lors de l'adoption originaire, le nom de l'adoptant a été ajouté au nom de l'adopté, il est loisible, selon le cas, aux parties de convenir dans l'acte de légitimation adoptive, ou aux demandeurs de postuler dans l'instance en prononciation de celle-ci, que le nom du mari soit ajouté au nom de l'enfant, à moins que le mari et l'enfant n'aient le même nom.

§ 4. Si, lors de l'adoption originaire, il a été fait application des articles 348 à 351, et que la légitimation adoptive ultérieure est poursuivie conformément à l'article 352, le tribunal peut prononcer celle-ci dès qu'il juge abusif le refus de consentement opposé par les père et mère ou par le conseil de famille.

§ 5. Si, lors de l'adoption originaire, il a été fait application de l'article 352, le consentement du conseil de famille, prévu à l'article 347, n'est pas requis. Le consentement des père et mère, prévu au même article, n'est requis que pour autant que leur refus de consentir à l'adoption n'a pas été jugé abusif.

Si, en application de l'alinéa précédent, ni le père ni la mère ne doivent consentir à la légitimation adoptive, celle-ci est demandée conformément aux articles 348 à 351 et l'enfant âgé de moins de 15 ans est, selon le cas, représenté par la personne désignée à cet effet par le conseil de famille prévu au deuxième ou au troisième alinéa de l'article 362.

Art. 3.

Dispositions transitoires.

§ 1. L'alinéa 3 de l'article 362 du Code civil n'est pas applicable aux adoptions, par une personne seule, devenues définitives avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

Toutefois, en cas d'interdiction, d'absence déclarée ou de décès de l'adoptant, survenus après cette entrée en vigueur et pendant la minorité de l'adopté, la tutelle est organisée conformément au Titre X du Livre Ier du Code civil, sous la présidence du juge de paix du domicile de l'enfant, les membres de la famille d'origine de ce dernier étant remplacés par les membres de la famille de l'adoptant.

§ 2. A l'expiration du délai d'un an à partir de l'entrée en vigueur de la présente loi, aucune action en nullité d'un acte d'adoption homologué avant cette entrée en vigueur ou d'un acte de consentement, n'est plus recevable.

Toutefois, en ce qui concerne l'adopté, ce délai ne commence à courir qu'à partir de sa majorité.

§ 3. L'enfant qui, avant l'entrée en vigueur de la présente loi, a été adopté par deux époux, peut être légitimé par adoption par ceux-ci. Il en est de même lorsque l'adoption originaire a été faite par un seul des époux.

Les paragraphes 2, 3 et 4 de l'article 370 du Code civil sont applicables à cette légitimation adoptive.

§ 4. Les tutelles officieuses existantes au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, continuent de produire les effets prévus par la législation antérieure.